

การค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย : ยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดน
ด้านวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล
Thailand-Malaysia Border trade : Development Strategies of
Wang Prachan Border trade, Khuan Don District, Satun Province

ฮาริด เวชสิทธิ์
Harid Wedchasitt

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Public Administration
Prince of Songkla University

2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ การค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย : ยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดน
 ด้านวังประจัน อำเภอกวน โคน จังหวัดสตูล
 ผู้เขียน นายฮาริด เวชสิทธิ์
 สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

<p>อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก</p> <p>.....</p> <p>(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณน ไตรจันทร์)</p>	<p>คณะกรรมการสอบ</p> <p>.....ประธานกรรมการ</p> <p>(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุระพรรณ จุลสุวรรณ)</p>
<p>อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม</p> <p>.....</p> <p>(รองศาสตราจารย์ศศิวิมล สุขบท)</p>	<p>.....กรรมการ</p> <p>(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณน ไตรจันทร์)</p> <p>.....กรรมการ</p> <p>(รองศาสตราจารย์ศศิวิมล สุขบท)</p> <p>.....กรรมการ</p> <p>(ดร.อิศรวิมล รินไธสง)</p>

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
 ส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร. ชีระพล ศรีชนะ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณน ไตรจันทร์)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ

(รองศาสตราจารย์ศศิวิมล สุขบท)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ลงชื่อ

(นายฮาริต เวชสิทธิ์)

นักศึกษา

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน
และไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ

(นายฮาริต เวชสิทธิ์)

นักศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์	การค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย : ยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดน ด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล
ผู้เขียน	นายฮาริต เวชสิทธิ์
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย : ยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกการค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล 2) เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างมี 3 กลุ่ม คือ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 40 คน กลุ่มผู้ประกอบการค้าชายแดน จำนวน 236 คน และหอการค้าจังหวัดสตูล จำนวน 2 คน รวมทั้งหมด 278 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม การสังเกตการณ์ และการสัมภาษณ์ สติติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentages) ค่าเฉลี่ย (Mean) การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์ SWOT Analysis SWOT Matrix และการวิเคราะห์ทาวส์ TOWS Matrix

ผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส ได้แก่ 1. ภาครัฐมีแผนการสร้างด่านใหม่ ในปี 2560 งบประมาณจำนวน 300 ล้านบาท 2. การเข้าสู่ AEC เป็นโอกาสให้มีการพัฒนาและนักท่องเที่ยวจะเพิ่มมากขึ้น สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ 1. ด้านกายภาพพื้นที่คับแคบ เป็นหุบเขา ไม่มีพื้นที่ราบขนาดใหญ่ 2. การคมนาคมมาจากฝั่งประเทศมาเลเซียมีความลำบาก 3. การเชื่อมโยงประสานงานที่แตกต่างกันทั้งสองฝั่งไทย-มาเลเซีย กล่าวคือ ฝั่งประเทศไทยมีสถานะเป็นด่านถาวร ศุลกากรจะเป็นผู้รับผิดชอบการเปิด-ปิดด่าน ส่วนฝั่งประเทศมาเลเซีย มีสถานะเป็นจุดตรวจ (Check Point) ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองเป็นผู้รับผิดชอบการเปิด-ปิดด่าน การประสานงานร่วมกันจึงแตกต่างกัน สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ 1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง เป็นสัญลักษณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล 2. สินค้าราคาถูก 3. พื้นที่ใกล้ชิดติดต่อรัฐเปอร์ลิส 4. เป็นด่านที่เข้า-ออกง่าย สะดวกรวดเร็ว สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่ 1. คุณภาพสินค้าและบริการ 2. การจัด Zone พื้นที่ไม่เป็นระบบระเบียบ 3. โครงสร้างพื้นฐานและการอำนวยความสะดวกยังไม่พร้อม

ยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล มีดังนี้ วิสัยทัศน์ คือ “ด่านวังประจัน ตลาดสินค้าราคาถูก มาตรฐานฮาลาล” ภารกิจ/พันธกิจ คือ 1. สร้างรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ด้านชายแดนวังประจัน 2. ร่วมบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกของพื้นที่ร่วมกับภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง 3. สนับสนุนกิจกรรมของผู้ประกอบการ เพื่อพัฒนาคุณภาพสินค้าและการบริการ 4. อำนวยความสะดวก ปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่ด้านชายแดนวังประจัน

ประเด็นยุทธศาสตร์ คือ 1. การพัฒนาคุณภาพสินค้าและการบริการ 2. การปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนการค้าชายแดนและการคมนาคมขนส่งให้ได้มาตรฐาน 3. การพัฒนาด่านให้มีความเป็นเอกลักษณ์ ยุทธศาสตร์/แนวทางสู่การดำเนินการ คือ 1. พัฒนาคุณภาพสินค้าและการบริการให้มีมาตรฐานฮาลาล เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวมุสลิมจากกลุ่มประเทศอาเซียนและนักท่องเที่ยวท้องถิ่น 2. ปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนการค้าชายแดนและการคมนาคมขนส่งให้ได้มาตรฐาน 3. จัดระเบียบ ปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ให้มีความพร้อมเพื่อรองรับการท่องเที่ยวและการค้าชายแดน 4. สร้างเอกลักษณ์การค้าชายแดนด่านวังประจันให้มีภาพเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าราคาถูก มีมาตรฐานฮาลาล

Thesis Title	Thailand–Malaysia Border trade : Development Strategies of Wang Prachan Border trade, Khuan Don District, Satun Province.
Author	Mr. Harid Wedchasitt
Major Program	Public Administration
Academic Year	2014

ABSTRACT

The purpose of Thailand–Malaysia Border trade : Development Strategies of Wang Prachan Border trade, Khuan Don District, Satun Province. The purpose of this research is 1) To analyze internal and external environments, which have impacted on trading at Wang Prachan Border trade. 2) To development Strategies formulation of Wang Prachan Border trade, Khuan Don District, Satun Province. In this study researcher employed a combination of quantitative and qualitative method, there are 3 groups of samples, which included 40 relevant government officials, 236 Border traders, 2 Satun provincial chamber of commerce officials. Collection of data involved questionnaires, observation and in–depth interviews. Statistic used for analyzing data 1) Percentages, Mean were employed for quantitative data. 2) Qualitative data analyzed through SWOT Analysis, SWOT Matrix ,and TOWS Matrix.

Finding reveal that **external environment Opportunity** are 1) Government has a plan to build 300 million bath worth of new Immigration Checkpoint in 2560 B.E. 2) Being a member of Asean Economic Community (AEC) is a good chance to develop and number of tourist tend to increase. **Threat** are 1) The terrain is a rugged valley, There is no vast plain. 2) Inbound–outbound Transportation between Thailand and Malaysia is arduous. 3) Different status of check point between two countries, Thailand checkpoint is permanent immigration checkpoint, Custom officials are responsible for the checkpoint opening–closing, on the other hand, Malaysia checkpoint is only checkpoint are responsible by immigration polices, as a reason ,the cooperation between two countries is different. **Internal environment Strength** are 1) There is a famous tourist attraction which is a symbol of Satun. 2) There are inexpensive products. 3) The area is adjacent to Malaysia’s Perlis state. 4) There is a easy in–out border crossing. **Weakness** are 2) The area zoning is unorganized. 3) The infrastructure and facilities are not ready.

Wang Prachan Border trade development strategy comprise the following elements : **Vision** : Wang Prachan , cheap product market, Halal standard **Mission** :

- 1) Generate revenue and elevate local people's quality of life.
- 2) Cooperate with relevant government and private sector to organize environments and facility in the area.
- 3) Support entrepreneurs'activities in improving quality of products and services.
- 4) Facilitate safety for tourists travelling in the Wang Prachan Border trade area.

Strategic issue are 1) Quality of products and services development. 2) Improvement and development of standard infrastructure to support Border trade and transportation. 3) Unique of area development.

Approaches into action are 1) Develop quality of products to meet the Halal standard, to accommodate Asean muslim and local tourists. 2) Improve and develop infrastructure to support Border trade and transportation to meet standard. 3) Organize, improve and develop area to be ready for tourism and Border trade. 4) Create a unique of Wang Prachan Border trade to be source of inexpensive and Halal products.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(5)
ABSTRACT	(7)
กิตติกรรมประกาศ	(9)
สารบัญ	(10)
รายการตาราง	(13)
รายการภาพประกอบ	(15)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
บริบทการค้าชายแดนด้านวังประจัน	9
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	12
ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ	20
มาตรการการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ	24
ยุทธศาสตร์การพัฒนภาคใต้และชายแดนใต้	25
ยุทธศาสตร์การพัฒนาค้าชายแดน	26
ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสตูล	28
แผนพัฒนาจังหวัดสตูล	29
นโยบายของนายสัมฤทธิ์ เลียงประสิทธิ์ นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล	30
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559)	31
ปัญหาและอุปสรรคการค้าประเทศไทย-มาเลเซีย	32
ตัวแบบของการกำหนดยุทธศาสตร์ (Strategic Formulation Model)	35
ระดับยุทธศาสตร์	43
การวิเคราะห์ SWOT Analysis	48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	49
กรอบแนวคิดในการวิจัย	68
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	69
ประชากร กลุ่มตัวอย่าง วิธีการสุ่มตัวอย่าง	69
แบบแผนการวิจัย	72
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	73
การเก็บรวบรวมข้อมูล	75
การวิเคราะห์ข้อมูลวิธีการทางสถิติต่าง ๆ ที่ใช้	76
บทที่ 4 ผลการวิจัย	77
ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาการค้ารายย่อยและหน่วยงานราชการ	77
การสังเกตการณ์ภาพรวมบริเวณด่านวังประจัน	77
การสังเกตการณ์การค้ารายย่อย	79
ข้อมูลจากหน่วยงานราชการ	81
ข้อมูลจากผู้ประกอบการ	93
ข้อมูลจากการสัมภาษณ์หน่วยงานราชการและเอกชน	108
ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ	131
ส่วนที่ 2 สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก และยุทธศาสตร์การพัฒนาค้า	136
ชายแดนด่านวังประจัน	
ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ (สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก)	136
ตารางสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์	138
การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาค้าชายแดนด่านวังประจัน	152
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	154
สรุปผลการวิจัย	155
อภิปรายผล	157
ข้อเสนอแนะ	162
บรรณานุกรม	164
บุคลากรุกรม	177

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	
ก. ข้อมูลทั่วไปของประเทศมาเลเซียและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการค้า ชายแดนไทย-มาเลเซีย	184
ข. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	195
ค. การหาค่าเฉลี่ยการประเมินสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกการค้าชายแดน ด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล	215
ง. รายนามผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินสภาพแวดล้อมการค้าชายแดน ด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล	229
จ. ภาพถ่ายงานวิจัย(บริเวณด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล)	231
ประวัติผู้เขียน	242

รายการตาราง

ตาราง	หน้า
1 มุมมองเกี่ยวกับการค้าชายแดน	17
2 พื้นที่ IMT-GT	22
3 การสร้างตารางสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (External Factor Analysis Summary : EFAS)	37
4 การสร้างตารางสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (Internal Factor Analysis Summary : IFAS)	38
5 การสร้างตารางสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์โดยภาพรวม (Strategic Factor Analysis Summary : SFAS)	39
6 การสร้างการวิเคราะห์ทาวส์ (TOWS Matrix)	41
7 วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	71
8 ค่าความถี่และค่าร้อยละของร้านค้ารายย่อย	79
9 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลภาพรวมเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้รับผิดชอบ/ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้าชายแดน	81
10 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ปฏิบัติงานการจัดการการค้าชายแดน	82
11 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมกับการปฏิบัติงานจัดการการค้าชายแดน	84
12 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในหน่วยงาน	90
13 ค่าความถี่และค่าร้อยละของภาพรวมผู้ประกอบการ	93
14 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ประกอบการ	94
15 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมกับการประกอบการ	103
16 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในของผู้ประกอบการ	105
17 สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอกการค้าชายแดนด้านวังประจัน	138
18 สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายในการค้าชายแดนด้านวังประจัน	142
19 สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยโดยภาพรวมการค้าชายแดนด้านวังประจัน	146
20 ผลการพัฒนายุทธศาสตร์การค้าชายแดนรายย่อยด้านวังประจัน	150
21 ยุทธศาสตร์พัฒนาการค้าชายแดนด้านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล	153
22 ข้อมูลทั่วไปของประเทศมาเลเซีย	185
23 สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (External Factor Analysis Summary : EFAS) เพื่อหาค่าเฉลี่ยน้ำหนักและคะแนนประเมิน	216

รายการตาราง

ตาราง		หน้า
24	สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (Internal Factor Analysis Summary : IFAS) เพื่อหาค่าเฉลี่ยน้ำหนักและคะแนนประเมิน	219
25	ค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (โอกาส)	221
26	สรุปค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (โอกาส)	221
27	ค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (อุปสรรค)	222
28	สรุปค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (อุปสรรค)	222
29	ค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยใน (จุดแข็ง)	223
30	สรุปค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (จุดแข็ง)	223
31	ค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (จุดอ่อน)	224
32	สรุปค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (จุดอ่อน)	224
33	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (โอกาส)	225
34	สรุปค่าเฉลี่ยน้ำหนักประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (โอกาส)	225
35	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (อุปสรรค)	226
36	สรุปค่าเฉลี่ยน้ำหนักประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (อุปสรรค)	226
37	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (จุดแข็ง)	227
38	สรุปค่าเฉลี่ยน้ำหนักประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (จุดแข็ง)	227
39	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (จุดอ่อน)	228
40	สรุปค่าเฉลี่ยน้ำหนักประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (จุดอ่อน)	228

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ผังโดยสังเขปของการดำเนินการวิจัย	8
2 ตัวแบบการจัดการเชิงยุทธศาสตร์	35
3 SWOT Matrix	40
4 ร้านค้าบริเวณด่านวังประจัน	232
5 นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย	232
6 ผู้ประกอบการด่านวังประจัน	233
7 สินค้าที่วางขายที่ด่านวังประจัน	233
8 สินค้าท้องถิ่นในจังหวัดสตูล	234
9 จุดผ่านแดนไทย-มาเลเซีย	234
10 การขนส่งสินค้าของผู้ประกอบการค้าชายแดน	235
11 การวางขายสินค้า	235
12 การขนส่งสินค้าและการจราจร	236
13 ร้านค้าที่ล้มเลิกกิจการ	236
14 ปัญหาการจัดการขยะในพื้นที่	237
15 ห้องละหมาด	237
16 ห้องน้ำใกล้จุดผ่านแดน	238
17 ห้องน้ำใกล้ห้องละหมาด ทางขึ้นด่านวังประจัน	238
18 แผนผังตลาดนัดชายแดนวังประจัน	239
19 ลานจอดของรถเอกชน	239
20 ร้านจำหน่ายสินค้าชุมชนและเป็นศูนย์ประสานงานและบริการนักท่องเที่ยว	240
21 ป้อมตำรวจบริการประชาชน	240
22 รถ Mobile เคสึอนที่บริการทางการเงินโดยสหกรณ์ในท้องถิ่น	241
23 การก่อสร้างอาคารที่มั่นคงมีเพิ่มขึ้นในพื้นที่	241

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

การค้าชายแดน หมายถึง การค้าที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่างๆ ของประชาชนหรือผู้ประกอบการที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างประชาชนที่อยู่อาศัยตามบริเวณชายแดนของทั้งสองฝ่ายโดย มีมูลค่าครั้งละไม่มากนัก ส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่มีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน เช่น สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าเกษตรและสินค้าที่หาได้จากธรรมชาติ ได้แก่ ของป่า ซากสัตว์ เป็นต้น เป็นการค้าที่มีกรรมวิธีไม่ยุ่งยาก และมีความสะดวก รวดเร็ว การค้าชายแดนมีทั้งที่ถูกต้องตามกฎหมายผ่านด่านศุลกากร และลักลอบค้าหรือการค้าสินค้าที่ผิดกฎหมาย (นพรัตน์ วงศ์วิทยาพานิชย์ และคณะ, 2554 : 14) การค้าชายแดนมีความสำคัญและก่อให้เกิดประโยชน์ ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของแต่ละจังหวัดและประเทศชาติ อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมให้โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ของพื้นที่ชายแดนทั้งหลายได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ช่วยขยายปริมาณมูลค่าการค้าชาย ซึ่งส่งผลดีกับความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนบริเวณพื้นที่ชายแดนทั้งสองประเทศอันเป็นรากฐานที่แท้จริงด้านความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (พิมพ์นา ตีบพรม, 2551 : 1)

ปี 2555 การค้าชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (มาเลเซีย เมียนมาร์ สปป.ลาว และกัมพูชา) มีมูลค่ารวม 910,500.43 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงระยะเวลาเดียวกันของปีก่อน ร้อยละ 2.33 แบ่งเป็นการส่งออก 556,975.93 ล้านบาท ลดลงจากช่วงระยะเวลาเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 4.00 และการนำเข้า 353,524.50 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงระยะเวลาเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 13.85 โดยไทยได้เปรียบดุลการค้า 203,451.43 ล้านบาท ปี 2556 (มกราคม-เมษายน) การค้าชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (มาเลเซีย เมียนมาร์ สปป.ลาว และกัมพูชา) มีมูลค่าการค้ารวม 310,467.14 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเพิ่มขึ้นจากช่วงระยะเวลาเดียวกันของปี 2555 ร้อยละ 4.02 เป็นการส่งออก 189,035.41 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงระยะเวลาเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 0.32 และการนำเข้า 121,431.73 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงระยะเวลาเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 10.35 โดยไทยได้เปรียบดุลการค้า 67,603.68 ล้านบาท โดยการค้าชายแดนด้านประเทศมาเลเซียมีมูลค่าการค้าชายแดนสูงสุดถึง 168,633.00 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 54.32 ของมูลค่าการค้าชายแดนรวม รองลงมาได้แก่ เมียนมาร์ มีมูลค่า 65,381.03 ล้านบาท สปป.ลาว มีมูลค่า 45,510.44 ล้านบาท และกัมพูชา มีมูลค่า 30,911.67 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 21.06 , 14.67 และ 9.96 ตามลำดับ (กลุ่มศูนย์ข้อมูล สำนักความร่วมมือการค้าและการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ, 2556 : ออนไลน์)

มาเลเซียมีความสำคัญต่อการค้าระหว่างประเทศของไทย โดยมีความสำคัญเป็นอันดับ 4 รองจากจีน ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา และหากเปรียบเทียบมูลค่าการค้าระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียนด้วยกัน พบว่า มาเลเซียเป็นคู่ค้าที่สำคัญที่สุดของไทย โดยในช่วงปี 2551 – 2555 ไทยและมาเลเซียมีมูลค่าการค้าระหว่างกันเฉลี่ยต่อปีเกือบ 700 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สินค้าสำคัญที่ไทยส่งออกไปมาเลเซีย คือ น้ำมันสำเร็จรูป ชิ้นส่วนและอุปกรณ์รถยนต์ ยางพารา โดยเฉพาะน้ำยางข้น ซึ่งมาเลเซียนำเข้าเพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิตยางมือยาง เครื่องประมวลผลข้อมูลอัตโนมัติ และผลิตภัณฑ์ยาง ส่วนสินค้านำเข้าสำคัญ คือ คอมพิวเตอร์ ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ น้ำมันดิบ เครื่องจักรและอุปกรณ์ และเคมีภัณฑ์ (สำนักงานภาคใต้ ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2556 : ออนไลน์)

การที่มูลค่าการค้าชายแดนสูงเช่นนี้ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะปัจจัยเกี่ยวพันทางภูมิศาสตร์ กล่าวคือประเทศไทยมีแนวชายแดนติดต่อกับมาเลเซีย ทั้งทางบกและทางน้ำ และมีแนวพรมแดนติดกัน เป็นระยะทางยาวประมาณ 647 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับชายแดนกับประเทศมาเลเซีย ครอบคลุมพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสงขลา จังหวัดนราธิวาส จังหวัดยะลา จังหวัดสตูลและจังหวัดปัตตานี ด้านศุลกากรที่ควบคุมดูแลการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย ปัจจุบันไทยมีด่านศุลกากรที่ควบคุมดูแลการค้าชายแดนไทย กับประเทศมาเลเซียจำนวน 11 ด่าน ในด้านการคมนาคมทางบกมีการติดต่อสัญจรกันได้ทั้งทางรถยนต์และทางรถไฟ ทางน้ำมีท่าเรือที่สามารถเดินเรือติดต่อกันได้ทั้งฝั่งทะเลอ่าวไทยและทะเลอันดามัน การที่ไทย-มาเลเซียมีพรมแดนติดต่อกันเป็นระยะทางยาวประกอบกับผลจากข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียนระหว่างกันภายในประเทศสมาชิกอาเซียน ทำให้มาเลเซียเป็นคู่ค้าที่มีมูลค่าการค้าสูงสุดเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆในอาเซียน(กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2555 : 29 –30)

จังหวัดสตูลเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีพรมแดนติดกับแนวชายแดนประเทศมาเลเซียทั้งทางบกและทางน้ำ (พื้นที่ติดต่อกับ 2 รัฐทั้งทางบกและทางทะเล คือ รัฐเปอร์ลิสต์และรัฐเคดาร์) เป็นปัจจัยทางด้านภูมิศาสตร์เช่นนี้ทำให้จังหวัดสตูลมีศักยภาพในด้านการค้าชายแดน ถือเป็นโอกาสในการประกอบธุรกิจการค้าและการท่องเที่ยว สำหรับการค้าชายแดนในพื้นที่จังหวัดสตูลที่มีการค้าชายแดนกับประเทศมาเลเซีย มีหลายพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน เช่น ท่าเรือเจ๊ะบิลัง ท่าเรือท่ามะลิ เป็นต้น สถานที่หนึ่งที่มีบทบาทสำคัญและเป็นรู้จักของนักท่องเที่ยว ก็คือ “ด่านวังประจัน” ซึ่งมีตลาดนัดชายแดนวังประจันตั้งอยู่ เป็นตลาดนัดชายแดนในหุบเขาที่มีการค้าชายแดนและตั้งตลาดนัดในทุก ๆ วันเสาร์-อาทิตย์ มีสินค้าอุปโภคบริโภคหลากหลายให้เลือกจับจ่ายใช้สอย ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่งผลดีต่อเศรษฐกิจจังหวัดสตูลและเศรษฐกิจของประเทศ

มูลค่าการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ของจังหวัดสตูล (ปี 2553-2556) ปี 2553 การส่งออก มีมูลค่า 149.64ล้านบาท การนำเข้า มีมูลค่า 144.63 ล้านบาท ดุลการค้า มีมูลค่า 5.02 ล้านบาท ปี 2554 การส่งออก มีมูลค่า 113.71 ล้านบาท การนำเข้า มีมูลค่า

276.55 ล้านบาท ดุลการค้ามีมูลค่า -162.84 ล้านบาท ปี 2555 การส่งออก มีมูลค่า 68.47 ล้านบาท การนำเข้ามีมูลค่า 172.50 ล้านบาท ดุลการค้ามีมูลค่า 104.03 ล้านบาท ปี 2556 การส่งออก มีมูลค่า 83.98 ล้านบาท การนำเข้า มีมูลค่า 199.92 ล้านบาท ดุลการค้า มีมูลค่า -75.39 ล้านบาท (กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2557 : ออนไลน์) และด่านศุลกากรวังประจัน (ศภ.4) มีมูลค่าการค้าชายแดน (ปี 2553-2556) ปี 2553 การนำเข้า มีมูลค่า 83.85 ล้านบาท ปี 2554 การนำเข้า มีมูลค่า 198.66 ล้านบาท ปี 2555 การนำเข้า มีมูลค่า 111.93 ล้านบาท ปี 2556 การนำเข้า มีมูลค่า 89.11 ล้านบาท ทั้งนี้มูลค่าการส่งออกไม่มี เพราะ ด่านนี้ไม่มีการส่งออก (กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2557 : ออนไลน์)

ด่านวังประจัน ตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 4 ตำบลวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูลมีอาณาเขตติดต่อกับด่านวังเกลียน รัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอควนโดน 22 กิโลเมตร และห่างจากอำเภอเมืองสตูล 40 กิโลเมตร พื้นที่ของด่านวังประจันเป็นพื้นที่เดียวกันกับสถานที่ตั้งอยู่ของด่านศุลกากรวังประจัน ซึ่งเป็นด่านที่มีลักษณะนำเข้าเพียงอย่างเดียว เนื่องจากด่านวังเกลียนของประเทศมาเลเซียไม่มีการปฏิบัติพิธีการทางศุลกากร ใช้การขนส่งสินค้าโดยรถยนต์เป็นส่วนใหญ่โดยผ่านทางหลวงแผ่นดินสาย 4184 ควนโดน(สำนักกรมการ 2 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร , 2555 : ออนไลน์) ประชาชนทั้ง 2 ประเทศ ได้อาศัยช่องทางดังกล่าวในการสัญจรไปมาติดต่อค้าขาย รวมทั้งการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยว ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นช่องทางเข้าออกไปมาระหว่างประชาชนทั้งสองประเทศ ในการติดต่อกับญาติพี่น้องชาวไทยในประเทศมาเลเซีย และไปรับจ้างประกอบอาชีพบางฤดูกาล ได้แก่ ทำนา กรีดยาง รับจ้าง ทำงานก่อสร้าง และเป็นลูกจ้างในร้านอาหาร เป็นต้น นอกจากนี้คนไทยได้ใช้เส้นทางดังกล่าวในการเดินทางไปซื้อสินค้าจากประเทศมาเลเซีย ทั้งที่เป็นสินค้าที่ถูกต้องตามกฎหมาย และสินค้าที่หลีกเลี่ยงภาษีเป็นจำนวนมาก (อาธิ ครูศากยวงศ์, 2545 : 47)

การที่พื้นที่ด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล มีแนวเขตพรมแดนที่ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย ในลักษณะดังกล่าวทำให้ประชาชนในพื้นที่ที่พักอาศัยตามแนวเขตชายแดนของประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย มีการติดต่อซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินค้าไปมาระหว่างกันเป็นเวลาช้านาน แต่การพัฒนาด่านนี้ให้มีความก้าวหน้ายังไม่เท่าที่ควร มีข้อมูลจากการศึกษาวิจัยพบว่าการค้าชายแดนในพื้นที่นี้ มีปัญหาและอุปสรรคในหลายด้าน เช่น ด้านสถานที่สำหรับการค้าชายตามชายแดน พื้นที่ด่านนี้ ไม่ได้มีการจัดระเบียบ ก่อปัญหาทางการจราจรและความไม่เป็นระเบียบของบ้านเมือง (อำพร วิริยโกศล และคณะ , 2542 : 194) ด้านการคมนาคมขนส่งที่เส้นทางการขนส่งสินค้าทางบกบริเวณด่านศุลกากรวังประจัน ไม่เหมาะกับการขนส่งสินค้า เนื่องจากเส้นทางสายนี้เป็นเนินเขาสูงชันและคดเคี้ยว ในส่วนของรถบรรทุกสินค้าขนาดใหญ่ไม่สามารถใช้เส้นทางนี้ได้ โดยเฉพาะเส้นทางสายควนสะตอ-วังประจัน ที่เชื่อมกับเส้นทางไปยังด่านวังเกลียน รัฐเปอร์ลิส จึงไม่เป็นที่นิยมในการลำเลียงขนส่งสินค้าเพื่อการส่งออก ประกอบกับทางด่านวังเกลียนของมาเลเซียเส้นทางเป็นเนินเขาสูงชัน คับแคบและคดเคี้ยว ลำบาก

ในการขนส่งเช่นกัน รวมไปถึงด่านวังเกลียนไม่เปิดทำพิธีการทางศุลกากร จึงก่อให้เกิดความไม่สะดวกต่อผู้ส่งออก ด้านจุดปล่อยสินค้าระหว่างไทย-มาเลเซียยังเป็นลักษณะของต่างคนต่างทำ ไม่ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกด้านการค้าแต่ประการใด อีกทั้งทำให้เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เสียเวลาเป็นอย่างมาก ที่สำคัญก่อให้เกิดความเสียหายต่อสินค้าประเภทเน่าเสียง่าย และด้านการยกระดับของด่านและการขยายเวลาเปิดปิดด่านศุลกากรวังประจันของไทยและด่านวังเกลียนของมาเลเซียที่ยังเป็นอุปสรรคต่อการค้าชายแดนระหว่างไทย-มาเลเซีย ในเขตพื้นที่จังหวัดสตูล (อาธิ ครุศากยวงศ์ , 2545 : 81-82)

ภาครัฐควรเข้ามาส่งเสริมการค้าชายแดนอย่างจริงจัง เช่น บริการพิธีการศุลกากร ให้ครบวงจรและเปิดเสรีในตลาด เพื่อความสะดวกสบายรวดเร็วของผู้ค้า ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขาย ปรับอัตราภาษีสินค้าบางประเภท ให้สอดคล้องกับทิศทางของข้อตกลงในกลุ่มประเทศอาเซียน ประกาศเป็นเขตปลอดภาษี เป็นต้น และ ภาครัฐควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนสาธารณูปโภคพื้นฐานให้มากขึ้น (อำพร วิริยโกศล และคณะ , 2542 : 197) ภาพรวมการค้าชายแดนในพื้นที่ด่านวังประจัน อำเภอควนโดน อาจมี ปัญหาและอุปสรรคในหลาย ๆ ด้าน การเตรียมพร้อมในการรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอนาคต ไม่ว่าจะโครงการพัฒนาเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย -มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT) ก็ดีหรือ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(AEC) ก็ดี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องร่วมกัน ปรับปรุง แก้ไขและพัฒนา

จากสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่ได้รับทราบในข้างต้นอาจเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการค้าชายแดนของประเทศไทยและมาเลเซียได้ อาจจะมีผลกระทบต่อการค้าชายแดนด่านวังประจัน เศรษฐกิจของจังหวัดสตูลและผลประโยชน์ของชาติโดยรวม ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าการค้าชายแดนด่านวังประจันมีสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกเป็นอย่างไร และจะมีแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการค้าชายแดนของพื้นที่ดังกล่าวให้ดีขึ้นได้อย่างไร โดยผลการศึกษาวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน สามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์และพิจารณาเป็นแนวทางสำหรับการวางแผน การกำหนดยุทธศาสตร์และการพัฒนาศักยภาพการค้าชายแดนด่านวังประจันและด่านชายแดนอื่นๆ ในประเทศไทยได้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกการค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

2.2 เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

3. ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

3.1 ผลการศึกษานี้ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรคของการค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการนำข้อมูลการศึกษานี้ไปประกอบการวางแผนกลยุทธ์และกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาค้าชายแดนด่านวังประจันและด่านต่างๆทั่วประเทศต่อไป

3.2 ผลการศึกษานี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน สามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์และพิจารณาเป็นแนวทางสำหรับการวางแผนการกำหนดยุทธศาสตร์ และ พัฒนาศักยภาพการค้าชายแดนด่านวังประจันและด่านชายแดนอื่นๆ ในประเทศไทยต่อไปได้

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ ศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกการค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล และกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

4.2 ขอบเขตด้านประชากรที่ใช้ในการวิจัย

4.2.1 หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ด้านศุลกากรวังประจัน จำนวน 14 คน ด้านตรวจคนเข้าเมืองควนโดน จำนวน 3 คน ด้านตรวจพืชวังประจัน จำนวน 4 คน ด้านตรวจคนหางานวังประจัน จำนวน 2 คน อุทยานแห่งชาติทะเลบัน จำนวน 117 คน องค์การบริหารส่วนตำบลวังประจัน จำนวน 33 คน องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล จำนวน 164 คน สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสตูล จำนวน 16 คน ที่ว่าการอำเภอควนโดน จำนวน 68 คน สถานีตำรวจภูธรควนโดน จำนวน 82 คน รวมทั้งหมด 10 หน่วยงาน จำนวน 506 คน

4.2.2 กลุ่มผู้ประกอบการค้าชายแดน จำนวน 236 คน

4.2.3 หอการค้าจังหวัดสตูล จำนวน 2 คน

4.3 ขอบเขตด้านเวลา

ในการศึกษานี้ครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามและสัมภาษณ์ระหว่างวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2558 ถึงวันที่ 23 กรกฎาคม 2558

4.4 ขอบเขตด้านพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา

ศึกษาเฉพาะพื้นที่ชายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย ดังนี้

6.1 การค้าชายแดน หมายถึง การค้าขายที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่างๆ ของประชาชนหรือผู้ประกอบการที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน การซื้อขายสินค้ามีมูลค่าครั้งละไม่มากนัก ส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่มีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน เช่น สินค้าอุปโภคบริโภค เป็นต้น ในปัจจุบันการค้าชายแดนมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างมาก มีมูลค่านำเข้า-ส่งออกสูงขึ้น ส่งผลให้ภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนมารับผิดชอบและดูแลจัดการผลประโยชน์ที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้ เป็นการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยและมาเลเซีย บริเวณด่านศุลกากรวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

6.2 ด่านวังประจัน หมายถึง ด่านวังประจันหรือด่านศุลกากรวังประจัน เป็นด่านขนาดเล็กตั้งอยู่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล มีพื้นที่ติดต่อกับด่านวังเกลียน รัฐเปอร์ลิส มีลักษณะนำเข้าเพียงอย่างเดียว สินค้าที่นำเข้าและการส่งออกหลายกรณีจึงเข้าข่ายเป็นการค้านอกกฎหมาย และการขนส่งสินค้าโดยรถยนต์เป็นส่วนใหญ่

6.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) หมายถึง การสำรวจตรวจสอบสภาพแวดล้อมภายใน (IFAS) และสภาพแวดล้อมจากภายนอก (EFAS) ของการค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล เป็นส่วนหนึ่งของการกำหนดยุทธศาสตร์ เพื่อให้ยุทธศาสตร์นั้นได้ใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่และแก้ปัญหาที่ไม่พึงประสงค์ โดยอาศัยปัจจัยโดยรวมสรุป (SFAS) สำหรับการกำหนดยุทธศาสตร์ได้ต่อไป

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอก ต้องคำนึงถึงปัจจัยภายในและภายนอก ดังนี้

6.3.1 ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย

6.3.1.1 จุดแข็ง (Strengths) หมายถึง เงื่อนไขภายในที่จะส่งผลกระทบต่อด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ในทางที่ดี และเป็นประโยชน์

6.3.1.2 จุดอ่อน (Weaknesses) หมายถึง เงื่อนไขภายในที่จะส่งผลกระทบต่อด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ในทางที่ไม่ดี ไม่เป็นประโยชน์ และเกิดความเสียหายเปรียบในการแข่งขัน

มิติที่ใช้ในการพิจารณาปัจจัยภายใน คือ จุดแข็งและจุดอ่อน ประกอบด้วย โครงสร้างองค์กร กลยุทธ์ ระบบบริหารจัดการ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รูปแบบการทำงาน บุคลากร ทักษะการทำงาน ค่านิยมร่วม เป็นต้น นอกจากนี้ ยังอาจเพิ่มเติมในการวิเคราะห์ได้ตามความเหมาะสม

6.3.2 ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย

6.3.2.1 โอกาส (Opportunities) หมายถึง เงื่อนไขภายนอกที่จะส่งผลกระทบต่อด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ในทางที่ดี และเป็นประโยชน์หากได้มีการทำ

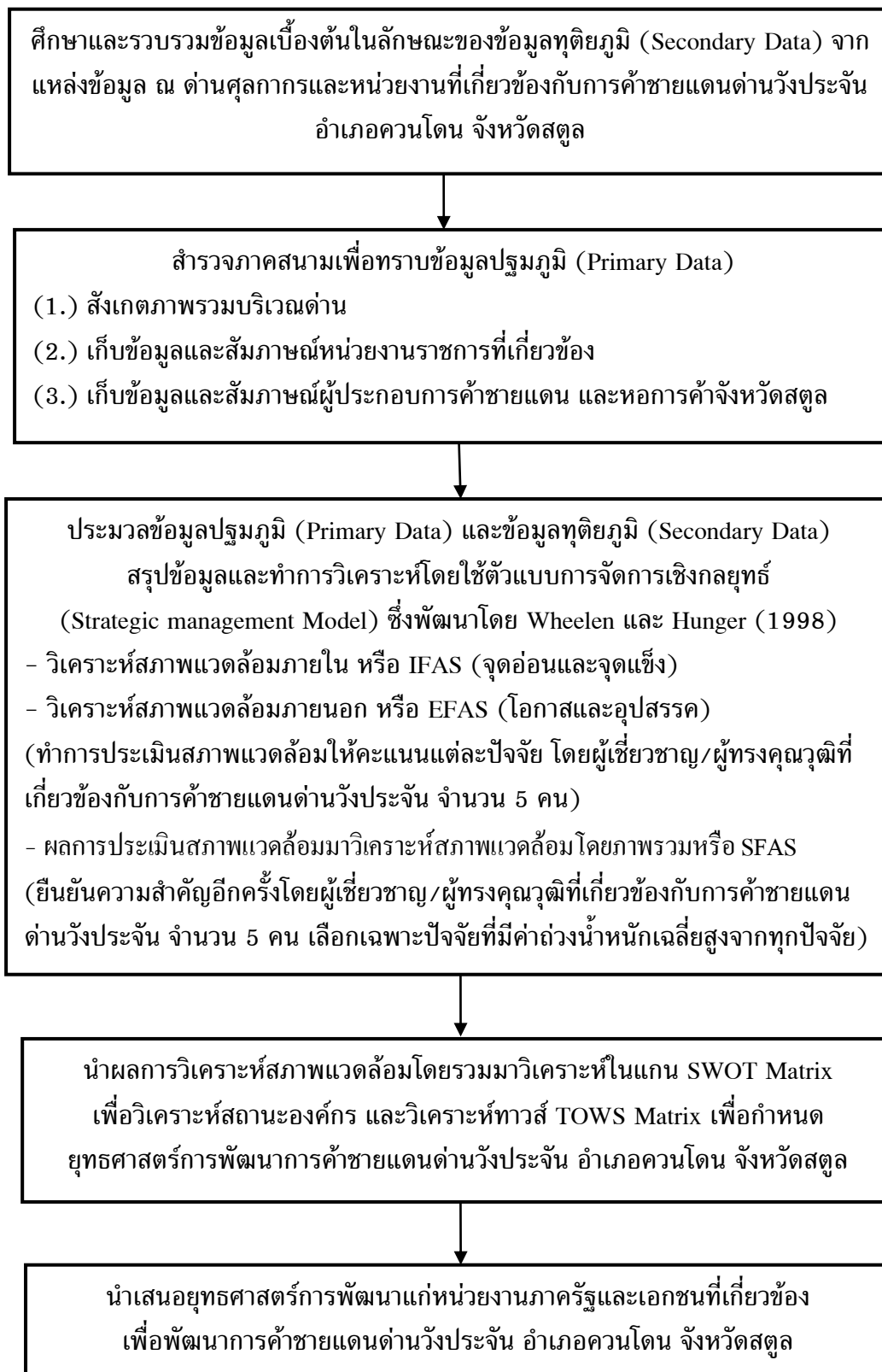
กิจกรรมใด ๆที่สามารถนำเงื่อนไขเหล่านั้นมาใช้ตามช่วงเวลาเงื่อนไขนั้นยังมีผลอยู่ หรือ กล่าวได้ว่า เราจะเอาโอกาส (Opportunities) จากภายนอกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างไร?

6.3.2.2 อุปสรรค (Threats) หมายถึง เงื่อนไขที่ภายนอกที่จะส่งผลกระทบต่อให้กับด้านวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูลในทางที่ไม่ดี ไม่เป็นประโยชน์ และเกิดความเสียหายเปรียบในการแข่งขัน

มิติที่ใช้ในการพิจารณาปัจจัยภายนอก คือโอกาสและอุปสรรค ประกอบด้วย การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี กฎหมาย สิ่งแวดล้อม เป็นต้น นอกจากนี้ อาจเพิ่มเติมในการวิเคราะห์ได้ตามความเหมาะสม (เอกชัย บุญยาธิฐาน, 2553)

6.4 กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาค้าขายแดน หมายถึง กระบวนการตัดสินใจหรือการวางแผนล่วงหน้า เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาค้าขายแดนด้านวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล บนพื้นฐานของสภาพแวดล้อมที่เป็นโอกาสและอุปสรรค โดยกำหนดสภาพการณ์ที่ต้องการบรรลุผล(วัตถุประสงค์)และกำหนดแนวทาง(ภารกิจและภาระงาน)ในการบรรลุสถานการณ์ที่กำหนด(สร้างจุดแข็งและลดจุดอ่อน) จนถึงการสร้างยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ และการกำหนดนโยบายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป (อำพร วิริยโกศล,2542)

ภาพประกอบ 1 ผังโดยสังเขปของการดำเนินการวิจัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในเรื่องการค้าชายแดน ไทย-มาเลเซีย : ยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัย และกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1. บริบทการค้าชายแดนด่านวังประจัน
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
3. ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ
4. มาตรการการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ
5. ยุทธศาสตร์พัฒนาภาคใต้และชายแดนใต้
6. ยุทธศาสตร์การค้าชายแดน
7. ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสตูล (พ.ศ.2559 -2561)
8. แผนพัฒนาจังหวัดสตูล
9. นโยบายของนายสัมฤทธิ์ เลียงประสิทธิ์ นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล (วันที่ 7 สิงหาคม 2556)
10. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559)
11. ปัญหาและอุปสรรคการค้าประเทศไทย-มาเลเซีย
12. ตัวแบบของการกำหนดยุทธศาสตร์ (Strategic Formulation Model)
13. ระดับยุทธศาสตร์
14. การวิเคราะห์ SWOT Analysis
15. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
16. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. บริบทการค้าชายแดนด่านวังประจัน

1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับด่านชายแดนวังประจัน

ประวัติความเป็นมา

สำนักกรมการ 2 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2555 : ออนไลน์) สรุปลไว้ว่า ด่านศุลกากรวังประจัน เปิดทำการอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2527 โดยมี พลเอกสิทธิ จิโรจน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในขณะนั้น เป็นประธานในพิธีการ

จัดสร้างและดำเนินการก่อสร้าง โดยใช้งบประมาณของกระทรวงมหาดไทย ลักษณะที่ทำการเป็นอาคารคอนกรีตชั้นเดียว มีที่ทำการของส่วนราชการ 3 หน่วยงาน คือ ด้านศุลกากรวังประจัน ด้านตรวจคนเข้าเมืองควนโดน ด้านตรวจพืชวังประจัน ภายหลังด้านตรวจคนหางานวังประจันได้เข้ามาร่วมปฏิบัติงานด้วย ในปี 2533 ใช้ชื่อรวมเรียกว่า “ ศูนย์ราชการด้านวังประจัน ” ด้านศุลกากรวังประจันเป็นด่านในสังกัดสำนักงานศุลกากรภูมิภาคที่ 4 จังหวัดสงขลา

ด้านศุลกากรวังประจัน ตั้งอยู่บริเวณหลักกิโลเมตรที่ 22 ทางหลวงหมายเลข 4184 ตำบลวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ห่างจากอำเภอควนโดน 21 กิโลเมตร และห่างจากอำเภอเมืองสตูล 40 กิโลเมตร สถานที่ที่ทำการและด่านพรมแดน ตั้งอยู่ระหว่างหุบเขามีสุมชนใกล้เคียงไม่มากนัก เพราะมีลักษณะโดยรอบเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ในเขตอุทยานแห่งชาติทะเลบัน อยู่ห่างจากเขตแดนไทย-มาเลเซีย ประมาณ 200 เมตร มีพื้นที่ที่ทำการ 49 ไร่ 20 ตารางวา ซึ่งได้รับอนุญาตจากกรมป่าไม้เรียบร้อยแล้ว ด้านศุลกากรวังประจัน ตั้งขึ้นตามกฎหมายกระทรวง 2 ฉบับ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 100 ตอนที่ 174 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2526 มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. กฎกระทรวงฉบับที่ 78 (พ.ศ. 2526) ออกตามความใน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2480 มีสาระสำคัญกำหนดให้เส้นทางจากเขตแดนประเทศมาเลเซีย มายังด้านศุลกากรวังประจันเป็นทางอนุมัติ และตั้งด้านศุลกากรวังประจันและด่านพรมแดน

2. กฎกระทรวงฉบับที่ 79 (พ.ศ. 2526) ออกตามความใน พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. 2469 มีสาระสำคัญกำหนดให้ด้านศุลกากรวังประจัน เป็นที่สำหรับการนำเข้าของทุกประเภท ส่งออกของทุกประเภท ด้านเปิดตั้งแต่ 06.00 - 19.00 นาฬิกา และจะมีตลาดนัดใหญ่ทุกเช้าวันเสาร์ - อาทิตย์ ปริมาณการนำเข้าเพิ่มขึ้นทุกปี การขนส่งเครื่องที่จะนำมาใช้ในพื้นที่ในจังหวัดพังงา กระบี่ สุราษฎร์ธานี และภูเก็ต มีปริมาณมากขึ้น เครื่องติดตาม อะไหล่ เครื่องติดตามมูลค่าสูง แต่ได้รับการยกเว้นภาษีอากร ตามประกาศในสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ในปี 2554 มีการนำเข้าจำนวน 119 ล้านบาท ในปี 2555 มีการนำเข้า จำนวน 133 ล้านบาท สินค้าส่วนใหญ่เป็นสินค้าเบ็ดเตล็ด เครื่องติดตาม กุ้งฝอยหมักเกลือ เครื่องยนต์เก่าใช้แล้ว โดยเฉพาะในช่วงน้ำท่วม มีประชาชนมาซื้อของจากฝั่งมาเลเซียเป็นจำนวนมาก และสินค้าอื่น ๆ ก็มีเช่น เครื่องกรองน้ำที่นำเข้าจากจีน ภูเขาสัมตำจากประเทศอินเดีย และหลัก ๆ สินค้าส่งออกไม่มี

สรุปได้ว่า ด้านศุลกากรวังประจัน ตั้งอยู่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล พื้นที่ติดต่อกับด้านวังเกลียน รัฐเปอร์ลิส เป็นด่านที่มีลักษณะนำเข้าเพียงอย่างเดียว เนื่องจากด้านวังเกลียนของประเทศไทยไม่มีการปฏิบัติพิธีการทางศุลกากร การขนส่งสินค้าโดยรถยนต์เป็นส่วนใหญ่ผ่านทางหลวงแผ่นดินสาย 4184 ควนโดนถึงปัจจุบัน เชื่อมต่อด้านของรัฐเปอร์ลิส บริเวณด่านผ่านแดนประกอบด้วย ด้านศุลกากร ด้านตรวจคนเข้าเมือง และด้านตรวจพืช ช่วงเปิด - ปิด เวลา 07.00 - 18.00 น. (อาธิ ครุศากยวงศ์, 2545 : 47)

1.2 สภาพพื้นที่และเส้นทางการค้าชาย

สภาพพื้นที่ด้านชายแดนวังประจัน ตั้งอยู่ระหว่างหุบเขาสองด้านชนาบกกัน มีป่าไม้ปกคลุม ส่งผลให้บรรยากาศร่มรื่นเย็นสบาย มีชุมชนใกล้เคียงไม่มากนัก เพราะมีลักษณะโดยรอบเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ในเขตอุทยานแห่งชาติทะเลบัน ตำบลวังประจัน อำเภอควนโดน อยู่ห่างจากเขตแดนไทย-มาเลเซีย ประมาณ 200 เมตรการขนส่งสินค้าโดยรถยนต์เป็นส่วนใหญ่ผ่านทางหลวงแผ่นดินสาย 4184 ควนโดนถึงปัจจุบัน เชื่อมต่อด่านวังเกลียนของรัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย (อาอิ ครูศากยวงศ์, 2545) ในทางกฎหมาย ด้านวังประจันมีลักษณะนำเข้าเพียงอย่างเดียว เนื่องจากด่านวังเกลียนของประเทศมาเลเซียไม่มีการปฏิบัติพิธีการทางศุลกากร แต่เป็นเพียงจุดตรวจ (Checking point) เท่านั้น (อำพร วิริยโกศล และคณะ , 2542 : 49) การนำเข้าและการส่งออกหลายกรณีจึงเข้าข่ายเป็นการค้านอกกฎหมาย (สำนักกรรมการ 2 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2555 : ออนไลน์)

1.3 ลักษณะของการประกอบธุรกิจ

ด่านวังประจันพบว่า มีภาวะการค้าชายแดนรายย่อย มีการเปิดให้บริการด้านการขนส่งสินค้าเข้า ออกและตรวจคนเข้าเมือง จำนวนผู้ประกอบการรายย่อยของไทยที่ด่านพรมแดนวังประจันมีจำนวน ประมาณ 120 ราย โดยมีรูปแบบการค้าชายแดนแบบตลาดนัด มีการกำหนดให้มีตลาดนัดในทุก ๆ วันอาทิตย์ เท่านั้น บรรยากาศการค้าชายแดนรายย่อยมีความคึกคักมากพอสมควร อันเนื่องมาจากความสะดวกในการเข้า ออกประเทศ รวมถึงการจัดให้มีตลาดนัดเพียงสัปดาห์ละ 1 วัน เท่านั้น ดังนั้นผู้ประกอบการรายย่อยเกือบ ทั้งหมดจึงไม่มีการสร้างร้านแบบถาวร แต่จะใช้การวาง สินค้าเพื่อจัดจำหน่ายแบบหาบเร่แผงลอย โดยใช้พื้นที่จัดสรรบริเวณด้านหน้า ลานจอดรถยนต์ของด่านตรวจคนเข้าเมือง และตามแนวถนนที่เข้าสู่พรมแดนระหว่างจังหวัดสตูลกับประเทศมาเลเซีย นอกจากนี้บางส่วนของร้านค้า จะใช้พื้นที่ของด่านศุลกากรวังประจัน ร้านค้าทั้งหมดก็จัดได้ว่ารวมกลุ่มกันโดยมีระยะห่างจากชายแดนเพียง 50 เมตรเท่านั้น (อำพร วิริยโกศล และคณะ , 2542 : 49-50) ปัจจุบันมีการขยายเวลาเปิดตลาดนัดด่านวังประจันจากวันหยุด เสาร์-อาทิตย์ เป็นเปิดบริการทุกวัน (ศูนย์ข้อมูลเศรษฐกิจการค้าจังหวัด กระทรวงพาณิชย์, 2550 : ออนไลน์)

1.4 ประเภทธุรกิจ

ประเภทของธุรกิจ พบว่า ผู้ประกอบการรายย่อยทั้งหมดทำธุรกิจซื้อขายสินค้า ส่วนธุรกิจโรงแรม บ้านเทิง และร้านอาหาร จะอยู่ภายในเขตเทศบาลเมืองสตูล อย่างไรก็ตามในพื้นที่ใกล้เคียงกับด่านศุลกากรวังประจัน มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ คือ ทะเลบัน ซึ่งมีบริการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว (อำพร วิริยโกศล และคณะ , 2542 : 50)

1.5 ประเภทสินค้า

ประเภทสินค้า พบว่า สินค้าที่วางจำหน่ายตามแผงลอยของผู้ประกอบการรายย่อยจะเป็นสินค้าไทยทั้งหมด ได้แก่ ข้าวสาร ผักผลไม้ เสื้อผ้าสำเร็จรูป อาหารสำเร็จรูป อาหารสด ประเภทเนื้อไก่-เนื้อวัว ของเล่นเด็ก เครื่องประดับ รองเท้า เครื่องใช้ พลาสติก ผ้าห่มนวม เป็นต้น ซึ่งลูกค้าส่วนใหญ่เป็นชาวมาเลเซียที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดน โดยมีการผ่อนปรนให้ไม่ต้องผ่านการตรวจคนเข้าเมือง ถ้าหากมีวัตถุประสงค์เพียงเข้ามาจับจ่ายซื้อสินค้าในบริเวณตลาดนัดเท่านั้น (อำพร วิริยโกศล และคณะ , 2542 : 50)

1.6 มูลค่าการค้า

มูลค่าการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ของจังหวัดสตูล (ปี 2553-2556) ปี 2553 การส่งออก มีมูลค่า 149.64 ล้านบาท การนำเข้า มีมูลค่า 144.63 ล้านบาท ดุลการค้ามีมูลค่า 5.02 ล้านบาท ปี 2554 การส่งออก มีมูลค่า 113.71 ล้านบาท การนำเข้า มีมูลค่า 276.55 ล้านบาท ดุลการค้ามีมูลค่า -162.84 ล้านบาท ปี 2555 การส่งออก มีมูลค่า 68.47 ล้านบาท การนำเข้า มีมูลค่า 172.50 ล้านบาท ดุลการค้ามีมูลค่า -104.03 ล้านบาท ปี 2556 การส่งออก มีมูลค่า 83.98 ล้านบาท การนำเข้า มีมูลค่า 199.92 ล้านบาท ดุลการค้ามีมูลค่า -75.39 ล้านบาท (กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2557 : ออนไลน์)

ด้านศุลกากรวังประจัน (ศภ.4) มีมูลค่าการค้าชายแดน (ปี 2553-2556) ปี 2553 มีการนำเข้า มีมูลค่า 83.85 ล้านบาท ปี 2554 การนำเข้า มีมูลค่า 198.66 ล้านบาท ปี 2555 การนำเข้า มีมูลค่า 111.93 ล้านบาท ปี 2556 การนำเข้า มีมูลค่า 89.11 ล้านบาท ทั้งนี้มูลค่าการส่งออกไม่มี เพราะด่านนี้ไม่มีการส่งออก (กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2557 : ออนไลน์)

สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ กุ้งฝอยหมักเกลือ กะปิ เครื่องกรองน้ำ ส่วนประกอบเครื่องปรับอากาศ, เครื่องยนต์และส่วนประกอบรถยนต์เก่าใช้แล้ว เบ็ดเตล็ด อาหารแห้ง เต้าแก๊ส รถบังคับวิทยุ อวนจับปลา เครื่องทำน้ำร้อน เครื่องตัดหญ้า แผงรับสัญญาณโทรทัศน์ใช้แล้ว อาหารแห้ง มันฝรั่ง (ศูนย์ข้อมูลเศรษฐกิจการค้าจังหวัด กระทรวงพาณิชย์, 2550 : ออนไลน์) เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็กส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ สื่อบันทึก ข้อมูล ภาพ เสียง อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรมและส่วนประกอบ (กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2557 : ออนไลน์)

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศจัดว่าเป็นกิจกรรมที่เก่าแก่ที่สุดของการทำธุรกิจระหว่างประเทศ เพราะเกิดขึ้นมานานนับพันปีที่ประชาชนของประเทศต่างๆ ได้มาทำการซื้อขาย

แลกเปลี่ยนสินค้าและบริการซึ่งกันและกัน การที่การค้าระหว่างประเทศยังคงดำรงอยู่ได้จากอดีตจนถึงปัจจุบัน และต่อเนื่องไปในอนาคต ก็ เพราะประเทศต่างๆ ได้รับผลประโยชน์นานาประการจากการค้าระหว่างประเทศ จึงทำให้ประเทศเหล่านั้นดำเนินการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศของตน (พนิดา วิไลวงศ์, 2553)

ความหมายของการค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศ (International Trade) คือ การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ระหว่างประเทศ การนำเข้าสินค้าหรือส่งออกสินค้าหรือบริการ จะทำให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีมาตรฐานครองชีพที่ดีขึ้น ในทางตรงกันข้ามแต่ละประเทศพยายามที่จะผลิตสินค้าหรือบริการเสียเอง มาตรฐานการครองชีพอาจจะต่ำมาก ทั้งนี้ เพราะเป็นไปได้ยากที่แต่ละประเทศจะมีความชำนาญในการผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ อย่างตามที่ตนต้องการ ดังนั้นการค้าระหว่างประเทศ (international trade) จึงหมายถึง กิจกรรมที่มีการซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างประเทศ อาจจะเป็นการแลกเปลี่ยนสินค้าหรือสิ่งของกันโดยตรง หรือการค้าโดยใช้เงินเป็นสื่อกลาง ทำให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนและวิทยาการเทคโนโลยีต่าง ๆ ระหว่างประเทศ การค้าระหว่างประเทศจะต้องมีการตกลงว่าจะใช้เงินสกุลใดในการค้านั้น ๆ แล้วจึงมีการแลกเปลี่ยนเงินตามอัตราแลกเปลี่ยนของสกุลเงินที่ตกลงกันแล้ว จึงนำมาชำระค่าสินค้าตามที่ได้ตกลงกันแล้ว

สาเหตุที่ทำให้เกิดการการค้าระหว่างประเทศ

ด้วยแต่ละประเทศมีทรัพยากรที่แตกต่างกัน ทำให้แต่ละประเทศผลิตสินค้าได้แตกต่างกัน จึงต้องนำ ทรัพยากรที่มีอยู่ไปแลกเปลี่ยนกับสินค้าที่ไม่สามารถผลิตเองได้ เช่นกันแต่ละประเทศมีความนิยมในการบริโภคสินค้าแตกต่างกัน สินค้าบางชนิดอาจผลิตได้ในประเทศหนึ่งแต่ไม่เป็นที่นิยมในประเทศนั้น แต่ กลับเป็นที่ต้องการของประเทศอื่น จึงทำให้มีการส่งออกไปยังประเทศที่ต้องการ ทำให้เกิดการการค้าระหว่างประเทศ และท้ายสุดแต่ละประเทศผลิตสินค้าชนิดที่ต้องการได้ แต่มีต้นทุนแตกต่างกัน แม้จะผลิตสินค้าที่ ตนต้องการได้ แต่การผลิตขึ้นเองนั้นอาจจะให้ต้นทุนในการผลิตที่สูงกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนของประเทศอื่น ๆ จึงต้องตัดสินใจซื้อสินค้าจากประเทศอื่น แทนที่จะผลิตเอง เพราะทำให้เกิดประโยชน์มากกว่า (พนิดา วิไลวงศ์, 2553)

ความสำคัญของการค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศก่อให้เกิดผลดีต่อประเทศคู่ค้าและประเทศอื่น ๆ ดังนี้ คือ ประเทศคู่ค้ามีสินค้าให้เลือกบริโภคจำนวนมากขึ้นและหลากหลายชนิด ประเทศผู้ผลิตมีความชำนาญในการผลิตสินค้ามากขึ้น เกิดการปรับปรุงและพัฒนาการผลิตเพื่อให้สามารถผลิตได้มาก

ขึ้นรวมทั้งขยายการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกด้วย ทำให้มีการพัฒนาเทคโนโลยีในการผลิต เนื่องจากการติดต่อค้าขายระหว่างประเทศความรู้และเทคโนโลยีในการผลิตต่างๆ จะมีการถ่ายทอดไปยังประเทศต่างๆ เป็นผลดีต่อการพัฒนาความรู้และเทคโนโลยีในการผลิต มีการพัฒนาปรับปรุงวิธีการผลิตในประเทศให้ดีขึ้น และช่วยให้ผู้บริโภคในประเทศที่ไม่สามารถทำการผลิตสินค้าได้หรือผลิตได้แต่ต้นทุนการผลิตสูงมีสินค้าเพื่อการบริโภค

ผลดีของการค้าระหว่างประเทศ

ผลดีของการค้าระหว่างประเทศที่ประเทศต่างๆ ได้รับคือ มีการจัดสรรทรัพยากรการค้าระหว่างประเทศจะทำให้ประเทศต่างๆ สามารถจัดสรรทรัพยากรของตนได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการผลิตสินค้า การค้าระหว่างประเทศนอกจากจะผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศแล้วยังมีการผลิตเพื่อส่งออกด้วย การผลิตที่จำนวนมากขึ้นจะส่งผลให้ต้นทุนการผลิตลดลง ประเทศผู้ผลิตมีรายได้เพิ่มขึ้น การจ้างงานเพิ่มขึ้น และประชากรมีรายได้สูงขึ้นและมีมาตรฐานการครองชีพของประชาชนดีขึ้น เนื่องจากการจ้างงานภายในประเทศเพิ่มขึ้นทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น

ประโยชน์ของการค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศก่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจแก่ประเทศคู่ค้าดังนี้

- (1.) การผลิตสินค้า ประเทศคู่ค้ามีโอกาสเลือกผลิตสินค้าที่ตนถนัดและชำนาญ ทำให้ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าดีขึ้น สินค้ามีมาตรฐานสูงขึ้น การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างประหยัด และได้ประโยชน์สูงสุด
- (2.) การบริโภค การค้าระหว่างประเทศทำให้ประชากรทั่วโลกมีโอกาสได้บริโภคสินค้าและบริการต่างๆ ที่ไม่สามารถผลิตเองได้และได้รับความพอใจจากการบริโภคเต็มที่
- (3.) การให้วิทยาการใหม่ (Know-How) การค้าระหว่างประเทศทำให้เกิดการกระจายวิทยาการใหม่ๆ ไปทั่วโลก การพัฒนาเป็นไปอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านการบริหาร การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม
- (4.) การกระจายรายได้ การค้าระหว่างประเทศจะช่วยให้การกระจายรายได้ดีขึ้น เมื่อมีการผลิต การจ้างงานจะเพิ่มขึ้น ประชาชนมีงานทำ มีรายได้ ทำให้รายได้ประชาชาติและมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น
- (5.) การตลาด การค้าระหว่างประเทศช่วยให้ตลาดของสินค้าและบริการขยายตัว ส่งผลให้ปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้น อุปสงค์รวมทั่วโลกเพิ่มขึ้น เศรษฐกิจโดยทั่วไปดีขึ้นด้วย

นโยบายการค้าระหว่างประเทศ

นโยบายการค้าระหว่างประเทศ (International Trade Policy) สามารถแบ่งได้เป็น 2 นโยบายหลักๆ คือ นโยบายการค้าเสรี และ นโยบายการค้าแบบคุ้มกัน

(1.) นโยบายการค้าเสรี (Free Trade Policy) เป็นนโยบายที่ดำเนินการค้าโดยปราศจากการกีดกันทางการค้าจากประเทศที่มีอำนาจในการวางกฎเกณฑ์ ผลิตอัตราภาษีการค้า และอัตราภาษีศุลกากรเพื่อลดอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศรวมทั้งไม่มีการเข้าแทรกแซงของรัฐบาลในการค้าระหว่างประเทศด้วย โดยยึดหลักการแบ่งงานกันทำ การให้สิทธิพิเศษที่เท่าเทียมกัน การเก็บภาษีอากรของรัฐไม่เก็บในอัตราสูง

(2.) นโยบายการค้าแบบคุ้มกัน (Protective Trade Policy) เป็นนโยบายการค้าที่ต้องการให้ประเทศของตนส่งออกสินค้าได้มากขึ้นรวมทั้งการกีดกันการนำเข้าสินค้า รัฐบาลจะเข้ามาแทรกแซงในการค้าระหว่างประเทศโดยวิธีการต่างๆ เช่น การตั้งกำแพงภาษีศุลกากร (Tariff) เป็นการเก็บภาษีจากสินค้านำเข้า ในอัตราที่แตกต่างกันตามความสำคัญของสินค้าและคำนึงถึงประโยชน์หรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อระบบ เศรษฐกิจของประเทศ การจำกัดสินค้าเข้า (Import Quota) เป็นการกำหนดโควตาตามปริมาณหรือมูลค่าของ สินค้าที่จะนำเข้าจากต่างประเทศ การจำกัดสินค้าออก (Export Restriction) เป็นการกำหนดโควตาตามปริมาณหรือมูลค่าของ สินค้าที่จะส่งออกเพื่อป้องกันมิให้เกิดการขาดแคลนภายในประเทศและราคาสินค้า ในตลาดโลก ลดลง การทุ่มตลาด (Dumping) เป็นการขายสินค้าในตลาดต่างประเทศในราคาที่ต่ำกว่าราคา ในตลาด ในประเทศหรือต่ำกว่าต้นทุนการผลิต ซึ่งจะทำให้ได้ส่วนแบ่งการตลาดเพิ่มขึ้นหรือทำลายคู่แข่ง ในตลาดการค้าการให้เงินอุดหนุนสินค้าออก (Export Subsidy) เป็นการให้เงินอุดหนุนแก่ผู้ผลิตหรือเพิ่มราคา สินค้าให้แก่ผู้ผลิตเพื่อส่งเสริมให้ผู้ผลิตผลิตสินค้าและสามารถส่งสินค้าออกไปแข่งขันในตลาดต่างประเทศ ได้รวมทั้งสามารถขยายปริมาณการผลิตได้มากกว่าเดิม (พัชราพรรณ พานทอง, 2552 : ออนไลน์)

โดยสรุป การค้าระหว่างประเทศ จึงหมายถึง กิจกรรมที่มีการซื้อขาย แลกเปลี่ยน สินค้าและบริการระหว่างประเทศ และการค้าชายแดนก็เป็นส่วนหนึ่งของการค้าระหว่างประเทศ การค้าชายแดน กับ การค้าระหว่างประเทศ จะมีบริบทที่เหมือนกัน คือ เป็นการค้าที่เกิดขึ้นจากบุคคลที่อยู่ต่างประเทศ หรือระหว่างประเทศ แต่การค้าชายแดนกับการค้าระหว่างประเทศ ก็ยังมีความแตกต่างตรงที่การค้าชายแดนจะเกิดขึ้นบริเวณแนวตะเข็บชายแดนของรัฐที่ประชิดติดกันเท่านั้น หรืออาจกล่าวได้ว่า การค้าชายแดนแม้จะเป็นส่วนหนึ่งของการค้าระหว่างประเทศ แต่การค้าชายแดนจะมีความหมายแคบกว่าการค้าระหว่างประเทศตรงที่การค้าชายแดนจะเกิดขึ้นในบริเวณแนวตะเข็บชายแดนของรัฐที่ประชิดติดกัน และปัจจุบันพัฒนาการของการค้าชายแดนได้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างมาก (สิทธิพร ภู่นริศ และคณะ , 2550 : 16-17)

การค้าระหว่างประเทศก่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจแก่ประเทศคู่ค้าทั้งสองฝ่าย มูลค่าการค้าที่เพิ่มสูงขึ้น ส่งผลต่อการความเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ การเมืองและการพัฒนาประเทศ นโยบายการค้าระหว่างประเทศของแต่ละประเทศจึงมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้ตนได้ประโยชน์มากที่สุด นำมาซึ่งกฎระเบียบ นโยบายต่างๆ ในการคุ้มครองคุ้มกันผลประโยชน์ทางการค้า ในปัจจุบันสามารถแบ่งได้เป็น 2 นโยบายหลักๆ คือ นโยบายการค้าเสรี และ

นโยบายการค้าแบบคุ้มกัน ในด้านนโยบายการค้าเสรี ประเทศคู่ค้าที่เปิดเสรีทางการค้า ย่อมมุ่งใจ นักลงทุนนักธุรกิจต่าง ๆ ในการประกอบธุรกิจการนำเข้า-ส่งออก ถือเป็นโอกาสที่ดีแก่ประเทศคู่ค้า ทั้งสอง เพราะช่วยกระตุ้นและจูงใจในการประกอบธุรกิจและส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศต่อกัน ในด้านนโยบายการค้าแบบคุ้มกัน ประเทศคู่ค้าที่มีมาตรการคุ้มกันในด้านต่าง ๆ ไม่ ว่ากฎระเบียบ มาตรฐานอัตราภาษี ย่อมถือเป็นอุปสรรคต่อการค้าระหว่างกัน เพราะเกิดความไม่ สะดวกในการประกอบธุรกิจ และต้นทุนการประกอบที่เพิ่มขึ้น การค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย มีนโยบายการค้าระหว่างประเทศทั้งที่เป็นโอกาสและอุปสรรคระหว่างกัน ในหลาย ๆ ด้าน จำเป็นที่ รัฐบาลทั้งสองประเทศควรมีการตกลงร่วมกัน เพื่อการพัฒนาการค้าระหว่างประเทศและ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการค้าชายแดน

ในส่วนของนิยามและความหมายของการค้าชายแดน มีตำรา เอกสาร นักวิชาการ หน่วยงานของภาครัฐและเอกชนต่าง ๆ ได้ให้นิยามและความหมายไว้อย่างมากมาย ทางผู้วิจัย สามารถสรุปไว้ได้ดังนี้

การค้าชายแดนเกิดขึ้นมานานมากแล้ว เกิดขึ้นพร้อมกับการเกิดของชุมชนมนุษย์ บนโลกใบนี้ จึงไม่สามารถหาหลักฐานชี้ชัดได้ว่ามีมาแต่เมื่อใด อธิบายได้ว่าเมื่อมนุษย์มาอาศัยอยู่ รวมกันเป็นชุมชน เป็นสังคม เป็นประเทศและสามารถสร้างผลผลิตได้อย่างหลากหลาย แล้วนำ ผลผลิตที่ได้มานั้นมาแลกเปลี่ยนกันและกัน เพื่อว่าต่างฝ่ายต่างได้รับการตอบสนองความต้องการในการดำรงชีวิต ในเบื้องต้นนั้นไม่ได้มีการใช้มาตรา ใช้เงินตราหรือสิ่งมีค่าอื่นใดมา กำหนดราคาสินค้าหรือผลผลิตเพื่อคำนวณราคาหรือมูลค่า เพื่อที่จะทำการซื้อขายแลกเปลี่ยนกัน และกันอย่างเฉกเช่นปัจจุบัน เมื่อเวลาผ่านไปมนุษย์ได้เกิดการเรียนรู้ เกิดการพัฒนาในด้านศิลปะ วิทยาการและนวัตกรรมต่าง ๆ สามารถสร้างสรรค์ผลผลิตให้ออกมาอย่างมากมาย ส่งผลให้เกิด ปรากฏการณ์ที่สร้างความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น เช่น อัตราประชากรที่เพิ่มขึ้น ความเปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้นไม่ว่าการปกครอง การกำหนดค่าเงินตราเพื่อซื้อขายและนำไปสู่การกำหนดพื้นที่เขตแดน แบ่งแยกอาณาเขตระหว่างกัน ด้วยการกำหนดอาณาเขตก็มีเขตแดนเขตกันซึ่งต่อมากลายเป็นรัฐ หรือประเทศเช่นทุกวันนี้ ในการกำหนดเส้นเขตแดนเพื่อแสดงอาณาเขตในการปกครองของรัฐ หรือประเทศดังกล่าว ได้แบ่งแยกชุมชน สังคมต่าง ๆ ที่เคยอาศัยอยู่ร่วมกันออกไปเป็นชุมชนและ สังคมใหม่ สังคมและชุมชนใหม่กลายเป็นประเทศใหม่ที่มีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนระเบียบกฎหมายที่มีความแตกต่างกันออกไป แต่การไปมาหาสู่กันและกันแล้วนำสินค้า หรือผลผลิตที่ได้ผลิตขึ้นมานั้น มาแลกเปลี่ยนเพื่อดำรงชีพยังคงมีการดำเนินสืบเนื่องต่อมาอย่าง ไม่มีหยุดหย่อน แม้ว่าชุมชน สังคม ที่ได้แบ่งออกไป แบ่งแยกออกเป็นต่างรัฐต่างประเทศแล้วก็ตามที่ และด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของ “การค้าชายแดน” (ด้านศุลกากรอรัญประเทศ, 2553 : ออนไลน์)

การค้าชายแดน หมายถึง การค้าที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่างๆ ของประชาชนหรือผู้ประกอบการที่มีภูมิลำเนาในจังหวัด อำเภอ หมู่บ้านที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยทำการซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างประชาชนที่อยู่อาศัยตามบริเวณชายแดนของทั้งสองประเทศ มูลค่าทางการค้าครั้งละไม่มากนัก ส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่มีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน เช่น สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าทางการเกษตร เป็นต้น เป็นการค้าที่มีกรรมวิธีไม่ยุ่งยากและมีความสะดวกรวดเร็ว ซึ่งลักษณะการค้าชายแดนในปัจจุบัน แบ่งได้เป็น 3 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ การค้าที่แท้จริงของประชาชน การค้าที่ไม่ผ่านพิธีศุลกากร และการค้าผ่านชายแดน (Cross-Border Trade) ในทางปฏิบัติสามารถแบ่งการค้าชายแดนได้ใน 2 ลักษณะ คือ (1.) การค้าผ่านระเบียบพิธีการศุลกากร เป็นการค้าที่ดำเนินการ/ปฏิบัติตามขั้นตอนข้อกำหนดของทางการ (2.) การค้าไม่ผ่านระเบียบพิธีการศุลกากร จะมีทั้งการค้าที่ถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมาย ขึ้นอยู่กับเจตนาและปัจจัยแวดล้อมต่างๆ (สุรศักดิ์ เลี่ยมเลิศ, 2547)

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านที่ได้ให้มุมมองที่เกี่ยวกับการค้าชายแดนที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

ตารางที่ 1 มุมมองเกี่ยวกับการค้าชายแดน

นักคิด / นักวิชาการ / นักวิจัย	นิยามของการค้าชายแดน
(เศวต ศรีสมุทร, 2546)	คือ การค้าที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่างๆ โดยชาวบ้านหรือผู้มีกิจการค้าชายที่มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอหรือหมู่บ้านชายแดนติดต่อกันกับประเทศเพื่อนบ้าน
(ปราณี ต.ชาประดิษฐ์ , 2549)	คือ ธุรกิจแลกเปลี่ยนซื้อขายระหว่างประชาชนของประเทศไทยกับประเทศที่อยู่ใกล้เคียงตามแนวชายแดน เช่น การค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่า ลาว เป็นต้น
(ธนศักดิ์ เก่งถนอมม้า , 2541)	คือ การติดต่อค้าขายของประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดนในระดับท้องถิ่น ซึ่งกระทำกันตามจุดแดนที่มีด่านศุลกากรถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งเรียกว่า การค้าในระบบ และรวมถึงการลักลอบค้าชายบริเวณชายแดน ทั้งการนำเข้าและการส่งออกสินค้าโดยไม่ผ่านด่านศุลกากร เรียกว่า การค้านอกระบบ
(นิยม ไวยรัชพานิช , 2550)	หมายถึง การค้ากับประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตติดต่อกัน ประเทศเพื่อนบ้านของประเทศไทยก็มี สหภาพเมียนมาร์ ประเทศกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศมาเลเซีย

ตารางที่ 1 มุมมองเกี่ยวกับการค้าชายแดน (ต่อ)

(ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข, 2544)	คือ การค้าที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่างๆ ของประชาชนหรือผู้ประกอบการที่มีภูมิลำเนาติดต่อกันกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้ทำการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างประชาชนที่อาศัยอยู่ตามบริเวณชายแดนทั้งสองฝ่าย ส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าการเกษตร มีกรรมวิธีที่ไม่ยุ่งยากและรวดเร็ว การค้าชายแดนจะมีที่ถูกต้องกฎหมายและลักลอบ ได้แก่ การค้าชายแดนไทย-พม่า การค้าชายแดนไทย-ลาว การค้าชายแดนไทย-กัมพูชา การค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย
นพรัตน์ วงศ์วิทยาพานิชย์ และคณะ, 2554)	เป็นการค้าที่เกิดขึ้นจากการไหลของสินค้าและบริการข้ามระหว่างพรมแดน (อย่างถูกต้องกฎหมาย) ซึ่งการค้าจะเกิดจากความแตกต่างของราคาสินค้าของสองประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกัน อันเนื่องมาจากความแตกต่างของอัตราภาษี เช่น การค้าสุรา และ บุหรี่ เป็นต้น
(เปรมประชา ดีเมลโล, 2550)	คือ การติดต่อขายสินค้าประเภทต่างๆ ของประชาชนหรือผู้ประกอบการไทยและผู้ประกอบการต่างประเทศ รวมถึงการส่งออก และนำเข้าสินค้า
(พนิดา วิไลวงศ์, 2553)	คือ การติดต่อค้าขายของประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดนในระดับท้องถิ่น ซึ่งกระทำตามจุดผ่านแดนที่มีศุลกากรถูกต้องตามกฎหมาย
(อาธิ ครูศากยวงศ์, 2545)	เป็นการค้าที่เกิดจากความพึงพอใจของประชาชนที่อาศัยตามแนวชายแดนหรือนอกเขตชายแดน ที่มีชายแดนติดต่อกัน หรืออาศัยเป็นจุดผ่านแดน โดยทำการค้าในหลายรูปแบบ มีสถานที่ที่ทำการค้าค้าขายผ่านระบบการขนส่งสินค้าหลายวิธี การค้าขายไม่ยุ่งยากซับซ้อน มูลค่าการซื้อขายไม่มากนัก แต่สามารถโยงโยธูรกิจการค้าชายแดนของประเทศคู่ค้าให้แก่ขยายอาณาเขตการค้าไปสู่ชุมชนใกล้เคียง โดยการค้าชายแดนนั้นมีทั้งถูกต้องกฎหมาย และผิดกฎหมายรูปแบบการชำระค่าสินค้านี้ระหว่างผู้ค้าด้วยกันมีหลายรูปแบบ เช่น ใช้เงินสด เครดิต การโอนเงินผ่านระบบธนาคาร หรือการแลกเปลี่ยนสินค้านี้ระหว่างผู้ค้าด้วยกัน

ที่มา : จากการสรุปของผู้วิจัย

กล่าวโดยสรุป คือ การค้าชายแดน(Border Trade) หมายถึง การค้าขายและการประกอบธุรกิจที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่างๆของประชาชนหรือผู้ประกอบการที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัด อำเภอ หมู่บ้านที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างประชาชนที่อยู่อาศัยตามบริเวณชายแดนของทั้งสองฝ่ายโดยมีมูลค่าครั้งละไม่มากนัก ส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่มีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน เช่น สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าเกษตรบางชนิด และสินค้าที่หาได้จากธรรมชาติ ได้แก่ ของป่า ชากสัตว์ เป็นต้น ในกิจกรรมการค้าชายแดนการประกอบธุรกิจจะเป็นไปในรูปแบบที่ถูกต้องตามกฎหมายและลักลอบค้าขายหรือกระทำในสิ่งที่เรียกว่าเข้าข่ายผิดกฎหมาย มูลค่าการค้าขายส่วนใหญ่มีไม่มาก กรรมวิธีการค้าชายแดนเป็นไปอย่างเรียบง่าย สะดวก และรวดเร็ว ในปัจจุบันการค้าชายแดนมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างมากในด้านต่างๆ มีมูลค่านำเข้า-ส่งออกสูง และทำในรูปแบบของบริษัทหรือนิติบุคคลเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ภาคส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้องมารับผิดชอบและดูแลจัดการผลประโยชน์ที่เพิ่มมากขึ้นไม่ว่าส่วนของภาครัฐ หรือส่วนของภาคเอกชน

ความสำคัญและประโยชน์ของการค้าชายแดน

การค้าชายแดนมีความสำคัญและก่อให้เกิดประโยชน์ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของแต่ละจังหวัดและประเทศชาติ อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมให้โครงสร้างพื้นฐานต่างๆของพื้นที่ชายแดนทั้งหลายได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ช่วยขยายปริมาณมูลค่าการค้าขายโดยรวมส่งผลดีกับความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนบริเวณพื้นที่ชายแดนทั้งสองประเทศอันเป็นรากฐานที่แท้จริงด้านความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (พิมพนา ตีปพรม, 2551: 1) และการค้าชายแดนมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ โดยรวมของประเทศ เป็นพื้นฐานความสำคัญที่จะนำไปสู่การค้าระหว่างประเทศในรูปแบบการค้าสากล เป็นการเปิดประตูสากลเศรษฐกิจใหม่ของประเทศ ด้วยองค์ประกอบที่มีลักษณะพิเศษดังนี้ คือ เป็นการค้าระหว่างประเทศที่อาศัยลักษณะทางภูมิศาสตร์ของประเทศซึ่งมีเขตแดนทางบกติดต่อกัน เกิดจากการมีวิถีชีวิตมีความสัมพันธ์กันในระหว่างกลุ่มชนและเมืองชายแดนของแต่ละประเทศ เป็นไปในลักษณะพึ่งพาเป็นส่วนใหญ่ โดยวิธี 3 วิธี คือ (1.) ซื้อขายแบบแลกเปลี่ยนสินค้าซึ่งกันและกัน (2.) ซื้อขายเป็นเงินสดด้วยกันเองหรือค้าขายด้วยการฝากซื้อฝากขาย (3.) ซื้อ ขายเป็นเงินเชื่อโดยอาศัยความเชื่อถือซึ่งกันและกัน

ทั้งนี้การค้าชายแดนก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากต่อเศรษฐกิจของประเทศช่วยส่งเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจ อันเป็นปัจจัยสำคัญในการรักษาความมั่นคงโดยภาพรวมของประเทศ ดังนั้นคือ ผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจของชุมชนบริเวณชายแดนทั้งสองประเทศ สร้างความเข้มแข็งทางโครงสร้างทางด้านต่างๆและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผลประโยชน์ทางการค้าระหว่างประเทศ ในการช่วยขยายปริมาณและ เพิ่มมูลค่าทางการค้าโดยภาพรวมผลประโยชน์ทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยภาพรวม ก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดี

ระหว่างประเทศบริเวณเมืองชายแดน รวมทั้งความสัมพันธ์ในภาพรวมของทั้ง สองประเทศ ผลประโยชน์ทางด้านความมั่นคงอันเป็นการสร้างรากฐานความมั่นคงอย่างยั่งยืนและถาวรได้ต่อไป และผลประโยชน์ทางการพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยทำให้ประชาชนในชุมชนเมืองเมืองชายแดน มีโอกาสได้ใช้ความรู้ ความสามารถ จนก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านทักษะและประสบการณ์ในการทำงาน (เรื่องศักดิ์ ไชยอุดม , 2550 : 12-13)

สรุปได้ว่า การค้าชายแดนมีความสำคัญ ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากต่อเศรษฐกิจของประเทศ สร้างความเข้มแข็งทางโครงสร้างทางด้านต่าง ๆ โดยภาพรวมถือว่า ก่อให้เกิดประโยชน์บริเวณพื้นที่เมืองชายแดนอย่างมาก รวมถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ ดังนั้นแต่ละประเทศจึงให้ความสำคัญต่อการค้าชายแดนอย่างมาก การค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย มีมูลค่าทางการค้าระหว่างกันสูงมากและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อกันในหลาย ๆ ด้าน ทั้งสองประเทศ จึงให้ความสำคัญในการพัฒนาการค้าชายแดนร่วมกัน

3. ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

3.1 เขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA : ASEAN Free Trade Area)

ประเทศสมาชิกอาเซียนได้จัดตั้ง เขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA: ASEAN Free Trade Area) หรือ อาฟตา ในปี 2535 เพื่อเป็นกลไกช่วยขยายการค้าระหว่างประเทศสมาชิกและดึงดูดการลงทุนจากกลุ่มภายนอก ขณะที่ประเทศสมาชิกอาเซียนเดิมมี 6 ประเทศ ได้ลดภาษีสินค้าในกรอบ AFTA ทุกรายการลงเหลือร้อยละ 0-5 โดยสินค้าน้อยกว่า 80 มีอัตราภาษีที่ร้อยละ 0 แล้ว ส่วนสินค้าที่เหลืออื่น ๆ ของประเทศสมาชิกอาเซียนเดิมก็ได้ลดอัตราภาษี เป็นร้อยละ 0 ในปี 2553 ทั้งหมด และประเทศที่เป็นสมาชิกใหม่ (CLMV) อีก 4 ประเทศ จะต้องลดให้หมดในปี 2558 และสำหรับการค้าบริการได้ทยอยเปิดเสรีมากขึ้น โดยมุ่งเน้น 7 สาขา คือ การเงิน การขนส่งทางทะเล การขนส่งทางอากาศ การสื่อสาร โทรคมนาคม การท่องเที่ยว การก่อสร้าง และธุรกิจบริการ (บุญชัย ใจเย็น, 2555)

กลุ่มประเทศอาเซียนได้ทำข้อตกลงทางการค้าและการลงทุน เพื่อให้ประเทศสมาชิกได้พึ่งพาจุดแข็งของแต่ละประเทศ เช่น วัตถุดิบ แรงงาน รวมถึงเทคโนโลยีขั้นสูงต่าง ๆ และเพื่อลดช่องว่างทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิก ทั้งนี้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์การสร้างศักยภาพและการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมกันในภูมิภาค

โดยสรุป ความร่วมมือระหว่างกันในกลุ่มประเทศอาเซียน ในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน(AFTA : ASEAN Free Trade Area) เพื่อเปิดเสรีทางการค้า การลงทุนของประเทศในกลุ่มสมาชิก โดยมีข้อตกลง กฎระเบียบ กลไกการลดหย่อนภาษีระหว่างกัน และข้อผูกพันในการลดลงและยกเลิกมาตรการเกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออก รวมถึงมาตรการอื่น ๆ อันจะช่วยส่งเสริมสนับสนุนการค้าการลงทุนระหว่างกัน มาตรการการลดภาษีเท่าเทียมกันจะส่งผลให้มีการลงทุนขยายตัวในภูมิภาคอาเซียนมากขึ้นโดยปราศจากข้อกีดกันทางภาษีการค้าและปรับตัวสู่

สถานการณ์การค้าโลกที่เสรีมากยิ่งขึ้นถือเป็นโอกาสสำหรับการค้าชายแดนระหว่างไทย-มาเลเซีย และพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง คือ ด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ก็มีโอกาสในการพัฒนาเพิ่มขึ้นเช่นกัน

3.2 โครงการพัฒนาเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย –มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT)

โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia - Malaysia-Thailand Growth Triangle : IMT-GT) ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2536 จากความเห็นชอบร่วมกันของผู้นำ 3 ประเทศ โดยธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการในการศึกษาความเป็นไปได้ในการกำหนดกรอบความร่วมมือ ขอบเขตดำเนินงาน และสาขาความร่วมมือ หลักความร่วมมือเป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ตามความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบในอนุภูมิภาค การจัดสรรทรัพยากรและปัจจัยการผลิตร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยภาคเอกชนมีบทบาทนำในการเสนอต่อภาครัฐเพื่อการอำนวยความสะดวกทางด้านโครงสร้างพื้นฐานและการปรับปรุงกฎระเบียบ เพื่อกระตุ้นความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค สาขาความร่วมมือระยะแรก ได้แก่ การขนส่งทางบก ทางทะเล และทางอากาศ การท่องเที่ยว การค้าการลงทุนและอุตสาหกรรม การเงิน การเกษตร ประมง และปศุสัตว์ โทรคมนาคม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนาด้าน CIQ

พื้นที่ความร่วมมือเมื่อเริ่มก่อตั้งประกอบด้วย 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ได้แก่ สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส 4 รัฐของมาเลเซีย ได้แก่ ปีนัง เคดะห์ เปร๊ะปอร์ลิส และ 2 จังหวัดบนเกาะสุมาตราของอินโดนีเซีย ได้แก่ อาเจะห์ และสุมาตราเหนือ ในปัจจุบันพื้นที่ความร่วมมือ IMT-GT ได้ขยายพื้นที่ครอบคลุมมากขึ้น โดยมีทั้งสิ้น 592,576 ตารางกิโลเมตร ประชากรรวม 69.5 ล้านคน ประกอบด้วย 14 จังหวัดภาคใต้ของไทย 10 จังหวัดของอินโดนีเซีย โดยเพิ่มสุมาตราตะวันตก สุมาตราใต้ เรียว เรียวโอแลนด์ จัมบี เบงกูลู บังกา-เบลิตุง และลัมปุง และ 8 รัฐของมาเลเซีย โดยเพิ่ม กลันตัน สลังงอร์ มะละกา และเนกรีเซมบิลัน

การกำหนดแนวพื้นที่การพัฒนาหลัก 5 แนวพื้นที่ภายใต้ความร่วมมือ IMT-GT ได้แก่

- (1.) แนวพื้นที่เศรษฐกิจ สงขลา-ปีนัง-เมดานและพื้นที่ต่อเนื่อง
- (2.) แนวพื้นที่เศรษฐกิจคาบสมุทรมะละกา
- (3.) แนวพื้นที่เศรษฐกิจบันดาอาเจะห์-เมดาน-ดูไม-ปาเล็มบัง และพื้นที่ต่อเนื่อง
- (4.) แนวพื้นที่เศรษฐกิจ ดูไม-มะละกา และพื้นที่ต่อเนื่อง
- (5.) แนวพื้นที่เศรษฐกิจระนอง-ภูเก็ต-อาเจะห์

ตารางที่ 2 พื้นที่ IMT-GT ประกอบด้วย

ประเทศไทย	ประเทศมาเลเซีย	ประเทศอินโดนีเซีย
14 จังหวัดภาคใต้ 1.) ปัตตานี (Pattani) 2.) ยะลา (Yala) 3.) นราธิวาส (Narathiwat) 4.) สงขลา (Songkla) 5.) สตูล (Satun) 6.) ตรัง (Trang) 7.) พัทลุง (Phattalung) 8.) นครศรีธรรมราช (Nakhon Sri Thammarat) 9.) สุราษฎร์ธานี(Suratthani) 10.)ระนอง (Ranong) 11.) พังงา (Phangha) 12.)กระบี่ (Krabi) 13.) ภูเก็ต (Phuket) 14.) ชุมพร (Chomporn)	8 รัฐแหลมมลายู 1.) เคดาห์ (Kedah) 2.) ปีนัง (Penang) 3.) เปรัก (Perak) 4.) เปรอ์ลิส (Perlis) 5.) ซเลงงอร์ (Selangor) 6.) กลันตัน (Kelantan) 7.) มะละกา (Melaka) 8.) เนกรี เซมบิลัน (Nagri Sembilang)	เกาะสุมาตรา 1.) อาเจะห์ (Aceh) 2.) บัง ก า บี ลิ ตัง (Banga- Belitung) 3.) เบงกูลู (Bengulu) 4.) ชัมบี (Jumbi) 5.) ลัมปุง (Lumpung) 6.) สุมาตราเหนือ (North Sumatra) 7.) เรียว (Riau) 8.) เกาะเรียว (Riau Island) 9.) สุ มา ต รา ไ ต้ (South Sumatra) 10.) สุมาตราตะวันตก (West Sumatra)

ที่มา : (กลุ่มงาน IMT-GT/มาเลเซีย สำนักความร่วมมือการค้าและการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ, 2555 : ออนไลน์)

วัตถุประสงค์หลักของโครงการ IMT-GT

คือ การให้ภาคเอกชนของทั้ง 3 ประเทศในพื้นที่เขตเศรษฐกิจ เป็นผู้นำทางการค้าและการลงทุน ในการนำไปสู่ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและส่งเสริมให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค โดยแสวงหาประโยชน์จากข้อได้เปรียบทางเศรษฐกิจ อันเนื่องมาจากความใกล้เคียงและคล้ายคลึงกันทางภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม ศาสนา วัฒนธรรมประเพณีและภาษา โดยรัฐบาลของทั้ง 3 ประเทศโดยรัฐบาลของทั้ง 3 ประเทศ ได้ตกลงร่วมกันที่จะส่งเสริมบทบาทของเอกชนในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสนับสนุนในภาครัฐให้จัดสภาพแวดล้อม และ โครงสร้างพื้นฐานที่จะเอื้อต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและผลักดันให้โครงการ IMT-GT เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจของแต่ละประเทศเพื่อเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและได้กำหนดเป้าหมายหลักของโครงการไว้ดังต่อไปนี้ คือ (1.) เพิ่มปริมาณการค้าและการลงทุนใน

พื้นที่เขตเศรษฐกิจสามฝ่าย (2.) เพิ่มปริมาณการส่งออกจากพื้นที่เขตเศรษฐกิจสามฝ่ายไปยังตลาดทั่วโลก (3.) ปรับปรุงความเป็นอยู่ของประชากรในพื้นที่เขตเศรษฐกิจสามฝ่าย และประชาชนโดยส่วนรวมของทั้ง 3 ประเทศให้ได้ดียิ่งขึ้น โดยภาคเอกชนเป็นกลไกในการพัฒนาและภาครัฐเป็นฝ่ายสนับสนุนการดำเนินงาน ในส่วนของไทย การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ IMT-GT มีเป้าหมายหลักเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจในจังหวัดชายแดนภาคใต้สู่นานาชาติ ซึ่งในเบื้องต้นหมายรวมถึง 5 จังหวัด คือ สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เพื่อเพิ่มการค้าการลงทุน เพิ่มการจ้างงานในท้องถิ่น และสามารถให้แรงงานเข้าไปทำงานในมาเลเซียได้อย่างถูกต้องทั้งนี้ก็เพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ให้ดียิ่งขึ้น

แนวยุทธศาสตร์ IMT-GT Roadmap

ยุทธศาสตร์ ที่ 1 ส่งเสริมการค้าและการลงทุน ยุทธศาสตร์ ที่ 2 ส่งเสริมภาคการเกษตร อุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์ ที่ 3 เสริมสร้างความเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อบูรณาการพื้นที่ IMT-GT ยุทธศาสตร์ ที่ 4 ให้ความสำคัญต่อประเด็นความร่วมมือทุกด้าน ได้แก่ การพัฒนาทุนมนุษย์ แรงงาน การจัดการสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ ยุทธศาสตร์ ที่ 5 เสริมสร้างการจัดการด้านสถาบันและกลไกความร่วมมือในพื้นที่ IMT-GT รวมมือทั้งภาครัฐ/เอกชน การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

ในขณะนั้นได้กำหนดกรอบความร่วมมือตามโครงการIMT- GT มีทั้งสิ้น 6 ด้าน คือ (1.) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure Development) หรือสะพานเศรษฐกิจ (Land bridge) (2.) การค้าและการพัฒนาจุดแรกเริ่ม เช่นโครงการจัดตั้งตลาดกลางชายฝั่งสินค้าบริเวณชายแดน โครงการพัฒนาด้านศุลกากร เป็นต้น (3.) การดำเนินการเรื่องการตลาดเสรีและเขตโทรคมนาคมพิเศษ (4.)การพัฒนา rays สาขา เน้นด้านการท่องเที่ยว (Sectored Development as in Tourism Development) เช่นขยายเวลาทำการของด่านศุลกากรเปิดน่านฟ้าเสรี เป็นต้น (5.) การพัฒนารายสาขา เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Cross-Sectored such as Human Resource Development) (6.) การพัฒนาพื้นที่ นอกเขตเมืองและการค้าภายในพื้นที่ (Development of the Hinterlands and Intra-Trade)

ในปัจจุบันความร่วมมือตามโครงการ IMT- GT มีทั้งสิ้น 6 ด้านได้แก่ (1.) โครงสร้างพื้นฐานและการขนส่ง (2.) การค้าและการลงทุน (3.) การท่องเที่ยว (4.) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (5.) การเกษตร อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม (6.) ผลิตภัณฑ์และการบริการสุขภาพ (กลุ่มงาน IMT-GT/มาเลเซีย สำนักความร่วมมือการค้าและการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ, 2555 : ออนไลน์)

โดยสรุป โครงการ IMT-GT มีเป้าหมายหลักเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจในจังหวัดชายแดนภาคใต้สู่นานาชาติ ซึ่งในเบื้องต้นหมายรวมถึง 5 จังหวัด คือ สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เพื่อเพิ่มศักยภาพทางด้านการค้า การลงทุน และเพิ่มการจ้างงานในท้องถิ่น ทั้งนี้ก็

เพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งด้านศุลกากรวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล นับเป็นพื้นที่หนึ่งในการพัฒนาของโครงการ IMT-GT นี้ ซึ่งส่งผลต่อการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย นับว่าโครงการ IMT-GT ถือเป็นโอกาสที่ดีในส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพการค้าชายแดนด้านวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูลต่อไป

4. มาตรการการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ (International Trade Restrictions)

มาตรการการกีดกันทางการค้า หมายถึง มาตรการ กฎ ระเบียบหรือข้อบังคับต่างๆ ของภาครัฐที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าระหว่างประเทศ แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ มาตรการการกีดกันทางการค้าทางภาษีศุลกากร (Tariff Barriers) หมายถึง การที่ประเทศผู้นำเข้าตั้งกำแพงภาษีการนำเข้าสินค้าต่างๆ ในอัตราที่สูง และมาตรการการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Barriers หรือ NTBs) หมายถึง การที่ประเทศผู้นำเข้ากำหนดมาตรการต่างๆ ที่มีใช้ภาษีศุลกากรขึ้นมา เพื่อกีดกันการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ ทำให้เป็นอุปสรรคทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผู้ส่งสินค้าเข้าสู่ประเทศนั้นๆ เช่น การเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีธุรกิจ การจำกัดปริมาณนำเข้า การออกใบอนุญาตนำเข้า การกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับสุขอนามัยและความปลอดภัยของอาหาร ที่ไม่ชัดเจน ข้อกำหนดเกี่ยวกับการเปิดฉลากสินค้า การห้ามนำเข้า การกำหนดมาตรฐานสินค้าที่ต่างไปจากมาตรฐานสากล

มาตรการเหล่านี้เรียกว่า มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Measures, NTMs) ตามคำนิยามขององค์การการค้าโลก (WTO) มาตรการเหล่านี้แบ่งเป็น 6 ลักษณะต่างๆ กัน ได้แก่ (1.) Price control measures เช่น การกำหนดภาษีเพิ่มในกรณี que เห็นว่าราคานำเข้าที่ระบุไว้ต่ำไป หรืออาจกำหนด surcharge ฯลฯ (2.) Finance measures เช่น การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนสำหรับการแปลงราคาสินค้าให้สูงเกินจริง หรือการกำหนดเงื่อนไขเมื่อทำการชำระเงินให้มีอัตราแลกเปลี่ยนแตกต่างจากความเป็นจริง (3.) Licensing measures กำหนดให้การนำเข้าต้องมีใบอนุญาตจากหน่วยงานราชการเสียก่อน วิธีนี้สามารถกำหนดเงื่อนไขได้มากมายต่าง ๆ นานา เพื่อกีดกันมิให้มีการนำเข้า เวลาที่ใช้ในการออกใบอนุญาตยาวนาน ค่าใช้จ่ายขอใบอนุญาตสูง เป็นต้น (4.) Technical measures เช่น การกำหนดมาตรฐานสุขอนามัยพืชและสัตว์ มาตรฐานความปลอดภัยอาหาร มาตรฐานสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้า มาตรฐานการปิดฉลาก กำหนดให้มีการตรวจสอบที่ยุกยากยาวนานก่อนอนุญาตนำเข้า ฯลฯ (5.) Monopolistic measures หรือ Anti-competitive measures เช่น การกีดกันเมื่อมีปริมาณสินค้านำเข้ามีมากโดยอ้างเหตุผลการครอบครองตลาดแต่ฝ่ายเดียว และกฎหมายแข่งขันทางการค้า (6.) Quantity control measures ได้แก่ การกำหนดปริมาณนำเข้าสูงสุดในแต่ละปีของสินค้าบาง ประเภท การกำหนดโควตานำเข้า ฯลฯ (วีรวรรณ สังข์ทอง, 2551 : ออนไลน์)

โดยสรุป มาตรการการกีดกันทางการค้า หมายถึง มาตรการ กฎ ระเบียบหรือข้อบังคับต่างๆ ของภาครัฐที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าระหว่างประเทศ การค้าชายแดนไทย -

มาเลเซีย ทั้งสองประเทศมีมาตรการกีดกันทางการค้าต่อกันในหลาย ๆ ด้านเพื่อรักษาผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจของตนเอง ด้านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูลถือว่าเป็นพื้นที่หนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย มาตรการกีดกันทางการค้าจากฝ่ายไทยและมาเลเซียย่อมส่งผลกระทบต่อการค้าชายแดนในพื้นที่ ถือเป็นอุปสรรคต่อกันในด้านการค้าชายแดน ซึ่งก็คือส่วนหนึ่งของการค้าระหว่างประเทศไทย-มาเลเซีย จำเป็นที่ทั้งสองควรมี ข้อตกลงร่วมกันเพื่อการพัฒนาการค้าชายแดนและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้และชายแดนใต้

ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน (นราธิวาส ปัตตานี ยะลา สงขลา สตูล)

วิสัยทัศน์ (Vision) เป็นฐานการผลิตและแปรรูปยางพารา และปาล์มน้ำมัน ศูนย์กลางการผลิตอาหารฮาลาล เพื่อการส่งออก ประตุเศรษฐกิจสู่กลุ่มประเทศ IMT-GT ภายใต้อสังคมนิยมที่มีความสงบสุข

เป้าประสงค์ (Goals) ที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนคือ มูลค่าการค้าชายแดนไทย-มาเลเซียเพิ่มขึ้นร้อยละ 4 ต่อปี และมูลค่า GPP ภาคการค้า การบริการ และการขนส่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี

ยุทธศาสตร์การพัฒนา (Development Strategies)

ศักยภาพที่โดดเด่นคือมีที่ตั้งติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน คือ มาเลเซียและมีพื้นที่เปิดสู่ทะเลทั้งด้านอันดามันและอ่าวไทย มีบทบาทเป็นแหล่งอุตสาหกรรมแปรรูปยางพาราและปาล์มน้ำมันและมีแหล่งท่องเที่ยวเมืองชายแดนรองรับนักท่องเที่ยวจากประเทศเพื่อนบ้าน อย่างไรก็ตามที่ผ่านมาได้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบขึ้นในพื้นที่ โดยเฉพาะ 3 จังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาโดยรวมของพื้นที่ หอการค้าไทยจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดชายแดนใต้ที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน ดังนี้

(1.) สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรประเภทยางพารา ตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและสร้างรายได้เพิ่มให้แก่กลุ่มจังหวัดฯ โดยมีกลยุทธ์ดังนี้ การส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดและกระจายสินค้า การส่งเสริมองค์ความรู้ของเกษตรกรและผู้ประกอบการ

(2.) พัฒนาความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ และการค้า กับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีกลยุทธ์ดังนี้ พัฒนาศักยภาพรองรับการค้าและการลงทุนตามแนวชายแดน ผลักดันและส่งเสริมความร่วมมือด้านการลงทุนร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน พัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการในพื้นที่ชายแดนไทย-มาเลเซีย

(3.) พัฒนาและปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์ เพื่อใช้เป็นฐานในการขับเคลื่อนภาคเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยมีกลยุทธ์ดังนี้ การพัฒนาโครงการคมนาคมขนส่ง

โครงการที่สำคัญ (Flagship Projects) เพื่อให้ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ได้รับการขับเคลื่อนให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดเอาไว้ ควรมีโครงการที่สำคัญ ๆ ดังนี้ จัดตั้งสถาบันมาตรฐานอาหารสากลเพื่อพัฒนามาตรฐานให้ถูกต้องตามศาสนาอิสลามและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล พัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านภายใต้โครงการ IMT-GT โดยการพัฒนาตามแนว พื้นที่เศรษฐกิจ สงขลา-ปีนัง-เมดาน (Economic Corridor) พัฒนาตลาดชายแดนและเมืองชายแดน สะเดา ปาดังเบซาร์ วังประจัน เบตง สุโงโก-ลก ตากใบ (หอการค้าไทยและสภาหอการค้าไทย, 2552 : ออนไลน์)

โดยสรุป ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ มีแผนและกลยุทธ์ต่าง ๆ ในการพัฒนาพื้นที่เป้าหมาย เพื่อให้ประเทศมีความเจริญก้าวหน้าในด้านโครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม พื้นที่ด้านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล เป็นด่านสำคัญด่านหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย การมียุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาตลาดการค้าชายแดนและเมืองชายแดนด้านวังประจัน ซึ่งเป็นหนึ่งในพื้นที่เป้าหมาย ถือเป็นโอกาส ในด้านการพัฒนาพื้นที่และพัฒนาการค้าชายแดนระหว่างไทย-มาเลเซีย

6. ยุทธศาสตร์การค้าชายแดน

วิสัยทัศน์ (Vision) ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการค้าชายแดน การท่องเที่ยวและบริการต่อเนื่องของภูมิภาคอินโดจีน

เป้าประสงค์ (Goals) มูลค่าการค้าชายแดนไทย-พม่า เพิ่มขึ้นร้อยละ 8 ต่อปี มูลค่าการค้าชายแดนไทย-ลาว เพิ่มขึ้นร้อยละ 8 ต่อปี มูลค่าการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา เพิ่มขึ้นร้อยละ 8 ต่อปี มูลค่าการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย เพิ่มขึ้นร้อยละ 8 ต่อปี

ยุทธศาสตร์การพัฒนา (Development Strategies)

ภายใต้ศักยภาพของทำเลที่ตั้งที่อยู่กึ่งกลางของภูมิภาค และมีระบบคมนาคมเชื่อมโยงอย่างทั่วถึง ประกอบกับมีแนวโน้มการลงทุนในพื้นที่ภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น GMS BIMSTEC ACMECS และ IMT-GT หอการค้าไทย จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การค้าชายแดนเป็น 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

(1.) ยกระดับด้านการค้าชายแดน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้าของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีกลยุทธ์ดังนี้ ยกระดับจุดผ่านแดนและขยายด่าน

(2.) เชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม เพื่อใช้เป็นฐานในการขับเคลื่อนภาคเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยมีกลยุทธ์ดังนี้ กำหนดยุทธศาสตร์การคมนาคมทั้งทาง

บก ทางทะเล และทางอากาศ เพื่อ เชื่อมโยงเครือข่ายการขนส่งระหว่างกัน กับประเทศเพื่อนบ้าน ในกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจตั้งแต่กรอบเล็ก (ACMECS, IMT-GT) ไปจนถึงกรอบใหญ่ (ASEAN) และต้องให้สอดคล้องกัน เร่งรัดโครงการ และงบประมาณในการปรับปรุง และสร้าง ถนน ทางรถไฟและสะพานเพื่อเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมทางบกภายในประเทศ สร้างความร่วมมือในการสร้างถนน ทางรถไฟ และสะพานเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านบริเวณชายแดน ปฏิรูป เส้นทางคมนาคมทางรถไฟ และยกระดับการขนส่งทางรถไฟสู่มาตรฐานสากล เพื่อรองรับการ เชื่อมโยงการคมนาคมระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียน สร้างความร่วมมือ ในการเปิดเส้นทาง การบินเพื่อเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

(3.) ปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบ เพื่อสร้างโอกาสในการขยายตลาด และสร้าง รายได้ให้แก่ธุรกิจบริเวณชายแดน โดยมีกลยุทธ์ดังนี้ ปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

(4.) เสริมสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจ เพื่อสร้างแหล่งงานในพื้นที่ชายแดน ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีกลยุทธ์ดังนี้ เสริมสร้างความร่วมมือในกรอบความ ร่วมมือทางเศรษฐกิจต่างๆ

(5.) ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้า การท่องเที่ยว การขนส่งระหว่าง ประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการค้า การลงทุน และการบริการของประเทศ โดยมีกล ยุทธ์ดังนี้ ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้า การท่องเที่ยว และการขนส่งระหว่างประเทศ

โครงการที่สำคัญ (Flagship Projects) เพื่อให้ยุทธศาสตร์การพัฒนาค้า ชายแดนได้รับการขับเคลื่อนให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดเอาไว้ ควรมีโครงการที่ สำคัญๆ ดังนี้ (1.) โครงการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึก ที่ปากบารา จ.สตูล (2.) โครงการก่อสร้างทาง รถไฟจากเด่นชัย จ.แพร่ ไปถึง ริมน้ำโขง อ.เชียงของ จ.เชียงราย (3.) โครงการก่อสร้างด่านถาวร ใหม่แทนด่านคลองลึก อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว (4.) โครงการก่อสร้างถนนชายแดน บ้านน้ำพุ ร้อน อ.เมือง จ.กาญจนบุรี ไปยังท่าเรือ จ.ทวาย (5.) โครงการโครงการขยายด่านสะเดา จ.สงขลา (หอการค้าไทยและสภาหอการค้าไทย, 2552 : ออนไลน์)

โดยสรุป ยุทธศาสตร์การพัฒนาค้าชายแดน มีแผนในการพัฒนาระดับ ด่านการค้าชายแดน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้าของประเทศไทยกับ ประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีกลยุทธ์ในการยกระดับจุดผ่านแดน ขยายด่าน เชื่อมโยงเครือข่ายการ ขนส่งระหว่างกัน ถือเป็นโอกาสในด้านการพัฒนาพื้นที่ด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล และพัฒนาค้าชายแดนระหว่างไทย-มาเลเซีย

7. ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสตูล (พ.ศ.2559 -2561)

ยุทธศาสตร์การพัฒนา ประกอบด้วย 11 ด้าน ในส่วนของด้านที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายต๋านวังประจัน มี 2 ด้าน คือ

ด้านที่ 1 ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และการท่องเที่ยวที่ประทับใจ

1.1 ปรับปรุง บำรุงรักษา พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว

1.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่นในการให้บริการท่องเที่ยว ส่งเสริมการจัดการความรู้ด้านการท่องเที่ยวแก่ชุมชน เอกชน และปลูกฝังจิตสำนึกของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1.3 ส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว

1.4 พัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว

1.5 สร้างระบบมาตรฐาน/ใช้เทคโนโลยี/จัดศูนย์บริการในการให้บริการนักท่องเที่ยว และการประชาสัมพันธ์มาตรฐานให้แก่ผู้ประกอบการ

1.6 อบรมผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ และอาสาสมัคร ด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับระเบียบ กฎ มาตรฐานต่าง ๆ รวมตลอดการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีความรู้มีทักษะการบริการที่ประทับใจนักท่องเที่ยว

1.7 ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวทุกประเภทให้ทั่วถึงและขยายไปยังประเทศเพื่อนบ้าน

1.8 จัดกิจกรรมประจำปีที่น่าสนใจ และเทศกาลที่โดดเด่นเป็นพิเศษตลอดทั้งปี

ด้านที่ 8 ยุทธศาสตร์การลงทุน การพาณิชย์ และเศรษฐกิจของจังหวัดสตูล

8.1 ส่งเสริมการลงทุนด้านอสังหาริมทรัพย์ และการพาณิชย์

8.2 ส่งเสริมการจัดตั้งตลาดให้มีความเหมาะสม ถูกสุขลักษณะ และปลอดภัย

8.3 สนับสนุนให้มีการเปิดพื้นที่ปลอดภัย และพัฒนาการค้าชายแดนให้มีประสิทธิภาพ(ฝ่ายนโยบายและแผน กองแผนและงบประมาณ,2557)

โดยสรุป ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสตูล (พ.ศ.2559 -2561) มีแผนในการพัฒนาพื้นที่ในด้านต่าง ๆทั้งในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว การปรับปรุง บำรุงรักษา พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวและการค้าชายแดน การสนับสนุนให้มีการเปิดพื้นที่ปลอดภัย และพัฒนาการค้าชายแดนให้มีประสิทธิภาพ ถือเป็นโอกาสในด้านการพัฒนาพื้นที่ต๋านวังประจันอำเภอควนโดน จังหวัดสตูลและพัฒนาการค้าชายแดนระหว่างไทย-มาเลเซีย

8. แผนพัฒนาจังหวัดสตูล

วิสัยทัศน์จังหวัดสตูล (Vision)

“สตูลเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงนิเวศชั้นนำของภาคใต้ เศรษฐกิจมั่นคง สังคมมีคุณภาพ”

พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ได้มาตรฐานและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
2. เสริมสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกร โดยพัฒนาองค์ความรู้ ส่งเสริมการรวมกลุ่มสถาบันเกษตรกร และพัฒนาระบบการผลิตและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
3. ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้ได้รับบริการสุขภาพอย่างทั่วถึง พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน ส่งเสริมอาชีพและยกระดับฝีมือแรงงาน สร้างโอกาสในการเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคม
4. เพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและสร้างความมั่นคงชายแดน
5. พัฒนากลไกการบริหารจัดการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ให้บรรลุผล

เป้าประสงค์รวม (Objective)

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้มาตรฐานสากล
2. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ
3. ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและสร้างความมั่นคงทางสังคม

ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issue)

1. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ได้มาตรฐานและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
2. การเพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิตและมูลค่าการเกษตร
3. การเข้าถึงบริการภาครัฐและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน (ฝ่ายนโยบายและแผน กองแผนและงบประมาณ, 2557)

โดยสรุป แผนพัฒนาจังหวัดสตูล มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การแข่งขันทางเศรษฐกิจ ยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนและสร้างความมั่นคงทางสังคม ถือเป็นโอกาสในด้านการพัฒนาพื้นที่ด้านวังประจัน และพัฒนาการค้าชายแดนระหว่างไทย - มาเลเซีย

9. นโยบายของนายสัมฤทธิ์ เลียงประสิทธิ์ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดสตูล (วันที่ 7 สิงหาคม 2556)

นโยบายของนายสัมฤทธิ์ เลียงประสิทธิ์ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดสตูล (วันที่ 7 สิงหาคม 2556) ได้มีนโยบายในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ คือ นโยบายพัฒนาเศรษฐกิจ มี 2 ด้านที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน ดังนี้

ด้านการท่องเที่ยว

1. ร่วมกับสถาบันออกแบบอนาคตประเทศไทย (FIT) จัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล
2. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชุมชน
3. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานสากล
4. จัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ
5. จัดให้มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว
6. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว
7. จัดตั้งพิพิธภัณฑ์เพื่อให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล
8. จัดให้มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว
9. พัฒนาบ่อน้ำร้อนทุ่งนุ้ย ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีมาตรฐาน

ด้านการค้าชายแดน

1. ส่งเสริมการส่งออกสินค้า และพัฒนาการค้าชายแดน
2. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
3. พัฒนาตลาดนัดชายแดนวังประจัน (ฝ่ายนโยบายและแผน กองแผนและงบประมาณ, 2557)

โดยสรุป นโยบายของนายสัมฤทธิ์ เลียงประสิทธิ์ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดสตูล มีแผนในการพัฒนาพื้นที่ในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ส่งเสริมการส่งออกสินค้า และพัฒนาการค้าชายแดน ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และพัฒนาตลาดนัดชายแดนวังประจัน ถือเป็นโอกาสในด้านการพัฒนาพื้นที่ด้านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูลและพัฒนาการค้าชายแดนระหว่างไทย-มาเลเซีย

10. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559)

ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย คือ ยุทธศาสตร์ที่ 5 การสร้างความเชื่อมโยงด้านเศรษฐกิจ ระหว่างประเทศและความมั่นคงของประเทศในภูมิภาค โดยให้ความสำคัญกับประเด็นดังนี้ คือ

- (1.) การพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคต่างๆ
- (2.) การพัฒนาฐานลงทุนโดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับอนุภูมิภาค
- (3.) การสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- (4.) การเข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศและภูมิภาคภายใต้บทบาทที่สร้างสรรค์เป็นทางเลือกในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศในเวทีโลก
- (5.) การสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์การเคลื่อนย้ายแรงงาน และการส่งเสริมแรงงานไทยในต่างประเทศ
- (6.) การมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการสร้างสังคมนานาชาติที่มีคุณภาพชีวิต ป้องกันภัยจากการก่อการร้ายและอาชญากรรม ยาเสพติด ภัยพิบัติ และการแพร่ระบาดของโรคภัย
- (7.) การเสริมสร้างความร่วมมือที่ดีระหว่างประเทศในการสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีจริยธรรมและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งเปิดรับความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศที่ไม่แสวงหากำไร
- (8.) การเร่งรัดการใช้ประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรีที่มีผลบังคับใช้แล้ว
- (9.) การส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นฐานการลงทุน และการประกอบธุรกิจในเอเชีย รวมทั้งเป็นฐานความร่วมมือในการพัฒนาภูมิภาค
- (10.) การปรับปรุงและเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคีการพัฒนาภายในประเทศตั้งแต่ระดับชุมชน ท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550)

โดยสรุป แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559) มียุทธศาสตร์ในการสร้าง ความเชื่อมโยงด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศและความมั่นคงของประเทศในภูมิภาค โดยมีแผนในการพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคต่างๆ พัฒนาฐานลงทุน สร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ภาพรวมส่งผลดีต่อการพัฒนาในภูมิภาค ต่างๆ ด้านการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ย่อมได้รับประโยชน์จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับนี้ ถือเป็นโอกาสในการพัฒนาพื้นที่ด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ต่อไปได้

11. ปัญหาและอุปสรรคการค้าประเทศไทย-มาเลเซีย

ปัญหาและอุปสรรคการค้าประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย กรมการค้าต่างประเทศ (2546 : ออนไลน์) ได้กล่าวเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย พอสรุปได้ดังนี้

ปัญหาและอุปสรรค

(1.) การกีดกันทางการค้า

(1.1) มาเลเซียกำหนดให้องค์การข้าวแห่งชาติ (Burnas) เป็นผู้นำเข้าข้าวทั้งในรูปแบบรัฐต่อรัฐ และจากเอกชนในต่างประเทศแต่ ผู้เดียวเป็นการผูกขาด ส่งผลให้ราคาจำหน่ายข้าวในมาเลเซียมีราคาสูงก่อให้เกิดการลักลอบนำเข้าข้าวบริเวณชายแดน

(1.2) องค์การพัฒนาการประมงแห่งมาเลเซีย (LKIM: Kemajuan Ikan Malaysia) กำหนดให้ใช้ภาชนะ(ลัง)พลาสติกที่ผลิตในมาเลเซียเท่านั้น บรรจุปลานำเข้ามาเลเซีย โดยกำหนดวัสดุที่นำมาใช้ รูปแบบ ขนาด และความสะอาดใน การจัดเก็บ โดยอ้างเหตุผลว่าเพื่อสะดวกในการใช้เครื่องมือตรวจสอบอาวุธ ที่อาจจะชุกชอนมากับสัตว์น้ำได้

(1.3) องค์การพัฒนาการประมงแห่งมาเลเซีย (LKIM) ขึ้นค่าธรรมเนียมสำหรับค่าบริการตรวจสอบสินค้าสัตว์น้ำนำเข้ามาเลเซียจากเดิม 5 เท่า เพื่อปกป้องอุตสาหกรรมประมงของมาเลเซียและใช้กับสินค้าที่นำเข้าจากประเทศไทยเพียงประเทศเดียว

(1.4) มาเลเซียเรียกเก็บภาษีสินค้าประเภทผักผลไม้สดในอัตราที่สูง

(1.5) มาเลเซียตั้งเงื่อนไขด้านสุขอนามัยกีดกันการนำเข้าผลไม้ อาทิ การห้ามการนำเข้าลำไยที่เคลือบด้วยสารกำมะถันต่างๆที่ การเคลือบดังกล่าวเป็นไปเพื่อการรักษาผลไม้ไม่ให้เน่าเสียและปริมาณที่ไม่เกินมาตรฐานที่จะเกิดอันตรายต่อสุขภาพ

(2.) การขนส่งสินค้า

(2.1) มาเลเซียไม่อนุญาตให้รถบรรทุกสินค้าของไทย (รถ 10 ล้อ) เข้าไปส่งสินค้าในมาเลเซีย โดยอ้างว่ารถไม่เป็นไปตาม มาตรฐานสากล ทำให้ผู้ส่งออกของไทยต้องขนถ่ายสินค้าขึ้นรถมาเลเซียที่บริเวณชายแดนทำให้เกิดความล่าช้าและมีผลเสียต่อสินค้าเกษตรประเภทผักผลไม้

(2.2) มาเลเซียกำหนดเงื่อนไขให้รถยนต์ที่ผ่านเข้า-ออกมาเลเซียจะต้องจดทะเบียนและทำการประกันภัยในมาเลเซีย โดยเฉพาะ รถขนส่งสินค้าจะต้องใช้คนขับของมาเลเซีย จึงจะได้รับการอำนวยความสะดวก

(2.3) การค่านอกระบบและการลักลอบขนสินค้าหนีภาษี แนวชายแดนไทย - มาเลเซียมีอาณาเขตติดต่อกันเป็นแนวยาว พื้นที่บางแห่งง่ายต่อการลักลอบขนสินค้าหนีภาษี สาเหตุมาจากมาเลเซียห้ามนำเข้าหรือเรียกเก็บภาษีนำเข้าบางชนิดในอัตราสูง จึงต้องการ

เหล็กเลี้ยง อาทิ ข้าวสาร น้ำตาลทราย เป็นต้น ส่วนการลักลอบนำเข้าประเทศไทย เนื่องจากสินค้าบางชนิดจากมาเลเซียมีราคาต่ำกว่าราคาภายใน ประเทศไทย อาทิ น้ำมันปาล์ม เป็นต้น

(3.) การพิพาททางการค้า

(3.1) การค้าชายแดนบางส่วนดำเนินธุรกิจโดยไม่ผ่านระบบธนาคารเพราะมูลค่าการค้าไม่สูงมากนัก และ อาศัยความคุ้นเคยกัน บางครั้งจึงมีข้อพิพาทเกี่ยวกับคุณภาพสินค้าการส่งมอบและการชำระเงิน ซึ่งทางราชการเข้าไปให้ความช่วยเหลือได้ยาก

(3.2) การนำเข้าข้าว กระทรวงเกษตรมาเลเซียกำหนดให้องค์การข้าวเปลือกและข้าวสารแห่งชาติ (Beras Nasional : BERNAS) เป็นผู้นำเข้าข้าวแต่ผู้เดียว จึงมีลักษณะกลายเป็นการผูกขาดการนำเข้าและสามารถกำหนดราคาได้ตามต้องการ ผลเสียก็คือข้าวไทยในมาเลเซียมีราคาสูงกว่าข้าวในไทย จึงเกิดการลักลอบนำเข้าข้าวบริเวณชายแดนไทย-มาเลเซีย อันเป็นปัญหาเรื้อรังอยู่จนบัดนี้

หมายเหตุ ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2537 เป็นต้นไป องค์กร BERNAS (หรือหน่วยงานซื้อข้าว) ได้โอนหน่วยงานจากสังกัดกระทรวงเกษตรมาเลเซีย ไปขึ้นกับกระทรวงการคลังแทน มาตรการแก้ไข ไทยควรเจรจาให้มาเลเซียอนุญาตให้เอกชนเป็นผู้นำเข้าข้าวได้เช่นเดียวกับรัฐบาลทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการแข่งขันในตลาดภายในประเทศ และเพื่อความยุติธรรมแก่ผู้บริโภค

(3.3) การนำเข้าลำไย ปัจจุบันมีปัญหาเรื่องลำไยนำเข้าจากไทยรมควันด้วยสารซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO₂) เพื่อรักษาความสด ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมาเลเซียไม่อนุญาต เรื่องนี้ทั้งสองฝ่ายกำลังอยู่ในระหว่างการเจรจา (อย่างไรก็ตามในขณะนี้ทางมาเลเซียยังยอมผ่อนปรนให้นำเข้าลำไยสดได้หากพบว่าสาร SO₂ ไม่ซึมเข้าไปในเนื้อลำไย)

(3.4) การลักลอบสินค้าบริเวณชายแดนไทย-มาเลเซีย สาเหตุเนื่องจากทั้งสองประเทศมีชายแดนติดต่อกันยาวกว่า 600 กิโลเมตร และสินค้าซึ่งเป็นที่ต้องการในประเทศหนึ่งมีราคาต่ำกว่าสินค้าซึ่งผลิตจำหน่ายอยู่ในอีกประเทศหนึ่งมาก ดังเช่นมาเลเซียลักลอบนำเข้า วัวและแกะมีชีวิต ข้าว ข้าวโพด น้ำตาล เสื้อผ้าสำเร็จรูป และไทยลักลอบนำน้ำมันปาล์ม เครื่องทำความเย็น เครื่องใช้ไฟฟ้าและของใช้ในครัวเรือน เครื่องสำอาง เครื่องกีฬา และเหล้า บุหรี่ เป็นต้น ซึ่งบางครั้งก่อให้เกิดปัญหาทางการเมืองระดับท้องถิ่น

ข้อมูลจากสำนักความร่วมมือการค้าและการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ (2555) ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ดังนี้

- (1.) จังหวัดนราธิวาส มีปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ซึ่งเป็นปัญหาพื้นฐาน
- (2.) ด้านมีโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่พร้อม เช่น ด้านตากใบใช้แพขนานยนต์ทำการคมนาคม ข้ามพรมแดน ทำให้ไม่สะดวกในการขนส่ง ด้านสุโหลงโก-ลกใช้สะพาน 2 ช่องจราจร

ซึ่งปัจจุบันมีความแออัดมาก ด้านบูเก็ตตามีสะพานข้ามพรมแดน ด้านฝั่งไทยยังไม่ได้พัฒนาพื้นที่ทางจังหวัดได้ยกปัญหาเหล่านี้เข้า เกรจาในเวที IMT-GT และ JTC เพื่อให้มีการผลักดันนโยบายปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของด่านชายแดน

(3.) มาตรการกีดกันที่มีใช้ภาษีของมาเลเซีย เช่น ข้าวสาร ไม่สามารถส่งออกทางบกต้อง ส่งออกทางเรือผ่าน BERNAS ของมาเลเซีย จึงทำให้เกิดปัญหาการลักลอบขนส่งสินค้าเถื่อน

(4.) การขนส่งไม่สามารถขนส่งสินค้าข้ามแดน / ผ่านแดนไปประเทศมาเลเซีย และสิงคโปร์ได้ เนื่องจากข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าผ่านแดน ความตกลงอาเซียนว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าข้ามแดน และความตกลงอาเซียนว่าด้วยการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบยังไม่มีผลบังคับใช้

(5.) จังหวัดสตูล มีปัญหาเรื่องท่าเทียบเรือ จึงต้องไปใช้ท่าอื่น ปัจจุบันจังหวัดเน้นยุทธศาสตร์ ด้าน การท่องเที่ยวโดยเน้นการเชื่อมโยงทางถนนระหว่างสตูลกับรัฐเปอร์ลิส ซึ่งเป็นเส้นทางเป็นภูเขาลาดชันและคดเคี้ยว ทางจังหวัดจึงวางแผนสร้างอุโมงค์ แต่ติดปัญหาทางฝั่งมาเลเซียเป็นเขตวนอุทยาน

(6.) จังหวัดสงขลา มีปัญหาความแออัดของด่านสะเตา เนื่องจากการค้าชายแดนของไทย เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่วนการพัฒนาด่านชายแดนและเส้นทางคมนาคมมีความล่าช้า ไม่สอดคล้องกับปริมาณการค้า ชายแดนที่เพิ่มขึ้นทำให้เกิดความแออัดล่าช้าในการข้ามแดนของนักท่องเที่ยวและสินค้า ทำให้มีต้นทุนค่าขนส่งเพิ่มมากขึ้น

(7.) อุตสาหกรรมการขนถ่ายของไทยประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานช่างฝีมือ

(8.) มาตรการที่เป็นข้ออุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภาษี ได้แก่ มาเลเซียกำหนดให้การนำเข้า แป้งข้าวเจ้าต้องขออนุญาตนำเข้า (Non-automatic licensing) และมาตรการด้านสุขอนามัยของสินค้าอาหาร เช่น ชอส และน้ำปลาของมาเลเซีย

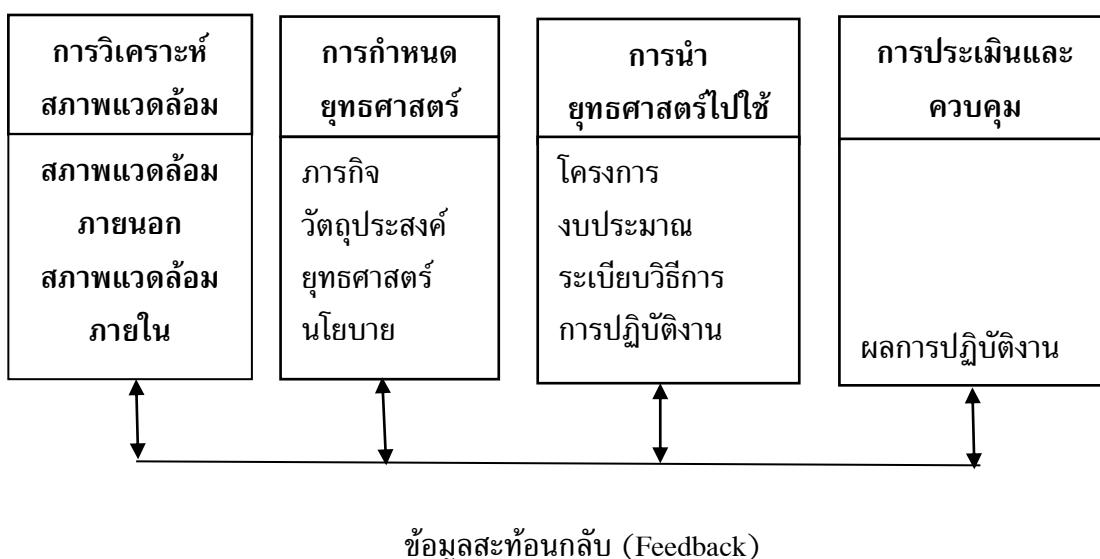
โดยสรุป ปัญหาและอุปสรรคการค้าประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย ส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ ของทั้งสองประเทศ จำเป็นที่ทั้งสองประเทศต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเหล่านี้ เพื่อทั้งสองจะ ได้ประโยชน์ร่วมกัน ในด้านการค้าชายแดนด้านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ก็ได้รับผลกระทบ จากปัญหาและอุปสรรคการค้าประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย ถือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาพื้นที่ จำเป็นที่ ต้องหาทางแก้ปัญหาหันต่อไป

12. ตัวแบบของการกำหนดยุทธศาสตร์ (Strategic Formulation Model)

ตัวแบบที่นำมาใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาค้าขายแดนด้านวังประจัน คือ ตัวแบบการจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic management Model) ซึ่งพัฒนาโดย Wheelen และ Hunger (1998) โดยจะศึกษาเฉพาะในส่วนของกระบวนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเป็นหลัก ซึ่งตัวแบบการจัดการเชิงยุทธศาสตร์ประกอบด้วย 4 ประการ คือ

- (1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environmental Scanning)
- (2) การกำหนดยุทธศาสตร์ (Strategy Formulation)
- (3) การนำยุทธศาสตร์ไปใช้ (Strategy Implementation)
- (4) การประเมินและควบคุมยุทธศาสตร์ (Evaluation and Control) ดังแสดงไว้ในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แสดงตัวแบบการจัดการเชิงยุทธศาสตร์

ที่มา : Wheelen และ Hunger (1998)

1.การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environmental Scanning)

1.1 สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environmental)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อกำหนดปัจจัยยุทธศาสตร์ที่แสดงถึงโอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ในการประกอบธุรกิจหรือการปฏิบัติงานต่างๆ สภาพแวดล้อมภายนอก แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ สภาพแวดล้อมโดยทั่วไป และสภาพแวดล้อมในการดำเนินงาน

1.1.1 สภาพแวดล้อมโดยทั่วไป (Societal Environment) คือ สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และส่งผลกระทบต่อธุรกิจหรือการปฏิบัติงานต่างๆ มี 4 ประการ คือ แรงผลักดันจากเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม และเทคโนโลยี เป็นต้น

1.1.2 สภาพแวดล้อมในการดำเนินงาน (Task Environment) คือ สภาพแวดล้อมที่กระทบต่อการดำเนินงานของธุรกิจหรือการปฏิบัติงานต่างๆ หรือธุรกิจหรือการปฏิบัติงานต่างๆอาจส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมเหล่านั้น เช่น ผู้ถือหุ้น พนักงาน เจ้าหน้าที่ คู่แข่ง ชุมชน สมาคมการค้า สภาพภาพแรงงาน และหน่วยงานของรัฐ เป็นต้น (Wheelen and Hunger ,1998)

2. สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environmental)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของธุรกิจหรือหน่วยงานต่างๆ เพื่อหาปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่สะท้อนให้เห็นถึงจุดแข็ง (Strength) และจุดอ่อน (Weaknesses) เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อนและใช้จุดแข็งที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สภาพแวดล้อมภายในนั้นต่างจากสภาพแวดล้อมภายนอกตรงที่ธุรกิจหรือหน่วยงานต่างๆสามารถควบคุมสภาพแวดล้อมภายในของตนได้ เช่น

2.1 โครงสร้างองค์กร หากมีการออกแบบไว้อย่างเรียบง่ายไม่มีความซับซ้อน จะทำให้การบริหารงานมีความคล่องตัว ตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว ถือว่าเป็นจุดแข็ง เมื่อเทียบกับองค์กรอื่นๆที่มีความซับซ้อนมากกว่า

2.2 ทรัพยากรขององค์กร ได้แก่ งบประมาณ พนักงาน ทักษะความสามารถ และเทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติงาน องค์กรที่สามารถจัดการกับทรัพยากรที่มีอยู่และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดย่อมได้เปรียบกว่าองค์กรอื่นๆ เป็นต้น (Wheelen and Hunger ,1998)

3. การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ (Strategy Factor Analysis)

ภายหลังจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในแล้ว ก็สามารถระบุปัจจัยต่างๆที่แสดงถึง โอกาส (Opportunity) อุปสรรค (Threat) จุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weakness) ของธุรกิจหรือการปฏิบัติงานต่างๆเพื่อนำไปใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์ต่อไป (อำพร วิริยโกศล,2542)

4. ตารางสรุปปัจจัยยุทธศาสตร์

การสร้างตารางสรุปการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ ตามรูปแบบของ Wheenlen and Hunger (1998) มีดังนี้

4.1 ตารางสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (External Factor Analysis Summary : EFAS) หรือเรียกย่อว่า ตาราง EFAS

ตารางที่ 3 การสร้างตารางสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (External Factor Analysis Summary : EFAS)

ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์	น้ำหนัก	คะแนนประเมิน	คะแนนถ่วงน้ำหนัก	ข้อเสนอแนะ	
ปัจจัยที่เป็นโอกาส	1	2	3	4	5
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค					
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
รวม	1.00				

- คอลัมน์ที่ 1 ให้ระบุปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นโอกาสและอุปสรรคอย่างละ 5-10 ปัจจัย
- คอลัมน์ที่ 2 ให้แสดงน้ำหนักเป็นตัวเลขที่สะท้อนถึงผลกระทบของแต่ละปัจจัย โดยน้ำหนักรวมมีค่าเท่ากับ 1.00 ปัจจัยใดที่คาดว่าจะมีผลกระทบมากก็จะได้น้ำหนักมาก
- คอลัมน์ที่ 3 ให้ใช้คะแนนประเมินจาก 1-5 คะแนน หมายถึง การตอบสนองต่อแต่ละปัจจัย ถ้าสามารถตอบสนองได้ดีใช้คะแนน 4-5 ปานกลาง 3 และน้อย 1-2 เป็นต้น
- คอลัมน์ที่ 4 เป็นผลคูณของคอลัมน์ที่ 2 และ 3
- คอลัมน์ที่ 5 เป็นข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์แต่ละปัจจัย

4.2 ตารางสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (Internal Factor Analysis Summary : IFAS) หรือเรียกย่อว่า ตาราง IFAS

ตารางที่ 4 การสร้างตารางสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (Internal Factor Analysis Summary : IFAS)

ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์	น้ำหนัก	คะแนนประเมิน	คะแนนถ่วงน้ำหนัก	ข้อเสนอแนะ	
ปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง	1	2	3	4	5
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
ปัจจัยที่เป็นจุดอ่อน					
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
รวม	1.00				

- คอลัมน์ที่ 1 ให้ระบุปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นจุดอ่อนและจุดแข็งอย่างละ 5-10 ปัจจัย
- คอลัมน์ที่ 2 ให้แสดงน้ำหนักเป็นตัวเลขที่สะท้อนถึงผลกระทบของแต่ละปัจจัย โดยน้ำหนักรวมมีค่าเท่ากับ 1.00 ปัจจัยใดที่คาดว่าจะมีผลกระทบมากก็จะได้น้ำหนักมาก
- คอลัมน์ที่ 3 ให้ใช้คะแนนประเมินจาก 1- 5 คะแนน หมายถึง การตอบสนองต่อแต่ละปัจจัย ถ้าสามารถตอบสนองได้ดีใช้คะแนน 4-5 ปานกลาง 3 และน้อย 1-2 เป็นต้น
- คอลัมน์ที่ 4 เป็นผลคูณของคอลัมน์ที่ 2 และ 3
- คอลัมน์ที่ 5 เป็นข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์แต่ละปัจจัย

4.3 ตารางสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์โดยภาพรวม (Strategic Factor Analysis Summary : SFAS) หรือเรียกย่อว่า ตาราง SFAS

ตารางที่ 5 การสร้างตารางสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์โดยภาพรวม (Strategic Factor Analysis Summary : SFAS)

ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์	น้ำหนัก	คะแนนประเมิน	คะแนนถ่วงน้ำหนัก	ข้อเสนอแนะ	
ปัจจัยที่เป็นโอกาส	1	2	3	4	5
1.					
2.					
3.					
ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค					
1.					
2.					
3.					
ปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง					
1.					
2.					
3.					
ปัจจัยที่เป็นจุดอ่อน					
1.					
2.					
3.					
รวม	1.00				

คอลัมน์ที่ 1 ให้ระบุปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่โอกาส อุปสรรค จุดอ่อนและจุดแข็ง โดยพิจารณาเฉพาะปัจจัยที่สำคัญ ๆ จากตาราง EFAS และ IFAS (ปัจจัยที่มีคะแนนถ่วงน้ำหนักสูง)

คอลัมน์ที่ 2 ให้แสดงน้ำหนักเป็นตัวเลข โดยอาจจะต้องปรับใหม่ให้น้ำหนักรวมมีค่าเท่ากับ 1.00

คอลัมน์ที่ 3 ให้ใช้คะแนนประเมินจาก 1-5 คะแนน โดยอาจใช้คะแนนจากตาราง EFAS และ IFAS เดิมหรือปรับคะแนนใหม่

คอลัมน์ที่ 4 เป็นผลคูณของคอลัมน์ที่ 2 และ 3

คอลัมน์ที่ 5 เป็นข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์แต่ละปัจจัย

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนถ่วงน้ำหนักตารางสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์

ในการวิเคราะห์คะแนนถ่วงน้ำหนักของตารางสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก และตารางสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ โดยภาพรวม ได้ใช้มาตรวัดระดับ 3 ระดับ ในการกำหนดเกณฑ์และแปลความหมายสภาพแวดล้อม ดังนี้

4.00 – 5.00 หมายถึง ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์สามารถตอบสนองได้ดี

3.00 – 3.99 หมายถึง ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์สามารถตอบสนองได้ปานกลาง

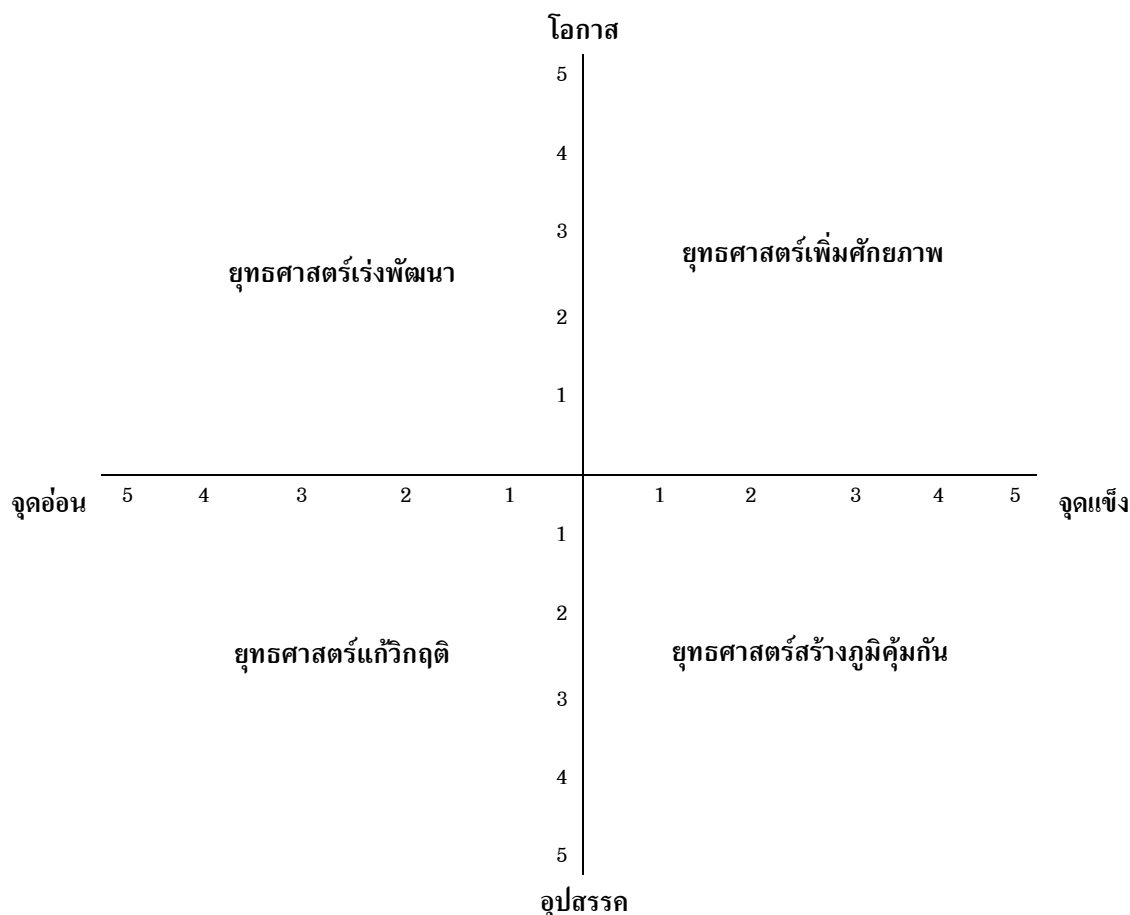
1.00 – 2.99 หมายถึง ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์สามารถตอบสนองได้น้อย

(Wheenlen and Hunger ,1998) และ(อำพร วิริยโกศล และคณะ , 2542)

4.4 การวิเคราะห์ SWOT Matrix และการวิเคราะห์ทาวส์ (TOWS Matrix)

SWOT Matrix เป็นการวิเคราะห์โดยนำคะแนนถ่วงน้ำหนักโดยรวมของการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (IEAS,EFAS) มาใส่ในแกน SWOT Matrix จะได้กราฟวิเคราะห์สถานะขององค์กร ซึ่งวิธีการนี้มีความคล้ายคลึงกับ BCG Matrix ดังนี้

ภาพประกอบ 3 SWOT Matrix

ที่มา : กองแผนงาน กรมการขนส่งทางบก(2553)

TOWS เป็นคำเรียกใช้อีกด้านหนึ่งของ SWOT โดย TOWS Matrix เป็นเมทริกซ์ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง อุปสรรค (Threat) โอกาส (Opportunities) จุดอ่อน (Weaknesses) จุดแข็ง (Strengths)

โดยวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาสและอุปสรรค ที่องค์กรหรือหน่วยงานนั้น ๆ เผชิญอยู่ นำมาจับคู่เพื่อให้สอดคล้องกับปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อน ขององค์กรหรือหน่วยงาน และเป็นการจัดทำยุทธศาสตร์ที่เป็นทางเลือก 4 ชุด ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแนวทางเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ต่างๆ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ SO (ยุทธศาสตร์เพิ่มศักยภาพ หรือ ยุทธศาสตร์เชิงรุก) เป็นยุทธศาสตร์ที่ใช้ประโยชน์จากจุดแข็งขององค์กรหรือหน่วยงานเพื่อสร้างความได้เปรียบจากโอกาส และเป็นเป้าหมายขององค์กรหรือหน่วยงานที่ต้องการจะเป็นไป

2. ยุทธศาสตร์ WO (ยุทธศาสตร์เร่งพัฒนา หรือ ยุทธศาสตร์เชิงแก้ไข) เป็นยุทธศาสตร์ที่ต้องการเอาชนะจุดอ่อน เพื่อสร้างข้อได้เปรียบจากโอกาสที่มีอยู่ โดยพยายามแก้ไขสิ่งที่เป็นจุดอ่อน แล้วจึงปรับยุทธศาสตร์เพื่อสร้างข้อได้เปรียบด้านโอกาส

3. ยุทธศาสตร์ ST (ยุทธศาสตร์สร้างภูมิคุ้มกัน หรือ ยุทธศาสตร์เชิงป้องกัน) เป็นยุทธศาสตร์ที่ต้องการเอาชนะอุปสรรค เพื่อสร้างข้อได้เปรียบจากจุดแข็งที่มีอยู่ โดยพยายามปรับแก้ไขสิ่งที่เป็นอุปสรรค แล้วจึงปรับยุทธศาสตร์เพื่อสร้างข้อได้เปรียบด้านจุดแข็ง

4. ยุทธศาสตร์ WT (ยุทธศาสตร์แก้วิกฤต หรือ ยุทธศาสตร์เชิงรับ) เป็นยุทธศาสตร์ที่ต้องการให้เกิดจุดอ่อนและอุปสรรคต่ำที่สุดเท่าที่สามารถกระทำได้ (วิมลสิน เหล่าศิริถาวร , 2553) ตัวอย่างดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การสร้างการวิเคราะห์ทาวส์ TOWS Matrix

ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ เป็นปัจจัยภายใน ยุทธศาสตร์ ที่เป็นปัจจัยภายนอก	ปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง (มาจากตาราง IFAS)	ปัจจัยที่เป็นจุดอ่อน (มาจากตาราง IFAS)
ปัจจัยที่เป็นโอกาส มาจากตาราง (EFAS)	ยุทธศาสตร์ SO กำหนดยุทธศาสตร์ที่ใช้จุดแข็งเพื่อ แสวงหาโอกาส	ยุทธศาสตร์ WO กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อลด จุดอ่อนและแสวงหาโอกาส
ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค (มาจากตาราง EFAS)	ยุทธศาสตร์ ST กำหนดยุทธศาสตร์ที่ใช้จุดแข็งเพื่อ หลีกเลี่ยงอุปสรรค	ยุทธศาสตร์ WT กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อลด จุดอ่อนและหลีกเลี่ยงอุปสรรค

ที่มา : Wheenlen and Hunger (1998) และ วิมลสิน เหล่าศิริถาวร (2553)

5. การกำหนดยุทธศาสตร์ (Strategy Formulation)

การกำหนดยุทธศาสตร์ คือ การวางแผนระยะยาวเพื่อการบริหารจัดการองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ในสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาสและอุปสรรค และสภาพแวดล้อมภายในเพื่อเสริมสร้างจุดแข็งและลดจุดอ่อนขององค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ นั้น การกำหนดยุทธศาสตร์เริ่มจากการระบุภารกิจและวัตถุประสงค์ของกิจการหรือภาระงาน จนถึงการสร้างยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ และการกำหนดนโยบายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ (อำพร วิริยโกศล ,2542)

5.1 ภารกิจ (Mission) คือ จุดมุ่งหมายที่แสดงให้เห็นว่าองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ นั้นจะทำอะไร เพราะอะไรที่จะทำ จะต้องระบุสิ่งที่ต้องการกระทำ เช่น การขายสินค้า การผลิตสินค้า หรือการให้บริการต่างๆ เป็นต้น

5.2 วัตถุประสงค์ (Objectives) คือ ผลที่องค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ มีความต้องการจะได้จากภารกิจต่างๆ ที่ได้มีการวางแผนไว้ โดยมีการระบุไว้ว่า จะทำอะไร เมื่อไร อย่างไร และมีตัวชี้วัดอะไรบ้าง

5.3 ยุทธศาสตร์ (Strategies) คือ แผนการรวมที่แสดงให้เห็นว่าองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ สามารถบรรลุภารกิจและวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างไร ยุทธศาสตร์แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ (1) ยุทธศาสตร์ระดับองค์กร (Corporate Strategy) (2) ยุทธศาสตร์ระดับธุรกิจ (Business Strategy) (3) ยุทธศาสตร์ระดับปฏิบัติการ (Functional Strategy) (อำพร วิริยโกศล ,2542)

5.4 นโยบาย (Policies) คือ ข้อชี้แนะหรือแนวทางโดยกว้างๆ เพื่อใช้ในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานและเป็นตัวเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้สู่การปฏิบัติ จุดประสงค์สำคัญของนโยบายคือ เพื่อสร้างความมั่นใจว่าผู้ปฏิบัติงานขององค์กรในระดับต่างๆ สามารถเข้าใจและปฏิบัติงานได้ โดยสอดคล้องกับภารกิจ วัตถุประสงค์และกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ (Porter, 1985) และ (Wheelen and Hunger ,1998)

เนื่องจากวัตถุประสงค์ของงานวิจัยชิ้นนี้ ได้กำหนดศึกษาเฉพาะการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกการค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล และการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล ที่ทำการศึกษา จึงไม่ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการนำยุทธศาสตร์ไปใช้ และการประเมินและควบคุมยุทธศาสตร์ การศึกษาจะระบุเพียงข้อค้นพบ(สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก)ที่ได้มา และแนวทางข้อเสนอแนะ(การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดน)ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูลต่อไป

13. ระดับยุทธศาสตร์

วราจคณา ผลประเสริฐ และคณะ (2554) กล่าวว่า ยุทธศาสตร์แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ (1) ยุทธศาสตร์ระดับองค์กร (Corporate Strategy) (2) ยุทธศาสตร์ระดับธุรกิจ (Business Strategy) (3) ยุทธศาสตร์ระดับปฏิบัติการ (Functional Strategy) ดังนี้

(1) ยุทธศาสตร์ระดับองค์กร (Corporate Strategy)

เป็นยุทธศาสตร์ที่สะท้อนให้เห็นถึงทิศทางโดยรวมว่าองค์กรจะมุ่งไปในทางใด โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมโดยทั่วไป ยุทธศาสตร์ระดับองค์กรประกอบด้วย 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ยุทธศาสตร์เพื่อความเจริญเติบโต (Growth Strategy) ยุทธศาสตร์การรักษาเสถียรภาพ (Stability Strategy) ยุทธศาสตร์การถอนตัว (Retrenchment Strategy) และยุทธศาสตร์ผสมผสาน (Mix or Combination Strategies)

1.1 ยุทธศาสตร์เพื่อความเจริญเติบโต (Growth Strategy) เป็นยุทธศาสตร์ที่ใช้ในกรณีที่วิเคราะห์ข้อมูลแล้วพบว่าองค์กรมีความเข้มแข็งและองค์กรจะเพิ่มระดับการปฏิบัติงานเพื่อการขยายตัวขององค์กร เช่น การมุ่งความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การกระจายธุรกิจ

1.2 ยุทธศาสตร์การสร้างความมั่นคง (Stabilization Strategy) เป็นยุทธศาสตร์ที่มีลักษณะคงที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญใดๆ เป็นลักษณะอนุรักษ์นิยม ใช้สำหรับกรณีที่มีแนวโน้มในอนาคตจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนักหรือในกรณีเศรษฐกิจซบเซา แบ่งได้ 3 แบบ คือ ยุทธศาสตร์การยับยั้ง ยุทธศาสตร์การไม่เปลี่ยนแปลง ยุทธศาสตร์การทำกำไร

1.3 ยุทธศาสตร์การถอนตัว (Retrenchment Strategy) หรือยุทธศาสตร์ตัดทอน เป็นยุทธศาสตร์การป้องกันตัวที่ผู้บริหารต้องการลดการดำเนินงานขององค์กรลงเมื่อองค์กรอยู่ภายใต้ความยุ่งยากทางด้านการเงิน มีการคุกคามจากคู่แข่ง หรือมีการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมอย่างรุนแรง สามารถดำเนินได้หลายรูปแบบ เช่น ยุทธศาสตร์การฟื้นฟู ยุทธศาสตร์การเก็บเกี่ยว ยุทธศาสตร์การไม่ลงทุน ยุทธศาสตร์การเลิกล้ม เป็นต้น

1.4 ยุทธศาสตร์ผสมผสาน (Mix or Combination Strategies) เป็นยุทธศาสตร์ที่มีการนำมาใช้มากที่สุด คือเป็นการนำหลายๆแนวทางมาประยุกต์รวมกัน มี 4 รูปแบบ เช่น การทำ Sub-contracting การทำ Cross licensing การทำ Consortium และการทำ Joint-venture เป็นต้น

หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารยุทธศาสตร์ระดับองค์กร

ยุทธศาสตร์ระดับองค์กรเป็นยุทธศาสตร์ที่ผู้กำหนดขึ้นโดยผู้บริหารระดับสูง ซึ่งอาจจะเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด หรือผู้บริหารพื้นที่ต่างๆ เพื่อควบคุมผลประโยชน์และการดำเนินงานขององค์กร เป็นยุทธศาสตร์ระดับที่กว้างที่สุด

ของการจัดการเชิงยุทธศาสตร์ ผู้บริหารระดับสูงจะมีหน้าที่และความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ในระดับนี้คือ

1. กำหนดตลาดหรือธุรกิจที่องค์กรควรจะดำเนินการ
2. กำหนดแนวทางว่าธุรกิจลักษณะใดที่องค์กรควรจะไปดำเนินการหรือต้องการที่จะดำเนินการ
3. ตัดสินใจในด้านการจัดสรรทรัพยากร(ทุน)ให้กับธุรกิจต่างๆ
4. การสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรเพื่อให้มีความสามารถในการแข่งขัน
5. การพัฒนาองค์กรเพื่อให้มีความสามารถในการแข่งขัน

(2) ยุทธศาสตร์ระดับธุรกิจ (Business Strategy)

หรือยุทธศาสตร์เพื่อใช้ในการแข่งขัน เป็นยุทธศาสตร์ที่มีไว้เพื่อการแข่งขันโดยใช้ทรัพยากรและความเด่นของธุรกิจเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันเหนือคู่แข่งภายในธุรกิจนั้น

ยุทธศาสตร์ระดับธุรกิจถูกศึกษาครั้งแรกโดย Micheal E. Porter (1985) โดยเสนอว่าการทำงานขององค์กรต้องมี 3 ทางเลือก ได้แก่ การเป็นผู้นำด้านต้นทุน การสร้างความแตกต่าง และการจำกัดขอบเขตยุทธศาสตร์ การกำหนดยุทธศาสตร์ระดับธุรกิจเป็นการตอบคำถามว่า “จะทำการแข่งขันอย่างไรโดยสร้างความได้เปรียบเหนือคู่แข่งทางธุรกิจได้อย่างไรหรือด้วยวิธีการใด” จุดเริ่มแรกของการดำเนินงานด้านยุทธศาสตร์ระดับธุรกิจ คือ การพิจารณาว่าองค์กรอยู่ในธุรกิจใดเพื่อแบ่งส่วนของธุรกิจให้มีความชัดเจน กิจกรรมต่างๆของธุรกิจจะกระทำโดยหน่วยธุรกิจทางยุทธศาสตร์ (Strategy Business Unit : SBU) ดังนั้นหน่วยธุรกิจทางยุทธศาสตร์ จึงหมายถึง หน่วยปฏิบัติงานที่รับผิดชอบในการวางแผนผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการแต่ละประเภทขององค์กร เพื่อให้การดำเนินงานสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้เมื่อเทียบกับคู่แข่ง โดยทั่วไปการพิจารณาเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ในระดับธุรกิจ ต้องพิจารณาปัจจัยสำคัญ 6 ประการ คือ

- (1) คู่แข่งขัน (Competitor) องค์กรต้องระบุได้ว่าใครคู่แข่ง
- (2) ราคาสินค้าและบริการ (Price) ราคาของสินค้าและบริการขององค์กรที่เสนอควรกำหนดไว้เหมือนกันหรือไปในทิศทางเดียวกัน
- (3) ลูกค้าเป้าหมาย (Customer) องค์กรต้องสามารถระบุได้ว่าเป็นใคร
- (4) คุณภาพของผลิตภัณฑ์ (Quality) เป็นการกำหนดความแตกต่างของคุณภาพเพื่อสามารถอธิบายถึงผลิตภัณฑ์ขององค์กรได้

(5) ความสัมพันธ์กับหน่วยธุรกิจอื่น ๆ (Relations) หน่วยงานในองค์กร อาจมีหลายหน่วยยุทธศาสตร์ระดับธุรกิจ ซึ่งหน่วยยุทธศาสตร์ระดับธุรกิจเหล่านี้ควรมีความสัมพันธ์กันเพื่อความสอดคล้องในการกำหนดยุทธศาสตร์ระดับองค์กร

(6) การไม่ลงทุนหรือยกเลิกดำเนินการ (Divestment or Liquidation) เป็นการตัดสินใจดำเนินยุทธศาสตร์จากปัจจัยหรือทรัพยากรที่มีในองค์กรเพื่อให้การดำเนินธุรกิจประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรที่ตั้งไว้ หากผลิตภัณฑ์และการบริการของแต่ละธุรกิจไม่สามารถดำรงอยู่ได้ จำเป็นต้องเลิกลงทุนและจัดการ

ยุทธศาสตร์พื้นฐานระดับธุรกิจ

การกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน องค์กรจำเป็นต้องมีการประเมินหรือวิเคราะห์ตนเองว่ามีความเข้มแข็งในเรื่องใด มีการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอกธุรกิจ ตลอดจนคู่แข่งชั้น เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ธุรกิจที่เป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจมีประสิทธิภาพ โดยรวมถ้าองค์กรมีธุรกิจหลายอย่าง การกำหนดยุทธศาสตร์ระดับแผนพัฒนาของแต่ละธุรกิจจะต้องไม่เกิดผลกระทบต่อยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาของธุรกิจอื่น ๆ ภายในองค์กรเดียวกัน การสร้างความเข้มแข็งในการแข่งขันเกิดจาก 4 ปัจจัย ดังนี้

1. ประสิทธิภาพ (Efficiency)
2. คุณภาพ (Quality)
3. การก่อให้เกิดสิ่งประดิษฐ์ใหม่ (Innovation)
4. การสนองความต้องการของลูกค้า (Customer responsiveness)

ยุทธศาสตร์ในระดับธุรกิจอาจกำหนดได้จากการทำ SWOT Matrix หรือ TOWS Matrix หรือ อาจพิจารณาจากยุทธศาสตร์ทางการแข่งขันของ Micheal E. Porter (1985) ก็ได้ ซึ่งประกอบด้วย 3 ลักษณะ คือ

1. ยุทธศาสตร์การเป็นผู้นำทางด้านต้นทุน (Cost Leadership Strategy) ยุทธศาสตร์นี้หลีกเลี่ยงการดำเนินการของธุรกิจที่จะก่อให้เกิดต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น เช่น การพัฒนาและการวิจัย การโฆษณา เป็นต้น

2. ยุทธศาสตร์การสร้าง ความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ (Differentiation Strategy) เป็นยุทธศาสตร์ที่สร้างความโดดเด่นขององค์กรให้ต่างจากองค์กรอื่น เช่น คุณภาพและการบริการ เป็นต้น

3. การมุ่งเน้นการตอบสนองตลาดเฉพาะส่วน (Focus Strategy) เป็นยุทธศาสตร์เน้นเจาะตลาดกับลูกค้าเฉพาะหรือผู้รับบริการในบางกลุ่มที่มีความต้องการเป็นพิเศษ (Niche Market) องค์กรสามารถออกแบบสินค้าและการบริการให้เหมาะสมกับตลาดเป้าหมายที่เลือกเพื่อสร้างความพึงพอใจในตลาดนั้นมากกว่าคู่แข่ง องค์กรที่เลือกใช้ยุทธศาสตร์นี้ต้องไม่

สร้างความแตกต่างให้เกิดขึ้นในหลายตลาดนั้นมากกว่าคู่แข่งชั้น ควรมุ่งเน้นตลาดเดียวเท่านั้น เมื่อมีความชำนาญมากขึ้นจึงค่อยขยายการดำเนินงานไปสู่ตลาดอื่นต่อไป โดยพิจารณาจาก

3.1 กลุ่มของลูกค้าที่น่าสนใจ

3.2 ลักษณะตลาดที่ธุรกิจสามารถดึงส่วนแบ่งมาจากคู่แข่งชั้น

3.3 มีการแบ่งส่วนของตลาดสินค้าอย่างชัดเจน

อย่างไรก็ตามนั้นยุทธศาสตร์นี้ไม่มีความเหมาะสมกับองค์กรที่มีประสบการณ์ในการดำเนินงานน้อย มีเงินทุนต่ำ และเป็นองค์กรขนาดเล็ก ตัวอย่างยุทธศาสตร์เช่น การบริการแก่ลูกค้าผู้สูงอายุ การบริการแก่ลูกค้ากำลังซื้อสูง(นักท่องเที่ยว VIP) เป็นต้น

หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารยุทธศาสตร์ระดับธุรกิจ

ผู้รับผิดชอบยุทธศาสตร์ในระดับนี้ คือ ผู้ตำแหน่งเป็นผู้บริหารระดับสูงของธุรกิจ หรือ หัวหน้าแผนก/ฝ่าย/กลุ่มงาน มีหน้าที่เสมือนผู้รับผิดชอบพื้นที่ โดยรับผิดชอบการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการแข่งขันของแต่ละหน่วยงาน รวมถึงการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างคุณค่าให้กับลูกค้า โดยหน้าที่และความรับผิดชอบผู้บริหารยุทธศาสตร์ระดับธุรกิจ มีดังนี้

1. การติดตามและตรวจสอบสภาวะการแข่งขันที่อาจส่งผลกระทบต่อธุรกิจ
2. การประสานการดำเนินงานของหน่วยงานตามหน้าที่ให้เกิดเอกภาพและความสามารถทางการแข่งขัน
3. กำหนดตำแหน่งทางการแข่งขันของสินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่รับผิดชอบ
4. ดูแลในเรื่องคุณภาพและราคาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่รับผิดชอบ
5. พิจารณาจัดสรรทรัพยากรให้กับหน่วยงานภายในองค์กร

(3) ยุทธศาสตร์ระดับปฏิบัติการ(Functional Strategy)

เป็นยุทธศาสตร์ที่เน้นถึงประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในแต่ละแผนกหรือหน้าที่งานสำคัญๆ ในองค์กร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร และจะต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ระดับที่สูงกว่าข้างต้น ยุทธศาสตร์ระดับปฏิบัติแบ่งออกเป็นยุทธศาสตร์ที่แยกย่อยได้ตามหน้าที่หรือภาระงานที่จำเป็นในองค์กร ได้แก่

3.1 ยุทธศาสตร์ด้านการดำเนินงาน (Product and operation Strategy) เช่น การออกแบบ การวางแผนและการควบคุมการปฏิบัติงาน เป็นต้น

3.2 ยุทธศาสตร์ด้านการตลาด (Marketing Strategy) เป็นการมุ่งเน้นความต้องการของลูกค้าเป็นสำคัญ

3.3 ยุทธศาสตร์ด้านการเงิน (Financial Strategy) เป็นการพิจารณาการใช้ทุนและทรัพยากร โดยมีการรายงานผลการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกัน

3.4 ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management Strategy) เป็นการพัฒนาพนักงาน จูงใจพนักงาน สร้างขวัญกำลังใจ เพื่อให้ปฏิบัติงานแก่องค์กรตามเป้าหมาย

3.5 ยุทธศาสตร์ด้านการวิจัยและพัฒนา (Research and development Strategy) เช่น Innovation R&D Strategy, Protective R&D Strategy, Cash-Up R&D Strategy, และCombination R&D Strategy เป็นต้น

หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารยุทธศาสตร์

ผู้รับผิดชอบยุทธศาสตร์ในระดับนี้คือ หัวหน้าหน่วยธุรกิจยุทธศาสตร์ (SBU) เช่น หัวหน้างาน โดยผู้บริหารในระดับนี้ต้องจัดทำกลุ่มแผนงาน โครงการ เพื่อกำหนดแผนงบประมาณ โดยแผนงานหรือโครงการที่จัดทำต้องช่วยเสริมและพัฒนาไปสู่ความเหนือกว่าในองค์ประกอบของความสามารถในการแข่งขัน โดยหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารยุทธศาสตร์ระดับนี้ คือ

1. กำหนดแผนการดำเนินงานต่าง ๆ ที่สนองยุทธศาสตร์ระดับธุรกิจ
2. กำกับและควบคุมการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน
3. สร้างและพัฒนามาตรวัดผลการดำเนินงาน กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
4. ตอบสนองความต้องการของลูกค้าหรือผู้รับบริการ เพื่อสร้างความไว้วางใจและความผูกพันต่อองค์กร

เพื่อให้มีกรอบที่ชัดเจนในการกำหนดยุทธศาสตร์ตามวัตถุประสงค์งานวิจัยชิ้นนี้ ข้อ 2 คือ เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาค้าขายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ผู้วิจัยจึงเลือกยุทธศาสตร์ระดับธุรกิจ (Business Strategy) โดยเน้นการมุ่งเน้นการตอบสนองตลาดเฉพาะส่วน (Focus Strategy) เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาค้าขายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูลต่อไป

14. การวิเคราะห์ SWOT Analysis

การวิเคราะห์ SWOT Analysis คือ เทคนิคอย่างหนึ่งที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและ สภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อนำผลที่ได้ในรูปแบบของจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) อุปสรรค (Threat) นำมาทำ TOWS Matrix แล้วกำหนดเป็นกลยุทธ์ใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์และพัฒนางานองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย

จุดแข็ง (Strengths: S) คือ เงื่อนไขภายในที่จะส่งผลกระทบต่อให้กับองค์กรหรือหน่วยงานในทางที่ดี และเป็นประโยชน์หากได้มีการทำกิจกรรมใด ๆ ที่สามารถนำเงื่อนไขเหล่านั้นมาใช้ตามช่วงเวลาที่ยังคงมีผลอยู่ หรือ กล่าวได้ว่า เราจะนำจุดแข็ง (Strength) ที่เรามีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างไร? จะคงรักษามันไว้ได้อย่างไร? จะเสริมสร้างและยกระดับมันให้มากขึ้นได้อย่างไร ?

จุดอ่อน (Weaknesses : W) คือ เงื่อนไขภายในที่จะส่งผลกระทบต่อให้กับองค์กรหรือหน่วยงานในทางที่ไม่ดี ไม่เป็นประโยชน์ และเกิดความเสียเปรียบในการแข่งขัน หากไม่ได้มีการปฏิบัติการใด ๆ ที่จะแก้สถานการณ์ตามช่วงเวลาที่ยังคงมีผลอยู่ หรือ กล่าวได้ว่า เราจะลดจุดอ่อน (Weaknesses) ของเราเองได้อย่างไร ? จะเยียวยามันได้อย่างไร ? หรือกำจัดมันออกไปอย่างไร?

โอกาส (Opportunities : O) คือ เงื่อนไขภายนอกที่จะส่งผลกระทบต่อให้กับองค์กรในทางที่ดี และเป็นประโยชน์หากได้มีการทำกิจกรรมใด ๆ ที่สามารถนำเงื่อนไขเหล่านั้นมาใช้ตามช่วงเวลาที่ยังคงมีผลอยู่ หรือ กล่าวได้ว่า เราจะเอาโอกาส (Opportunities) จากภายนอกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างไร?

อุปสรรค (Threats : T) คือ เงื่อนไขที่ภายนอกที่จะส่งผลกระทบต่อให้กับองค์กรในทางที่ไม่ดี ไม่เป็นประโยชน์ และเกิดความเสียเปรียบในการแข่งขันหากไม่ได้มีการปฏิบัติการใด ๆ ที่จะแก้ไขสถานการณ์ตาม ช่วงเวลาที่ยังคงมีผลอยู่ หรือ กล่าวได้ว่า เราจะลดอุปสรรค (Threats) ที่มาจากภายนอกได้อย่างไร ? จะทำอย่างไรจึงไม่ทำให้มันมีผลกระทบต่อเราในทางที่เสียหาย? (เอกชัย บุญยาพิษฐาน , 2553)

โดยสรุป การวิเคราะห์ SWOT Analysis คือ เทคนิคอย่างหนึ่งที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน(IFAS)และสภาพแวดล้อมภายนอก(EFAS)ขององค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อนำผลที่ได้มากำหนดเป็นกลยุทธ์ที่ใช้ในการวางแผนและพัฒนางานองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ใช้การวิเคราะห์ SWOT Analysis รวมถึง SWOT Matrix และการวิเคราะห์ทาวส์ TOWS Matrix ซึ่งเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการวิเคราะห์ SWOT Analysis มาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกการค้าชายแดน

ด้านวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล เพื่อนำผลที่ได้ไปกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาค้าขายแดนด้านวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูลต่อไป

15. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้ทราบถึงการศึกษเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกการค้าขายแดน และยุทธศาสตร์การพัฒนาค้าขายแดน ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะได้กล่าวดังต่อไปนี้

1. สภาพแวดล้อมภายในการค้าขายแดน

1.1 จุดแข็ง

อำพร วิริยโกศล และคณะ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์ธุรกิจการค้าและการท่องเที่ยวชายแดนใต้ของประเทศไทย พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง คือ ธุรกิจรายย่อยที่มีการบริหารที่คล่องตัว ดำเนินการรวดเร็ว พนักงานทุกคนทำงานทดแทนกันได้ ซื่อซายกันเป็นเงินสด ใช้เงินลงทุนของตนเอง ผู้ประกอบการมีความสามารถในการจูงใจลูกค้า ธุรกิจรายใหญ่มีผู้ประกอบการที่มี การศึกษาสูง คือ ส่วนใหญ่มีการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีการแบ่งแยกหน้าที่งานชัดเจน ธุรกิจการท่องเที่ยวมีผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการจูงใจลูกค้า และมีการแบ่งแยกหน้าที่กันชัดเจน

สุมาลี วงษ์วิฑิต และคณะ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน พบว่า เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงราย มีจุดแข็งในด้านการเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนในพื้นที่ให้ดีขึ้น

ชญญา พจนธารี (2542) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองชายแดน : กรณีศึกษา ห้วยโก๋น จังหวัดน่าน พบว่า ห้วยโก๋น จังหวัดน่าน เป็นพื้นที่ชายแดนที่มีความใกล้ชิดทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมกับ สปป.ลาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเมืองหลวงพระบางและเมืองปากแบ่งริมแม่น้ำโขง ห้วยโก๋นอยู่ด้านเหนือของจังหวัดน่าน มีบทบาทเป็นจุดเชื่อมโยงทางการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและเพื่อนบ้าน มีความได้เปรียบในด้านที่ตั้ง ที่สามารถติดต่อเชื่อมโยงกับพื้นที่ลาวตอนเหนือ จีนตอนใต้ และเวียดนามตอนเหนือ

ปานิสรา ดาวเรือง (2545) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาเมืองชายแดน : กรณีศึกษา เมืองเชียงแสน จังหวัดเชียงราย พบว่า เมืองเชียงแสน จังหวัดเชียงราย มีบทบาทสำคัญโดยเป็นเมืองพาณิชย์กรรม เมืองท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เมืองการค้าชายแดน และเขตเศรษฐกิจพิเศษในภาคเหนือตอนบนเนื่องจากความได้เปรียบทางด้านที่ตั้ง การเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ การขยายตัวของความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับอนุภูมิภาคในกรอบสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจและหกเหลี่ยมเศรษฐกิจเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงราย

เชิญ ไกรนรา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ความก้าวหน้าการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเมืองชายแดนในจังหวัดกาญจนบุรีเชื่อมโยงกับภาคตะวันออกเฉียงและรัฐกระเหรี่ยงของประเทศเมียนมาร์ พบว่า อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก มีศักยภาพสูงด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และเชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะการล่องในเขื่อนวชิราลงกรณ์และการไหว้พระที่วัดไทยพุทธเชื้อสายมอญ ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวและส่งเสริมการกระจายรายได้ในชุมชน ส่งผลให้ปัจจุบันมีการขยายตัวของรีสอร์ทอย่างรวดเร็วเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น

Hanson (1996) ได้ศึกษาเรื่อง เศรษฐศาสตร์บูรณาการ พาณิชยอุตสาหกรรมและภูมิภาคชายแดน พบว่า ภายภาคพื้นหรือทำเลที่ตั้งจะสนับสนุนความได้เปรียบสามารถลดค่าขนส่งได้ ดังนั้น พื้นที่ชายแดนหรือทำเลที่เทียบเรือที่เป็นที่ตั้งโดยธรรมชาติ จะมีความสำคัญต่อการผลิตและเป็นศูนย์กลางโดยธรรมชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศได้

1.2 จุดอ่อน

คณะทำงานร่วมธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (2539) ได้ศึกษาปัญหาการค้าชายแดนไทย-ลาว (นครพนม-คำม่วน และเชียงราย-บ่อแก้ว) พบว่า ปัญหาการค้าชายแดนไทย-ลาว (นครพนม-คำม่วน และเชียงราย-บ่อแก้ว) พบว่า เกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ การค้ารายย่อยที่ไม่เป็นระบบ การขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน การขาดการประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่กฎหมายที่เกี่ยวกับการค้าการลงทุน

อำพร วิริยโกศล และคณะ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์ธุรกิจการค้าและการท่องเที่ยวชายแดนใต้ของประเทศไทย พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อนได้แก่ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ของธุรกิจทุกประเภทไม่ได้ให้ความสำคัญแก่ข้อมูลข่าวสาร การรวมกลุ่มธุรกิจรายใหญ่และธุรกิจการท่องเที่ยวมีแหล่งเงินทุนจำกัด ทำให้เกิดความเสี่ยงในการขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียนเมื่อเศรษฐกิจซบเซาเป็นเวลานาน ๆ และขาดเงินที่จะขยายกิจการเมื่อถึงเวลาที่ควรขยาย

อาทิ ครูศากยวงศ์ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง การค้าชายแดนไทย - มาเลเซีย พบว่า ปัญหาการค้าชายแดนไทย - มาเลเซีย เกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ ขั้นตอนด้านการส่งออกสินค้า ปัญหาความซื่อสัตย์ของผู้ประกอบการ คุณภาพและมาตรฐานสินค้า การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประเทศ การจัดการระบบพื้นที่การค้าชายแดนชายแดนยังไม่เป็นระบบ

เชิญ ไกรนรา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ความก้าวหน้าการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเมืองชายแดนในจังหวัดกาญจนบุรีเชื่อมโยงกับภาคตะวันออกเฉียงและรัฐกระเหรี่ยงของประเทศเมียนมาร์ พบว่า การพัฒนาเมืองชายแดนสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พบว่ามีปัญหา ดังนี้ (1.) ขาดแคลนสะพานเชื่อมระหว่างชุมชนที่อยู่บนพื้นที่สูง เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและ

การเดินทางในชุมชน (2.) อำเภอสังขละบุรีมีแนวชายแดนติดต่อกับเมียนมาร์ ทางทิศตะวันตก เป็นระยะทางประมาณ 160-170 กิโลเมตร และไม่มีแนวกำหนดเขตแดนระหว่างประเทศที่แน่นอน มีช่องทางติดต่อกันสามารถผ่านเข้า-ออก ได้ตลอดเวลา (3.) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมชายแดนในพื้นที่ยังขาดเอกสารสิทธิ์บนที่ดินเพื่อการพัฒนาที่ถูกต้องตามกฎหมาย (4.) สาธารณูปโภคเพื่อการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมยังมีไม่เพียงพอ ท้องถิ่นมีขีดจำกัดในการจัดการพื้นที่ (5.) ด้านศุลกากรสังขละบุรีมีสถานะเป็นจุดผ่อนปรนทางการค้าหรือจุดผ่านแดนชั่วคราว ส่งผลให้การค้าชายแดนเกิดความไม่คล่องตัว

นุกูล ชื่นพิง และคณะ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการค้าน้ำมันเถื่อนข้ามชาติพื้นที่ด่านชายแดนภาคใต้ไทย-มาเลเซีย พบว่า ด้านศุลกากรเขตพื้นที่จังหวัดสงขลาและจังหวัดสตูล มีกระบวนการค้าน้ำมันเถื่อนข้ามชาติ มีวิธีลบล้างด้วยยานพาหนะรถยนต์เก๋งและรถยนต์ดัดแปลงปิดบังอำพรางใต้ท้องรถ กระบวนการขนน้ำมันจากประเทศมาเลเซียมีการดำเนินการเข้าออกในรูปแบบผ่านและไม่ผ่านกระบวนการตรวจคนเข้าเมือง และข้ามไปขนน้ำมันในแต่ละด่าน เมื่อน้ำมันเข้าสู่ประเทศไทยก็มีการนำไปเก็บที่ศูนย์รวมแหล่งน้ำมันเถื่อน ก่อนมีการกระจายน้ำมันไปยังผู้ค้าปลีกในหลาย ๆ พื้นที่ต่อไป

นัสยา ขุนทอง (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ผ่านด้านศุลกากรสะเดา อำเภอสะเดา และด้านศุลกากรปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา พบว่า การส่งออกสินค้าไปยังมาเลเซีย มีขั้นตอนอุปสรรคมาก ผู้ประกอบการชาวไทยทำธุรกิจกับชาวมาเลเซียไม่มีความซื่อสัตย์ตรงไปตรงมา ผู้ส่งออกสินค้าไทยจำนวนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนและพิธีทางศุลกากร จึงเกิดความล่าช้า เอกสารไม่ครบ ไม่เข้าใจภาษาอังกฤษ รวมถึงสินค้าบางชนิดไม่มีคุณภาพและไม่มีตราฮาลาล

2. สภาพแวดล้อมภายนอกการค้าชายแดน

2.1 โอกาส

อำพร วิริยโกศล และคณะ(2542) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์ธุรกิจการค้าและการท่องเที่ยวชายแดนใต้ของประเทศไทย พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกหลายปัจจัยที่เป็นโอกาส ได้แก่ สภาพการตลาดของธุรกิจรายย่อยยังมีช่องว่างให้เติบโตได้อีกมาก ธุรกิจรายใหญ่ยังมีแหล่งวัตถุดิบอีกหลายแหล่งที่อาจเลือกใช้ประโยชน์เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มกำไร ธุรกิจท่องเที่ยวยังมีความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยวในภาคใต้ที่สามารถพัฒนาเพิ่มเติม

ญาดา ประภาพันธ์ และคณะ(2550) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินศักยภาพทางเศรษฐกิจของอำเภอเชียงแสนเพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยผ่านการค้าชายแดนและ การท่องเที่ยว พบว่า อำเภอเชียงแสนเป็นท้องถิ่นที่มีความงดงามทางกายภาพ พื้นที่ทอดตัวขนานไปกับแม่น้ำโขง โดยมีเพื่อนบ้าน คือ ประเทศลาวและเมียนมาร์เป็นเพื่อนบ้านใกล้เคียง ทั้งยังติดต่อกับประเทศจีนได้ทางแม่น้ำโขงจากความโดดเด่นของสภาพภูมิประเทศที่สามารถเชื่อมต่อประเทศ

เพื่อนบ้าน ทำให้มีโอกาสในการสร้างเครือข่ายทางการค้าชายแดนและ การท่องเที่ยว โดยสรุป อำเภอเชียงแสนมีศักยภาพทางการค้าชายแดนและการท่องเที่ยว ศักยภาพของเชียงแสนส่วนใหญ่จะเป็นด้านการบริการ เช่น การค้า การโรงแรม เป็นต้น

ลธิพร ภูรินทร์ และคณะได้ศึกษาเรื่อง ศักยภาพและอุปสรรคการค้าชายแดน : จังหวัดแม่ฮ่องสอน (2550) พบว่า ศักยภาพการค้าชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยสรุป คือ ด้านที่ตั้งของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นทำเลที่ดีในด้านที่อยู่ใกล้กับเมืองที่สำคัญของประเทศพม่า มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็น ทิวเขาน้อยใหญ่และป่าไม้จึงทำให้มีสถานที่ท่องเที่ยวทั้งในเชิงนิเวศน์และในเชิงวัฒนธรรม จนกลายเป็นแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยวและผู้สนใจลงทุนด้านการท่องเที่ยวได้ ด้านผู้ประกอบการ มีการทำการค้ามาเป็นเวลายาวนาน มีสายสัมพันธ์ที่ดีกับคู่ค้า และสามารถพูดภาษาท้องถิ่นได้ ซึ่งจุดนี้ถือเป็นสิ่งสำคัญในด้านการค้ากับคู่ค้าฝั่งพม่า

ผุสดี พลสารัมย์ และคณะ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การค้าระหว่างประเทศทางบก ด้านเหนือ พบว่า โอกาสทางการค้าระหว่างประเทศทางบกด้านเหนือของไทยนั้น ประเทศเมียนมาร์ สปป.ลาว ยูนนาน(จีน) มีศักยภาพทางเศรษฐกิจที่ดีต่อการค้าระหว่างประเทศทางบก ในอนาคตประกอบกับปัจจัยสนับสนุนในพื้นที่เพื่อการส่งเสริมการค้าชายแดน อาทิ สะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 4 รถไฟสายเด่นชัย-เชียงราย

วลัยลักษณ์ พฤกษาท (2545) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาเมืองชายแดน : กรณีศึกษา เมืองมุกดาหาร พบว่า มุกดาหารเป็นเมืองชายแดนที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูง คือ มุกดาหารได้เปรียบในเชิงที่ตั้งเนื่องจากอยู่ตรงข้ามกับแขวงสะหวันนะเขต ซึ่งเป็นแนวที่ใหญ่เป็นอันดับสองรองจากเวียงจันทน์ สปป.ลาว ประกอบกับนโยบายความร่วมมือในกลุ่มอนุภาคแม่น้ำโขง 6 ประเทศ คือ ไทย ลาว กัมพูชา เวียดนาม พม่า และจีนตอนใต้ (มณฑลยูนนาน) ทำให้เกิดการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 ที่มุกดาหาร และการปรับปรุงถนนหมายเลข 9 ซึ่งในอนาคตจะทำให้มุกดาหาร “ เป็นศูนย์กลางด้านการคมนาคมระหว่างประเทศในกลุ่มอนุภาคแม่น้ำโขง ” และยังเป็น “ ประตูการค้าสู่อินโดจีน ” เป็นเมืองหน้าด่านการค้าไปยังประเทศลาวและเวียดนาม ซึ่งเส้นทางนี้จะเป็นการเชื่อมภาคตะวันออกเฉียงและภาคตะวันตกเข้าด้วยกันเปรียบเสมือนเป็น “ สะพานบก ” นอกจากนั้น จากโครงการพัฒนาทางหลวง 4 ช่องจราจรเชื่อมพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกเฉียงเหนือจากท่าเรือแหลมฉบัง สระแก้ว สิ้นสุดที่มุกดาหาร ยิ่งจะเป็นการส่งเสริมศักยภาพการพัฒนาของเมืองมุกดาหาร ที่มีใช้แต่เฉพาะในบทบาทของการเป็นเมืองที่เชื่อมโยงระหว่างกลุ่มประเทศอินโดจีนเท่านั้น แต่ยังสามารถเป็นเมืองที่มีบทบาทในการเป็นศูนย์กลางกระจายสินค้าภายในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือสู่ภาคตะวันออกเฉียงใต้อีกด้วย

ชญญา พจนธาร์(2542) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองชายแดน : กรณีศึกษา ห้วยโก๋น จังหวัดน่าน พบว่า ห้วยโก๋น จังหวัดน่าน เป็นพื้นที่ชายแดนที่อยู่ในโครงการพัฒนาเมืองชายแดนของรัฐบาลในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 มีความสำคัญคือ เป็นเมืองหน้าด่านและประตูการค้าของไทย จึงทำให้ห้วยโก๋นได้รับประโยชน์จาก

การเร่งพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ ซึ่งจะดึงดูดให้เอกชนเข้ามาลงทุนประกอบกิจการในพื้นที่เป็นจำนวนมาก เป็นการสร้างงานและโอกาสทางเศรษฐกิจอื่น ๆ รวมถึงการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ได้ ในด้านสภาพแวดล้อมในทางบวกอื่น ๆ ที่จะอำนวยความสะดวกในการพัฒนาในอนาคต ได้แก่ สถานการณ์ชายแดนและการเมืองระหว่างประเทศ ที่สงบและกระตือรือร้นต่อการพัฒนา โดยรัฐบาลทั้งสองประเทศมีนโยบายส่งเสริมการค้าระหว่างกัน และความคล้ายคลึงกันทางสังคมและวัฒนธรรม เป็นพื้นฐานที่สร้างความสัมพันธ์ด้านการค้าและการท่องเที่ยวให้เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว

ปาณิสรา ดาวเรือง (2545) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาเมืองชายแดน : กรณีศึกษา เมืองเชียงแสน จังหวัดเชียงราย พบว่า นโยบายภาครัฐที่สนับสนุนเศรษฐกิจของเมืองเชียงแสน จังหวัดเชียงรายให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ทำให้เมืองเชียงแสนได้รับการสนับสนุนในเรื่องการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะการทำการค้ากับประเทศจีนตอนใต้ ซึ่งท่าเรือเชียงแสนเป็นท่าเรือที่ใช้ติดต่อขนส่งสินค้าทางแม่น้ำโขงที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้นและแนวโน้มที่จะขยายตัวในอัตราสูงมากขึ้น

นัสยา ขุนทอง (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ผ่านด่านศุลกากรสะเตา อำเภอสะเตา และด่านศุลกากรปางดงเบซาร์ อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา พบว่า การค้าบริเวณชายแดนไทย-มาเลเซีย เกิดการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง มีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่รัฐบาลทั้งสองประเทศสนับสนุนธุรกิจการค้าต่าง ๆ มีการเตรียมพร้อมของหน่วยงานภาครัฐและผู้ประกอบการธุรกิจค้าชายแดนเพิ่มมากขึ้น รัฐบาลไทยได้ดำเนินงานเตรียมความพร้อมในด้านการศึกษาการตลาดมาเลเซีย การพัฒนาเครื่องมือตรวจสอบหนังสือเดินทาง (Passport) ที่รวดเร็วขึ้น การจัดอบรมสัมมนากลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจค้าชายแดน และมีการเตรียมพร้อมที่จะเปิดด่านใหม่ในปี 2556 คือ ด่านบ้านประกอบ จังหวัดสงขลา

2.2 อุปสรรค

คณะทำงานร่วมธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (2539) ได้ศึกษาปัญหาการค้าชายแดนไทย-ลาว (นครพนม-คำม่วน และเชียงราย-บ่อแก้ว) พบว่า ปัญหาการค้าชายแดนไทย-ลาว (นครพนม-คำม่วน และเชียงราย-บ่อแก้ว) เกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ ปัญหาการค้ำอกระบบ การลักลอบสินค้านำเข้า-ออกตามแนวตะเข็บชายแดนทั้งสองฝ่าย อัตราภาษีนำเข้าของทั้งสองประเทศยังอยู่ในเกณฑ์สูง ด้านต้นทุนการค้าที่สูง ทั้งในด้านการขนส่ง ค่าธรรมเนียม ด้านการเงินและการชำระเงินค่าสินค้า ด้านระเบียบพิธีเกี่ยวกับการเดินทางเข้า-ออกประเทศ ด้านค่าธรรมเนียม ด้านการใช้จ่ายในการเดินทางเข้า-ออกประเทศทั้งสอง ความไม่พร้อมของสาธารณูปโภคในสปป.ลาว การผูกขาดของธุรกิจแพขนานยนต์ของสปป.ลาว การคมนาคมในแม่น้ำโขงที่ไม่สะดวก ความไม่พร้อมของเมืองต้นฝั่งตรงข้ามเชียงแสนซึ่งต้องพัฒนาอีกมากและไม่สามารถทำพิธีทางศุลกากรได้

อำพร วิริยโกศล และคณะ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์ธุรกิจการค้าและการท่องเที่ยวชายแดนใต้ของประเทศไทย พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ การขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ และความไม่ได้มาตรฐานของสาธารณูปโภคต่างๆ

ชื่นจิตร อังวรารวงศ์ และเอกพงษ์ ทองธีรภาพ (2543) ได้ศึกษาปัญหาการส่งออกชายแดนไทย กรณีศึกษา : การส่งออกไทย-สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว บริเวณด่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย พบว่า ปัญหาการส่งออกไทย-สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว บริเวณด่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย เกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ ด้านต้นทุนการค้า การมีคู่แข่งมากมาย อำนาจซื้อของประชาชนที่ต่ำ ปัญหาการผูกขาดของธุรกิจรับขนส่งสินค้า ระบบการสื่อสารในท้องถิ่นที่ไม่เพียงพอ การเรียกเก็บค่ารถบรรทุกผ่านแดน ปัญหาหนี้สูญ อัตราแลกเปลี่ยนไม่แน่นอน อัตราดอกเบี้ยสูง การขาดแคลนสินเชื่อ การขาดแคลนทุนหมุนเวียน การขาดหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ การชำระเงินกู้ของผู้ส่งออก การปลอมปนสินค้า ความสะดวกจากการใช้บริการของธนาคารและการใช้บริการผ่านธนาคารกับลูกค้าไม่ได้ ด้านการแข่งขันทางการค้าและกฎระเบียบขั้นตอนในการนำเข้าสินค้า และด้านมาตรการด้านภาษี

ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข (2544) ได้ศึกษาเรื่อง ศักยภาพและแนวโน้มการค้าชายแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของการค้าชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐานมีไม่เพียงพอ ความผันผวนทางค่าเงินบาท การค้าชายแดนนอกระบบ การขาดเงินทุนหมุนเวียน

อาธิ ครุศากยวงศ์ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง การค้าชายแดนไทย - มาเลเซีย พบว่า ปัญหาการค้าชายแดนไทย - มาเลเซีย เกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ การลักลอบขนยาเสพติดและอาวุธร้ายแรง การก่อการร้ายการทำธุรกิจผิดกฎหมาย การขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องขั้นตอนและพิธีการทางศุลกากร ความไม่เข้าใจและการใช้ภาษายาวีและภาษาอังกฤษ เจ้าหน้าที่ทั้งสองประเทศขาดการประสานร่วมมือกัน ปัญหาการแบ่งเขตแดนที่พิพาทกันทั้งสองประเทศ กฎหมายทั้งสองประเทศที่มีความแตกต่างกัน อัตราภาษีอากร ภาษีศุลกากรและค่าปรับที่แตกต่างกันมาก การเดินทางคมนาคมขนส่งที่เป็นอุปสรรคจากการเปิดปิดด่านที่แตกต่างกันและการคุมเข้มจากปัญหาการลักลอบขนยาเสพติด

เสวตยนต์ ศรีสมุทร (2546) ได้ศึกษาเรื่อง นโยบายกับการค้าชายแดนอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย พบว่า การค้าชายแดนไทยกับสหภาพพม่า อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย มีปัญหาและอุปสรรค เกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ ความเจริญที่ต่างกันระหว่างสองประเทศ การพัฒนาการค้า ระบบการค้าภายในของสหภาพพม่ายังไม่มีรูปแบบที่เป็นสากล ระบบการธนาคาร ขั้นตอนการประสานงานของทั้งสองประเทศยังไม่มีความสะดวกคล่องกัน ระบบการ

ทำงานไม่มีศักยภาพที่ใกล้เคียงกัน การค้ำนอกระบบ การแข่งขันทางการค้าที่ไม่พัฒนาเท่าที่ควร ปัญหาการเมืองภายในสหภาพพม่าที่ส่งผลกระทบต่อการค้า

วิชรินทร์ ยงศิริ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา : ปัญหาที่ประสบในปัจจุบัน และแนวทางแก้ไขในอนาคต พบว่า การค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา เกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ ปัญหาเรื่องการซื้อขายและระบบการชำระเงิน ปัญหาเส้นทางคมนาคมในกัมพูชา และระเบียบมาตรการการขนส่งสินค้าเข้ากัมพูชา ปัญหาบ่อนการพนัน ปัญหากฎระเบียบของฝ่ายไทย และความไม่มีกฎระเบียบของฝ่ายกัมพูชา ปัญหาอาชญากรรมต่อการค้าชายแดน

นฤมล นาคา (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน พบว่า ปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน พบว่าเกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ การขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการค้าเสรี ระบบการเมือง การขาดแคลนบุคลากรภาครัฐ การขาดแคลนระบบการขนส่งที่ดี ปัญหาด้านกฎระเบียบ อัตราภาษีนำเข้าที่สูง

สำนักงานภาค และสาขาย่อยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน 5 ประเทศ (มาเลเซีย พม่า จีนตอนใต้ ลาวและกัมพูชา) พบว่า ปัญหาการค้าชายแดนด้านสะเดาและด่านศุลกากรป่าดงเบงชาร์ เกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ ด้านพื้นที่ค่อนข้างจำกัด ด้านอุปสรรคทางการสัญจร ด้านเส้นทางลำเลียงและขนส่งสินค้า ด้านการแข่งขันกันตัดราคาจำหน่ายสินค้า การเปลี่ยนจุดส่งออกสินค้าจากท่าเทียบเรือปีนังมาส่งออก ณ จุดส่งออกท่าเทียบเรือสงขลา

นิสิต พันธมิตร (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการค้าชายแดนภาคเหนือ จากข้อตกลงจัดตั้งเขตการค้าเสรี (Free Trade Area) พบว่า อุปสรรคการค้าชายแดนภาคเหนือเกิดจากปัจจัย ดังนี้ คือ การจัดการการค้าชายแดน ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการค้า

ญาดา ประภาพันท์ และคณะ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การเมือง การบริหาร สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ผ่านกระบวนการพัฒนาการค้าชายแดนและการท่องเที่ยว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย พบว่า ปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดนและการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ ปัญหาด้านกฎหมายและระเบียบการค้าระหว่างประเทศ การค้าเสรีและความรู้ความเข้าใจเรื่องการทำการค้า ปัญหาด้านความร่วมมือ การประสานงานจากการทำงานเป็นทีมของภาครัฐและเอกชนในชุมชน ปัญหาด้านการขาดงบประมาณ การส่งเสริมการค้าอย่างจริงจังและต่อเนื่อง รวมทั้งการจัดทำแผนนโยบายจากระดับบนสู่ระดับล่าง ปัญหาการใช้แม่น้ำร่วมกันระหว่างประเทศในลุ่มแม่น้ำโขง ความไม่แน่นอนของระดับน้ำของแม่น้ำโขง ปัญหาการคมนาคมที่ไม่เป็นระเบียบ ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่เพียงพอ ความร่วมมือและมีการประสานงานของชุมชนยังไม่เพียงพอ ปัญหาความยากจน ปัญหาจากแรงงานต่างด้าว การขาด

จิตสำนึกในการรักษาและสืบสานวัฒนธรรมของตนเอง การขาดการศึกษามิปัญญาท้องถิ่น ปัญหาความพร้อมด้านกิจการสาธารณสุข ปัญหาระบบเครือข่ายการขนส่งการเดินทางติดต่อภายในตัวเมืองและแหล่งท่องเที่ยว การขาดข้อมูลสารสนเทศ การขาดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย รวมทั้งสถานที่สำหรับการขายของที่ระลึก

ลลิตทิพร ภู่นริศ และคณะ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ศักยภาพและอุปสรรคการค้าชายแดน : จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า อุปสรรคการค้าชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอน เกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ สภาพทางภูมิศาสตร์ เส้นทางคมนาคม ปัญหาเรื่องสาธารณสุขปศุสัตว์ ปัญหาเรื่องสาธารณสุข ปัญหาการสู้รบระหว่างรัฐบาลพม่ากับชนกลุ่มน้อย ปัญหาแรงงานต่างด้าว ปัญหาการค้ามนุษย์ ปัญหายาเสพติด และความไม่พร้อมของระบบธนาคาร

เปรมประชา ดีเมลโล (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การค้าชายแดนและผลกระทบต่อชุมชนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการค้าชายแดนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โดยสรุป เกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ ปัญหาลักษณะทางกายภาพ ปัญหาการชำระเงิน ปัญหาการค่านอกระบบ ปัญหาด้านข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับกฎระเบียบต่าง ๆ ปัญหาอำนาจในการซื้อสินค้าของประชาชนลาวที่มีน้อย ปัญหาการแข่งขันทางการค้าจากภายในและภายนอกประเทศที่รุนแรง และปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงินของผู้ประกอบการ

ผุสดี พลสารัมย์ และคณะ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การค้าระหว่างประเทศทางบกด้านเหนือ พบว่า ปัญหาการค้าระหว่างประเทศทางบกด้านเหนือ โดยสรุปเกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นโยบายของรัฐบาลเมียนมาร์ที่มีปัญหากับชนกลุ่มน้อย ปัญหาการเมืองการปกครองที่มีการเปลี่ยนตัวผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายบ่อยครั้ง การขาดความต่อเนื่องในเชิงนโยบายและการปฏิบัติงาน ปัญหาจากนโยบายกีดกันทางการค้าทั้งการนำเข้า-ส่งออก และปัญหาด้านกฎ ระเบียบทางพิธีศุลกากรนำเข้า-ส่งออกของเจ้าหน้าที่ในประเทศเพื่อนบ้านที่แต่ละด่านมีการมีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน

ชญญา พจนธารี (2542) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองชายแดน : กรณีศึกษา ห้วยโก๋น จังหวัดน่าน พบว่า พื้นที่ชายแดนห้วยโก๋น จังหวัดน่าน มีข้อจำกัดในการพัฒนาด้านกายภาพ เนื่องจากพื้นที่ที่เป็นเทือกเขาสลับซับซ้อนอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ตลอดจนกำลังความสามารถของ สปป.ลาว ทางด้านเศรษฐกิจที่จะพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมต่อกับห้วยโก๋นยังมีค่อนข้างต่ำ

สุมาลี วงษ์วิทิต และคณะ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน พบว่า เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายมีอุปสรรคในเรื่องของความไม่สงบตามแนวชายแดน สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดอื่นจะมีอุปสรรคแตกต่างกันไปในแต่ละเขต เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดจะมีปัญหาในเรื่องของการลักลอบขนส่งสินค้าหนีภาษีตามแนวชายแดนที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ความสัมพันธ์ใน

ระดับท้องถิ่นของทั้งประเทศไทย และ สปป.ลาวนั้นอยู่ในระดับที่ดีมาก ส่วนเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดตากจะมีอุปสรรคในเรื่องของความไม่สงบตามแนวชายแดนเช่นกัน

เชิญ ไกรนรา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ความก้าวหน้าการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเมืองชายแดนในจังหวัดกาญจนบุรีเชื่อมโยงกับภาคตะนาวศรีและรัฐกระเหรี่ยงของประเทศเมียนมาร์ พบว่า การพัฒนาเมืองชายแดนสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ปัญหาการพัฒนาชายแดนบริเวณบ้านบ่อน้ำพุร้อน อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ (1.) กฎระเบียบการค้าชายแดนที่ไม่แน่นอนของเมียนมาร์ ไม่เอื้ออำนวย โดยเฉพาะการปิด-เปิดด่านชายแดน (2.) ปัญหาเสพติด แรงงานต่างด้าว โรคติดต่อชายแดนและการนำเข้า/ส่งออกสินค้า มีตลอดตามแนวชายแดน (3.) พื้นที่ชายแดนฝั่งประเทศเมียนมาร์หลายส่วนอยู่ในการดูแลของชนกลุ่มน้อย จึงเกิดการค้ำอกระบบ เพราะเป็นเขตอิทธิพลมีบทบาทต่อการค้าชายแดน และการผ่านเข้า-ออกพื้นที่ รัฐบาลเมียนมาร์ถือว่าผิดกฎหมายในการกระทำการดังกล่าว สถานการณ์จึงมีความไม่แน่นอนสูง(4.) ปัญหาการปักปันเขตแดนไทย-เมียนมาร์ ที่ไม่มีการปักปันเขตให้ชัดเจน ส่งผลให้มีการกันพื้นที่และควบคุมการพัฒนาในฝั่งไทยเพื่อไม่ให้กระทบต่อการปักปันเขตแดนในอนาคต (5.) ข้อตกลงเกี่ยวกับสินค้าผ่านแดนแม้มีการลงนามแล้วบางฉบับ ในทางปฏิบัติไม่มีผลใช้ได้จริง

นัสยา ขุนทอง (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ผ่านด่านศุลกากรสะเดา อำเภอสะเดา และด่านศุลกากรปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา พบว่า การเดินทางจากประเทศไทยผ่านแดนเข้าประเทศมาเลเซีย มีอุปสรรคขั้นตอนลำบาก มีความเข้มงวดสูง เนื่องจากรัฐบาลมาเลเซียมีนโยบายป้องกันมิให้ยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมายเข้าสู่ประเทศ เพื่อรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของชาวมาเลเซียจากภัยคุกคามต่างๆ ในทางตรงกันข้ามความเข้มงวดดังกล่าว ได้ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติ ที่จะมาลงทุนในมาเลเซีย นำมาสู่ความเจริญในด้านเศรษฐกิจในระยะยาว

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดน

คณะทำงานร่วมธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (2539) ได้ศึกษาปัญหาการค้าชายแดนไทย-ลาว (นครพนม-คำม่วน และเชียงราย-บ่อแก้ว) ได้เสนอว่า รัฐบาลทั้งสองฝ่าย(ไทย-สปป.ลาว) ควรพิจารณาทบทวนด้านอัตราภาษีให้มีความเหมาะสมและไม่มากเกินไป ควรพิจารณาเปิดด่านสากลที่เมืองต้นฝั้ว ตรงข้ามอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ควรขยายการให้บริการที่เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ทั้งสองประเทศ การเดินทางเข้า-ออก ประเทศทั้งสอง ควรมีความคล่องตัวและเสียค่าใช้จ่ายต่ำที่สุด ทางลาวควรเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันจากภาคเอกชนหลายๆราย ในการทำธุรกิจแพขนานยนต์ และรัฐบาลทั้งสองฝ่ายควรพิจารณาให้ความสำคัญในเรื่องสิ่งแวดล้อมของแม่น้ำโขงทั้งสองฝั่ง

อำพร วิริยโกศล และคณะ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์ธุรกิจการค้าและการท่องเที่ยวชายแดนใต้ของประเทศไทย พบว่า ภาครัฐควรพัฒนาด้านสาธารณูปโภคให้ได้มาตรฐาน กวดขันด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ นักท่องเที่ยวและนักลงทุน ควรลดขั้นตอนพิธีการศุลกากร ควรปรับปรุงระบบภาษีอากรให้มีการ เก็บภาษีซ้ำซ้อน ในส่วนของผู้ประกอบการท่องเที่ยวมีความเห็นว่า ควรยกเลิกการแข่งขันโดยการ ตัดราคาให้ได้ ควรสนับสนุนในระดับอุตสาหกรรมการค้าชายแดนรายย่อย รายใหญ่ และการ ท่องเที่ยว และในระดับธุรกิจควรมุ่งเน้นทั้งด้านลดต้นทุนและแสวงหาสินค้าที่สร้างความแตกต่าง จากเดิม

ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข (2544) ได้ศึกษาเรื่อง ศักยภาพและแนวโน้มการค้า ชายแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า แนวทางการพัฒนาศักยภาพและแนวโน้มการค้า ชายแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรเน้น 3 รูปแบบ คือ การพัฒนาความร่วมมือกับประเทศ เพื่อนบ้านในอนุภูมิภาค การพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืน และการเร่งรัดการพัฒนา อย่างยั่งยืน

วัชรินทร์ ยงศิริ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา : ปัญหาที่ ประสบในปัจจุบัน และแนวทางแก้ไขในอนาคต พบว่า การค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา ควรเสนอ จัดตั้งธนาคารเพื่อการค้าชายแดน พร้อมกับการจัดตั้งระบบรวมศูนย์ราชการ (One Stop Service) การพัฒนาโครงข่ายเส้นทางคมนาคมในกัมพูชา และเจรจาแก้ไขระเบียบมาตรการการ ขนส่งเข้ากัมพูชา การจัดระเบียบชายแดน ระเบียบขั้นตอนการเดินทางสัญจรเข้า-ออกชายแดน การแก้ไขปัญหากฎระเบียบของฝ่ายไทย และแก้ไขความไม่มีกฎระเบียบของฝ่ายกัมพูชา และการ ส่งเสริมศักยภาพการค้าชายแดน

วารินทร์ วงศ์หาญเขาว์ และคณะ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การค้า ชายแดนและการค้าผ่านแดนประเทศไทย กับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง พบว่า ยุทธศาสตร์การค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนประเทศไทย กับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคลุ่ม แม่น้ำโขง มีดังนี้ (1.) พัฒนาความร่วมมือทางการค้าในพื้นที่โครงการการค้าชายแดนและผ่าน แดนกับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง เช่น มีการลดหย่อนผ่อนปรนให้มีการเคลื่อนย้าย สินค้า แรงงาน วัตถุดิบ ทรัพยากร เงินทุน และเทคโนโลยีเสรีมากขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดความ ได้เปรียบด้านการผลิตของพื้นที่ในแต่ละประเทศ (2.) พัฒนาด้านการลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำลง และมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness) ในระดับ อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (3.) พัฒนาความร่วมมือทางการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านในลักษณะของ การพึ่งพาศักยภาพที่เอื้อประโยชน์ต่อกันและกัน จะเป็นการเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจ (Economic Enhancement) ให้กับประเทศในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (4.) พัฒนาการลงทุนที่เชื่อมโยงกับกลุ่ม ประเทศลุ่มแม่น้ำโขง และเงินตอนใต้ บนพื้นฐานการเชื่อมโยงผลประโยชน์ที่เสมอกัน และเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน (5.) ให้สิทธิพิเศษทางการค้าเพื่อเปิดช่องทางตลาดใหม่สู่ตลาดโลก

เพื่อการเพิ่มขีดความสามารถด้านการแข่งขัน และต่อรองทางการค้าในตลาดโลก (6.) พัฒนาการท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศ CCLMV เพื่อสร้างความเชื่อมโยงทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ อารยะธรรม และธรรมชาติ และเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทั้งในและนอกภูมิภาค ยุทธศาสตร์รองรับแนวทางการพัฒนา ด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ในกลุ่มประเทศ CCLMV ซึ่งขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างสินค้าและบริการด้วยกัน และเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน มีความสอดคล้องกันในลักษณะองค์รวมแห่งความสัมพันธ์ (Relation Holism) และความสัมพันธ์เหล่านี้เกิดสินค้า เช่น วัตถุดิบ วัตถุดิบสำเร็จรูป สินค้ากึ่งทุน สินค้าทุน บริการที่เกี่ยวข้องกับการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว

สำนักงานภาค และสายนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน 5 ประเทศ (มาเลเซีย พม่า จีนตอนใต้ ลาวและกัมพูชา) พบว่า ด้านสะดวกและด้านศุลกากรปาดังเบซาร์ ควรจัดหาพื้นที่ใหม่หรือขยายพื้นที่สร้างด้านศุลกากรทั้งสองแห่งอย่างเร่งด่วน เพื่อแก้ปัญหาในด้านอุปสรรคทางการสัญจรไปมาระหว่างกัน รวมทั้งเพื่อให้สินค้าสามารถส่งมอบได้ในเวลาที่รวดเร็วขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจและเพิ่มโอกาสให้ผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการควรมีระบบการซื้อขายด้วยราคากลางซึ่งเป็นราคาที่ได้มีการตกลงกันในสมาคมผู้ขายสินค้าระหว่างไทย-มาเลเซีย ดำเนินการเจรจาต่อรองกับทางการมาเลเซียให้พ่อค้าไทยสามารถใช้ระบบขนส่งของไทยได้ ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจยิ่งขึ้น และควรส่งเสริมและประชาสัมพันธ์นโยบายการค้าแบบหักภาษี (Account Trade) ให้มากขึ้น

ญาติ ประภาพันท์ และคณะ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินศักยภาพทางเศรษฐกิจของอำเภอเชียงแสนเพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยผ่านการค้าชายแดนและการท่องเที่ยว พบว่า ยุทธศาสตร์การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของเชียงแสน โดยสรุปมี 5 ประการ ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 มุ่งพัฒนาแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณสถาน เพื่อก้าวสู่เป็นเมืองมรดกโลก และขยายแหล่งท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความประทับใจ ยุทธศาสตร์ที่ 2 มุ่งพัฒนาวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น อนุรักษ์สืบทอดองค์ความรู้ที่สืบทอดมาให้คงอยู่ เพื่อเป็นเอกลักษณ์ของเมืองเชียงแสน รวมทั้ง มุ่งพัฒนาประชากรเมืองเชียงแสนอย่างต่อเนื่อง ยุทธศาสตร์ที่ 3 มุ่งพัฒนาสิ่งแวดล้อมด้วยการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงาม เป็นที่ประทับใจแก่นักท่องเที่ยว และควบคุมมลภาวะของเมืองเชียงแสนให้อยู่ในสภาพที่เป็นเมืองสะอาดและธรรมชาติเขียวขจี (Clean City & Green City) ยุทธศาสตร์ที่ 4 มุ่งพัฒนาการค้าชายแดนให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ท่าเรืออย่างคุ้มค่า รวมทั้งการพัฒนาระบบ Logistic และการกระจายผลประโยชน์ทางการค้าให้ชาวเชียงแสนอย่างยุติธรรม ยุทธศาสตร์ที่ 5 มุ่งพัฒนาให้เป็นเมืองอุตสาหกรรมนาโนไบโอเทคโนโลยี เพื่อนวัตกรรมผลิตภัณฑ์อาหาร สุขภาพ และความงามที่คุณภาพสูงเพื่อการส่งออกทั่วโลก ทั้งนี้ การที่เชียงแสนจะประสบผลสำเร็จตามยุทธศาสตร์มากน้อยเพียงใด

ย่อมขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารและชุมชน ตลอดจนการบริหารจัดการที่ดีพร้อมกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ธานัญญาวิชต์ ล้วสมบุรณ์ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง นโยบายและมาตรการของรัฐบาล ไทยในการจัดการการค้าชายแดน : กรณีศึกษา ด้านศุลกากรเชียงใหม่ อำเภอเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านศุลกากรเชียงใหม่ได้มีการนำนโยบายที่ได้รับจากกรมศุลกากรมาปรับใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องในส่วนของการค้าชายแดนแล้ว ยังมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้การค้าชายแดนบริเวณดังกล่าวเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นโดยสรุป การนำนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัดมาปรับใช้ให้เหมาะสม และการประสานงานความร่วมมือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้การค้าชายแดนในพื้นที่มีการพัฒนามากขึ้น

นพรัตน์ วงศ์วิทยาพานิชย์ และคณะ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาตลาดการค้าชายแดนไทย กรณีศึกษาตลาดโรงเกลือ จังหวัดสระแก้ว พบว่า การพัฒนาตลาดการค้าชายแดนโรงเกลือที่ควรจะเป็น แบ่งออกได้ 2 ระยะ คือ ระยะแรก เป็นการวางแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า ที่สามารถจัดทำได้เลย เช่น แก้ปัญหาด้านการจัดการขยะโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แก้ไขปัญหาน้ำท่วมตลาดโรงเกลือ แก้ไขปัญหาการบริหารจัดการตลาดโรงเกลือที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถ เข้าไปสั่งการหรือบังคับให้ตลาดเอกชนที่อยู่รอบ ๆ ตลาดโรงเกลือทำตามมาตรการของท้องถิ่น และแก้ไขปัญหาการขาดแคลนความร่วมมือในการบริหารจัดการตลาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ เกี่ยวข้องและจากหน่วยงานอื่น ๆ ระยะที่สอง วางแนวทางเพื่อพัฒนาตลาดไปสู่แหล่งท่องเที่ยว สำคัญของจังหวัดภายหลังจากมีการเปิดจุดผ่านแดนถาวรบ้านหนองเอียด อันได้แก่ การพัฒนามาตรฐาน ความสะอาดให้เป็นไปตามหลักกระทรวงสาธารณสุขและกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างสมบูรณ์ การพัฒนามาตรฐานความปลอดภัยของตลาด และการพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์ การสนับสนุนการปลูกสร้างสิ่งใหม่ ๆ ในพื้นที่ตลาดเพื่อรองรับการท่องเที่ยว

สุสดี พลสารัมย์ และคณะ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การค้าระหว่างประเทศทางบก ด้านเหนือ พบว่า แนวทางและกลยุทธ์การพัฒนาการค้าระหว่างประเทศทางบกด้านเหนือ สำหรับหน่วยงานภาครัฐ 4 แนวทาง ได้แก่ (1.) การวางนโยบายการค้าระหว่างประเทศเพื่อการส่งเสริมการค้าชายแดนและการค้าข้ามแดน (2.) การทำข้อตกลงทวิภาคีเพื่อการปรับปรุงกฎ ระเบียบการค้า (3.) การส่งเสริมการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้าให้เอื้อประโยชน์ต่อการค้าระหว่างประเทศ (4.) สร้างและกระชับความสัมพันธ์เครือข่ายความร่วมมือภาครัฐและภาคเอกชน ส่วนแนวทางและกลยุทธ์ทางการค้าระหว่างประเทศนำเสนอต่อภาคเอกชน ประกอบด้วยกลยุทธ์การวางแผนกำลังคนระยะยาวในการพัฒนานักธุรกิจระหว่างประเทศต้นแบบในภาคเหนือตอนบนของจังหวัดเชียงรายและจังหวัดอุตรดิตถ์ กลยุทธ์การสร้างความร่วมมือเพื่อสร้างความรู้ทางการค้าระหว่างประเทศ กลยุทธ์การรวมกลุ่มทางธุรกิจลักษณะ Supply Chain หรือ Cluster

และกลยุทธ์การสร้างระบบการบริหารจัดการที่เป็นระบบและทันสมัย ทั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลไทย ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะด้านปัจจัยสนับสนุนที่จะทำให้แนวทางและ กลยุทธ์ต่างๆที่นำเสนอข้างต้นเป็นไปตามเป้าประสงค์ ดังนี้ (1.) รัฐบาลต้องให้ความสำคัญต่อตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดชายแดน (2.) รัฐบาลต้องส่งเสริมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม ให้การท่องเที่ยวนำการค้า (3.) รัฐบาลต้องพิจารณาระบบโลจิสติกส์ของการอำนวยความสะดวกทางการค้าของหน่วยงานภาครัฐ (4.) รัฐบาลต้องให้ความสำคัญกับการศึกษาวิจัยเรื่องการค้าระหว่าง ประเทศทางบกด้านเหนืออย่างต่อเนื่อง

เชิญ ไกรนรา (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการพัฒนาและการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในต่างประเทศ พบว่า แนวทางการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนแนวใหม่ ที่สามารถประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน โดยการแบ่งภารกิจออกเป็น 2 บทบาทสำคัญคือ (1.) บทบาทของภาครัฐ ควรเน้นการให้เช่าที่ดินหรือการขายที่ดิน การจัดหาโครงสร้างพื้นฐานภายนอกเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน การจัดทำกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องต่างๆ การบำรุงรักษาของพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาสังคมและการบริการพื้นฐานของเมือง (2.) บทบาทของภาคเอกชน ควรเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน การพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ การจัดหาสาธารณูปการ เช่น ไฟฟ้า ระบบโทรคมนาคม การจัดหาบริการต่างๆที่ผู้ประกอบการใช้ประโยชน์ร่วมกัน การรับจ้างเพื่อทำการภารกิจต่างๆแทนหน่วยงานภาครัฐ และการส่งเสริมการลงทุน โดยสรุป ภาครัฐและภาคเอกชนสามารถประยุกต์ใช้แนวทางการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนแนวใหม่ได้ในการพัฒนาพื้นที่ชายแดนต่างๆในประเทศ

วลัยลักษณ์ พลุกษาท (2545) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาเมืองชายแดน : กรณีศึกษา เมืองมุกดาหาร พบว่า การพัฒนาเมืองมุกดาหาร ประกอบด้วยการพัฒนาด้านการค้าชายแดน การท่องเที่ยว สาธารณูปโภค สาธารณูปการ การคมนาคม และการเสนอแผนพัฒนาเมืองทั้งระยะสั้น 5 ปี และระยะยาว 20 ปี เพื่อให้เมืองมุกดาหารสามารถพัฒนาเป็นเมืองการค้าชายแดนและเมืองท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศอินโดจีนในอนาคต โดยสรุปแนวทางการพัฒนาเมืองชายแดนต้องประกอบไปด้วยหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการค้าชายแดน การท่องเที่ยว การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ รวมไปถึงการมีแผนพัฒนาเมืองทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้เมืองชายแดนสามารถพัฒนาเป็นเมืองการค้าชายแดนและเมืองท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับประเทศอื่นๆได้

ชญญา พจนธารี (2542) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองชายแดน : กรณีศึกษา ห้วยโก๋น จังหวัดน่าน พบว่า การพัฒนาพื้นที่ชายแดนห้วยโก๋น ควรวางแผนให้พื้นที่มีความพร้อมในสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับการพัฒนาในอนาคตสามารถทำหน้าที่เป็นประตูการค้าที่สมบูรณ์ และส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเชื่อมโยง

กับเมืองหลวงพระบาง ต้องพัฒนาโครงข่ายชุมชนเมืองในบริเวณใกล้เคียง เชื่อมโยงกับโครงข่ายเมืองของจังหวัดอย่างเป็นระบบ และให้ประชาชนในพื้นที่สามารถปรับตัวเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาของรัฐ เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาพื้นที่อย่างเต็มศักยภาพ โดยสรุปแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายแดน โดยวางแผนให้พื้นที่ที่มีความพร้อมในสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับการพัฒนาในอนาคต ต้องพัฒนาโครงข่ายชุมชนเมืองในบริเวณใกล้เคียง เชื่อมโยงกับโครงข่ายเมืองของจังหวัดอย่างเป็นระบบ และให้ประชาชนในพื้นที่สามารถปรับตัวเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาของรัฐ แนวทางการพัฒนาจึงเป็นการวางผังพื้นที่บริเวณด่านและชุมชนไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาเชื่อมโยงระหว่างด่านชายแดน ชุมชนที่จะเกิดขึ้นใหม่และชุมชนเดิม และควรคำนึงถึงผลกระทบต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

นุศรา ตัณฑลาพุด (2548) ได้ศึกษาเรื่อง ศักยภาพในการจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนของจังหวัดเชียงราย พบว่า ศักยภาพในการจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงราย จำเป็นต้องมีความครอบคลุมทั้งทางด้านการค้า การลงทุน การคมนาคมขนส่ง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รัฐบาลต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐภาคเอกชนในประเทศและต่างประเทศ องค์กรท้องถิ่น ให้เกิดการประสานความร่วมมือการทำงานให้สอดคล้องกัน รวมไปถึงพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาคมนาคม เร่งเสริมงบประมาณพัฒนาท้องถิ่นให้เพิ่มขึ้น ส่งเสริมการค้าการลงทุนให้มีโอกาสแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านได้ และควรดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปกับเรื่องการท่องเที่ยว

เชิญ ไกรนรา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ความก้าวหน้าการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเมืองชายแดนในจังหวัดกาญจนบุรี เชื่อมโยงกับภาคตะนาวศรีและรัฐกระเหรี่ยงของประเทศเมียนมาร์ พบว่า การพัฒนาเมืองชายแดนสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การพัฒนาอุตสาหกรรมชายแดน การค้าชายแดน และการท่องเที่ยวพื้นที่บ้านพุน้ำร้อน อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี สรุปได้ว่า ส่งเสริมการค้าชายแดน การลงทุน การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และการเชื่อมโยงการผลิตและแรงงานกับเมียนมาร์ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาการเกษตร อุตสาหกรรมและโลจิสติกส์ รวมทั้งการเชื่อมโยงวงจรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตามแนวชายแดน จะส่งผลให้พื้นที่สามารถพัฒนาเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของภาคตะวันตก

สุมาลี วงษ์วิฑิต และคณะ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน พบว่า การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดต่างๆ ก่อให้เกิดประโยชน์หลายด้านแก่ประเทศไทย โดยในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายจะช่วยส่งเสริมการค้ากับจีนตอนใต้ให้มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น โดยสรุป การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดต่างๆ ก่อให้เกิดประโยชน์หลายด้านแก่ประเทศไทย ดังนั้น การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ที่มีพรมแดนติดประเทศเพื่อนบ้านอาจเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถพัฒนาพื้นที่ ให้มีความเจริญก้าวหน้าได้

กวรรณ สักกร และ กาญจนา จีรัตน์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเมืองชายแดนเพื่อรองรับผลกระทบจากการท่องเที่ยวและการค้าในลุ่มแม่น้ำโขง พบว่า การพัฒนาเมืองชายแดนเพื่อรองรับผลกระทบจากการท่องเที่ยวและการค้าในลุ่มแม่น้ำโขง ควรมุ่งเน้นการพัฒนาด้านกายภาพของเมืองชายแดน ผลักดันการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ปรับปรุงพื้นที่พัฒนาการค้าและการท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐานหลัก แก้ไขกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุนการค้าและการท่องเที่ยว เพื่อรองรับผลกระทบจากการท่องเที่ยวและการค้าได้

ปาณิสรา ดาวเรือง (2545) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาเมืองชายแดน : กรณีศึกษา เมืองเชียงแสน จังหวัดเชียงราย พบว่า เมืองเชียงแสน จังหวัดเชียงราย จำเป็นต้องมีการปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อรองรับการเจริญเติบโตของเมือง การจัดตั้งเขตการลงทุนพิเศษ ปรับและแก้ไขกฎหมายในและระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเมืองเชียงแสนจำเป็นต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทโครงการบูรณะและอนุรักษ์เมืองประวัติศาสตร์เชียงแสน เนื่องจากเมืองเชียงแสนเป็นเมืองโบราณที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ โดยสรุป การปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการเจริญเติบโตของเมือง การจัดตั้งเขตการลงทุนพิเศษ ปรับและแก้ไขกฎหมายในและระหว่างประเทศ และการพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกับแผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่ จะส่งผลต่อการพัฒนาเมืองชายแดน

เชิญ ไกรนรา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ความก้าวหน้าการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเมืองชายแดนในจังหวัดกาญจนบุรีเชื่อมโยงกับภาคตะวันออกเฉียงและรัฐกระเหรี่ยงของประเทศเมียนมาร์ พบว่า การพัฒนาเมืองชายแดนสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การพัฒนาอุตสาหกรรมชายแดน การค้าชายแดน และการท่องเที่ยวพื้นที่อำเภอสังขละบุรีและด่านเจดีย์สามองค์ จังหวัดกาญจนบุรี สรุปได้ว่า (1.) เจาะปักปันเขตแดนระหว่างประเทศและกระจายระดับเป็นจุดผ่านแดนถาวรเพื่อส่งเสริมการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจการค้าและการเคลื่อนย้ายแรงงานกับประเทศเมียนมาร์ (2.) พัฒนาเส้นทาง โลจิสติกส์การคมนาคมขนส่งทางรถไฟสายน้ำตก-ด่านเจดีย์สามองค์ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางรถไฟเข้าสู่เมืองต้นบุญชาติ กรุงย่างกุ้ง ที่เป็นเมืองเศรษฐกิจหลักของเมียนมาร์ รวมทั้งเชื่อมโยงนครคุนหมิงของประเทศจีน (3.) พัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เพื่อรองรับการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมและการขยายตัวของชุมชนชายแดน(4.) ผลักดันสู่การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน โดยกำหนดเป็นพื้นที่ที่เน้นการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม ควบคู่ไปกับการส่งเสริมความร่วมมือด้านแรงงานกับประเทศเมียนมาร์ เพื่อป้องกันการหลั่งไหลของแรงงานข้ามชาติ (5.) ส่งเสริมการค้าชายแดนและการท่องเที่ยวบริเวณด่านเจดีย์สามองค์ (6.) ก่อสร้างสะพานเชื่อมระหว่างชุมชนที่อยู่บนพื้นที่สูง บริเวณรอบเขื่อนวชิราลงกรณ์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและการเดินทางในชุมชน รวมถึงการให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการแพท่องเที่ยวและชุมชนชาวประมงในพื้นที่ให้มีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพน้ำ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอ่างเก็บน้ำให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ยั่งยืน

Scott (2002) ได้ศึกษาเรื่อง การเมือง เศรษฐศาสตร์ชายแดน : การพัฒนาภูมิภาคและความร่วมมือในชายแดนระหว่างสหรัฐ-เม็กซิกัน พบว่า เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนของเม็กซิโกส่งผลให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างมาก เป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการจ้างงานที่สำคัญ มีโรงงานอุตสาหกรรมชายแดนประมาณ 3,000 แห่งตลอดแนวชายแดนประมาณ 2,000 ไมล์ ระหว่างเม็กซิโกและสหรัฐอเมริกา ด้านการจ้างงานประมาณการได้อัตราสูงกว่า 1 ล้านคน และเม็กซิโกได้นำเข้าสินค้าจากสหรัฐอเมริกามูลค่ามากกว่า 51 พันล้านเหรียญ มีการพึ่งพาระหว่างกันของสองประเทศอย่างแนบแน่นและรวดเร็วยิ่งขึ้นผ่านการค้าชายแดนทั้งในระดับท้องถิ่นและภูมิภาค ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจของเมืองชายแดน ดังนั้น การกำหนดพื้นที่ชายแดนต่างๆเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ย่อมส่งผลให้ชายแดนต่างๆมีการพัฒนาต่อไปได้ทั้งในด้านเศรษฐกิจและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

จากการศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกการค้าชายแดน และยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดน โดยผู้วิจัยได้ทำการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า สภาพแวดล้อมภายในการค้าชายแดน ที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ การบริหารที่คล่องตัวดำเนินการรวดเร็ว การทำงานทดแทนกันได้ การซื้อขายกันเป็นเงินสด การใช้จ่ายเงินลงทุนของตนเอง ความสามารถในการจูงใจลูกค้า ระดับการศึกษาสูง การแบ่งแยกหน้าที่งานชัดเจน การแบ่งแยกหน้าที่กันชัดเจน การเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ความได้เปรียบในด้านที่ตั้งและบทบาทของพื้นที่ การคมนาคมที่สะดวก ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และเชิงวัฒนธรรม และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการพื้นที่

และจุดอ่อน ได้แก่ การค้ารายย่อยที่ไม่เป็นระบบ การขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน การขาดการประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้าการลงทุน การให้ความสำคัญแก่ข้อมูลข่าวสาร การรวมกลุ่ม การมีแหล่งเงินทุนจำกัด การขาดแคลนเงินทุนชั้นตอนด้านการส่งออกสินค้า ปัญหาความซื่อสัตย์ของผู้ประกอบการ คุณภาพและมาตรฐานสินค้า การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประเทศ การจัดการระบบพื้นที่การค้าชายแดนชายแดนยังไม่เป็นระบบ การขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐาน การไม่มีแนวกำหนดเขตแดนระหว่างประเทศที่แน่นอน การขาดเอกสารสิทธิ์บนที่ดินเพื่อการพัฒนาที่ถูกต้องตามกฎหมาย การมีสถานะเป็นจุดผ่อนปรนทางการค้าหรือจุดผ่านแดนชั่วคราว การมีกระบวนการค่าน้ำมันเถื่อนข้ามชาติ การส่งออกสินค้ามีขั้นตอนอุปสรรค ผู้ประกอบการชาวไทยทำธุรกิจกับชาวมาเลเซียไม่มีความซื่อสัตย์ตรงไปตรงมา ผู้ส่งออกสินค้าไทยจำนวนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนและพิธีทางศุลกากร จึงเกิดความล่าช้า เอกสารไม่ครบ ไม่เข้าใจภาษาอังกฤษ รวมถึงสินค้าบางชนิดไม่มีคุณภาพและไม่มีตราฮาลาล

สภาพแวดล้อมภายนอกการค้าชายแดน ที่เป็นโอกาส ได้แก่ สภาพการตลาดของธุรกิจรายย่อยยังมีช่องว่างให้เติบโตได้อีกมาก ธุรกิจรายใหญ่ยังมีแหล่งวัตถุดิบอีกหลายแหล่งที่อาจเลือกใช้ประโยชน์เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มกำไร ธุรกิจท่องเที่ยวยังมีความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยวในภาคใต้ที่สามารถพัฒนาเพิ่มเติม ความโดดเด่นของสภาพภูมิประเทศ ศักยภาพด้านการบริการ ความได้เปรียบด้านทำเลที่ตั้ง ศักยภาพทางเศรษฐกิจของคู่ค้า ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคมขนส่ง รัฐบาลไทย-สปป.ลาวมีนโยบายส่งเสริมการค้าระหว่างกัน ความคล้ายคลึงกันทางสังคมและวัฒนธรรม นโยบายภาครัฐที่สนับสนุนเศรษฐกิจ การขยายตัวทางการค้า การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่สนับสนุนธุรกิจการค้า การเตรียมความพร้อมในด้านการศึกษาการตลาดมาเลเซีย การพัฒนาเครื่องมือตรวจสอบหนังสือเดินทาง (Passport) ที่รวดเร็วขึ้น การจัดอบรมสัมมนากลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจค้าชายแดน และการเตรียมพร้อมที่จะเปิดด่านใหม่

และอุปสรรค ได้แก่ ปัญหาการค้ำจนกระบวน การลักลอบสินค้านำเข้า-ออก อัตรารักษาเข้าอยู่ในเกณฑ์สูง ด้านต้นทุนการค้าที่สูง ด้านการเงินและการชำระเงินค่าสินค้า ด้านระเบียบพิธีเกี่ยวกับการเดินทางเข้า-ออกประเทศ ด้านค่าธรรมเนียม ด้านการใช้จ่ายในการเดินทางเข้า-ออกประเทศ การผูกขาดของธุรกิจ การขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ ความไม่ได้มาตรฐานของสาธารณูปโภค การมีคู่แข่งมากราย อำนาจซื้อของประชาชนที่ต่ำ ระบบการสื่อสารในท้องถิ่นที่ไม่เพียงพอ การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมทุกผ่านแดน อัตราแลกเปลี่ยนไม่แน่นอน การขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน การปลอมปนสินค้า กฎระเบียบขั้นตอนในการนำเข้าสินค้า ด้านมาตรการด้านภาษี ความผันผวนทางค่าเงินกีบ การลักลอบขนยาเสพติดและอาวุธร้ายแรง การก่อการร้ายการทำธุรกิจผิดกฎหมาย การขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องขั้นตอนและพิธีการทางศุลกากร ความไม่เข้าใจและการใช้ภาษายาวีและภาษาอังกฤษ เจ้าหน้าที่ทั้งสองประเทศขาดการประสานร่วมมือกัน ภาษีศุลกากรและค่าปรับที่แตกต่างกัน การเดินทางคมนาคมขนส่ง การเปิดปิดด่าน ความเจริญที่แตกต่างกันระหว่างประเทศ ระบบการธนาคาร ขั้นตอนการประสานงานไม่มีความสอดคล้องกัน ระบบการทำงานไม่มีศักยภาพที่ใกล้เคียงกัน ปัญหาเรื่องการซื้อขายและระบบการชำระเงิน ปัญหาด้านข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับกฎระเบียบต่างๆ ปัญหาการแข่งขันทางการค้าจากภายในและภายนอกประเทศที่รุนแรง ปัญหาภัยชนกลุ่มน้อย ปัญหาการเมืองการปกครองที่มีการเปลี่ยนตัวผู้ว่าราชการจังหวัดบ่อยครั้ง การขาดความต่อเนื่องในเชิงนโยบายและการปฏิบัติงาน ปัญหาจากนโยบายกีดกันทางการค้า ปัญหาด้านกฎ ระเบียบทางพิธีศุลกากรนำเข้า-ส่งออกที่แตกต่างกัน ข้อจำกัดในการพัฒนาด้านกายภาพ ปัญหาการลักลอบขนส่งสินค้าหนีภาษี กฎระเบียบการค้าชายแดนที่ไม่แน่นอน การปิด-เปิดด่านชายแดน โรคติดต่อชายแดน ปัญหาการปักปันเขตแดนที่ไม่ชัดเจน

และยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดนหรือแนวทางการพัฒนา ได้แก่ พิจารณาทบทวนด้านอัตรารักษาให้มีความเหมาะสม ขยายการให้บริการที่เกี่ยวกับการค้าระหว่าง

ประเทศ พัฒนาด้านสาธารณสุขปกเื้อให้ได้มาตรฐาน กวดขันด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ลดขั้นตอนพิธีการศุลกากร ปรับปรุงระบบภาษีอย่าให้มีการเก็บภาษีซ้ำซ้อน ยกเลิกการแข่งขันโดยการตัดราคาให้ได้ ควรสนับสนุนในระดับอุตสาหกรรมการค้าชายแดนรายย่อย รายใหญ่ และการท่องเที่ยว ในระดับธุรกิจควรมุ่งเน้นทั้งด้านลดต้นทุนและแสวงหาสินค้าที่สร้างความแตกต่างจากเดิม ส่งเสริมการค้าชายแดน การลงทุน การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและการเชื่อมโยงการผลิตและแรงงานเชื่อมโยงวงจรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตามแนวชายแดน เสนอแผนพัฒนาเมืองทั้งระยะสั้น 5 ปี และระยะยาว 20 ปี มุ่งพัฒนาแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณสถาน เพื่อก้าวสู่เป็นเมืองมรดกโลก และขยายแหล่งท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย มุ่งพัฒนาวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น อนุรักษ์สืบทอดองค์ความรู้ที่สืบทอดมาให้คงอยู่ มุ่งพัฒนาสิ่งแวดล้อมด้วยการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงาม เป็นที่ประทับใจแก่นักท่องเที่ยว และควบคุมมลภาวะของเมืองเชียงใหม่ให้อยู่ในสภาพที่เป็นเมืองสะอาดและธรรมชาติเขียวขจี (Clean City & Green City) มุ่งพัฒนาการค้าชายแดนให้มีประสิทธิภาพ มุ่งพัฒนาให้เป็นเมืองอุตสาหกรรมนาโนไบโอเทคโนโลยี เพื่อนวัตกรรมผลิตภัณฑ์อาหาร สุขภาพ และความงามที่คุณภาพสูง เพื่อการส่งออกทั่วโลก เป็นต้น

ในด้านการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีการศึกษาในด้านนี้มีน้อย งานวิจัยที่เกี่ยวข้องพอทราบได้ว่าสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกการค้าชายแดน และยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดนของไทย-มาเลเซีย โดยสรุป มีดังนี้ สภาพแวดล้อมภายใน ที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ ธุรกิจรายย่อยที่มีการบริหารที่คล่องตัว ดำเนินการรวดเร็ว พนักงานทุกคนทำงานทดแทนกันได้ ซื่อซายกันเป็นเงินสด ใช้เงินลงทุนของตนเอง ผู้ประกอบการมีความสามารถในการจูงใจลูกค้า ธุรกิจรายใหญ่มีผู้ประกอบการที่มีการศึกษาสูง การแบ่งแยกหน้าที่งานชัดเจน ธุรกิจการท่องเที่ยวมีผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการจูงใจลูกค้า และมีการแบ่งแยกหน้าที่กันชัดเจน และจุดอ่อน ได้แก่ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสำคัญแก่ข้อมูลข่าวสาร การรวมกลุ่ม ธุรกิจรายใหญ่และธุรกิจการท่องเที่ยวมีแหล่งเงินทุนจำกัด ทำให้เกิดความเสี่ยงในการขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียนเมื่อเศรษฐกิจซบเซาเป็นเวลานาน ๆ และขาดเงินที่จะขยายกิจการเมื่อถึงเวลาที่จะขยายมีกระบวนการค้ำน้ำมันเถื่อนข้ามชาติ การส่งออกสินค้าไปยังมาเลเซีย มีขั้นตอนอุปสรรคมาก ผู้ประกอบการชาวไทยทำธุรกิจกับชาวมาเลเซียไม่มีความซื่อสัตย์ตรงไปตรงมา ผู้ส่งออกสินค้าไทยจำนวนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนและพิธีทางศุลกากร จึงเกิดความล่าช้า เอกสารไม่ครบ ไม่เข้าใจภาษาอังกฤษ รวมถึงสินค้าบางชนิดไม่มีคุณภาพและไม่มีตราฮาลาล

สภาพแวดล้อมภายนอกการค้าชายแดน ที่เป็นโอกาส ได้แก่ สภาพการตลาดของธุรกิจรายย่อยยังมีช่องว่างให้เติบโตได้อีกมาก ธุรกิจรายใหญ่ยังมีแหล่งวัตถุดิบอีกหลายแหล่งที่อาจเลือกใช้ประโยชน์เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มกำไร ธุรกิจท่องเที่ยวยังมีความหลากหลายของ

ทรัพยากรท่องเที่ยวในภาคใต้ที่สามารถพัฒนาเพิ่มเติม การค้าบริเวณชายแดนไทย-มาเลเซีย เกิดการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง มีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่รัฐบาลทั้งสอง ประเทศสนับสนุนธุรกิจการค้าต่าง ๆ มีการเตรียมพร้อมของหน่วยงานภาครัฐและผู้ประกอบการ ธุรกิจค้าชายแดนเพิ่มมากขึ้น รัฐบาลไทยได้ดำเนินงานเตรียมความพร้อมในด้านการศึกษา การตลาดมาเลเซีย การพัฒนาเครื่องมือตรวจสอบหนังสือเดินทาง (Passport) ที่รวดเร็วขึ้น การจัดอบรมสัมมนากลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจค้าชายแดน และมีการเตรียมพร้อมที่จะเปิดด่านใหม่ในปี 2556 คือ ด่านบ้านประกอบ จังหวัดสงขลา และอุบลราชธานี ได้แก่ การขาดการประสานงานระหว่าง หน่วยงานของรัฐ และความไม่ได้มาตรฐานของสาธารณูปโภคต่าง ๆ การลักลอบขนยาเสพติด และอาวุธร้ายแรง การก่อการร้ายการทำธุรกิจผิดกฎหมาย การขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่อง ขั้นตอนและพิธีการทางศุลกากร ความไม่เข้าใจและการใช้ภาษายาวีและภาษาอังกฤษ เจ้าหน้าที่ ทั้งสองประเทศขาดการประสานร่วมมือกัน ปัญหาการแบ่งเขตแดนที่พิพาทกันทั้งสองประเทศ กฎหมายทั้งสองประเทศที่มีความแตกต่างกัน อัตราภาษีอากร ภาษีศุลกากรและค่าปรับที่แตกต่างกันมาก การเดินทางคมนาคมขนส่งที่เป็นอุปสรรคจากการเปิดปิดด่านที่แตกต่างกันและการคุมเข้มจากปัญหาการลักลอบขนยาเสพติด ด้านพื้นที่ค่อนข้างจำกัด ด้านอุปสรรคทางการสัญจร ด้านเส้นทางลำเลียงและขนส่งสินค้า ด้านการแข่งขันกันตัดราคาจำหน่ายสินค้า การเปลี่ยนจุด ส่งออกสินค้าจากท่าเทียบเรือปีนังมาส่งออก ณ จุดส่งออกท่าเทียบเรือสงขลา การเดินทางจาก ประเทศไทยผ่านแดนเข้าประเทศมาเลเซีย มีอุปสรรคขั้นตอนลำบาก มีความเข้มงวดสูง เนื่องจาก รัฐบาลมาเลเซียมีนโยบายป้องกันมิให้ยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมายเข้าสู่ประเทศ

และยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดน ได้แก่ ภาครัฐควรพัฒนาด้าน สาธารณูปโภคให้ได้มาตรฐาน กวดขันด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่นักท่องเที่ยวและนักลงทุน ควรลดขั้นตอนพิธีการศุลกากร ควรปรับปรุงระบบภาษีอย่าให้มีการเก็บภาษีซ้ำซ้อน ในส่วนของผู้ประกอบการท่องเที่ยวมีความเห็นว่า ควรยกเลิกการแข่งขันโดยการตัดราคาให้ได้ ควรสนับสนุนในระดับอุตสาหกรรม การค้าชายแดนรายย่อย รายใหญ่ และการท่องเที่ยว และในระดับธุรกิจควรมุ่งเน้นทั้งด้านลด ต้นทุนและแสวงหาสินค้าที่สร้างความแตกต่างจากเดิม ด้านสะเดาและด่านศุลกากรปาดังเบซาร์ ควรจัดหาพื้นที่ใหม่หรือขยายพื้นที่สร้างด่านศุลกากรทั้งสองแห่งอย่างเร่งด่วน เพื่อแก้ปัญหาใน ด้านอุปสรรคทางการสัญจรไปมาระหว่างกัน รวมทั้งเพื่อให้สินค้าสามารถส่งมอบได้ในเวลาที่ รวดเร็วขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจและเพิ่มโอกาสให้ผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการควรมีระบบการซื้อขายด้วยราคากลางซึ่งเป็นราคาที่ได้มีการตกลงกันในสมาคม ผู้ขายสินค้าระหว่างไทย-มาเลเซีย ดำเนินการเจรจาต่อรองกับทางการมาเลเซียให้พ่อค้าไทย สามารถใช้ระบบขนส่งของไทยได้ ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจยิ่งขึ้น และควรส่งเสริม และประชาสัมพันธ์นโยบายการค้าแบบหักภาษี (Account Trade) ให้มากขึ้น

16. กรอบแนวคิดในการวิจัย

เนื่องจากข้อมูลจากศึกษาวิจัยเกี่ยวกับด้านวังประจันในอดีตมีน้อยมาก มีการศึกษาในบางประเด็น ข้อมูลที่ได้มาจึงเป็นลักษณะกว้างๆ ถ้าวินิจฉัยข้อมูลเกี่ยวกับด้านวังประจันมีน้อย ประกอบกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองในประเทศ มีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อสถานะเศรษฐกิจ สังคม และระบบการบริหารจัดการการค้าชายแดนอย่างมาก เช่น การปรับโครงสร้างการบริหารงานของหน่วยงานราชการที่เปลี่ยนแปลงไป การปรับเปลี่ยนโยกย้ายผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ กฎหมายและระเบียบทางการค้าและการปฏิบัติราชการการที่เปลี่ยนแปลงไป รวมไปถึงการที่ผู้ประกอบการรายใหม่มีจำนวนเพิ่มขึ้นและผู้ประกอบการหลายรายที่ล้มเลิกกิจการไป การวิจัยครั้งนี้จึง เป็นการวิจัยที่มีลักษณะการศึกษาแบบเจาะลึกและบุกเบิก เพิ่มเติมข้อมูลของพื้นที่ให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด ดังนั้นการวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นรายงานสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน และใช้การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เป็นหลัก ลักษณะของข้อคำถามจะปรับให้เข้ากับพื้นที่ให้มากที่สุด และการวิเคราะห์ข้อมูลจะเน้นลักษณะของการพรรณาสภาพของลักษณะปัญหา อุปสรรค ศักยภาพพื้นที่และปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ ซึ่งถือเป็นสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดนด้านวังประจันต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องการค้าชายแดนไทย- มาเลเซีย : ยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานผสมผสาน (Mixed Method Research) กล่าวคือ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) งานวิจัยอยู่ในรูปแบบของการวิจัยแบบพรรณนา (Descriptive Research) ได้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ โดยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง วิธีการสุ่มตัวอย่าง
2. แบบแผนการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล วิธีการทางสถิติต่างๆ ที่ใช้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง วิธีการสุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ

1. กลุ่มหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่
 - 1.1 ด้านศุลกากรวังประจัน จำนวน 14 คน (พิมพ์ศุภา ชูชื่น, 25 มีนาคม 2557 : สัมภาษณ์)
 - 1.2 ด้านตรวจคนเข้าเมืองควนโดน จำนวน 3 คน(ไลลา อาดำ, 25 มีนาคม 2557 : สัมภาษณ์)
 - 1.3 ด้านตรวจพืชวังประจัน จำนวน 4 คน (ลักษมี ไร่กสิกรรม, 25 มีนาคม 2557 : สัมภาษณ์)
 - 1.4 ด้านตรวจคนหางานวังประจัน จำนวน 2 คน (อาทิตย์ ผดุง, 25 มีนาคม 2557 : สัมภาษณ์,)
 - 1.5 อุทยานแห่งชาติทะเลบัน จำนวน 117 คน (ปิยรัตน์ กิตตินันธพันธ์, 25 มีนาคม 2557 : สัมภาษณ์,)
 - 1.6 องค์การบริหารส่วนตำบลวังประจัน จำนวน 33 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลวังประจัน, 2557 : ออนไลน์)
 - 1.7 องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล จำนวน 164 คน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล, 2557 : ออนไลน์)

1.8. สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสตูล จำนวน 16 คน (สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดสตูล, 2557 : ออนไลน์)

1.9 ที่ว่าการอำเภอควนโดน จำนวน 68 คน (เดชา แซ่อาหลี, 25 มีนาคม 2557 : สัมภาษณ์)

1.10 สถานีตำรวจภูธรควนโดน จำนวน 82 คน (ประดิษฐ์ สัจญา, 25 มีนาคม 2557 : สัมภาษณ์)

รวมทั้งหมด 11 หน่วยงาน รวมจำนวนประชากร 506 คน

2. กลุ่มผู้ประกอบการค้าชายแดน จำนวน 236 คน (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสตูล, 2558 : ออนไลน์)

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. กลุ่มหน่วยงานราชการ หน่วยงานละ 2 คน รวมจำนวน 20 คน
2. กลุ่มผู้ประกอบการค้าชายแดน จำนวน 15 คน
3. หอการค้าจังหวัดสตูล จำนวน 2 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบ Purposive sample โดยให้เป็นไปอย่างเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (จุมพล นิมพานิช, 2550) และดำเนินการเลือกตัวอย่างตามการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วนโควตา (Quota sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่าง พิจารณาจากการกำหนดหมวดหมู่และประเภทของผู้ที่นักวิจัยต้องการสอบถามหรือสัมภาษณ์ไว้อย่างชัดเจน ลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และพิจารณาไปที่จุดมุ่งหมายหรือ ประเด็นของการวิจัยเป็นสำคัญ (อำพร วิริยะโกศล และคณะ, 2542) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างไว้ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ

1. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน กลุ่มตัวอย่างนี้ ได้แก่ ด้านศุลกากรวังประจัน ด้านตรวจคนเข้าเมืองควนโดน ด้านตรวจพืชวังประจัน ด้านตรวจคนหางานวังประจัน อุทยานแห่งชาติทะเลบัน องค์การบริหารส่วนตำบลวังประจัน องค์การบริหารส่วนจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสตูล ที่ว่าการอำเภอควนโดน สถานีตำรวจภูธรควนโดน รวมจำนวน 40 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการค้าชายแดนในพื้นที่ด่านวังประจัน จากการสำรวจพื้นที่พบว่า มีจำนวนผู้ประกอบการค้าชายแดนรายย่อยจำนวนมากในวันที่มีตลาดนัดชายแดน คือ วันเสาร์-วันอาทิตย์ ผู้ประกอบการค้าชายแดนรายย่อยเหล่านี้ เป็นชาวบ้านทั้งในพื้นที่และต่างพื้นที่ที่มาทำมาค้าขายประกอบการค้าชายแดนชั่วคราว มาเฉพาะวันที่มีตลาดชายแดนและบางส่วนก็เป็นผู้ประกอบการที่เปิดบริการทุกวัน มีการประกอบการนำเข้า-ส่งออก

สินค้า และมีการประกอบการด้านการบริการ เช่น ร้านอาหาร ร้านกาแฟ เป็นต้น มีข้อมูลพบว่าร้านค้าทั้งหมดในพื้นที่ชายแดนวังประจันนับรวมเฉพาะฝั่งประเทศไทย มีทั้งหมด 236 ร้าน (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสตูล, 2558) จึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างไว้ จำนวน 236 คน

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. กลุ่มหน่วยงานราชการ ผู้วิจัยได้เจาะจงเลือกเก็บข้อมูลจากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง กับการค้าชายแดน โดยเลือกเก็บข้อมูลทุกหน่วยงานและเก็บข้อมูลเชิงเอกสารและเลือกเจาะจงสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการดูแล ควบคุมกฎระเบียบทาง การค้า และการอำนวยความสะดวกทางการค้าชายแดนหน่วยงานละ 2 คน เป็นจำนวน 20 คน

2. กลุ่มผู้ประกอบการค้าชายแดน โดยเลือกเจาะจงสัมภาษณ์ผู้ประกอบการการค้าชายแดนที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนในพื้นที่ด่านชายแดนวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล จำนวน 15 คน

3. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักธุรกิจ โดยเลือกเจาะจงสัมภาษณ์ประธาน / รองประธานหอการค้า หรือสมาชิกผู้ที่เกี่ยวข้องกับด้านการค้าชายแดน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนการค้าชายแดน รวมถึงทำหน้าที่รับฟังปัญหาและนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในฐานะผู้แทนของกลุ่มธุรกิจท้องถิ่น จำนวน 2 คน

1.3 วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ

การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วนโควตา (Quota sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่าง พิจารณาจากการกำหนดหมวดหมู่และประเภทของผู้ที่นักวิจัยต้องการสอบถามหรือสัมภาษณ์ไว้อย่างชัดเจน ลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 7 วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนที่กำหนด	ตัวอย่างที่ใช้
● กลุ่มหน่วยงานราชการ		
(1.) ด่านศุลกากรวังประจัน	14	7
(2.) ด่านตรวจคนเข้าเมืองควนโดน	6	4
(3.) ด่านตรวจพืชวังประจัน	4	4
(4.) ด่านตรวจคนหางานวังประจัน	2	2
(5.) อุทยานแห่งชาติทะเลบัน	5	3
(6.) องค์การบริหารส่วนตำบลวังประจัน	10	5
(7.) องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล	5	3

ตารางที่ 7 วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

(8.) ที่ว่าการอำเภอควนโดน	5	3
(9.) สถานีตำรวจภูธรควนโดน	3	3
(10.) สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสตูล	10	6
● ผู้ประกอบการค้าชายแดน	236	236
รวมจำนวน	300	276

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ

1. กลุ่มหน่วยงานราชการ หน่วยงานละ 2 คน รวมจำนวน 20 คน
2. กลุ่มผู้ประกอบการค้าชายแดน จำนวน 15 คน
3. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักธุรกิจ โดยเลือกเจาะจงสัมภาษณ์ประธาน / รอง

ประธานหอการค้า จำนวน 2 คน

2. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดแบบแผนการวิจัยโดยการผสมผสานข้อมูลระหว่างการวิจัยจากงานเอกสาร(Documentary Research) การวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยแบบสังเกตการณ์ (Observational Research) โดยประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิจัยจากงานเอกสาร ได้ทำการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจการค้าชายแดน แนวคิดเรื่องการค้าระหว่างประเทศและการค้าชายแดน ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ มาตรการกีดกันทางการค้า ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้และชายแดนใต้ ยุทธศาสตร์การค้าชายแดน ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสตูล แผนพัฒนาจังหวัดสตูล นโยบายของนายสัมฤทธิ์ เลียงประสิทธิ์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การวิเคราะห์ SWOT งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของพื้นที่ด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล และเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

2. การวิจัยแบบสำรวจ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคล (Individual Interview) ซึ่งเป็นข้อมูลที่รวบรวมในระดับภาคสนามโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในภาครัฐและภาคเอกชน ผู้ประกอบการค้า

ชายแดน และหอการค้าจังหวัดสตูล เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Dept Intensive Interview) ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

3. การวิจัยแบบสังเกตการณ์ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการแบบสังเกตและจดบันทึกในขณะรวบรวมข้อมูลของการลงพื้นที่ภาคสนามด้วย โดยแจ้งให้กับกลุ่มตัวอย่างทราบ และสังเกตการณ์ บริเวณด่านวังประจันเพื่อที่จะได้เห็นภาพรวมของพื้นที่และสภาพการณ์ที่เป็นอยู่จริงของพื้นที่ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลปฐมภูมิเพิ่มเติมจากการสำรวจดังกล่าว

4. วิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ทำการประเมินปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ให้คะแนนแต่ละปัจจัย โดยผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนด่านวังประจัน จำนวน 5 คน นำผลที่ได้จากการประเมิน คือ ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและคะแนนประเมินมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (IFAS, EFAS, SFAS) การค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก และโดยภาพรวม นำมาให้ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนด่านวังประจัน จำนวน 5 คน ยืนยันปัจจัยเหล่านี้อีกครั้งเพื่อความชัดเจนของข้อมูล

5. รวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติและการวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์ SWOT Analysis SWOT Matrix และการวิเคราะห์ทาวส์ TOWS Matrix ไปสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะต่อไป

ในการวิจัยแบบสำรวจและแบบสังเกตการณ์ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลในระดับภาคสนามระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-กรกฎาคม 2558

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ มี 3 แบบ คือ

1. แบบสังเกตการณ์ภาพรวมของบริเวณด่าน ใช้แบบสังเกตภาพรวมของบริเวณด่านตามงานวิจัยของอำพร วิริยโกศล และคณะ (2542) มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้สังเกตการณ์การประกอบธุรกิจการค้าชายแดน ในพื้นที่ว่ามีลักษณะ พฤติกรรมการซื้อขาย บรรยากาศการค้าชายแดนและบริเวณด่าน และความสะดวกของโครงสร้างพื้นฐานอย่างไรบ้าง ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลจากสภาพที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน

2. แบบสังเกตการณ์ผู้ประกอบการค้าชายแดน ใช้แบบสังเกตการณ์ร้านค้ารายย่อยของอำพร วิริยโกศล และคณะ (2542) การใช้แบบสังเกตร้านค้ารายย่อย มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้สังเกตธุรกิจการค้ารายย่อยโดยเฉพาะ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ข้อมูลในการสังเกตการณ์ ประกอบด้วย ลักษณะร้านค้า ประเภทสินค้า การจัดวางสินค้า ลักษณะสินค้า การสต็อกสินค้า และการบริการลูกค้า

3. แบบสอบถาม 2 ชุด คือ แบบสอบถามหน่วยงานราชการ และผู้ประกอบการค้าชายแดน ได้ปรับปรุงประยุกต์แบบสอบถามจากแบบสอบถามธุรกิจการค้ารายย่อย ธุรกิจการค้ารายใหญ่ และธุรกิจท่องเที่ยวของอำพร วิริยโกศล และคณะ (2542) โดยแบบสอบถามมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้สัมภาษณ์สอบถามผู้บริหาร หัวหน้าหน่วยงานหรือผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการค้าชายแดนต่างวังประจัน ผู้ประกอบการ เจ้าของกิจการ ผู้บริหารหรือผู้จัดการ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์และกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดนต่างวังประจันอำเภอควนโดน ที่เหมาะสมได้ ในแบบสอบถามประกอบด้วย คำถามลักษณะที่กำหนดคำตอบไว้เรียบร้อยแล้ว และคำตอบที่กำหนดไว้เป็นคำตอบที่แน่นอน 2 คำตอบ (Dichotomous) ให้เลือกคำตอบจากรายการที่กำหนดให้ (Checklist) ให้จัดเรียงลำดับความสำคัญ (Ranking) และมีได้กำหนดคำตอบไว้ เป็นแบบปลายเปิดให้ผู้ตอบตอบได้อย่างอิสระ

แบบสอบถามที่ 1 แบบสอบถามหน่วยงานราชการ

แบบสอบถามมีส่วนประกอบสำคัญอยู่ 5 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลภาพรวมเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้รับผิดชอบ/ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้าชายแดน ได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ ลักษณะการทำงาน/บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงานการค้าชายแดนในพื้นที่

ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ปฏิบัติงานจัดการการค้าชายแดน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ทำงาน รูปแบบ/ลักษณะการทำงาน ภาษาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมกับการปฏิบัติงานจัดการการค้าชายแดน ได้แก่ เรื่องเกี่ยวกับการค้า ข้อมูลการเงินและงบประมาณ มาตรการนโยบายของภาครัฐ สถาบันเอกชน

ส่วนที่ 4 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในของหน่วยงาน ได้แก่ โครงสร้างของหน่วยงาน วัฒนธรรมองค์กร ทักษะและเทคโนโลยีในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการการค้าชายแดน

ส่วนที่ 5 เป็นข้อมูลเสนอแนะและการขอความช่วยเหลือ/สนับสนุน ได้แก่ การพัฒนาด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงานรัฐ-เอกชน-ผู้ค้า และด้านสาธารณูปโภคโครงสร้างพื้นฐาน

แบบสอบถามที่ 2 แบบสอบถามผู้ประกอบการค้าชายแดน แบบสอบถามมี

ส่วนประกอบสำคัญอยู่ 5 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลภาพรวมของผู้ประกอบการ ได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ ลักษณะการทำธุรกิจ ประเภทธุรกิจ

ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ประกอบการ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ประกอบการค้า รูปแบบ/ลักษณะการเป็นเจ้าของของกิจการ จำนวนพนักงาน เงินทุนหมุนเวียน ภาษาที่ใช้ในการทำธุรกิจ วิธีการชำระเงิน และวิธีการขนส่งสินค้า

ส่วนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมกับการประกอบการ ได้แก่ เรื่องเกี่ยวกับการค้า ข้อมูลการเงิน คู่แข่งขัน รัฐบาล สถาบันเอกชน

ส่วนที่ 4 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในของผู้ประกอบการ ได้แก่ โครงสร้างของกิจการ วัฒนธรรมองค์กร ทักษะและเทคโนโลยีในการประกอบการ

ส่วนที่ 5 เป็นข้อมูลเสนอแนะและการขอความช่วยเหลือ/สนับสนุน ได้แก่ การพัฒนาด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงานรัฐ-เอกชน-ผู้ค้า และด้านสาธารณูปโภค โครงสร้างพื้นฐาน

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ใช้แบบการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐราชการ ผู้ประกอบการค้าชายแดน และหอการค้าจังหวัดสตูล โดยใช้แบบฟอร์มการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐบาล/ชมรมสมาคมธุรกิจของอำพร วิริยโกศล และคณะ (2542) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการค้าชายแดนและประกอบการค้าชายแดน ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์และกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดนด้านวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย ข้อมูลภาพรวมของหน่วยงาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการค้าชายแดนและการประกอบการค้าชายแดน ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขการค้าชายแดน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร โดยศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสารทางวิชาการ วารสาร สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย และเอกสารอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์นำมาประกอบศึกษาให้สมบูรณ์

2. ขอหนังสือรับรองจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มหน่วยงานราชการ ผู้ประกอบการค้าชายแดน และหอการค้าจังหวัดสตูล ที่เป็นกรณีศึกษา

3. ผู้วิจัยจะไปลงพื้นที่เพื่อสังเกตการณ์เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง และสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พร้อมแจกวัสดุประสงค์ในการศึกษาวิจัยให้ทราบ และขอรับแบบสอบถามคืนหลังจากแสดงความคิดเห็นเสร็จสมบูรณ์แล้ว ในการรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์ การเก็บแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ มาทำการประมวลผลข้อมูลเพื่อสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์(จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค)

และทำการประเมินปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์โดยผู้เชี่ยวชาญ / ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนด่านวังประจัน จำนวน 5 คน

5. สรุปผลการประเมินปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์โดยผู้เชี่ยวชาญ / ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนด่านวังประจัน จำนวน 5 คน นำผลค่าเฉลี่ยน้ำหนักและคะแนนประเมินมาทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (IFAS, EFAS, SFAS) และกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาด่านชายแดนวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล วิธีการทางสถิติต่างๆที่ใช้

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่มีการเก็บรวบรวมจากการสังเกตการณ์แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ มีดังนี้ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentages) และค่าเฉลี่ย (Mean)

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) การวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์ SWOT Analysis SWOT Matrix และการวิเคราะห์ทาวส์ TOWS Matrix นำมาใช้ในการวิเคราะห์สำหรับการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย : ยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและวิธีการเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 278 คน โดยสุ่มตัวอย่างจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องจาก 10 หน่วยงาน จำนวน 40 คน และผู้ประกอบการการค้าชายแดน จำนวน 236 คน ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม จำนวน 276 ชุด และการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก สัมภาษณ์กับผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายหรือเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน จำนวน 20 คน และหอการค้าจังหวัดสตูล จำนวน 2 คน รวมจำนวน 37 คน ได้ผลการศึกษา สรุปเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาการค้ารายย่อยและหน่วยงานราชการ

1. การสังเกตการณ์ภาพรวมบริเวณด่านวังประจัน
2. การสังเกตการณ์การค้ารายย่อย
3. ข้อมูลจากหน่วยงานราชการ
4. ข้อมูลจากผู้ประกอบการ
5. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์หน่วยงานราชการและเอกชน
6. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

ส่วนที่ 2 สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก และยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดนด่านวังประจัน

1. ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ (สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก)
2. ตารางสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์
3. การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดนด่านวังประจัน

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาการค้ารายย่อยและหน่วยงานราชการ

ผลการศึกษาการค้ารายย่อยและหน่วยงานราชการ ได้อธิบายตามแบบสังเกตการณ์แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ซึ่งได้วิเคราะห์ผลแล้ว โดยประกอบด้วย 6 เรื่อง คือ

1. การสังเกตการณ์ภาพรวมบริเวณด่านวังประจัน

จากการศึกษาเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสังเกตการณ์ภาพรวมบริเวณด่าน พบว่า

จำนวนร้านที่เปิดขาย

ร้านค้าบริเวณด่าน มีประมาณ 240 - 270 ร้าน ส่วนใหญ่เปิดบริการเฉพาะวันเสาร์ - อาทิตย์ และในวันปกติ จันทร์ - ศุกร์ มีการเปิดบริการไม่เกิน 10 - 15 ร้าน

ประเภทของสินค้า

1. เครื่องอุปโภค/ของใช้ 40 % ได้แก่ เครื่องครัว หม้อ กระทะ มีด เครื่องพลาสติก ครก เครื่องจักสาน เสื้อ เสื้อผ้า ผ่านวม ผ้าห่ม เป็นต้น

2. เครื่องบริโภค/อาหาร 40% ได้แก่ ข้าวสาร อาหารแห้ง เครื่องเทศ ผัก ผลไม้ ขนม ช็อกโกแลต เป็นต้น

3. ของเบ็ดเตล็ด 20 % ได้แก่ แหวน แวนตา นาฬิกา ของเล่นเด็ก เป็นต้น

ที่ตั้งของร้านโดยรวมมีลักษณะ

มีการรวมกลุ่ม ตั้งร้านเป็นเพิง เป็นแผงติด ๆ กัน บางก็สร้างร้านมั่นคงแข็งแรง มุงด้วยกระเบื้องหรือมุงด้วยสังกะสี ประมาณ 50 ร้าน ส่วนที่เหลือก็เป็นแผงเป็นเพิงเล็ก ๆ เรียงต่อกันตามแนวขอบถนนทั้งสองด้าน และหลายร้านก็มีการปรับปรุงทางเดินเพื่อขายสินค้า ผู้ประกอบการที่มาขายสินค้าในวันเสาร์ - อาทิตย์ มีการตั้งโต๊ะกางร่มขายสินค้า หรือเปิดท้ายรถยนต์ รถสามล้อพ่วงวางขายสินค้าชนิดต่าง ๆ

ระยะทาง/การจัดวางร้าน จากบริเวณที่ตั้งร้านถึงจุดผ่านแดน

1. ใกล้สุด ประมาณ 10 - 15 เมตร ชิดจนถึงตัวสำนักงานประตูทางออกด่านผ่านแดน

2. ไกลสุด ประมาณ 3,000 เมตร เป็นร้านเป็นเพิงเล็ก ๆ ส่วนใหญ่เปิดบริการในวันเสาร์ - อาทิตย์ หรือ ช่วงเทศกาลสำคัญต่าง ๆ

พฤติกรรมการณ์ซื้อสินค้าของลูกค้า/นักท่องเที่ยว

จะมาซื้อสินค้ากันเป็นหมู่คณะ เป็นครอบครัว ซื้อสินค้าครั้งละมาก ๆ เช่น ขนม ผ่านวม เสื้อ เครื่องครัว ของเล่นเด็ก เป็นต้น

บรรยากาศการค้าชายแดนโดยรวม

เป็นไปอย่างคึกคักโดยเฉพาะวันเสาร์- อาทิตย์ หรือช่วงเทศกาลสำคัญ

บรรยากาศการแข่งขันโดยรวม

มีการแข่งขันกันสูง เพราะสินค้าต่าง ๆ มีความคล้ายคลึงกัน จึงไม่มีการติดป้ายราคา เพื่อให้ลูกค้าหรือนักท่องเที่ยวได้ต่อรองราคา ซึ่งเป็นเสน่ห์ของตลาดนี้ที่คนต่างชอบมาท่องเที่ยวจับจ่ายใช้สอย

ความสะดวกของโครงสร้างพื้นฐาน

1. ถึงชยะมีน้อย ไม่เพียงพอ
2. ไม่มีตู้ ATM
3. ที่จอดรถไม่เพียงพอและไม่เป็นระบบระเบียบ

4. ห้องน้ำไม่เพียงพอ/ ไม่สะอาด/น้ำหยุดไหลบ่อย/เวลาเปิด-ปิด ห้องน้ำจำกัดเวลา เป็นอุปสรรคต่อนักท่องเที่ยว
5. การจัดพื้นที่การค้าขายไม่เป็นระบบระเบียบ/จัดโซนไม่ดี (Zone)
6. ป้ายบอกทาง ป้ายประชาสัมพันธ์มีน้อย
7. ม้านั่ง/ศาลาที่พักหยุดนั่งของนักท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอ
8. ถนนจราจรติดขัด รถติดเป็นทางยาวเมื่อมีวันตลาดนัดชายแดนหรือช่วงเทศกาลสำคัญ
9. พื้นถนนชำรุดทรุดโทรม ผิวถนนไม่เรียบ

2. การสังเกตการณ์การค้ารายย่อย

จากการศึกษาเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสังเกตการณ์ร้านค้ารายย่อย จำนวน 236 ร้านสามารถทำการวิเคราะห์ข้อมูลการสังเกตการณ์ร้านค้ารายย่อย ได้แก่ ลักษณะทั่วไปของร้านค้ารายย่อย ที่ตั้งของร้าน/แผง ประเภทของสินค้า แหล่งที่มาของสินค้า การจัดวางสินค้า ลักษณะของสินค้า (สังเกตจากหีบห่อ) ลักษณะหีบห่อ การติดป้ายราคา ลักษณะการบริการลูกค้า การสต็อกสินค้า ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการหาค่าความถี่และค่าร้อยละของร้านค้ารายย่อย ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าความถี่และค่าร้อยละของร้านค้ารายย่อย

ร้านค้ารายย่อย	n	ร้อยละ
ลักษณะทั่วไปของร้านค้ารายย่อย		
แผง/เพิง/เต็นท์	175	74.2
เรือนไม้ 1-2 คูหา	39	16.5
ตึกแถว 1-2 คูหา	22	9.3
รวม	236	100.0
ที่ตั้งของร้าน/แผง		
อยู่ในย่านการค้า (พื้นที่จัดสรร)	113	47.9
อยู่ติดถนนใหญ่ (Stand Alone)	108	45.8
ขายบนรถยนต์/สามล้อ/รถเข็น	15	6.4
รวม	236	100.0
ประเภทของสินค้า		
ของกิน	122	51.7
ของใช้	74	31.4
เบ็ดเตล็ด	40	16.9
รวม	236	100.0

ตารางที่ 8 ค่าความถี่และค่าร้อยละของร้านค้ารายย่อย (ต่อ)

แหล่งที่มาของสินค้า (สังเกตจาก Brand)		
ผลิตในประเทศไทย	181	76.7
นำเข้าจากประเทศมาเลเซีย	37	15.7
นำเข้าจากประเทศจีน	18	7.6
รวม	236	100.0
การจัดวางสินค้า		
เป็นหมวดหมู่	187	79.2
ไม่เป็นหมวดหมู่	11	4.7
ผสมผสาน	38	16.1
รวม	236	100.0
ลักษณะของสินค้า (สังเกตจากหีบห่อ)		
ใหม่ สะอาด	221	93.6
เก่ามีฝุ่นจับ	4	1.7
ผสมผสาน	11	4.7
รวม	236	100.0
ลักษณะหีบห่อ		
หีบห่อบรรจุจากโรงงาน	30	12.7
บรรจุหีบห่อใหม่	198	83.9
ผสมผสาน	8	3.4
รวม	236	100.0
การติดป้ายราคา		
ระบุป้ายราคา	13	5.5
ไม่ระบุป้ายราคา	195	82.6
ปะปน	28	11.9
รวม	236	100.0
ลักษณะการบริการลูกค้า		
ขาย บรรจุ เก็บเงินเอง	228	96.6
มีผู้ช่วยขาย บรรจุ	8	3.4
รวม	236	100.0

ตารางที่ 8 ค่าความถี่และค่าร้อยละของร้านค้ารายย่อย (ต่อ)

การสต็อกสินค้า		
เฉพาะหน้าร้าน/แผง	116	49.2
มีสินค้าเก็บในร้าน	50	21.2
มีสินค้าเก็บไว้ที่อื่น	70	29.7
รวม	236	100.0

จากตารางที่ 8 สามารถสรุปได้ว่า ข้อมูลร้านค้าที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ ลักษณะทั่วไปของร้านค้ารายย่อยเป็นแผง/เพิง/เต็นท์ จำนวน 175 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 74.2 ที่ตั้งของร้าน/แผง ส่วนใหญ่อยู่ในย่านการค้า (พื้นที่จัดสรร) จำนวน 113 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 47.9 ประเภทของสินค้า ส่วนใหญ่เป็นของกิน จำนวน 122 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 51.7 แหล่งที่มาของสินค้า (สังเกตจาก Brand) ส่วนใหญ่ได้ผลิตในประเทศไทย จำนวน 181 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 76.7 การจัดวางสินค้า ส่วนใหญ่เป็นหมวดหมู่ จำนวน 187 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 79.2 ลักษณะของสินค้า (สังเกตจากหีบห่อ) ส่วนใหญ่ใหม่ สะอาด จำนวน 221 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 93.6 ลักษณะหีบห่อ ส่วนใหญ่บรรจุหีบห่อใหม่ จำนวน 198 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 83.9 การติดป้ายราคา ส่วนใหญ่ไม่ระบุป้ายราคา จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 82.6 ลักษณะการบริการลูกค้า ส่วนใหญ่ขาย บรรจุก่อนเก็บเงินเอง จำนวน 228 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 96.6 การสต็อกสินค้า ส่วนใหญ่เฉพาะหน้าร้าน/แผง จำนวน 116 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 49.2

3. ข้อมูลจากหน่วยงานราชการ

จากการศึกษาเก็บข้อมูลหน่วยงานราชการจำนวน 40 คน โดยใช้แบบสอบถาม หน่วยงานราชการ สามารถวิเคราะห์สรุปข้อมูลจากหน่วยงานราชการ ได้ 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลภาพรวมเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้รับผิดชอบ/ปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการค้าชายแดน ได้แก่ ลักษณะหน้าที่ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการหาค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูล ดังตาราง ที่ 9

ตารางที่ 9 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลภาพรวมเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้รับผิดชอบ/ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้าชายแดน

ข้อมูลจากหน่วยงานราชการ	n	ร้อยละ
ลักษณะหน้าที่		
หน้าที่ด้านพิธีศุลกากร	7	17.5
สนับสนุนและส่งเสริมการค้า	14	35.0

ตารางที่ 9 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลภาพรวมเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้รับผิดชอบ/
ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้าชายแดน (ต่อ)

การค้า	ควบคุมดูแลและอำนวยความสะดวก	8	20.0
รับผิดชอบ	การค้าชายแดนอยู่ในพื้นที่	11	27.5
	รวม	40	100.0

จากตารางที่ 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีลักษณะหน้าที่ส่วนใหญ่ในด้านการสนับสนุนและส่งเสริมการค้าชายแดน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ปฏิบัติงานจัดการการค้าชายแดน ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา ระยะเวลาการทำงาน ภาษาที่ใช้ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการหาค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูล ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ปฏิบัติงานจัดการการค้าชายแดน

	ข้อมูลจากหน่วยงานราชการ	n	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	31	77.5
	หญิง	9	22.5
	รวม	40	100.0
อายุ			
	20-30 ปี	5	12.5
	31-40 ปี	23	57.5
	มากกว่า 40 ปี	12	30.0
	รวม	40	100.0
ศาสนา			
	พุทธ	20	50.0
	อิสลาม	20	50.0
	รวม	40	100.0

ตารางที่ 10 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ปฏิบัติงานจัดการการค้าชายแดน (ต่อ)

ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	1	2.5
มัธยมศึกษา	3	7.5
ปวช.- ปวส.	2	5.0
ปริญญาตรี	33	82.5
สูงกว่าปริญญาตรี	1	2.5
รวม	40	100.0
ระยะเวลาการทำงาน		
น้อยกว่า 1 ปี	2	5.0
1-3 ปี	20	50.0
4-6 ปี	11	27.5
7-9 ปี	3	7.5
มากกว่า 9 ปี	4	10.0
รวม	40	100.0
ภาษาที่ใช้		
ไทย	7	17.5
มลายู	10	25.0
ไทย/มลายู	4	10.0
ไทย/อังกฤษ	19	47.5
รวม	40	100.0

จากตารางที่ 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 77.5 ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 57.5 ศาสนาพุทธ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาคือศาสนาอิสลาม จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 82.5 ระยะเวลาการทำงานส่วนใหญ่ระหว่าง 1-3 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 ภาษาที่ใช้ ส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทย/อังกฤษ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมกับการปฏิบัติงานจัดการการค้าชายแดน ได้แก่ หน่วยงานมีการส่งเสริมและสนับสนุนการค้าชายแดนเพียงใด การเตรียมพร้อมรองรับการเติบโตของธุรกิจการค้าชายแดน ด้านสภาพการค้า การติดต่อ/โครงสร้างพื้นฐาน/การขนส่งและการสื่อสาร ด้านมาตรการของภาครัฐ สภาพภูมิประเทศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการค้า

ชายแดน ปัญหาทางด้านความมั่นคง ราคาสินค้าประเภทหรือชนิดเดียวกันที่ต่ำกว่าภายในประเทศ อัตราภาษีนำเข้าที่สูงและการประเมินราคาสินค้าที่ใช้ฐานในการคำนวณค่าภาษีอากรสูงเกินราคาตลาด ระเบียบขั้นตอนการนำเข้า/ส่งออกในการผ่านพิธีทางศุลกากรที่ซับซ้อนและไม่ชัดเจนที่เป็นปัญหา ปัญหาการคำนวณภาษีรายได้ผลประกอบการประจำปี อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ กลุ่มผู้ค้าเป็นผู้มีอิทธิพลและมีความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ที่มีผลประโยชน์ งบประมาณและเครื่องมือมีอย่างจำกัด ข้อจำกัดเกี่ยวกับใบอนุญาตหรือใบรับรองในการนำเข้าสินค้าและลัทธิอนุรักษนิยม ทศนคติ ค่านิยมของผู้บริโภค/นักท่องเที่ยว ทางด้านกฎหมายหรือนโยบายระหว่างประเทศไม่เอื้ออำนวย/ไม่ชัดเจน ท่านคิดว่าปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นตัวกระตุ้นให้การค้าชายแดนดีขึ้น ท่านคิดว่าปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขเพื่อให้การค้าชายแดนดีขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการหาค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูล ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมกับการปฏิบัติงานจัดการการค้าชายแดน

ข้อมูลจากหน่วยงานราชการ	n	ร้อยละ
หน่วยงานท่านมีการส่งเสริมและสนับสนุน- การค้าชายแดนเพียงใด		
ส่งเสริมอยู่ในระดับดี	22	55.0
ส่งเสริมปานกลาง	17	42.5
ส่งเสริมเล็กน้อย	1	2.5
รวม	40	100.0
การเตรียมความพร้อมรองรับการเติบโตของ ธุรกิจการค้าชายแดน		
ดี	4	10.0
ปานกลาง	36	90.0
รวม	40	100.0
ด้านสภาพการค้า		
เวลาเปิด-ปิดด่าน	22	55.0
การแข่งขันในตลาดมากขึ้น	2	5.0
ข้อจำกัดการนำเข้า-ส่งออกสินค้า	11	15.0
ความไม่สะดวกด้านขั้นตอน / กฎระเบียบ	7	17.5
อำนาจซื้อของประชาชน	3	7.5
รวม	40	100.0

ตารางที่ 11 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมกับการปฏิบัติงานจัดการ
การค้าชายแดน (ต่อ)

การติดต่อ/โครงสร้างพื้นฐาน/การขนส่ง และการสื่อสาร		
การคมนาคมไม่สะดวก	30	75.0
ระบบการชำระเงินไม่สะดวก	8	20.0
การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ค้าไม่ สะดวก	1	2.5
1	1	2.5
ความยากลำบากของภาษากับคู่ค้า		
รวม	40	100.0
ด้านมาตรการของภาครัฐ		
การขาดความร่วมมือระหว่างภาครัฐ และเอกชน	2	5.0
ความยุ่งยากในการขออนุญาตนำเข้า/ ส่งออกสินค้าบางประเภท	3	7.5
ความซับซ้อนในการดำเนินงานของ หน่วยงานราชการ	10	25.0
การไม่มีเป้าหมายที่เป็นไปได้ใน ทิศทางเดียวกันของหน่วยงานราชการ	21	52.5
กฎหมายหรือระเบียบของภาครัฐ ไม่มีความชัดเจน	3	7.5
ขาดการประชาสัมพันธ์ถึงอำนาจ หน้าที่ของรัฐ	1	2.5
รวม	40	100.0
สภาพภูมิประเทศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการค้า ชายแดน		
น้อย	1	2.5
ปานกลาง	7	17.5
มาก	12	30.0
มากที่สุด	20	50.0
รวม	40	100.0

ตารางที่ 11 ค่าความถี่และร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมกับการปฏิบัติงานจัดการ
การค้าชายแดน (ต่อ)

ปัญหาด้านความมั่นคง		
น้อยที่สุด	16	40.0
น้อย	15	37.5
ปานกลาง	8	20.0
มาก	1	2.5
รวม	40	100.0
ราคาสินค้าประเภทหรือชนิดเดียวกันที่ต่ำกว่าภายในประเทศ		
น้อยที่สุด	9	22.5
น้อย	12	30.0
ปานกลาง	16	40.0
มาก	3	7.5
รวม	40	100.0
อัตราภาษีนำเข้าที่สูงและการประเมินราคาสินค้าที่ใช้ฐานในการคำนวณค่าภาษีอากรสูงเกินราคาตลาด		
น้อยที่สุด	1	2.5
น้อย	3	7.5
ปานกลาง	17	42.5
มาก	18	45.5
มากที่สุด	1	2.5
รวม	40	100.0
ระเบียบขั้นตอนการนำเข้า/ส่งออกในการผ่านพิธีทางศุลกากรที่ซับซ้อนและไม่ชัดเจนที่เป็นปัญหา		
น้อยที่สุด	1	2.5
น้อย	3	7.5
ปานกลาง	7	17.5
มาก	18	45.0
มากที่สุด	11	27.5
รวม	40	100.0

ตารางที่ 11 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมกับการปฏิบัติงานจัดการ
การค้าชายแดน (ต่อ)

ปัญหาการคำนวณภาษีรายได้ผล		
ประกอบการประจำปี		
น้อยที่สุด	1	2.5
น้อย	15	37.5
ปานกลาง	23	57.5
มาก	1	2.5
รวม	40	100.0
อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีไม่เพียงพอ		
ต่อการปฏิบัติหน้าที่		
ปานกลาง	19	47.5
มาก	12	30.0
มากที่สุด	9	22.5
รวม	40	100.0
กลุ่มผู้ค้าเป็นผู้มีอิทธิพลและมีความสัมพันธ์		
กับเจ้าหน้าที่ที่มีผลประโยชน์		
น้อย	3	7.5
ปานกลาง	10	25.0
มาก	26	65.0
มากที่สุด	1	2.5
รวม	40	100.0
งบประมาณและเครื่องมืออย่างจำกัด		
ปานกลาง	7	17.5
มาก	20	50.0
มากที่สุด	13	32.5
รวม	40	100.0

ตารางที่ 11 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมกับการปฏิบัติงานจัดการ
การค้าชายแดน (ต่อ)

ข้อจำกัดเกี่ยวใบอนุญาตหรือใบรับรองใน การนำเข้าสินค้าและการลักลอบลิขสิทธิ์		
น้อย	7	17.5
ปานกลาง	12	30.0
มาก	10	25.0
มากที่สุด	11	27.5
รวม	40	100.0
ทัศนคติ ค่านิยมของผู้บริโภค/นักท่องเที่ยว		
น้อยที่สุด	3	7.5
น้อย	15	37.5
ปานกลาง	19	47.5
มาก	3	7.5
รวม	40	100.0
ทางด้านกฎหมายหรือนโยบายระหว่าง ประเทศไม่เอื้ออำนวย/ไม่ชัดเจน		
น้อย	6	15.0
ปานกลาง	6	15.0
มาก	20	50.0
มากที่สุด	8	20.0
รวม	40	100.0
ท่านคิดว่าปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นตัวกระตุ้นให้ การค้าชายแดนดีขึ้น		
การสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ	1	2.5
กฎหมาย/ระเบียบที่เอื้อต่อการ ลงทุน	20	50.0
สภาพเศรษฐกิจ	19	47.5
รวม	40	100.0

ตารางที่ 11 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมกับการปฏิบัติงานจัดการ
การค้าชายแดน (ต่อ)

ท่านคิดว่าปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นปัญหาที่ต้อง แก้ไข เพื่อให้การค้าชายแดนดีขึ้น		
โครงสร้างพื้นฐาน	7	17.5
การคมนาคมขนส่ง	4	10.0
กฎหมาย/ระเบียบที่เอื้อต่อการลงทุน	29	72.5
รวม	40	100.0

จากตารางที่ 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างหน่วยงานมีการส่งเสริมและสนับสนุนการค้าชายแดน ส่วนใหญ่ส่งเสริมอยู่ในระดับดี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 55.0 การเตรียมพร้อมรองรับการเติบโตของธุรกิจการค้าชายแดน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 90.0 ด้านสภาพการค้า ส่วนใหญ่คิดว่ามีปัญหาในเรื่องเวลาเปิด-ปิดด่าน จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 55.0 การติดต่อ/โครงสร้างพื้นฐาน/การขนส่งและการสื่อสาร ส่วนใหญ่คิดว่ามีปัญหาในเรื่องการคมนาคมไม่สะดวก จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 ด้านมาตรการของภาครัฐ ส่วนใหญ่คิดว่ามีปัญหาในด้านการไม่มีเป้าหมายที่เป็นไปได้ในทิศทางเดียวกันของหน่วยงานราชการ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 52.0 สภาพภูมิประเทศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการค้าชายแดน ส่วนใหญ่คิดว่ามีปัญหามากที่สุด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 ปัญหาทางด้านความมั่นคง ส่วนใหญ่คิดว่ามีปัญหาน้อยที่สุด จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 ราคาสินค้าประเภทหรือชนิดเดียวกันที่ต่ำกว่าภายในประเทศ ส่วนใหญ่คิดว่ามีปัญหาปานกลาง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 อัตราภาษีนำเข้าที่สูงและการประเมินราคาสินค้าที่ใช้ฐานในการคำนวณค่าภาษีอากรสูงเกินราคาตลาด ส่วนใหญ่คิดว่ามีปัญหามาก จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0

ระเบียบขั้นตอนการนำเข้า/ส่งออกในการผ่านพิธีทางศุลกากรที่ซับซ้อนและไม่ชัดเจนที่เป็นปัญหา ส่วนใหญ่คิดว่ามีปัญหามาก จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 ปัญหาการคำนวณภาษีรายได้ผลประกอบการประจำปี ส่วนใหญ่คิดว่ามีปัญหาปานกลาง จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 57.5 อัตราค่าลงเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ ส่วนใหญ่คิดว่ามีปัญหาปานกลาง จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 กลุ่มผู้ค้าเป็นผู้มีอิทธิพลและมีความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ที่มีผลประโยชน์ ส่วนใหญ่คิดว่ามีปัญหามาก จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 65.0 งบประมาณและเครื่องมืออย่างจำกัด ส่วนใหญ่คิดว่ามีปัญหามากจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 ข้อจำกัดเกี่ยวกับใบอนุญาตหรือใบรับรองในการนำเข้าสินค้าและลักลอบลิขสิทธิ์ ส่วนใหญ่คิดว่ามีปัญหาปานกลาง จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 ทศนคติ ค่านิยมของผู้บริโภค/นักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่คิดว่ามีปัญหาปานกลาง จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ

47.5 ทางด้านกฎหมายหรือนโยบายระหว่างประเทศไม่เอื้ออำนวย/ไม่ชัดเจน ส่วนใหญ่คิดว่ามีปัญหามาก จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 ท่านคิดว่าปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นตัวกระตุ้นให้การค้าชายแดนดีขึ้น ส่วนใหญ่คิดว่ากฎหมาย/ระเบียบที่เอื้อต่อการลงทุน จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 ท่านคิดว่าปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขเพื่อให้การค้าชายแดนดีขึ้น ส่วนใหญ่คิดว่ากฎหมาย/ระเบียบที่เอื้อต่อการลงทุน จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 72.5

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในของหน่วยงาน ได้แก่ โครงสร้างของหน่วยงาน วันหยุดของหน่วยงาน ท่านรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งใด เทคโนโลยี/อุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีอะไรบ้าง ด้านการปฏิบัติงานหน่วยงานของท่านเป็นอย่างไร ท่านมีความรู้ความเข้าใจในนโยบายและโครงการของรัฐเป็นอย่างไร ท่านปรับปรุงระบบการทำงานของภาครัฐที่นำเสนอมาใช้อย่างไร ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้าชายแดนโดยมีความรู้เพียงพอหรือไม่ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการหาค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูล ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในของหน่วยงาน

ข้อมูลจากหน่วยงานราชการ	n	ร้อยละ
โครงสร้างของหน่วยงาน		
แบ่งแยกหน้าที่งานชัดเจน	39	97.5
แบ่งแยกหน้าที่งานไม่ชัดเจน	1	2.5
รวม	40	100.0
วันหยุดของหน่วยงาน		
ทุกวันนักชดถุข	31	77.5
เปิดทำงานทุกวันไม่มีปิด	9	22.5
รวม	40	100.0
ท่านรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งใด		
โทรศัพท์/วิทยุ/หนังสือพิมพ์/ Internet	40	100.0
รวม	40	100.0
เทคโนโลยี/อุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน		
โทรศัพท์/Fax/คอมพิวเตอร์/ Internet	40	100.0
รวม	40	100.0

ตารางที่ 12 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในของหน่วยงาน (ต่อ)

ด้านการปฏิบัติงานหน่วยงานของท่านเป็นอย่างไร		
การขาดความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน	2	5.0
การซับซ้อนในการดำเนินงานของหน่วยงาน	3	7.5
การไม่มีเป้าหมายที่เป็นไปได้ในทิศทางเดียวกันของหน่วยงาน	4	10.0
ขาดการประชาสัมพันธ์	7	17.5
การบริหารจัดการที่ไม่รัดกุม มีความล่าช้า ยุ่งยาก สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายงบประมาณน้อย	4	10.0
	20	50.0
รวม	40	100.0
ท่านมีความรู้ความเข้าใจในนโยบายและโครงการของรัฐ เช่น โครงการปรับปรุงต่างๆ		
ทราบแต่ไม่เข้าใจรายละเอียด	18	45.0
ทราบและรับรู้รายละเอียดจากการติดตามข่าวสารทั่วไป	9	22.5
ทราบรายละเอียดเนื่องจากมีส่วนร่วมในการนำโครงการหรือเป็นผู้ให้ข้อมูล	13	32.5
รวม	40	100.0
ท่านปรับปรุงระบบการทำงานของภาครัฐที่นำเสนอวิธีมาใช้ เช่น ระบบการแลกเปลี่ยนฯ		
ไม่ทราบและไม่รู้จักเลย	2	5.0
ทราบ แต่ไม่เข้าใจในระบบ	25	62.5
ทราบและเข้าใจในระบบพอสมควร	11	27.5
ทราบและเข้าใจในระบบเป็นอย่างดี	2	5.0
รวม	40	100.0

ตารางที่ 12 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในของหน่วยงาน (ต่อ)

หน่วยงานท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน		
เกี่ยวกับการค้าขายแดนโดยมีความรู้		
ความสามารถเพียงพอหรือไม่		
มีความรู้ความสามารถ แต่อัตรากำลัง	39	97.5
ไม่เพียงพอ		
มีความรู้ความสามารถ และ	1	2.5
อัตรากำลังเพียงพอ		
รวม	40	100.0

จากตารางที่ 12 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง โครงสร้างของหน่วยงาน ส่วนใหญ่แบ่งแยกหน้าที่งานชัดเจน จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 97.5 วันหยุดของหน่วยงาน ส่วนใหญ่หยุดทุกวันนักขัตฤกษ์ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 77.5 ท่านรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งใด ส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารจากโทรศัพท์/วิทยุ/หนังสือพิมพ์/ Internet จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 100 เทคโนโลยี/อุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีอะไรบ้าง ส่วนใหญ่ใช้โทรศัพท์/Fax/คอมพิวเตอร์/Internet จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ด้านการปฏิบัติงานหน่วยงานของท่านเป็นอย่างไร ส่วนใหญ่พบว่างบประมาณมีน้อย จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 ท่านมีความรู้ความเข้าใจในนโยบายและโครงการของรัฐเป็นอย่างไร ส่วนใหญ่ทราบ แต่ไม่เข้าใจรายละเอียด จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 ท่านปรับปรุงระบบการทำงานของภาครัฐที่นำเสนอมาใช้อย่างไร ส่วนใหญ่ทราบแต่ไม่เข้าใจในระบบพอสมควร จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5 ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้าขายแดนโดยมีความรู้เพียงพอหรือไม่ ส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถ แต่อัตรากำลังไม่เพียงพอ จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 97.5

ส่วนที่ 5 ข้อมูลเสนอแนะและการขอความช่วยเหลือ/สนับสนุน ได้แก่ ด้านสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน ด้านการประสานงานระหว่างผู้ค้า ด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชน ด้านการพัฒนาผู้ประกอบการ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสรุปข้อมูลข้อเสนอแนะและการขอความช่วยเหลือ/สนับสนุนที่จะช่วยให้การค้าขายแดนพัฒนามากขึ้น มี 5 ด้าน ดังนี้

1.) ด้านสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน ให้มีการจัดโซน/จัดระเบียบพื้นที่ ควรปรับปรุงพัฒนาตัวด่านให้ทันสมัย ควรปรับปรุงและพัฒนาห้องน้ำ ควรปรับปรุงและพัฒนาที่จอดรถ ควรปรับปรุงและพัฒนาห้องละหมาด ควรปรับและพัฒนาระบบน้ำประปา ควรปรับปรุงและพัฒนาระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรปรับปรุงและพัฒนาการจัดการขยะและการรักษาสภาพแวดล้อม

2.) ด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงานรัฐ จัดอบรม ประชุม/สัมมนา ร่วมกัน ทำข้อตกลง MOU ร่วมกันในการพัฒนาพื้นที่ การแบ่งแยกอำนาจหน้าที่/ความรับผิดชอบ/ขอบเขตการทำงานของแต่ละองค์กรให้ชัดเจน

3.) ด้านการประสานงานระหว่างผู้ค้า จัดอบรม ประชุม/สัมมนา ร่วมกัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมสัมพันธ์เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ค้า การสร้างสำนึก ร่วม/ สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของแก่ผู้ค้าในการประกอบการร่วมกันในพื้นที่

4.) ด้านการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานรัฐและเอกชน จัดอบรม ประชุม/สัมมนา ร่วมกัน ทำข้อตกลง MOU ร่วมกันในการพัฒนาพื้นที่ การแบ่งแยกอำนาจหน้าที่/ความรับผิดชอบ/ขอบเขตการทำงานของแต่ละองค์กรให้ชัดเจน

5.) ด้านการพัฒนาผู้ประกอบการ จัดอบรมทักษะการประกอบการแก่ผู้ค้า เช่น การตลาด การบัญชี การบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น จัดอบรมพัฒนาด้านภาษาเพื่อการประกอบการ เช่น ภาษามลายู อังกฤษ จีน เป็นต้น สนับสนุนสินเชื่อเพื่อการลงทุนจากภาครัฐ การออกกฎหมาย/ระเบียบทางการค้าที่เอื้อต่อการลงทุน

4. ข้อมูลจากผู้ประกอบการ

จากการศึกษาเก็บข้อมูลผู้ประกอบการ จำนวน 236 คน โดยใช้แบบสอบถาม ผู้ประกอบการ สามารถวิเคราะห์สรุปข้อมูลจากผู้ประกอบการ ได้ 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลภาพรวมของผู้ประกอบการ ได้แก่ ลักษณะการทำธุรกิจ สินค้าหลัก และลูกค้าส่วนใหญ่ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการหาค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูล ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลภาพรวมของผู้ประกอบการ

ข้อมูลจากผู้ประกอบการ	n	ร้อยละ
ลักษณะการทำธุรกิจ		
ส่งออก	18	7.6
นำเข้า	79	33.5
ส่งออกและนำเข้า	31	13.1
ขายสำหรับในพื้นที่เท่านั้น	108	45.8
รวม	236	100.0

ตารางที่ 13 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลภาพรวมของผู้ประกอบการ (ต่อ)

สินค้าหลัก		
ของกิน (ข้าวสาร อาหารแห้ง ขนม ฯลฯ)	122	51.7
ของใช้ (เครื่องครัว ผ่านนม ฯลฯ)	74	31.4
เบ็ดเตล็ด	40	16.9
รวม	236	100.0
ลูกค้าส่วนใหญ่ คือ		
คนในพื้นที่	32	13.6
นักท่องเที่ยว	195	82.6
ร้านค้าต่างๆ	9	3.8
รวม	236	100.0

จากตารางที่ 13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีลักษณะการทำธุรกิจ ส่วนใหญ่ทำการขายสำหรับในพื้นที่เท่านั้น จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 สินค้าหลัก ส่วนใหญ่เป็นของกิน จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 51.7 ลูกค้าส่วนใหญ่ เป็นนักท่องเที่ยว จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 82.6

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ประกอบการ ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา ระยะเวลาการประกอบการ รูปแบบ/ลักษณะการเป็นเจ้าของกิจการ จำนวนคน/พนักงาน/ลูกจ้าง ท่านซื้อสินค้าเข้าร้านกี่ครั้งต่อเดือน ท่านจ่ายค่าเช่าแผง/ร้านค้าเดือนละกี่บาท ท่านจ่ายค่าแรงรวมเดือนละกี่บาท ท่านจ่ายค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์เดือนละกี่บาท ยอดขายเฉลี่ยช่วงขายดีที่บาทต่อวัน ยอดขายเฉลี่ยช่วงขายไม่ดีที่บาทต่อวัน ภาษาที่ใช้ ท่านซื้อ/ขายสินค้าโดยวิธีการชำระเงิน และวิธีการขนส่ง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการหาค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ประกอบการ

ข้อมูลจากผู้ประกอบการ	n	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	40	16.9
หญิง	196	83.1
รวม	234	100.0

ตารางที่ 14 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ประกอบการ (ต่อ)

อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	3	1.3
20 - 30 ปี	40	16.9
31 - 40 ปี	120	50.8
มากกว่า 40 ปี	73	30.9
รวม	236	100.0
ศาสนา		
พุทธ	19	8.1
อิสลาม	217	91.9
รวม	236	100.0
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	67	28.4
ประถมศึกษา	87	36.9
มัธยมศึกษา	32	13.6
ปวช. - ปวส.	27	11.4
ปริญญาตรี	23	9.7
รวม	236	100.0
ระยะเวลาการประกอบการค้าชายแดน		
น้อยกว่า 1 ปี	14	5.9
1 - 3 ปี	8	3.4
4 - 6 ปี	1	0.4
7 - 9 ปี	26	11.0
10 - 15 ปี	25	10.6
16 - 20 ปี	75	31.8
มากกว่า 20 ปี	87	36.9
รวม	236	100.0

ตารางที่ 14 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ประกอบการ (ต่อ)

รูปแบบ/ลักษณะการเป็นเจ้าของกิจการ		
เจ้าของคนเดียว	236	100.0
รวม	236	100.0
จำนวนคน/พนักงาน/ลูกจ้าง		
ไม่จ้างพนักงาน/ลูกจ้าง	127	53.8
1 คน	71	30.1
2 คน	36	15.3
3 คน	1	0.4
10 คน	1	0.4
รวม	236	100.0
ทำนซื้อสินค้าเข้าร้านกี่ครั้งต่อเดือน		
1 ครั้ง	13	5.5
2 ครั้ง	58	24.6
3 ครั้ง	95	40.3
4 ครั้ง	65	27.5
5 ครั้ง	1	0.4
10 ครั้ง	1	0.4
12 ครั้ง	1	0.4
13 ครั้ง	1	0.4
15 ครั้ง	1	0.4
รวม	236	100.0

ตารางที่ 14 ค่าความถี่และร้อยละของข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ประกอบการ (ต่อ)

ทำนซื้อสินค้าครั้งละกี่บาท		
7,000 บาท	1	0.4
8,000 บาท	1	0.4
10,000 บาท	18	7.6
11,000 บาท	4	1.7
12,000 บาท	2	0.8
13,000 บาท	76	32.2
15,000 บาท	12	5.1
15,800 บาท	1	0.4
17,500 บาท	1	0.4
18,500 บาท	2	0.8
19,000 บาท	1	0.4
19,500 บาท	1	0.4
20,000 บาท	44	18.6
23,000 บาท	1	0.4
25,000 บาท	5	2.1
30,000 บาท	13	5.5
32,000 บาท	1	0.4
35,000 บาท	3	1.3
45,000 บาท	3	1.3
50,000 บาท	28	11.9
52,000 บาท	1	0.4
53,000 บาท	1	0.4
55,000 บาท	3	1.3
100,000 บาท	9	3.8
120,000 บาท	1	0.4
150,000 บาท	3	1.3
รวม	236	100.0

ตารางที่ 14 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ประกอบการ (ต่อ)

ท่านจ่ายค่าเช่าแผง/ร้าน เดือนละกี่บาท		
ไม่มีค่าเช่าแผง/ร้าน	10	4.2
350	1	0.4
400	7	3.0
500	160	91.5
700	2	0.8
รวม	236	100.0
ท่านจ่ายค่าแรงรวมเดือนละกี่บาท		
ไม่มีการจ่ายค่าแรง	127	53.8
1,500 บาท	5	2.1
2,000 บาท	1	0.4
2,500 บาท	2	0.8
3,000 บาท	9	3.8
3,200 บาท	1	0.4
3,500 บาท	40	16.9
4,000 บาท	21	1.9
4,500 บาท	1	0.4
5,000 บาท	6	1.3
6,000 บาท	1	0.4
7,500 บาท	2	0.8
8,000 บาท	6	2.5
10,000 บาท	4	1.7
13,000 บาท	3	1.3
15,000 บาท	3	1.3
22,000 บาท	1	0.4
25,000 บาท	2	0.8
100,000 บาท	1	0.4
รวม	236	100.0

ตารางที่ 14 ค่าความถี่และร้อยละของข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ประกอบการ (ต่อ)

ทำนจ่ายค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์เดือนละเท่าไร		
ไม่มีค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์	23	9.7
200 บาท	13	5.5
250 บาท	1	0.4
300 บาท	12	5.1
350 บาท	17	7.2
400 บาท	3	1.3
500 บาท	81	34.3
600 บาท	30	12.7
700 บาท	7	3.0
800 บาท	12	5.1
900 บาท	3	1.3
1,000 บาท	21	8.9
1,200 บาท	1	0.4
1,250 บาท	1	0.4
1,350 บาท	1	0.4
1,500 บาท	5	2.1
2,000 บาท	2	0.8
2,500 บาท	1	0.1
4,000 บาท	1	0.1
5,000 บาท	1	0.1
รวม	236	100.0

ตารางที่ 14 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ประกอบการ (ต่อ)

ยอดขายเฉลี่ยช่วงขายดีที่บาทต่อวัน		
3,000 บาท	1	0.4
4,000 บาท	1	0.4
5,000 บาท	6	2.5
5,500 บาท	1	0.4
6,000 บาท	1	0.4
6,500 บาท	1	0.4
7,500 บาท	2	0.8
8,000 บาท	4	1.7
9,000 บาท	1	0.4
10,000 บาท	91	38.6
12,000 บาท	5	2.1
12,500 บาท	2	0.8
13,500 บาท	1	0.4
14,500 บาท	1	0.4
15,000 บาท	39	16.5
15,200 บาท	1	0.4
15,500 บาท	3	1.3
18,000 บาท	2	0.8
18,500 บาท	1	0.4
19,000 บาท	1	0.4
20,000 บาท	16	6.8
22,000 บาท	1	0.4
23,000 บาท	1	0.4
23,500 บาท	1	0.4
25,000 บาท	7	3.0
25,600 บาท	1	0.4

ตารางที่ 14 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ประกอบการ (ต่อ)

30,000 บาท	2	0.8
35,000 บาท	15	6.4
40,000 บาท	6	2.5
45,000 บาท	2	0.8
50,000 บาท	16	6.8
65,000 บาท	1	0.4
75,000 บาท	1	0.4
100,000 บาท	1	0.4
รวม	236	100.0
ยอดขายเฉลี่ยช่วงขายไม่ดีกี่บาทต่อวัน		
500 บาท	6	2.5
1,000 บาท	15	6.4
1,500 บาท	15	6.4
2,000 บาท	27	11.4
2,500 บาท	33	14.0
3,000 บาท	26	11.0
3,500 บาท	13	5.5
3,650 บาท	1	0.4
4,000 บาท	4	1.7
4,500 บาท	26	11.0
4,560 บาท	1	0.4
5,000 บาท	52	22.0
5,200 บาท	1	0.4
6,000 บาท	1	0.4
6,500 บาท	2	0.8
7,000 บาท	4	1.7
8,000 บาท	2	0.8
10,000 บาท	5	2.1
15,000 บาท	1	0.4
300,000 บาท	1	0.4
รวม	236	100.0

ตารางที่ 14 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ประกอบการ (ต่อ)

ภาษาที่ใช้		
มลายู	13	5.5
ไทย/มลายู	222	94.1
ไทย/มลายู/อังกฤษ	1	0.4
รวม	236	100.0
ท่านซื้อ/ขายสินค้าโดย		
เงินสด	231	97.9
ให้เครดิตเฉลี่ย 1 สัปดาห์	5	2.1
รวม	236	100.0
วิธีการชำระเงิน		
ผ่อนชำระโดยตรง	231	97.9
ผ่อนชำระเป็นรายสัปดาห์/ รายเดือน	5	2.1
รวม	236	100.0
วิธีการขนส่ง		
ขนส่งด้วยตนเอง	181	76.7
จ้างขนส่ง	42	17.8
รถบรรทุก/รถกระบะ	13	5.5
รวม	236	100.0

จากตารางที่ 14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 81.1 อายุ ส่วนใหญ่ระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 50.8 ศาสนา ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 91.9 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ระดับประถมศึกษา จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 36.9 ระยะเวลาการประกอบการ ส่วนใหญ่มากกว่า 20 ปี จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 36.9 รูปแบบ/ลักษณะการเป็นเจ้าของกิจการ ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของคนเดียว จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 100 จำนวนคน/พนักงาน/ลูกจ้าง ส่วนใหญ่ไม่จ้างพนักงาน/ลูกจ้าง จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 53.8 ซื้อสินค้าเข้าร้านที่ครั้งต่อเดือน ส่วนใหญ่ 3 ครั้งต่อเดือน จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 40.3 ซื้อสินค้าครั้งละประมาณกี่บาท ส่วนใหญ่ครั้งละ 13,000 บาท จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 32.2 จ่ายค่าเช่าแผง/ร้านค้าเดือนละกี่บาท ส่วนใหญ่เดือนละ 500 บาท จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 91.5 ท่านจ่ายค่าแรงรวมเดือนละกี่บาท ส่วนใหญ่ไม่มีการจ่ายค่าแรง จำนวน 127 คน คิดเป็น

ร้อยละ 53.8 ท่านจ่ายค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์เดือนละกี่บาท ส่วนใหญ่เดือนละ 500 บาท จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 34.3 ยอดขายเฉลี่ยช่วงขายดีที่บาทต่อวัน ส่วนใหญ่ 10,000 บาทต่อวัน จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 38.6 ยอดขายเฉลี่ยช่วงขายไม่ดีที่บาทต่อวัน ส่วนใหญ่ 5,000 บาทต่อวัน จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 ภาษาที่ใช้ ส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยกับภาษามลายู จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 94.1 ท่านซื้อ/ขายสินค้าโดย ส่วนใหญ่โดยเงินสด จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 97.9 วิธีการชำระเงิน ส่วนใหญ่ชำระโดยตรง จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 97.9 วิธีการขนส่ง ส่วนใหญ่ขนส่งด้วยตนเอง จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 76.7

ส่วนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมกับการประกอบการ ได้แก่ ลักษณะการขายสินค้า ท่านซื้อสินค้าจากที่ไหน แหล่งเงินทุน ท่านใช้บริการธนาคารพาณิชย์หรือไม่ ท่านคิดว่าปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นตัวกระตุ้นให้การค้าขายแดนดีขึ้น ท่านคิดว่าปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขเพื่อให้การค้าขายแดนดีขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการหาค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูล ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมกับการประกอบการ

ข้อมูลจากผู้ประกอบการ	n	ร้อยละ
ท่านขายสินค้าให้ใคร		
ลูกค้าประจำ	13	5.5
ลูกค้าทั่วไป	223	94.5
รวม	236	100.0
ลักษณะการขายสินค้า		
ขายปลีก	207	87.7
ขายส่ง	29	12.3
รวม	236	100.0
ท่านซื้อสินค้าจากที่ไหน		
รับจากโรงงาน	31	13.1
ร้านค้าส่งขนาดใหญ่	125	53.0
ห้างสรรพสินค้า	23	9.7
ร้านค้าทั่วไป	20	8.5
นำเข้าจากมาเลเซีย	37	15.7
รวม	236	100.0

ตารางที่ 15 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมกับการประกอบการ (ต่อ)

แหล่งเงินทุน		
ตนเอง	187	79.2
ญาติพี่น้อง	13	5.5
ธนาคาร	20	8.5
กู้นอกระบบ	16	6.8
รวม	236	100.0
ท่านใช้บริการธนาคารพาณิชย์หรือไม่		
ใช่	154	65.3
ไม่ใช่	82	34.7
รวม	236	100.0
ท่านคิดว่าปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นตัวกระตุ้นให้ การค้าขายแดนดีขึ้น		
การสนับสนุนงบประมาณจาก ภาครัฐ	3	1.3
กฎหมาย/ระเบียบที่เอื้อต่อการ ลงทุน	52	22.0
สภาพเศรษฐกิจ การเมือง/นโยบายของรัฐ	155	65.7
26	11.0	
รวม	236	100.0
ท่านคิดว่าปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นปัญหาที่ต้อง แก้ไข เพื่อให้การค้าขายแดนดีขึ้น		
โครงสร้างพื้นฐาน	151	64.0
การคมนาคมขนส่ง	3	1.3
การประสานงานกันของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง	34	14.4
ปัญหาด้านขยะ	2	0.8
กฎหมาย/ระเบียบที่เอื้อต่อการ ลงทุน	46	19.5
รวม	236	100.0

จากตารางที่ 15 พบว่า กลุ่มตัวอย่างชายสินค้า ส่วนใหญ่ชายสินค้าให้ลูกค้า
ทั่วไป จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 94.5 ลักษณะการขายสินค้า ส่วนใหญ่ขายปลีก จำนวน

207 คน คิดเป็นร้อยละ 87.7 ท่านซื้อสินค้าจากที่ไหน ส่วนใหญ่จากร้านค้าส่งขนาดใหญ่ จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 53.0 แหล่งเงินทุน ส่วนใหญ่จากตนเอง จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 79.2 ท่านใช้บริการธนาคารพาณิชย์หรือไม่ ส่วนใหญ่ใช้ จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 63.5 ท่านคิดว่าปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นตัวกระตุ้นให้การค้าขายแดนดีขึ้น ส่วนใหญ่คิดว่าสภาพเศรษฐกิจ จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 65.7 ท่านคิดว่าปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขเพื่อให้การค้าขายแดนดีขึ้น ส่วนใหญ่คิดว่าโครงสร้างพื้นฐานจำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 64.0

ส่วนที่ 4 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในของผู้ประกอบการ ได้แก่ โครงสร้างของหน่วยงาน วันหยุดของกิจการ ท่านรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งใด ท่านเริ่มกิจการอย่างไร ในอนาคตจะสืบทอดกิจการอย่างไร ทุนเริ่มต้น/จดทะเบียน จำนวนผู้บริหาร/เจ้าของ และเทคโนโลยี/อุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน มีอะไรบ้าง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการหาค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูล ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในของผู้ประกอบการ

ข้อมูลจากผู้ประกอบการ	n	ร้อยละ
โครงสร้างของหน่วยงาน		
แบ่งแยกหน้าที่งานชัดเจน	196	83.1
แบ่งแยกหน้าที่งานไม่ชัดเจน	40	16.9
รวม	236	100.0
วันหยุดของกิจการ		
ทุกวันจันทร์ – ศุกร์ของสัปดาห์	138	58.5
ทุกวันหยุดนักขัตฤกษ์	11	4.7
เฉพาะวันสำคัญ เช่น วันสารีรายอ	64	27.1
เปิดบริการทุกวัน ไม่มีปิด	23	9.7
รวม	236	100.0
ท่านรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งใด		
โทรทัศน์	70	29.7
วิทยุ	8	3.4
หนังสือพิมพ์	15	6.4
อินเทอร์เน็ต/โซเชียลมีเดีย	47	19.9
จากทุกแหล่ง	96	40.7
รวม	236	100.0

ตารางที่ 16 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในของผู้ประกอบการ (ต่อ)

ท่านเริ่มกิจการอย่างไร		
เริ่มด้วยตนเอง	216	91.5
รับสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ	17	7.2
ซื้อต่อกิจการจากผู้อื่น	3	1.3
รวม	236	100.0
ในอนาคตจะสืบทอดกิจการอย่างไร		
คนในครอบครัว	184	78.0
ยังไม่ตัดสินใจ	52	22.0
รวม	236	100.0
ทุนเริ่มต้น/จดทะเบียน		
10,000 บาท	1	0.4
15,000 บาท	2	0.8
20,000 บาท	28	11.9
25,000 บาท	2	0.8
30,000 บาท	102	43.2
35,000 บาท	37	15.7
40,000 บาท	5	2.1
45,000 บาท	10	4.2
50,000 บาท	27	11.4
55,000 บาท	10	4.2
55,500 บาท	1	0.4
65,000 บาท	2	0.8
70,000 บาท	1	0.4
75,000 บาท	1	0.4
100,000 บาท	7	3.0
รวม	236	100.0
จำนวนผู้บริหาร/เจ้าของ		
1 คน	234	99.2
2 คน	2	0.8
รวม	236	100.0

ตารางที่ 16 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในของผู้ประกอบการ (ต่อ)

เทคโนโลยี/อุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน มีอะไรบ้าง		
เครื่องบันทึกการขายสด	6	2.5
โทรศัพท์/Fax	5	2.1
คอมพิวเตอร์	7	3.0
สมุดจดบันทึก	57	24.2
โทรศัพท์/สมุดจดบันทึก	151	64.0
ใช้ทุกอย่าง	10	4.2
รวม	236	100.0

จากตารางที่ 16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีโครงสร้างของหน่วยงาน ส่วนใหญ่แบ่งแยกหน้าที่งานชัดเจน จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 83.1 วันหยุดของกิจการ ส่วนใหญ่ทุกวันจันทร์-ศุกร์ของสัปดาห์ จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 58.5 ท่านรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งใด ส่วนใหญ่จากทุกแหล่ง จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 40.7 ท่านเริ่มกิจการอย่างไร ส่วนใหญ่เริ่มด้วยตนเอง จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 91.5 ในอนาคตจะสืบทอดกิจการอย่างไร ส่วนใหญ่ให้คนในครอบครัว จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 78.0 ทุนเริ่มต้น/จดทะเบียน ส่วนใหญ่ 30,000 บาท จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 43.2 จำนวนผู้บริหาร/เจ้าของ ส่วนใหญ่ 1 คน จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 99.2 เทคโนโลยี/อุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีอะไรบ้าง ส่วนใหญ่ใช้โทรศัพท์/สมุดจดบันทึก จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 64.0

ส่วนที่ 5 เป็นข้อมูลเสนอแนะและการขอความช่วยเหลือ/สนับสนุน ได้แก่ ได้แก่ ด้านสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน ด้านการประสานงานระหว่างผู้ค้า ด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชน และด้านการพัฒนาผู้ประกอบการ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสรุปข้อมูลข้อเสนอแนะและการขอความช่วยเหลือ/สนับสนุนที่จะช่วยให้การค้าชายแดนพัฒนามากขึ้น มี 5 ด้าน ดังนี้

1.) **ด้านสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน** ให้มีการจัดโซน/จัดระเบียบพื้นที่ ควรปรับปรุงพัฒนาตัวด่านให้ทันสมัย ควรปรับปรุงและพัฒนาห้องน้ำ ควรปรับปรุงและพัฒนาที่จอดรถ ควรปรับปรุงและพัฒนาห้องละหมาด ควรปรับและพัฒนาระบบน้ำประปา ควรปรับปรุงและพัฒนากระบวนการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรปรับปรุงและพัฒนาการจัดการขยะและการรักษาสภาพแวดล้อม ควรติดตั้ง ATM ไว้บริการประชาชน ควรพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ให้มากขึ้นควรสร้างศาลาที่พักและจุดบริการน้ำดื่มแก่

นักท่องเที่ยว ในวันที่มีเทศกาลหรือตลาดนัดชายแดนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำรถสุขาเคลื่อนที่ มาให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่มีจำนวนมาก

2.) ด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงานรัฐ จัดอบรม ประชุม/สัมมนา ร่วมกัน ทำข้อตกลง MOU ร่วมกันในการพัฒนาพื้นที่ การแบ่งแยกอำนาจหน้าที่/ความรับผิดชอบ/ขอบเขตการทำงานของแต่ละองค์กรให้ชัดเจน

3.) ด้านการประสานงานระหว่างผู้ค้า จัดอบรม ประชุม/สัมมนา ร่วมกัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมสัมพันธ์เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ค้า การสร้างสำนึก ร่วม/สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของแก่ผู้ค้าในการประกอบการร่วมกันในพื้นที่

4.) ด้านการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานรัฐและเอกชน จัดอบรม ประชุม/สัมมนา ร่วมกัน ทำข้อตกลง MOU ร่วมกันในการพัฒนาพื้นที่ การแบ่งแยกอำนาจหน้าที่/ความรับผิดชอบ/ขอบเขตการทำงานของแต่ละองค์กรให้ชัดเจน มีการจัดโครงการต่าง ๆ เพื่อ ส่งเสริมการท่องเที่ยวและการค้าชายแดน

5.) ด้านการพัฒนาผู้ประกอบการ จัดอบรมทักษะการประกอบการแก่ผู้ค้า เช่น การตลาด การบัญชี การบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น จัดอบรมพัฒนาด้านภาษาเพื่อการประกอบการ เช่น ภาษามลายู อังกฤษ จีน เป็นต้น สนับสนุนสินเชื่อเพื่อการลงทุนจากภาครัฐ การออก กฎหมาย/ระเบียบทางการค้าที่เอื้อต่อการลงทุน การออกกฎหมาย/ระเบียบทางการค้าที่เอื้อต่อ การลงทุนภาครัฐควรส่งเสริมในด้านการผลิตสินค้าให้มีความหลากหลาย มีมาตรฐาน ถูก สุขอนามัย รวมถึงมีการตรวจสอบราคาและคุณภาพสินค้าจากร้านค้าต่าง ๆ

5. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์หน่วยงานราชการและเอกชน

การศึกษาเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์หน่วยงานราชการและเอกชน มีหน่วยงาน ราชการจำนวน 10 หน่วยงาน ทำการสัมภาษณ์หน่วยงานละ 2 คน รวม 20 คน และเอกชน คือ หอการค้าจังหวัดสตูล จำนวน 2 คน รวมจำนวนทั้งหมด 22 คน ในเก็บข้อมูลครั้งนี้ได้ทำการ สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 20 คน ที่ขาดข้อมูลไป 2 คน คือ ข้อมูลจากตำรวจตรวจคนเข้า เมืองควนโดนและด่านตรวจคนหางานวังประจัน ซึ่งมีรายละเอียดโดยสรุป ดังนี้

1. ด้านศุลกากรวังประจัน

จากการศึกษาเก็บข้อมูลของด่านศุลกากรวังประจัน ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และข้าราชการ จำนวน 2 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ พบว่า

1. 1จุดแข็งของด่านชายแดนวังประจัน

1.1.1 เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง

1.1.2 ภูมิประเทศน่าสนใจ บรรยากาศดี เป็นธรรมชาติ

1.1.3 สินค้ามีหลากหลายชนิด

1.1.4 ลินค้าราคาถูกกว่าที่อื่น

1.1.5 ไม่ต้องทำ Border Pass เดินข้ามไปมาระหว่างประเทศและซื้อขายสินค้าได้สะดวก ซึ่งแตกต่างจากที่อื่น

1.2 จุดอ่อนของด่านชายแดนวังประจัน

1.2.1 พื้นที่ด่านและตลาดคับแคบและแออัด

1.2.2 ปัญหาขยะ

1.2.3 ที่จอดรถไม่เพียงพอ

1.2.4 ในวันที่มีตลาดนัดชายแดน หรือ ช่วงเทศกาลวันสำคัญมีปัญหาขยะและการจราจรติดขัดอย่างมาก

1.2.5 ด่านมีขนาดเล็ก

1.2.6 พื้นที่ที่มีความลาดชัน อยู่ในช่องเขาขนานบสองด้าน การขยับขยายลำบาก

1.2.7 ลินค้าไม่ค่อยมีคุณภาพ

1.2.8 การจัดโซนพื้นที่ยังไม่เป็นระเบียบ

1.3 โอกาสของด่านชายแดนวังประจัน

1.3.1 บรรยากาศดี (ภูมิประเทศน่าเที่ยวชม)

1.3.2 นักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซียและนักท่องเที่ยวจาก 3 จังหวัดชายแดนใต้ นิยมมาเที่ยวเป็นจำนวนมาก

1.3.3 ศักยภาพปานกลางในการพัฒนา เพราะปัจจัยทางภูมิศาสตร์ เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว

1.3.4 เหมาะสำหรับการท่องเที่ยวชายแดน

1.3.5 ถ้าด่านฝั่งมาเลเซียไม่มีการพัฒนาด่านและตัวตลาดค้าชายแดนให้ดีกว่านี้ ฝั่งไทยก็จะมีการค้าขายที่ต่อเนื่องไปตลอด

1.3.6 รัฐบาลให้การสนับสนุนปรับปรุงสร้างด่านใหม่ โดยมีการสนับสนุนงบประมาณจากกรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย จำนวน 200 - 300 ล้านบาท ขณะนี้อยู่ในช่วงการเขียนแบบแปลนและวางแผนการสร้างด่านใหม่ ใช้งบประมาณ 15 ล้านบาท คาดว่าจะเริ่มก่อสร้างด่านใหม่ได้ คงช่วงปี 2560

1.4 อุปสรรคของด่านชายแดนวังประจัน

1.4.1 ภูมิประเทศที่เป็นช่องเขา และเป็นเขตพื้นที่อุทยาน

1.4.2 ในช่วงวันตลาดนัดชายแดน และช่วงเทศกาลวันสำคัญ นักท่องเที่ยวจะมาเที่ยวเป็นจำนวนมาก จนเกิดปัญหา ชะยะ จราจรติดขัด ที่จอดรถและ ห้องน้ำไม่เพียงพอ

1.4.3 การเดินทางมาจากฝั่งประเทศมาเลเซียมีความลำบากเพราะ ทางฝั่งมาเลเซียเป็นภูเขาหุบเหวสูงชัน

1.4.4 เป็นเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติทะเลบัน ให้พื้นที่ด้านมาจัดสรรใช้พื้นที่ จำนวน 49 ไร่ การพัฒนาต่างๆที่นอกเหนือจากการใช้พื้นที่จึงติดขัดกับกฎหมายของอุทยาน

1.5 แนวทางการแก้ไขอุปสรรคของด้านชายแดนวังประจัน

1.5.1 สร้างด่านใหม่

1.5.2 วางแผนพัฒนาพื้นที่และจัดระบบใหม่

1.5.3 ย้ายตัวตลาดให้ถัดออกไปจากตัวด่านผ่านแดน แต่ควรคงตลาดไว้ เพราะเป็นสัญลักษณ์และตัวกระตุ้นการท่องเที่ยว

1.5.4 จัดเขตพื้นที่ศุลกากรให้ชัดเจน

1.5.5 พัฒนาที่จอดรถให้กว้างขวางและเป็นระบบ

1.5.6 ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ใกล้เคียงให้มากขึ้น เพื่อให้ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาได้ไปเที่ยวต่อ มาพักและมาจับจ่ายใช้สอย

1.5.7 ควรจัดการชะยะให้เป็นระบบ

1.5.8 ควรพัฒนาตลาดเป็นแบบตลาดท้องถิ่น ตลาดชุมชน ไม่ควรพัฒนาไปในรูปแบบของตึกหรือห้องแถวที่มีความมั่นคงถาวร เพราะนักท่องเที่ยวจะคิดว่าราคาแพง เอกลักษณ์ของตลาดนี้คือ ลินค้าราคาถูก นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวนิยมมาจับจ่ายใช้สอยสินค้าต่างๆไปในร้านค้าแบบชาวบ้าน เพราะคิดว่าราคาถูก การรัฐหรือเอกชนจะมาพัฒนา จัดระบบระเบียบใหม่ต้องดูประวัติศาสตร์การแก้ปัญหาที่ผิดพลาด ตัวอย่างฝั่งไทยที่สร้างอาคารไว้ ก็ไม่มีใครไปใช้พื้นที่ ฝั่งมาเลเซียสร้างตึกสร้างอาคารอย่างดี ก็ไม่มีใครไปใช้ เพราะนักท่องเที่ยวไม่นิยมเดินขึ้นไป และคิดว่าราคาแพง (เอก สาตราหา และ ฮาริส บุน่า, 23 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

2. อุทยานแห่งชาติทะเลบัน

จากการศึกษาเก็บข้อมูลของอุทยานแห่งชาติทะเลบันทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่จำนวน 2 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ พบว่า

2.1 จุดแข็งของด้านชายแดนวังประจัน

2.1.1 บรรยากาศการค้าชายแดน

- 2.1.2 เป็นพื้นที่ที่มีชื่อเสียง เป็นสัญลักษณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล
- 2.1.3 มีความแปลกตาเป็นเอกลักษณ์กว่าที่อื่น เป็นด่านและมีตลาดนัดชายแดนในพื้นที่หุบเขาขนานข้างทั้งสองด้าน
- 2.1.4 มีสินค้าหลากหลายและราคาถูก

2.2 จุดอ่อนของด่านชายแดนวังประจัน

- 2.2.1 เป็นตลาดการค้าชายแดนที่มีสินค้าชุมชน สินค้าพื้นเมืองจำหน่ายน้อยมาก
- 2.2.2 พื้นที่ด่านคับแคบ
- 2.2.3 การจัดโซนพื้นที่ยังไม่เป็นระบบระเบียบ
- 2.2.4 ปัญหาขยะและมลพิษ
- 2.2.5 คุณภาพสินค้า
- 2.2.6 การอำนวยความสะดวกจากด้านศุลกากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ประสานงานสอดคล้องกัน
- 2.2.7 โครงสร้างพื้นฐานที่รองรับยังไม่เพียงพอ
- 2.2.8 การเข้าออกง่ายเกินไป ไม่มีการ Scan ข้อมูลอาชญากรข้ามชาติหรือ คดีร้ายแรงต่าง ๆ มักจะหลบหนีมาทางนี้
- 2.2.9 พื้นที่ไม่เหมาะสมกับการทำตลาดค้าขาย

2.3 โอกาสของด่านชายแดนวังประจัน

- 2.3.1 จังหวัดและองค์การบริหารส่วนจังหวัดเข้ามาสนับสนุนดูแลในด้านงบประมาณ และการพัฒนาพื้นที่
- 2.3.2 นักท่องเที่ยวจากมาเลเซียเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก
- 2.3.3 ช่วงเทศกาลสำคัญ วันหยุดราชการ นักท่องเที่ยวจากมาเลเซียและต่างจังหวัดจะมาเที่ยวเป็นจำนวนมาก
- 2.3.4 เข้าสู่ AEC นักท่องเที่ยวจะเข้ามาเที่ยวเพิ่มขึ้น
- 2.3.5 การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาที่เพิ่มขึ้นจากรัฐบาล
- 2.3.6 ทางจังหวัดและกรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทยสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาสร้างด่านใหม่
- 2.3.7 ถือว่าศักยภาพต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับฝั่งมาเลเซียแล้ว เรายังด้อยกว่ามากในด้านการจัดการพื้นที่ จำเป็นต้องพัฒนาอีกมาก

2.4 อุปสรรคของด้านชายแดนวังประจัน

2.4.1 จุดผ่านแดนและตัวด่านมีขนาดเล็ก

2.4.2 หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น ขาดความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่ เช่น อบต.วังประจัน และ อบจ.สตูล

2.4.3 ความมั่นคงเปราะบาง เป็นเขตพื้นที่ผลประโยชน์ มีผู้มีอิทธิพลและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทำธุรกิจผิดกฎหมาย เช่น บุหรี่ น้ำมันเถื่อน ของหนีภาษี เป็นต้น และหลาย ๆ ครั้งมีนักโทษหนีคดีจะออกทางด้านนี้

2.4.4 เทคโนโลยี ความทันสมัยของเครื่องมือต่าง ๆ ที่ด่าน ยังไม่พร้อม ตัวอย่างการอัปเดตข้อมูลอาชญากรข้ามชาติยังไม่รวดเร็วเท่าที่ควร

2.4.5 พฤติกรรมและนิสัยผู้ประกอบการที่ดื้อรั้น เองง่ายเอาสะดวกเข้าว่า ไม่ตามระเบียบไม่ตามกฎหมาย เพียงเพื่อให้ง่ายเข้าไว้และได้กำไรจากการค้าขาย มีการล้าพื้นที่ถนน ขยะเกลื่อนกลาด การไปควบคุมดูแลโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ลำบากใจ จัดการยาก

2.4.6 ด้านกายภาพพื้นที่ที่เป็นอุปสรรค เป็นพื้นที่รับผิดชอบของอุทยานแห่งชาติทะเลบัน เป็นพื้นที่ช่องเขาขนาบทั้งสองด้าน ถือเป็นพื้นที่ต้นน้ำและเป็นเขตพื้นที่สอบสวนสิทธิ ตามมติคณะรัฐมนตรี ปี 2541 ที่ให้ทางอุทยานและอำเภอควนโดน ตรวจสอบสิทธิที่ดินทำกิน เพราะเป็นเขตพื้นที่พิพาทระหว่างรัฐและชุมชน โดยรับประกาศพื้นที่โดยรอบทั้งหมดเป็นเขตอุทยาน แต่ทางชาวบ้านโต้แย้งว่าเป็นพื้นที่ตนแต่ดั้งเดิม สืบทอดทำมาหากินมาตั้งแต่ยุคบรรพบุรุษ รัฐมาทีหลัง รัฐคือตัวปัญหา ในตอนนี้ถือว่าพื้นที่โดยรอบบริเวณนี้รวมถึงตัวด่านวังประจันเป็นพื้นที่สอบสวนสิทธิ อนุญาตให้ทำมาหากิน ปลูกพืชผัก เลี้ยงสัตว์ได้ การพัฒนาที่จะสร้างอาคาร ปรับปรุงพื้นที่ จะกระทำอะไรนั้นต้องขออนุญาตจากอุทยานแห่งชาติทะเลบันเสียก่อน ถึงกระนั้นก็มีการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม ไม่ว่าจะจากหน่วยงานรัฐเองหรือจากชาวบ้าน ผู้ประกอบการต่างๆ เช่น การมาสร้างอาคาร โดย อบจ.สตูล เพื่อให้ผู้ประกอบการเช่าและตั้งร้านในที่สุด ตามระเบียบของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช การที่จะสร้างอาคารใด ๆ ก็แล้วแต่ ต้องส่งมอบให้อุทยานรับผิดชอบ แต่ก็ไม่กระทำ ปล่อยให้ค้างคาเป็นเวลานาน หรือ การปรับปรุงพื้นที่ร้านค้าร้านค้าพื้นที่ป่าโดยผู้ประกอบการที่อ้างสิทธิ ส่งผลให้เกิดความไม่เป็นระบบระเบียบ ความไม่สวยงามของพื้นที่ และความเป็นธรรมชาติที่สูญเสียไป

2.4.7 โครงสร้างพื้นฐานและการอำนวยความสะดวกยังไม่พร้อม

2.4.8 การบริการจากด่านผ่านแดนที่รับผิดชอบโดยตำรวจตรวจคนเข้าเมืองและด่านศุลกากร ยังไม่ดีเท่าที่ควร เพราะต้องต่อคิวยาว ยืนตากแดดตากฝน สภาพอาคารที่เก่า มีขนาดเล็ก ยังไม่ได้พัฒนาเป็นอุปสรรค ดูแล้วไม่ตีมีความลำบากต่อนักท่องเที่ยวและผู้ต้องการผ่านแดน

2.4.9 การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะอุทยานแห่งชาติ ทะเลบัน อบต.วังประจัน อบจ.สตูล สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสตูล อำเภอควนโดน ยังไม่เป็นที่ไปในทางเดียวกันและขัดแย้งกันในด้านตัวบทกฎหมาย และด้านผลประโยชน์

2.4.10 การเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร จาก อบจ.สตูล และอุทยานแห่งชาติ ทะเลบัน ส่งผลต่อความต่อเนื่องในการพัฒนาพื้นที่

2.5 แนวทางการแก้ไขอุปสรรคของด้านชายแดนวังประจัน

2.5.1 ควรแก้ปัญหาขยะ รถติด ที่จอดรถ ในช่วงเทศกาลให้เป็นระบบมากกว่านี้

2.5.2 ควรปรับปรุงเทคโนโลยี เครื่องมือต่างๆที่ด้านให้มีความทันสมัย สะดวกรวดเร็ว

2.5.3 ควรสร้างอาคารตัวด้านใหม่ ให้มีมาตรฐานและเป็นระบบ มีเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆให้ดี เพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว เพราะตอนนี้ยังไม่ดีเลย เข้าแถวต่อคิวยาว ฝนตกแดดออกก็ต้องยืนรอ

2.5.4 ควรมีกฎระเบียบที่หนักแน่นเด็ดขาดห้ามขายในพื้นที่ที่มีใช้พื้นที่ จดสรรหรือพื้นที่อนุญาต และสร้างมาตรฐานในการจัดการพื้นที่ด้านและตลาด

2.5.5 ต่อไปต้องสร้างโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอ เช่น ห้องละหมาด ห้องน้ำ ที่จอดรถ ตู้ ATM เป็นต้น และเรื่องห้องละหมาด ควรจัดที่ ละหมาดให้กว้างขวาง ดูสวยงาม เพราะนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิม จำเป็นต้องละหมาด การมีห้องละหมาดที่ดี สวยงาม กว้างขวาง นักท่องเที่ยวก็อยากมา

2.5.6 ควรขยายเวลาเปิด-ปิด จากเดิม 07.00 - 18.00 น. ถึง 07.00 - 22.00 น. จะทำให้นักค้าและผู้ที่มีความสะดวกต่อนักท่องเที่ยวหรือผู้ผ่านด้านมากกว่านี้

2.5.7 ให้ดีควรย้ายตลาดลงมาด้านล่าง (ธีระศักดิ์ มุสิกเจียรนนท์ และ ณรงค์ กองหลัง, 24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

3. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล

จากการศึกษาเก็บข้อมูลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล ทำการสัมภาษณ์ ผู้บริหารและที่ปรึกษา จำนวน 2 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ พบว่า

3.1 จุดแข็งของด้านชายแดนวังประจัน

3.1.1 เป็นพื้นที่ที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว

3.1.2 บรรยากาศน่าเดิน น่าเที่ยวชม

3.1.3 ค่าเช่าที่ราคาถูก 800 - 1,000 บาท / เดือน

3.1.4 การค้าขายและการท่องเที่ยวขยายตัวรวดเร็ว

3.1.5 เป็นด่านถาวร

3.1.6 สินค้าหลากหลาย ราคาถูก

3.2 จุดอ่อนของด่านชายแดนวังประจัน

3.2.1 ปัญหาการจราจร

3.2.2 พื้นที่คับแคบ (ติดเขตช่องระหว่างภูเขา)

3.2.3 การจัดพื้นที่ไม่เป็นระเบียบ

3.2.4 การค้าขายที่รุกล้ำพื้นที่ถนน

3.2.5 มากกว่า 50 % เป็นผู้ประกอบการจากปาดังเบซาร์ คนในพื้นที่เป็นเพียงลูกจ้าง อาศัยเพียงแค่วันได้ให้คนในพื้นที่ที่มีการจ้างงานสร้างรายได้ โดยเป็นเพียงลูกจ้างมอเตอร์ไซรับจ้าง

3.2.6 ความแออัดไม่เป็นระเบียบของร้านค้า ทำให้ภูมิทัศน์ไม่สวยงาม

3.2.7 โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกยังไม่เพียงพอสมบูรณ์

3.2.8 การบริการข้อมูลนักท่องเที่ยว ประชาสัมพันธ์ยังไม่ดีเท่าที่ควร

3.3 โอกาสของด่านชายแดนวังประจัน

3.3.1 ภาคเอกชนสนใจลงทุน

3.3.2 เอกชนมีการสร้างตลาดใหม่รองรับการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่สร้างตรงบริเวณก่อนถึงตัวตลาดปัจจุบัน บนพื้นที่ราบ เป็นโครงการของ สจ.อาบู สะอูรา คิดว่าถ้าย้ายมาทั้งหมดพื้นที่ก็จะเป็ระเบียบมาก

3.3.3 นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก

3.3.4 ค่าเงินของต่างชาติมีมากกว่า จึงทำให้นักท่องเที่ยวนิยมมาเที่ยวและใช้จ่ายใช้สอยในพื้นที่

3.3.5 การค้าขายและการท่องเที่ยวที่คึกคัก ส่งผลให้เศรษฐกิจสะพัดและมีการจ้างงานเพิ่มขึ้น

3.3.6 ทางจังหวัดมีการพูดคุยตกลงร่วมกันในการขยายเวลาปิดด่าน

3.3.7 จังหวัด อำเภอบจ. อบต. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นกรรมการในการพัฒนาด่าน

3.3.8 สตูลเป็นเมืองท่องเที่ยว มีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย ด่านวังประจันก็ได้รับผลดีจากการท่องเที่ยว เพราะส่วนใหญ่จะมาใช้จ่ายใช้สอยและซื้อของฝากที่นี่

3.4 อุปสรรคของด้านชายแดนวังประจัน

- 3.4.1 ด้านกายภาพพื้นที่ที่คับแคบ เป็นหุบเขา ไม่มีพื้นที่ราบขนาดใหญ่
- 3.4.2 การคมนาคมจากประเทศมาเลเซียมีความยากลำบาก
- 3.4.3 ปัญหาการพัฒนาที่ติดขัดกับกฎระเบียบของอุทยานแห่งชาติทะเลบัน
- 3.4.4 อบจ.สตูลไปสร้างอาคารไว้ก็ร้าง ไม่มีผู้ประกอบการไปใช้พื้นที่
- 3.4.5 เป็นพื้นที่สอบสวนสิทธิ์ตามมติคณะรัฐมนตรี ปี 41 อนุโลมให้ประกอบอาชีพได้ แต่ห้ามสร้างอาคารบ้านเรือน ที่พักเป็นแบบถาวร ในความเป็นจริงผู้ประกอบการ คนในพื้นที่ได้สร้างร้าน สร้างอาคารถาวรเต็มแล้ว ทางส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไปตรวจสอบ ได้รับคำตอบว่าเขาอยู่มานานแล้ว มาก่อนรัฐ จึงไม่มีสิทธิ์มาจัดการเขา
- 3.4.6 การเปลี่ยนผู้บริหารของแต่ละหน่วยงาน ส่งผลต่อความต่อเนื่องในการพัฒนาพื้นที่
- 3.4.7 หลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่ ความรับผิดชอบที่ซับซ้อน
- 3.4.8 ภาครัฐไม่ค่อยสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่เหมือนด่านสะเดา ด่านปาดังเบซาร์ เพราะคิดว่าได้รับผลประโยชน์น้อย
- 3.4.9 สตูลไม่มีรัฐมนตรี การพัฒนาจึงเป็นไปอย่างล่าช้า
- 3.4.10 เวลาการเปิด-ปิดด่าน

3.5 แนวทางการแก้ไขอุปสรรคของด้านชายแดนวังประจัน

- 3.5.1 ควรจัดระเบียบพื้นที่ใหม่ให้เป็นระบบ ปรับปรุงและจัดระบบร้านค้า ห้างน้ำ ที่จอดรถ ปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงาม
- 3.5.2 ขอย้ายเวลาเปิด-ปิดด่าน
- 3.5.3 ทางฝั่งประเทศมาเลเซียควรมีการสร้างถนนเส้นใหม่ นักท่องเที่ยวจะได้เข้ามาในพื้นที่ด่านเพิ่มมากขึ้น และเกิดประโยชน์อย่างมากทั้งสองฝ่าย เพราะถ้าพัฒนาเส้นทางวังประจัน-เปอร์ลิสได้ ระยะทางจะใกล้กว่าสะเดา-ปาดังเบซาร์ (สัมฤทธิ์ เลียงประสิทธิ์ และ วิบูลย์ โตะขุนนุ้ย, 24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

4. องค์การบริหารส่วนตำบลวังประจัน

จากการศึกษาเก็บข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังประจัน ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารและข้าราชการ จำนวน 2 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ พบว่า

4.1 จุดแข็งของด้านชายแดนวังประจัน

4.1.1 เป็นธรรมชาติ บรรยากาศดี (เป็นตลาดด้านชายแดนใกล้ชิดธรรมชาติ) มีความเป็นเอกลักษณ์ต่างจากที่อื่น

4.1.2 เป็นเขตชายแดน คนอยากมาท่องเที่ยว

4.1.3 สินค้ามีความหลากหลาย

4.1.4 ราคาสินค้าที่ถูก

4.1.5 เป็นพื้นที่ที่มีความปลอดภัยสูง เพราะ มีหลายหน่วยงานมาดูแลตั้งป้อมบริการ เช่น ตำรวจภูธรอำเภอควนโดน ทชด. ทหาร อส. ชรบ. เป็นต้น

4.2 จุดอ่อนของด้านชายแดนวังประจัน

4.2.1 พื้นที่คับแคบ

4.2.2 การจัดการพื้นที่ที่ไม่เป็นระบบระเบียบ

4.2.3 โครงสร้างพื้นฐานไม่เพียงพอ ที่จอดรถ ห้องน้ำไม่เพียงพอ และไม่สะอาด

4.2.4 ปัญหาขยะ

4.2.5 การบริการของผู้ประกอบการยังไม่ดีพอ

4.2.6 โครงสร้างพื้นฐานยังไม่เพียงพอ

4.3 โอกาสของด้านชายแดนวังประจัน

4.3.1 จัดเป็นเขตพื้นที่อนุโลมโดยกรมทางหลวงและอุทยานแห่งชาติทะเลบัน มีการอนุโลมให้ผู้ประกอบการปรับปรุงร้าน เริ่มในปี 2558

4.3.2 ในปี 2558 เริ่มมีการวางแผนปรับปรุงพัฒนาพื้นที่ด้านวังประจัน โดยกรมโยธาธิการและผังเมือง เริ่มในปี 2558 งบประมาณ 200 – 300 ล้านบาท โดยได้รับการสนับสนุนจากกรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย ขณะนี้อยู่ในช่วงการออกแบบแปลนด้านใหม่ ซึ่งเสร็จไปแล้ว 70 % อีก 30 % กำลังปรับปรุงเพื่อให้แปลนมีความสมบูรณ์มากที่สุดสำหรับพื้นที่

4.3.3 การเข้าออกมีความสะดวก โดยเป็นพื้นที่พิเศษ ทั้งนี้จังหวัดสตูล และรัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย ได้มีข้อตกลง (MOU) ในการอนุญาตให้นักท่องเที่ยวทั้งสองฝั่งไม่ต้องทำหนังสือเดินทาง (Passport) หรือใบผ่านแดน (Border Pass) แต่ต้องพกบัตรประจำตัว

ประชาชน สามารถมาจับจ่ายใช้สอยและข้ามผ่านแดนไปมาระหว่างกันได้ ในบริเวณขอบเขตของด่านวังประจันของไทยและด่านวังเกเลียนของมาเลเซีย

4.3.4 เอกชนมีการพัฒนาที่จอดรถที่คิดค่าบริการ สามารถจอดได้ 200 – 300 คัน

4.3.5 นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียมาเที่ยวเป็นจำนวนมาก มีกำลังซื้อสูง

4.3.6 นักท่องเที่ยวจากมาเลเซียและสามจังหวัดชายแดนใต้มาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก เพราะมีผู้ประกอบการ พ่อค้าแม่ค้าเป็นมุสลิม วัฒนธรรมและธรรมเนียมที่คล้ายคลึงกัน ส่งผลดีต่อการท่องเที่ยวและระบบเศรษฐกิจในพื้นที่

4.3.7 มีหลายหน่วยงานที่ร่วมกันรับผิดชอบดูแลพื้นที่

4.4 อุปสรรคของด่านชายแดนวังประจัน

4.4.1 พฤติกรรมของผู้ประกอบการที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการรुक้าพื้นที่ถนนหรือพื้นที่ป่า การมีแผนปรับปรุงพัฒนาตลาดที่ผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามคือแพ่งต่อกฎหมายของรัฐ

4.4.2 หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการพื้นที่ขาดความร่วมมือ ไม่ค่อยประสานงานกัน เช่น อุทยานแห่งชาติทะเลบัน อบต.วังประจัน อบจ.สตูล กรมทางหลวงศุลกากรวังประจัน เป็นต้น

4.4.3 เป็นเขตพื้นที่ อบต.วังประจัน และสมควรให้รับผิดชอบพื้นที่ แต่ไม่สามารถทำอะไรได้มาก อบจ.สตูล เป็นผู้จัดการพื้นที่ด้านและจัดเก็บผลประโยชน์

4.4.4 การคมนาคมมีความลำบาก จากฝั่งมาเลเซีย

4.4.5 วัฒนธรรมและนิสัยของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน คือ บ้านเองกฎหมายเข้ม มาไทยมั่วเต็มที่ ไม่สนใจใคร

4.4.6 งบประมาณน้อย

4.4.7 ปัญหาด้านกายภาพพื้นที่ที่เป็นข้อจำกัดในการขยายด้านและตลาดออกไป เป็นเขตพื้นที่อุทยาน การพัฒนาขยายพื้นที่ติดขัดด้วยข้อกฎหมาย

4.5 แนวทางการแก้ไขอุปสรรคของด่านชายแดนวังประจัน

4.5.1 ควรขยายเวลาเปิด-ปิดด่าน จนถึง 21.00 น.

4.5.2 สมควรย้ายพื้นที่ตลาด ถัดออกจากตัวด่านศุลกากร

4.5.3 พัฒนาด่านให้สะอาด สวยงาม เป็นระบบระเบียบ มีความทันสมัย

4.5.4 ต้องปรับปรุงตลาด ห้องน้ำ ที่จอดรถ

4.5.5 สร้างห้องละหมาดใหม่ เพราะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นมุสลิมจากสามจังหวัดชายแดนใต้และประเทศมาเลเซีย

4.5.6 ควรมีเตรียมพร้อมสร้างระบบน้ำประปา ไฟฟ้า กรณีมีการสร้าง
 ด้านใหม่ ซึ่งมันต้องสร้างใหม่ แน่นอนเร็ว ๆ นี้ (สมัย ละใบแด และอธิป สุขสง่า, 24 กุมภาพันธ์
 2558 : สัมภาษณ์)

5. อำเภอควนโดน

จากการศึกษาเก็บข้อมูลของอำเภอควนโดน ทำการสัมภาษณ์ข้าราชการ จำนวน
 2 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ พบว่า

5.1 จุดแข็งของด่านชายแดนวังประจัน

- 5.1.1 บรรยากาศดี เป็นธรรมชาติ
- 5.1.2 ลินค้าชายแดน
- 5.1.3 ความสะดวกในการเดินทาง
- 5.1.4 ร้านค้ามีจำนวนมาก
- 5.1.5 มีความปลอดภัยสูง มีตำรวจ/ตชด. ดูแลความปลอดภัย ตั้งด่าน
 บริการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่

5.2 จุดอ่อนของด่านชายแดนวังประจัน

- 5.2.1 ผู้ประกอบการไม่มีทักษะความรู้ที่เพียงพอ
- 5.2.2 มาตรฐานและคุณภาพสินค้าไม่ดี
- 5.2.3 พื้นที่คับแคบ
- 5.2.4 การค้าขายสินค้ารูล้ำพื้นที่ถนน
- 5.2.5 ปัญหาขยะ
- 5.2.6 ความไม่เป็นระบบระเบียบของพื้นที่
- 5.2.7 ความคึกคักของนักท่องเที่ยวมีแค่วันเสาร์ – อาทิตย์ เท่านั้น วันป
 วันจันทร์-ศุกร์มีจำนวนน้อย
- 5.2.8 เป็นด่านชายแดนขนาดเล็ก ไม่มีการขนส่งสินค้าจำนวนมาก ๆ
- 5.2.9 ผู้ประกอบการในพื้นที่มีน้อยมาก เพียง 30 % อีก 70 % เป็น
 ผู้ประกอบการ พ่อค้าแม่ค้าจากปาดังเบซาร์ โดยประกอบธุรกิจการค้า การบริการ ทั้งสองฝั่ง
 ประเทศ คนในพื้นที่เป็นเพียงแค่ลูกจ้าง คนงาน มอเตอร์ไซด์รับจ้างเท่านั้น

5.3 โอกาสของด่านชายแดนวังประจัน

- 5.3.1 ระยะทางใกล้กับรัฐเปอร์ลิส เพียงแค่ 23 กิโลเมตรเท่านั้น

5.3.2 นักท่องเที่ยวจากสามจังหวัดชายแดนใต้และประเทศมาเลเซีย นิยมมาเที่ยวเป็นจำนวนมาก

5.3.3 การสนับสนุนงบประมาณและการจัดการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น งบประมาณสนับสนุนจากทางจังหวัดสตูลและสำนักงานพาณิชย์จังหวัดสตูล 2 ครั้ง ในการจัดงานมหกรรมการค้าชายแดน ในกลางปีและปลายปี 2557 และการฝึกอบรมผู้ประกอบการการค้าชายแดน รวมไปถึงมีการสนับสนุนงบประมาณจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและสำนักงานกิจการความมั่นคงภายใน (สนมม.) เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยมีการจัดโครงการเดินวิ่งมินิมาราธอน

5.3.4 ด้านป่าดงเบขาร์มีความชบเซาแล้ว การเดินทางเข้า-ออก ระหว่างสองประเทศเป็นไปด้วยความลำบาก เพราะต้องทำหนังสือเดินทาง เห็นได้ชัดว่าผู้ประกอบการนักธุรกิจ มาประกอบธุรกิจที่นี่เป็นจำนวนมากแล้ว

5.3.5 ฝั่งประเทศไทยมีสถานะเป็นด่านถาวร ส่วนฝั่งประเทศมาเลเซีย มีสถานะเป็นจุดตรวจ (Check Point)

5.3.6 มีแผนสร้างแห่งใหม่ งบประมาณ 300 ล้านบาท โดยงบประมาณสนับสนุนจากกรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย ขณะนี้อยู่ในช่วงการออกแบบแปลนด้านใหม่ ใช้งบประมาณ 15 ล้านบาท ซึ่งใกล้เสร็จสมบูรณ์แล้ว

5.3.7 เป็นพื้นที่ด่านเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาของรัฐ และเป็นพื้นที่ที่เชื่อมความสัมพันธ์ของเครือข่ายของประชาชนของทั้งสองประเทศ รวมไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐต่อรัฐ (การเมืองระหว่างประเทศ)

5.3.8 อำเภอกวนโดนมีคณะทำงานชายแดน โดยมีคำสั่งจากจังหวัดสตูล มีการประชุมทุก ๆ เดือน เพื่อดูแลจัดการเรื่องพื้นที่ชายแดน มีคณะกรรมการคือ นายอำเภอกวน เป็นประธาน/ปลัดอำเภอกวน ฝ่ายความมั่นคง เป็นเลขานุการ หัวหน้าส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ ด่านศุลกากร อุทยานแห่งชาติทะเลบันพาณิชย์จังหวัดสตูล แขวงการทางเป็นคณะกรรมการ

5.3.9 เมื่อเข้า AEC พื้นที่นี้จะป็นไฮนธุรกิจ เป็นเส้นทางที่สำคัญระหว่างสตูลและรัฐเปอรลีส นักธุรกิจจะมาลงทุนมากขึ้น

5.3.10 ทางเข้าไปด้านวังประจัน มี 3 ทาง คือ ทางแยกฉลุ ทางแยกควนสะตอ และทางชลประทานตุสน

5.4 อุปสรรคของด่านชายแดนวังประจัน

5.4.1 ติดเขตพื้นที่อุทยานและเป็นเขตพื้นที่การสอบสวนสิทธิ์ ตามมติกรม. 2541 พบว่ามีพื้นที่ในบริเวณ ดังก้าวและโดยรอบส่วนใหญ่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน 800 กว่าราย

5.4.2 การคมนาคมจากประเทศมาเลเซียมีความยากลำบาก สภาพพื้นที่เป็นภูเขา เป็นหุบเหว ระยะทางกว่า 5 กิโลเมตร ในปี 2557 เกิดอุบัติเหตุรถทัวร์นักท่องเที่ยวตกเหว ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต 3 ราย และบาดเจ็บจำนวนมาก

5.4.3 การบังคับใช้กฎหมายที่ยากลำบาก ชัดกับสิ่งที่ชาวบ้านเป็นและต้องการ

5.4.4 การคมนาคมขนส่งสินค้าลำบาก

5.4.5 ข้อจำกัดด้านกฎหมายของแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการพื้นที่

5.4.5 ลิทธิของผู้ประกอบการที่ไม่ได้รับการคุ้มครอง ตัวอย่าง ในกรณีไฟไหม้ร้านค้า ในช่วงปลายปี 2557 เสียหายไป 7 ร้าน หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องจะช่วยเหลือก็ติดขัดในเรื่องข้อกฎหมาย เพราะไม่ได้จดทะเบียนร้านค้า และเป็นเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติสุดท้าย อบต.วังประจัน ใช้งบประมาณในการเยียวยาช่วยเหลือเพื่อประกอบอาชีพ ร้านค้าละ 10,000 บาท

5.4.6 เวลาเปิด-ปิดด่าน

5.4.7 การเชื่อมโยงประสานงานที่แตกต่างกันทั้งสองฝั่งไทย-มาเลเซีย กล่าวคือ ฝั่งประเทศไทยมีสถานะเป็นด่านถาวร ศุลกากรจะเป็นผู้รับผิดชอบการเปิด-ปิดด่าน ส่วนฝั่งประเทศมาเลเซีย มีสถานะเป็นจุดตรวจ (Check Point) ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง เป็นผู้รับผิดชอบการเปิด-ปิดด่าน การประสานงานร่วมกันจึงเป็นไปคนละแบบ

5.4.8 ไม่มีตู้ ATM หลายธนาคารที่ทางอำเภอติดต่อส่งหนังสือไปก็เงียบ ทางอำเภอได้ไปพูดคุยกับผู้อำนวยความสะดวกในพื้นที่อำเภอควนโดน ทราบว่า ไม่คุ้มทุนกับการไปวางตู้ ATM บริการตรงนั้น เพราะต้องมีการกดเดือนละ 6,000 ครั้ง ไม่ทราบว่าเขาไปศึกษาหรือวัดกันอย่างไรว่าไม่มีคน เพราะหน่วยงานราชการในพื้นที่ตรงนั้น ก็มีอุทยานแห่งชาติทะเลบัน มีด่านศุลกากร ด้านตรวจพืช ด้านตรวจคนหางาน ตำรวจ ทหาร อบต. และชาวบ้านอีกหลายหมู่บ้าน ยังไม่นับรวมถึงนักท่องเที่ยวที่มาในแต่ละวัน แบบนี้เสียโอกาสมาก ดังที่กล่าวว่าผู้คนทั้งหมดนั้น เมื่อมีความต้องการด้านการเงิน ต้องการกดเงินก็จำเป็นต้องเดินทางออกมากดเงินที่ในตัวอำเภอควนโดนหรือตัวอำเภอเมืองสตูล เป็นระยะทางกว่า 20 - 30 กิโลเมตร ซึ่งมันไม่คุ้มเลย ถ้ามีจะดีกว่า

5.4.9 พื้นที่ขยายตัวเร็วมากจนภาครัฐจัดการไม่ทัน

5.4.10 งบประมาณสนับสนุนน้อย

5.4.11 การขาดความร่วมมือของหน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ ไม่มีหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพชัดเจนในการจัดการพื้นที่ แต่ละส่วนต่างคนต่างทำ ไม่ประสานกัน ไม่มีผู้นำที่ชัดเจน อย่างที่ทราบกันว่าเป็นพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติทะเลบัน โดยจัดสรรพื้นที่ให้สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสตูล ด้านศุลกากรวังประจัน และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ใช้พื้นที่ 49

ไว้ ตั้งหน่วยงานราชการต่าง ๆ เช่น ด้านตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ด้านตรวจพืชวังประจัน ด้านตรวจคนหางานวังประจัน ศุลกากรวังประจัน เป็นต้น แต่ละหน่วยงานมีการจัดสรรดูแลรับผิดชอบ โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีการจัดหารายได้ เก็บค่าเช่าจากผู้ประกอบการต่าง ๆ แต่การพัฒนาและดูแลถือว่าไม่ไปถึงไหน ทั้งที่ความเป็นจริงหน่วยงานที่ควรรับผิดชอบชัดเจน ควรจะเป็น อบต.วังประจัน แต่ก็ทำอะไรได้ไม่เต็มที่ ทำได้แค่เก็บขยะและดูแลเรื่องการประปา พอเวลามีปัญหาต่าง ๆ ผู้ประกอบการหรือหน่วยงานต่าง ๆ จะผลักรถให้ อบต.วังประจัน อบต.วังประจัน ก็ทำอะไรไม่ได้ พูดไม่ออกบอกไม่ถูก เพราะ อบจ.สตูลและหน่วยงานอื่น ๆ ไม่ได้ส่งมอบพื้นที่ให้อยู่ในการดูแลจัดการของ อบต.วังประจัน ถ้ามีการส่งมอบให้ดูแลรับผิดชอบโดยชัดเจน อบต.วังประจันก็สามารถพัฒนาพื้นที่ได้อย่างเต็มกำลัง ไม่ติดขัดข้อกฎหมายระหว่างกันและกัน

5.5 แนวทางการแก้ไขอุปสรรคของด้านชายแดนวังประจัน

5.5.1 ควรมีตู้ ATM

5.5.2 ทั้ง 3 หน่วยงานหลักที่ควรมาพูดคุยตกลงกันให้ชัดเจนในการจัดการพื้นที่ คือ อบจ.สตูล ศุลกากรวังประจัน และอุทยานแห่งชาติทะเลบัน ถ้าพูดคุยตกลงกันไม่ได้ ปัญหามันคาราคาซังแบบนี้ไม่พัฒน้าย่อยอยู่กับที่เหมือนเดิม ควรทำงานประสานงานกันให้มากกว่าสำหรับหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องในการรับผิดชอบพื้นที่ โดยเฉพาะอุทยานแห่งชาติทะเลบัน ที่ไม่ค่อยสนใจใส่ใจหน่วยงานอื่น ๆ หน่วยงานรัฐควรพูดคุยกันให้ชัดเจน ไม่ใช่ทำอะไรก็ทำ ๆ แบบให้พ้น ๆ พูดกันให้เคลียร์ให้หน่วยงานใดมาเป็นเจ้าภาพนำทีมในการพัฒนาที่ชัดเจน ได้เจ้าภาพนำทีมชัดเจนแล้วถือว่าสำเร็จแล้ว ปัญหาอื่น ๆ ทุกอย่างก็จะแก้ไขได้ตามมาเอง

5.5.3 อบรมพัฒนาผู้ประกอบการ ให้มีความเข้าใจและรู้จักชะงัดในการบริการ การตลาด

5.5.4 การจัดโซนจัดพื้นที่ควรทำให้มันเป็นระบบระเบียบ ให้มีมาตรฐานให้มันสวยงามน่าดู ปรับปรุงด้านและร้านค้า ควรให้การค้าขายของผู้ประกอบการอยู่ในพื้นที่ที่จัดสรรให้มันเป็นระบบระเบียบ โดยมีมาตรการต่าง ๆ ในการจัดการ เพราะถ้าปล่อยไว้แบบนี้มันก็อยู่แบบนี้ ไม่มีการแก้ไขไม่มีการดูแล ก็เป็นปัญหาเรื้อรังต่อไป

5.5.5 การย้ายตลาดชายแดน เป็นสิ่งที่น่าเป็นไปได้ เพราะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ก็อยากมาเที่ยวซื้อสินค้า มาเดินชมตลาด และข้ามผ่านแดนไปมาระหว่างกันของสองประเทศ (ไทย-มาเลเซีย) ซึ่งเป็น เสน่ห์ต่างจากพื้นที่อื่น ที่ให้นักท่องเที่ยวนิยมมาพื้นที่นี้ ตลาดและการท่องเที่ยวที่มันเป็นที่รู้จักอยู่แล้ว หากว่ามันเปลี่ยนแปลงไป ย่อมส่งผลกระทบต่อได้

5.5.6 เรื่องระบบระเบียบการจัดการและการพัฒนาพื้นที่ควรให้เป็นไปโดยวิถีชุมชน รัฐควรให้จัดการโดยชุมชนตามคนชุมชนบ้าง มิใช่จะมาสั่งการมาจากเบื้องบนทั้งหมด ควรให้เขาจัดการกันเองดู เพราะเขารู้ว่าปัญหาของเขาคืออะไร จะแก้ยังไง รัฐคือตัว

ประสานคือตัวกลาง มันต้องแบบนี้ (ราเชนทร์ ราชพิทักษ์ และสุทิน นพชำนาญ, 24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

6. สถานีตำรวจภูธรควนโดน

จากการศึกษาเก็บข้อมูลของสถานีตำรวจภูธรควนโดน ทำการสัมภาษณ์ข้าราชการ จำนวน 2 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ พบว่า

6.1 จุดแข็งของด่านชายแดนวังประจัน

- 6.1.1 เป็นพื้นที่ที่มีความปลอดภัยสูง
- 6.1.2 เป็นพื้นที่ธรรมชาติ มีความสวยงาม
- 6.1.3 ลินค้าราคาถูก
- 6.1.4 ลินค้ามีปริมาณมาก โดยเฉพาะของเบ็ดเตล็ด

6.2 จุดอ่อนของด่านชายแดนวังประจัน

- 6.2.1 เป็นด่านเล็ก
- 6.2.2 ด้วตลาดคับแคบ
- 6.2.3 ผู้ประกอบการต่างคนต่างแย่งพื้นที่ขายสินค้า จนไม่เป็นระเบียบ การค้าขายรุกล้ำพื้นที่ถนน รถติด เกิดอันตรายต่อนักท่องเที่ยว
- 6.2.4 ผู้คนแออัด ร้านค้าไม่เป็นระเบียบมากในช่วงวันหยุดงานเทศกาล
- 6.2.5 เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในพื้นที่พูดคุยภาษามลายูไม่ค่อยได้ แต่พูดอังกฤษได้ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวมาเลเซีย นิยมพูดภาษามลายู

6.3 โอกาสของด่านชายแดนวังประจัน

- 6.3.1 ด่านปางดงเบซาร์เริ่มชบเซาและมีที่ท่าว่าจะดับในที่สุด เห็นได้ว่าผู้ประกอบการพ่อค้าแม่ค้าจะมาจากปางดงเป็นส่วนใหญ่ และเพิ่มมากขึ้น โดยมาทำธุรกิจทั้งสองฝั่ง คือ ด่านวังประจัน ประเทศไทย และด่านวังเกลียน ประเทศมาเลเซีย ทำให้ที่นี่คึกคักธุรกิจเงินสะพัดเพิ่มขึ้น
- 6.3.2 ระยะทางใกล้เปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย มากกว่าพื้นที่อื่น ๆ ใกล้เพียง 22 กิโลเมตร
- 6.3.3 นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียมีกำลังซื้อสูง
- 6.3.4 นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียนิยมมาท่องเที่ยวและจับจ่ายใช้สอยเป็นจำนวนมาก

6.3.5 สถานที่ท่องเที่ยวที่ใกล้เคียงที่น่าสนใจมีหลายแห่ง เช่น อุทยานแห่งชาติทะเลบัน บ่อน้ำร้อนทุ่งนุ้ยล่องแก่งน้ำตกวังสายทอง ถ้ำภูผาเพชร เป็นต้น นักท่องเที่ยวไปเที่ยวและกลับมาซื้อสินค้าที่นี่

6.3.6 มีแผนขยายตลาด งบประมาณสนับสนุนจากกรมโยธาธิการและผังเมือง

6.4 อุปสรรคของด้านชายแดนวังประจัน

6.4.1 อุปสรรคด้านพื้นที่ ขยับขยายยาก

6.4.2 การจราจรติดขัด ยาวเป็น 3-5 กิโลเมตร ในช่วงมีตลาดการค้าชายแดน ถนนจะแคบมากเพราะมีนักท่องเที่ยวมาเดินจับจ่ายซื้อสินค้า ผู้ประกอบการก็ค้าขายสินค้า ตั้งขายของรुक้าผิวจราจร การสัญจรก็ลำบาก เป็นอันตรายต่อนักท่องเที่ยว

6.4.3 ห้องน้ำ ที่จอดรถไม่เพียงพอ

6.4.4 เป็นเขตไหล่เขา เปิดขยายด้านได้ยาก ติดเขตพื้นที่อุทยาน

6.4.5 ติดขัดกับกฎระเบียบของอุทยานแห่งชาติทะเลบัน

6.4.7 ระบบการจัดส่งน้ำประปายังมีปัญหา เพราะเป็นประปาภูเขา

6.4.8 ไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบชัดเจนในการจัดการพื้นที่ ในด้านการบริหารจัดการโดยหลายหน่วยงานไม่มีการประสานกัน ขาดความร่วมมือ

6.4.9 การแก้ปัญหาจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องเป็นไปแบบไฟไหม้ฟาง จัดกิจกรรมเพื่อเอาหน้า แก้ปัญหาไม่ตรงจุด ไม่ได้มีการมีส่วนร่วมจากชุมชน

6.4.10 นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมนิคมซื้อสินค้าที่วางขายตามเพิงร้านทั่วไป การจัดพื้นที่จัดโซนให้เป็นสัดส่วนชัดเจน นักท่องเที่ยวไม่นิยมไปซื้อ เพราะคิดว่าราคาแพง ไม่ได้อารมณ์ความรู้สึกว่ามาเที่ยวด้านชายแดนที่นี่

6.4.11 เป็นเขตพื้นที่รับผิดชอบของ อบต.วังประจัน แต่ทำอะไรได้ไม่เต็มที่ เพราะ อบจ.สตูลเข้ามาจัดการพื้นที่

6.4.12 การเปลี่ยนผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ผู้บริหารและนักการเมืองท้องถิ่น ที่เปลี่ยนแปลงตามวาระสมัย ส่งผลให้การทำงานและการพัฒนาพื้นที่ไม่มีความต่อเนื่อง บางทีก็ขัดแย้งกัน

6.5 แนวทางการแก้ไขอุปสรรคของด้านชายแดนวังประจัน

6.5.1 อยากให้เปิดเป็นเขตตลาดเสรี

6.5.2 อยากให้การเข้าออกผ่านด่านทั้งสองฝั่งประเทศมีความสะดวกมากกว่านี้

6.5.3 ขยายเวลาเปิด-ปิด จากเดิม 07.00 น.-18.00 น. เป็น 07.00 น.-22.00 น. เพราะเวลาประเทศมาเลเซีย เร็วกว่าประเทศไทย 1 ชั่วโมง เวลาปิดด่านที่ช้าลง ทำ

ให้นักท่องเที่ยวได้ไปเที่ยวพื้นที่อื่นในตัวจังหวัดได้ ตามปกติด้านปิด 18.00 น. นักท่องเที่ยวที่ไปเที่ยวไกลๆ เมื่อกลับมาไม่ทันเวลาด้านปิด ก็ผ่านไม่ได้ ต้องอ้อม กลับไปทางด้านสะเดา ที่ปิดด้านเวลา 24.00 น. ซึ่งมีระยะทางที่ไกลกว่า 160 กิโลเมตร จากด้านวังประจัน ทำให้เสียเวลาและเสียค่าน้ำมันเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ตัวด้านวังประจันกับรัฐเปอร์ลิสระยะทางห่างกันแค่ 22 กิโลเมตรเท่านั้น การขยายเวลาปิดด้านวังประจันนี้ ไม่ใช่คนในพื้นที่วังประจันและนักท่องเที่ยวเท่านั้นที่ได้ประโยชน์ ในส่วนของคนพื้นที่สะเดา คลองแงะ นาทวี ก็จะได้ประโยชน์อย่างมากด้วย

6.5.4 ควรให้อำนาจหน้าที่ส่วนท้องถิ่นและชุมชนเป็นผู้จัดการและรับผิดชอบพื้นที่อย่างเต็มที่

6.5.5 ควรมีการจัดโซนพื้นที่ใหม่ให้เป็นระเบียบ

6.5.6 ปรับปรุงระบบไฟฟ้า ประปา ห้องน้ำ และที่จอดรถให้ดีมีมาตรฐาน

6.5.7 การบริการของเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในพื้นที่ต้องปรับปรุง

6.5.8 การอบรมพัฒนาในด้านภาษาและวัฒนธรรม ทั้งผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน

6.5.9 ควรขยายพื้นที่ด้าน (นิรุตต์ ปะดุกา และสุัน ตำบล, 24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

7. ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองควนโดน

จากการศึกษาเก็บข้อมูลของตำรวจตรวจคนเข้าเมืองควนโดน ทำการสัมภาษณ์ข้าราชการ จำนวน 1 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ พบว่า

7.1 จุดแข็งของด่านชายแดนวังประจัน

7.1.1 เป็นด่านที่เข้า-ออกง่าย สะดวกรวดเร็ว

7.1.2 ถ้ามาจากฝั่งมาเลเซียจะมีระยะทางใกล้กว่าป่าดง-สะเดา

7.2 จุดอ่อนของด่านชายแดนวังประจัน

7.2.1 ไม่มีการเข้มงวด

7.2.2 สินค้าไม่ค่อยมีคุณภาพ

7.3 โอกาสของด่านชายแดนวังประจัน

7.1.1 นักท่องเที่ยวเยอะในช่วงเทศกาล

7.1.2 ขึ้นอยู่กับตัวด่านศุลกากร

7.4 อุปสรรคของด้านชายแดนวังประจัน

7.4.1 พฤติกรรมและนิสัยของชาวบ้านหรือผู้ประกอบการที่จัดการลำบาก ส่งผลต่อความไม่เป็นระบบระเบียบของพื้นที่นี้

7.4.2 ติดขัดกับข้อกำหนดของอุทยาน จึงไม่พัฒนา

7.4.3 การคมนาคมขนส่งมีความยากลำบาก เป็นหุบเหวหุบเขา

7.4.4 เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ

7.4.5 งบประมาณน้อยในการพัฒนา

7.4.6 คนเยอะในช่วงเทศกาล การควบคุมดูแลลำบาก

7.4.7 สภาพพื้นที่เขาสูงเป็นอุปสรรค ฝนตก พายุเข้า โทรศัพท์และ

ไฟฟ้าจะดับ

7.4.8 การสื่อสารติดต่อประสานงานแย่มาก เครื่องมืออุปกรณ์ใช้งานไม่

ทันสมัย

7.5 แนวทางการแก้ไขอุปสรรคของด้านชายแดนวังประจัน

7.5.1 ควรตกลงให้มีหน่วยงานรับผิดชอบจัดการพื้นที่ให้มีความชัดเจน

7.5.2 ควรพัฒนาระบบเครือข่าย Online ให้มีความทันสมัย

7.5.3 การจัดโซนพื้นที่

7.5.4 การเพิ่มงบประมาณในการแก้ไขปัญหา (อารักษ์ ประสมทรัพย์,

24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

8. ด้านตรวจพิชวังประจัน

จากการศึกษาเก็บข้อมูลของด้านตรวจพิชวังประจัน ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารและข้าราชการ จำนวน 2 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ พบว่า

8.1 จุดแข็งของด้านชายแดนวังประจัน

8.1.1 สินค้าราคาถูก มีความหลากหลาย

8.1.2 ความคึกคักและเงินแพร่สะพัดในช่วงวันหยุด งานเทศกาล

8.1.3 นักท่องเที่ยวนิยมมาเที่ยวกันมาก

8.2 จุดอ่อนของด้านชายแดนวังประจัน

8.2.1 สินค้าไม่มีคุณภาพ การบริการไม่ดี

8.2.2 การจัดการพื้นที่และจัดการตลาดชายแดนไม่เป็นระบบ

8.2.3 โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกยังไม่เพียงพอ (ห้องน้ำ/ที่จอดรถ)

8.2.4 ปัญหาขยะเคลื่อนกลาด

8.2.5 ลินค่านำเข้าทางด้านมีปริมาณน้อย (นำเข้าจำนวนมาก แต่กระทำ โดยถูกกฎหมายน้อยมาก)

4.6 เจ้าหน้าที่ของรัฐมีปริมาณไม่เพียงพอ ขาดแคลน

8.3 โอกาสของด่านชายแดนวังประจัน

8.3.1 ทางจังหวัดสตูล อำเภอควนโดน สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสตูล และภาคราชการส่วนท้องถิ่นมีการ ส่งเสริมการท่องเที่ยวและพัฒนาผู้ประกอบการ โดยจัดงานและ กิจกรรมต่าง ๆ เช่น จัดงานการค้าชายแดน การจัดอบรมผู้ประกอบการ การจัดวิ่งมินิมาราธอน ส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นต้น

8.3.2 นักท่องเที่ยวมาเที่ยวเยอะ เป็นโอกาสพัฒนาการค้าการท่องเที่ยว

8.3.3 รัฐบาลวางแผนสร้างด่านใหม่และจัดการพื้นที่ใหม่

8.3.4 ทางจังหวัดสตูล ส่งเสริมการท่องเที่ยวและการค้าชายแดน โดย กำหนดเป็นนโยบายของจังหวัด

8.3.5 การเข้าสู่ AEC การพัฒนาต่าง ๆ ก็เพิ่มขึ้น นักท่องเที่ยวก็ เพิ่มขึ้นตามมา

8.4 อุปสรรคของด่านชายแดนวังประจัน

8.4.1 พ่อค้าแม่ค้าหรือผู้ประกอบการมีพฤติกรรมที่มักายเห็นแก่ตัว ดื้อรั้น ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ

8.4.2 พื้นที่อิทธิพล มีผลประโยชน์สูง (จากสินค้าหนีภาษี)

8.4.3 การคมนาคมจากมาเลเซียมีความยากลำบาก

8.4.4 การไม่ประสานกันไม่ร่วมมือกันต่างคนต่างทำงานของหน่วยงาน ราชการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

8.4.5 อำนาจหน้าที่หน่วยงานที่รับผิดชอบงานในพื้นที่ไม่มีความชัดเจน

8.4.6 เป็นเขตพื้นที่อุทยานจะพัฒนากระทำการใด ๆ ต่างติดขัดกับ กฎระเบียบอุทยาน

8.4.7 งบประมาณในการพัฒนาพื้นที่มีการตัดงบประมาณ

8.4.8 การติดต่อสื่อสาร เครื่องอำนวยความสะดวก เครื่องไม้เครื่องมือ ในการปฏิบัติงานราชการยังล้าหลังไม่ทันสมัย และไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก ภาครัฐ

8.5 แนวทางการแก้ไขอุปสรรคของด้านชายแดนวังประจัน

8.5.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรับผิดชอบพื้นที่ควรมีการประสานงาน มีความร่วมมือกันพัฒนาพื้นที่ มากกว่านี้

8.5.2 ควรมีการจัดระเบียบพื้นที่ใหม่ให้มีความสะอาด สวยงาม และมีมาตรฐาน

8.5.3 อยากให้เพิ่มเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานในพื้นที่ให้มากขึ้น

8.5.4 เครื่องไม้เครื่องมือ เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานราชการควรมีการสนับสนุนงบประมาณมากกว่านี้

8.5.5 เป็นเขตพื้นที่ที่ควบคุมค่อนข้างยาก อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้มงวดมากกว่านี้

8.5.6 อยากให้รัฐบาลและส่วนกลางสนใจในการแก้ปัญหาพื้นที่มากกว่านี้

8.5.7 เจ้าหน้าที่ควรทำงานด้วยความระมัดระวัง อันไหนที่สุ่มเสี่ยงต่อชีวิตมันก็ต้องปล่อยเลยตามเลย บางทีก็ทำอะไรไม่ได้ วางตัวให้เหมาะสม หวังว่ามันจะดีขึ้น พัฒนาขึ้น(ลักษณะ ไร่กสิกรรม และ สมศักดิ์ กาญจนมุสิก, 24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

9. ด้านตรวจคนหางานวังประจัน

จากการศึกษาเก็บข้อมูลของด้านตรวจคนหางานวังประจัน ทำการสัมภาษณ์ข้าราชการ จำนวน 1 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ พบว่า

9.1 จุดแข็งของด้านชายแดนวังประจัน

9.1.1 นักท่องเที่ยวนิยมมาท่องเที่ยว

9.1.2 นักท่องเที่ยวนิยมมาซื้อสินค้า

9.2 จุดอ่อนของด้านชายแดนวังประจัน

9.2.1 พื้นที่คับแคบ

9.2.2 การจัดระเบียบที่แย่มาก

9.2.3 สินค้าวางขายไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย

9.2.4 ช่วงเสาร์-อาทิตย์ การจราจรติดขัด การเดินทางผ่านแดนมีความยากลำบาก

9.2.5 การส่งเสริมสินค้าชุมชน สินค้าท้องถิ่นมีน้อย

9.3 โอกาสของด้านชายแดนวังประจัน

9.3.1 มีการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาด้านจากรัฐบาล ในปี 2560

9.3.2 ด้านนี้มีระยะทางใกล้กับปาดังเบซาร์ และสะเดา ประมาณ 23 กิโลเมตร ถ้าเดินทางผ่านไปทางมาเลเซีย ถ้าพัฒนาทางดี ๆ จะสะดวกมาก

9.4 อุปสรรคของด้านชายแดนวังประจัน

- 9.4.1 การขนส่งไม่สะดวก
- 9.4.2 ด้านกายภาพพื้นที่
- 9.4.3 ห้องน้ำไม่สะดวก ไม่เพียงพอ เปิดปิดจำกัดเวลา
- 9.4.4 ไฟฟ้าดับแทบทุกเดือน ระบบ Internet และโทรศัพท์มีปัญหาบ่อย ๆ
- 9.4.5 ระบบสาธารณสุขไม่พร้อม เช่น ระบบโทรศัพท์ใช้งานไม่ได้ เป็นต้น
- 9.4.6 งบประมาณมีน้อย และรัฐบาลตัดงบประมาณที่จะเข้าสู่พื้นที่นี้ เพราะไม่ค่อยเห็นความสำคัญของพื้นที่

9.5 แนวทางการแก้ไขอุปสรรคของด้านชายแดนวังประจัน

- 9.5.1 อยากให้ภาครัฐเพิ่มงบประมาณในการพัฒนาพื้นที่
- 9.5.2 ควรส่งเสริมสินค้าชุมชนให้มากกว่านี้
- 9.5.3 ควรปรับปรุงระบบสาธารณสุขและโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นให้ดี (สาทิพย์ สันแก้ว , 23 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

10. สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสตูล

จากการศึกษาเก็บข้อมูลของสำนักงานพาณิชย์จังหวัดสตูล ทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ จำนวน 2 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ พบว่า

10.1 จุดแข็งของด้านชายแดนวังประจัน

- 10.1.1 มีสินค้าเป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น
- 10.2.2 ราคาถูกเป็นจุดเด่น
- 10.2.3 เป็นพื้นที่ธรรมชาติที่มีตลาดนัดชายแดนและมีการนำเข้า-ส่งออกสินค้าผ่านด่านศุลกากรวังประจัน

10.2 จุดอ่อนของด้านชายแดนวังประจัน

- 10.2.1 ด้านภาษา การประสานงาน / การให้บริการสื่อสารด้านภาษา
- 10.2.2 เส้นทางคมนาคม เส้นทางเชื่อมต่อระหว่างประเทศ
- 10.2.3 การส่งออกมีปริมาณน้อย

10.3 โอกาสของด้านชายแดนวังประจัน

- 10.3.1 การพัฒนาด้านเอกลักษณ์ท้องถิ่น ชนบธรรมนิยม ประเพณีแบบพื้นบ้าน ในการพัฒนาศักยภาพการค้าชายแดนด้านวังประจัน
- 10.3.2 มีการพัฒนาระบบโครงสร้างที่นี้โดยเป็นระบบ Logistic ที่เป็นเส้นทางขนส่งสินค้าผ่านแดน/ชายแดน
- 10.3.3 มีการทบทวนมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี แต่ละประเทศกำหนดขึ้นโดยอาจอนุโลมเฉพาะเขตชายแดน
- 10.3.4 ศักยภาพขนาดมีปานกลาง เพราะมีการสนับสนุนและมีการลงทุนของภาคเอกชน สามารถเพิ่มศักยภาพผู้ค้าตลาดนัดชายแดนได้อีก

10.4 อุปสรรคของด้านชายแดนวังประจัน

- 10.4.1 การสื่อสารระหว่างผู้ค้า-ผู้ขาย
- 10.4.2 การคมนาคมขนส่ง เส้นทางขนส่งสินค้าไม่พร้อม
- 10.4.3 กฎระเบียบเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ
- 10.4.4 ภาษีและมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีที่มาเลเซียและอินโดนีเซียกำหนดขึ้นทำให้การนำเข้า-ส่งออกสินค้าลดลง เช่น ระบบจำกัดการนำเข้าหอมแดง ข้าวสาร โดยกำหนดโควตาและต้องนำเข้าด้วยระบบตู้คอนเทนเนอร์ นำเข้าสินค้าประเภทข้าวสาร ได้ไม่เกิน 1 ล้านบาทต่อวัน เป็นต้น
- 10.4.5 ปัจจัยทางการเมืองระดับพื้นที่และระดับประเทศ

10.5 แนวทางการแก้ไขอุปสรรค

- 10.5.1 พัฒนาทักษะผู้ประกอบการ
- 10.5.2 พัฒนาเส้นทางคมนาคมร่วมกันระหว่างไทย-มาเลเซีย
- 10.5.3 ประสานงานร่วมมือกันมากขึ้นสำหรับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
- 10.5.4 อนุโลมด้านกฎระเบียบและลดหย่อนภาษีต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประกอบการให้ดีขึ้น
- 10.5.5 ควรแก้กฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าชายแดน

10.5.6 ควรพัฒนาและเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพื่อให้ผู้ประกอบการในพื้นที่และต่างพื้นที่มีแรงจูงใจในการลงทุน เพื่อจะได้ลดอุปสรรคทางการค้าระหว่างกันและจะเกิดประโยชน์ทั้งสองฝ่าย (อินชา อังโชติพันธ์ และนายปริศนา, 23 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

11. หอการค้าจังหวัดสตูล

จากการศึกษาเก็บข้อมูลของหอการค้าจังหวัดสตูล ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารและรองผู้บริหาร จำนวน 2 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ พบว่า

11.1 จุดแข็งของด้านชายแดนวังประจัน

- 11.1.1 ผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับที่ดี
- 11.1.2 เป็นตลาดการค้าชายแดนที่มีชื่อเสียง
- 11.1.3 มีความมั่นคงปลอดภัยดี

11.2 จุดอ่อนของด้านชายแดนวังประจัน

- 11.2.1 ตลาดการค้าชายแดนขาดระเบียบ และการจัดการยังไม่ดี
- 11.2.2 กฎระเบียบไม่สามารถปฏิบัติใช้ได้

11.3 โอกาสของด้านชายแดนวังประจัน

- 5.1 เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงพาณิชย์
- 5.1 ภาครัฐมีการวางแผนสร้างด่านใหม่
- 5.2 หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนหลายหน่วยงานร่วมรับผิดชอบจัดการพื้นที่

11.4 อุปสรรคของด้านชายแดนวังประจัน

- 11.4.1 การจัดการพื้นที่เป็นไปด้วยอุปสรรคด้านกายภาพและข้อกฎหมาย
- 11.4.2 การคมนาคมฝั่งมาเลเซียเป็นเขาสูงชัน การเดินทางสัญจรลำบาก รถขนส่งขนาดใหญ่เดินทางไม่ได้
- 11.4.3 พิธีการทางศุลกากร
- 11.4.5 ข้อกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา เช่น กฎหมายของอุทยาน อัตรากาฬ
- 11.4.6 ปัญหาการเมืองและการต่อรองกับรัฐบาล

11.5 แนวทางการแก้ไขอุปสรรคของด้านชายแดนวังประจัน

11.1.1 ภาครัฐควรเข้าใจและส่งเสริมภาคเอกชน โดยการแก้ไขกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรค

11.1.2 ในอนาคตสร้างด่านใหม่ควรมีการวางระบบ จัดการพื้นที่ให้ดี (วิฑชัย อรุณอร่ามศักดิ์ และอภิชาติ อภิศักดิ์ภิรมย์ , 23 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

6. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

จากการศึกษาเก็บข้อมูลของผู้ประกอบการ ทำการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการจำนวน 15 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ พบว่า

1. จุดแข็งของด้านชายแดนวังประจัน

1.1 เป็นตลาดการค้าชายแดนที่มีชื่อเสียง (วินิทร่า หมดตาเร้ะ, นูรฮี้ดาญา ใจดี ,ซาฟีอี เครื่องครัว ,ระพีพร บุษิตำ , กอเหม้ ,นางละ, นางเยาะ, เตนะ, มะระยะ นิส่าและ,เมธยา หินซัด,สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเซีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-23 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

1.2 มีปลอดภัยดี/ไม่มีปัญหาอาชญากรรม (วินิทร่า หมดตาเร้ะ, นูรฮี้ดาญา ใจดี ,ซาฟีอี เครื่องครัว ,ระพีพร บุษิตำ , กอเหม้ ,นางละ, นางเยาะ, เตนะ, มะระยะ นิส่าและ, เมธยา หินซัด,สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเซีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-23 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

1.3 สินค้าราคาถูก/ต่อรองราคาได้ (วินิทร่า หมดตาเร้ะ, นูรฮี้ดาญา ใจดี ,ซาฟีอี เครื่องครัว ,ระพีพร บุษิตำ , กอเหม้ ,นางละ, นางเยาะ, เตนะ, มะระยะ นิส่าและ,เมธยา หินซัด, สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเซีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-23 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

1.4 พื้นที่ใกล้ประเทศมาเลเซีย เข้า-ออกสะดวก (วินิทร่า หมดตาเร้ะ, นูรฮี้ดาญา ใจดี ,ซาฟีอี เครื่องครัว ,ระพีพร บุษิตำ , กอเหม้ ,นางละ, นางเยาะ, เตนะ, มะระยะ นิส่าและ,เมธยา หินซัด, สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเซีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-23 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

2. จุดอ่อนของด้านชายแดนวังประจัน

2.1 ปัญหาขยะ (วินิทร่า หมดตาเร้ะ,เมธยา หินซัด,สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเซีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558: สัมภาษณ์)

2.2 สภากาชาดค้าค้ำแคบ พื้นที่มีจำกัด (วินิทร่า หมดตาเร้ะ, นูรฮี้ดาญา ใจดี ,ซาฟีอี เครื่องครัว ,ระพีพร บุษิตำ , กอเหม้ ,นางละ, นางเยาะ, เตนะ, มะระยะ นิส่าและ,เมธยา

หินขัด, สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเชีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

2.3 การจัดการพื้นที่ไม่เป็นระเบียบ (วินิตรา หมาดตาเระ, นูรฮิดาญา ใจดี , ซาฟีอี เครื่องครัว , ระพีพร บูอีดำ , กอเน็ม , นางละ, นางเยาะ, เตนะ, มะระยะ นิสาและ, เมธยา หินขัด, สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเชีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

2.4 ร้านค้าที่ไม่เป็นระเบียบ รุกล้ำพื้นผิวจราจร ส่งผลต่อปัญหาจราจรและความไม่สวยงามของพื้นที่ (ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเชีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 23-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

2.5 ห้องน้ำ ที่จอดรถไม่เพียงพอ (วินิตรา หมาดตาเระ, นูรฮิดาญา ใจดี , ซาฟีอี เครื่องครัว , ระพีพร บูอีดำ , กอเน็ม , นางละ, นางเยาะ, เตนะ, มะระยะ นิสาและ, เมธยา หินขัด, สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเชีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

2.6 คุณภาพสินค้า (ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเชีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 23-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

2.7 เงินทุนหมุนเวียนในการลงทุน (วินิตรา หมาดตาเระ, นูรฮิดาญา ใจดี , ซาฟีอี เครื่องครัว , ระพีพร บูอีดำ , กอเน็ม , นางละ, นางเยาะ, เตนะ, มะระยะ นิสาและ, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

2.8 การสต็อกสินค้าไม่มีพื้นที่เก็บ ต้องนำไปเก็บที่บ้าน (วิ, ระพีพร บูอีดำ , กอเน็ม , นางละ, นางเยาะ, เตนะ, มะระยะ นิสาและ, เมธยา หินขัด, สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

3. โอกาสของด้านชายแดนวังประจัน

3.1 เป็นตลาดการค้าชายแดนที่มีชื่อเสียง นักท่องเที่ยวนิยมมาเที่ยวเป็นจำนวนมาก และมีจำนวนเพิ่มขึ้น (วินิตรา หมาดตาเระ, นูรฮิดาญา ใจดี , ซาฟีอี เครื่องครัว , ระพีพร บูอีดำ , กอเน็ม , นางละ, นางเยาะ, เตนะ, มะระยะ นิสาและ, เมธยา หินขัด, สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเชีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

3.2 ระยะทางใกล้กับรัฐเปอร์ลิส (วินิตรา หมาดตาเระ, นูรฮิดาญา ใจดี , ซาฟีอี เครื่องครัว , ระพีพร บูอีดำ , กอเน็ม , นางละ, นางเยาะ, เตนะ, มะระยะ นิสาและ, เมธยา หินขัด, สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเชีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

3.3 หน่วยงานราชการหลายหน่วยงานเข้ามาพัฒนาพื้นที่ (วินิตรา หมาดตาเระ, นูรฮิดาญา ใจดี , ซาฟีอี เครื่องครัว , ระพีพร บูอีดำ , กอเน็ม , นางละ, นางเยาะ, เตนะ, มะระยะ

นิสาและ, เมธยา หินชัต, สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเชีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

3.4 มีข้อมูลทราบว่าจะมีการสร้างด่านใหม่ที่สวยงามและขนาดใหญ่ (วินิทธา หมดตาเร้ะ, นูร์ฮิดาญา ใจดี ,ซาฟีอี เครื่องครัว ,ระพีพร บูอีดำ , กอเน็ม ,นางละ, นางเยาะ, เตะนา, มะระยะ นิสาและ,เมธยา หินชัต,สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเชีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

3.6 เดินทางเข้า-ออกสะดวก หากต้องการมาซื้อสินค้าในพื้นที่ด่านทั้งสองฝั่งของ ไทย-มาเลเซียไม่จำเป็นต้องมีหนังสือเดินทาง เพียงมีบัตรประชาชน และแจ้งความต้องการมาซื้อ สินค้าและท่องเที่ยว (วินิทธา หมดตาเร้ะ, นูร์ฮิดาญา ใจดี ,ซาฟีอี เครื่องครัว ,ระพีพร บูอีดำ , กอเน็ม ,นางละ, นางเยาะ, เตะนา, มะระยะ นิสาและ,เมธยา หินชัต,สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเชีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

3.7 นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย สิงคโปร์นิยมมาท่องเที่ยว พวกนี้กำลังซื้อสูง (วินิทธา หมดตาเร้ะ, นูร์ฮิดาญา ใจดี ,นางละ, นางเยาะ, เตะนา ,เมธยา หินชัต,สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเชีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

3.8 ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นมุสลิม นักท่องเที่ยวมุสลิมจึงนิยมมาเที่ยว (วินิทธา หมดตาเร้ะ, นูร์ฮิดาญา ใจดี ,ซาฟีอี เครื่องครัว ,ระพีพร บูอีดำ, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-23 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

4. อุปสรรคของด่านชายแดนวังประจัน

4.1 ขยายพื้นที่ตลาดหรือขยายร้านได้ลำบาก เพราะพื้นที่จำกัด และเป็นเขตพื้นที่ของราชการ (วินิทธา หมดตาเร้ะ, นูร์ฮิดาญา ใจดี, เมธยา หินชัต, ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเชีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

4.2 การเดินทางของนักท่องเที่ยวจากทางรัฐเปอร์ลิสมีความยากลำบาก (วินิทธา หมดตาเร้ะ, นูร์ฮิดาญา ใจดี ,ซาฟีอี เครื่องครัว ,ระพีพร บูอีดำ , กอเน็ม ,นางละ, นางเยาะ, เตะนา, มะระยะ นิสาและ,เมธยา หินชัต,สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเชีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

4.3 โครงสร้างพื้นฐานไม่เพียงพอ เช่น ตัวด่านผ่านแดนที่มีขนาดเล็ก ห้องน้ำ ที่จอดรถดับแคบไม่เพียงพอ เป็นต้น (วินิทธา หมดตาเร้ะ, นูร์ฮิดาญา ใจดี ,ซาฟีอี เครื่องครัว , ระพีพร บูอีดำ , กอเน็ม ,นางละ, นางเยาะ, เตะนา, มะระยะ นิสาและ,เมธยา หินชัต,สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเชีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

4.4 การจัดการขยะ มีขยะล้นพื้นที่ แม้มีการจัดการโดย อบต.วังประจัน (วินิทธา หมดตาเร้, นูรฮีดายา ใจดี ,ซาฟีอี เครื่องครัว , ระพีพร บูอีดำ , กอเจ็ม ,นางละ, นางเยาะ, เตนะนา, มะระยะ นิสาและ,เมธยา หินซัด,สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเซีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

4.5 พื้นที่เป็นเนินเขา มีความคับแคบ (วินิทธา หมดตาเร้, นูรฮีดายา ใจดี , ซาฟีอี เครื่องครัว ,ระพีพร บูอีดำ , กอเจ็ม ,นางละ, นางเยาะ, เตนะนา, มะระยะ นิสาและ,เมธยา หินซัด, สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเซีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, สัมภาษณ์, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

4.6 เขตพื้นที่ทางไกล การตรวจสอบมีน้อย เป็นพื้นที่ผลประโยชน์ของนายทุนค้าสินค้าผิดกฎหมายและข้าราชการที่ทุจริต (วินิทธา หมดตาเร้, ซาฟีอี เครื่องครัว , ระพีพร บูอีดำ , กอเจ็ม ,นางละ, มะระยะ นิสาและ,เมธยา หินซัด,สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

4.7 การสนับสนุนงบประมาณน้อยกว่ารัฐบาลเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ (เมธยา หินซัด, สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558: สัมภาษณ์)

4.8 ภาครัฐและผู้ประกอบการไม่ค่อยมีความร่วมมือระหว่างกันในการจัดการพื้นที่ (วินิทธา หมดตาเร้, นูรฮีดายา ใจดี ,ซาฟีอี เครื่องครัว , สุไลพร ลามาก, 22-23 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

4.9 หน่วยงานของรัฐระหว่างกันในพื้นที่ไม่ค่อยมีการประสานงานและร่วมมือกัน การพัฒนาแต่ละหน่วยงานเป็นไปคนละทาง (วินิทธา หมดตาเร้, นูรฮีดายา ใจดี ,ซาฟีอี เครื่องครัว ,ระพีพร บูอีดำ , กอเจ็ม ,นางละ, นางเยาะ, เตนะนา, มะระยะ นิสาและ,เมธยา หินซัด ,สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเซีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

4.10 มาตรฐานความเข้มงวดของเจ้าหน้าที่รัฐ และข้อกฎหมายที่ปฏิบัติใช้ในพื้นที่ ไม่มีมาตรฐาน จริงจังในบางครั้ง และปล่อยปละละเลยจนปัญหาไปทุกด้าน เปรียบเทียบกับอีกฝั่งด้านวัง เกลียน ประเทศมาเลเซีย เขามีความเข้มงวด เป็นระบบระเบียบ พื้นที่จึงมีการพัฒนามากกว่าฝั่งวังประจัน (วินิทธา หมดตาเร้, นูรฮีดายา ใจดี ,ซาฟีอี เครื่องครัว ,ระพีพร บูอีดำ, กอเจ็ม ,นางละ,นางเยาะ, เตนะนา, มะระยะ นิสาและ,เมธยา หินซัด,สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเซีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

4.11 ปัญหาการแลกเปลี่ยนเงินตรา และการบริการทางการเงิน หรือ ตู้ ATM เพราะผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวมีความต้องการมากในการใช้บริการ (วินิทธา หมดตาเร้, นูรฮีดายา ใจดี ,ซาฟีอี เครื่องครัว ,ระพีพร บูอีดำ , กอเจ็ม ,นางละ, นางเยาะ, เตนะนา, มะระยะ

นิสาและ,เมธยา หินชัต,สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเซีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

4.12 เศรษฐกิจตกต่ำราคายางลดลงส่งผลต่อกำลังซื้อของลูกค้า ร้านจึงได้กำไรน้อย (วินิทร่า หมดตาเร้ะ, นูรฮีดาญา ใจดี ,ซาฟีอี เครื่องครัว ,ระพีพร บุษิตำ , กอเน้ม ,นางละ, นางเยาะ, เตนะนา, มะระยะ นิสาและ,เมธยา หินชัต,สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเซีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

5. แนวทางการแก้ไขอุปสรรคของด้านขายแดนวังประจัน

5.1 ควรขยายพื้นที่ตลาด (เตนะนา, มะระยะ นิสาและ,เมธยา หินชัต,สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเซีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

5.2 ประเทศไทยและมาเลเซียควรสร้างถนนให้คมนาคมสะดวก เพื่อผลดีทางเศรษฐกิจ (วินิทร่า หมดตาเร้ะ, นูรฮีดาญา ใจดี ,ซาฟีอี เครื่องครัว ,ระพีพร บุษิตำ , กอเน้ม , นางละ, นางเยาะ, เตนะนา, มะระยะ นิสาและ,เมธยา หินชัต,สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเซีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

5.3 ควรจัดการขยะให้เป็นระบบ โดยท้องถิ่นเช่น อบต.วังประจัน อบจ.สตูล ควรพัฒนาระบบการจัดการขยะให้มีจัดการอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ (วินิทร่า หมดตาเร้ะ, นูรฮีดาญา ใจดี ,ซาฟีอี เครื่องครัว ,ระพีพร บุษิตำ , กอเน้ม ,นางละ, นางเยาะ, เตนะนา, มะระยะ นิสาและ,เมธยา หินชัต,สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเซีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

5.4 ภาครัฐควรลงทุนเพิ่มเติมในด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ ห้องละหมาด ที่จอดรถ ศาลาพักผ่อน ตู้ ATM เป็นต้น (วินิทร่า หมดตาเร้ะ, นูรฮีดาญา ใจดี ,ซาฟีอี เครื่องครัว ,ระพีพร บุษิตำ , กอเน้ม ,นางละ, นางเยาะ, เตนะนา, มะระยะ นิสาและ,เมธยา หินชัต, สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเซีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

5.5 ในวันเทศกาลหรือวันหยุดภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรนำรถสุขาเคลื่อนที่มาให้บริการ (วินิทร่า หมดตาเร้ะ, นูรฮีดาญา, ดลกอเดช นาวารี, ดาวเอเซีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

5.6 ควรนำผู้ประกอบการไปฝึกอบรม เช่น ภาษา การบัญชี การเก็บรักษาสินค้า การตลาด เป็นต้น (วินิทร่า หมดตาเร้ะ, นูรฮีดาญา ใจดี ,ซาฟีอี เครื่องครัว ,ระพีพร บุษิตำ , กอเน้ม , นางละ, นางเยาะ, เตนะนา, มะระยะ นิสาและ,เมธยา หินชัต,สุวานี เครื่องสาน, ดลกอเดช นาวารี,ดาวเอเซีย, มะระฮัน, สุไลพร ลามาก, 22-24 กุมภาพันธ์ 2558 : สัมภาษณ์)

ส่วนที่ 2 สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก และยุทธศาสตร์การพัฒนาค้าขายแดนด่านวังประจัน

1. ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์

จากการศึกษาโดยประมวลผลข้อมูลจากการสังเกตการณ์ การเก็บแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ สามารถเลือกปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่พิจารณาแบ่งเป็น 4 ประเภท คือ ปัจจัยที่เป็นโอกาส ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง และปัจจัยที่เป็นจุดอ่อน ดังต่อไปนี้

1.1 ปัจจัยที่เป็นโอกาส

1.จังหวัดสตูล องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูลและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวและการค้าขายแดนโดยกำหนดเป็นนโยบายของหน่วยงาน

2.มีหลายหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบพื้นที่ร่วมกัน

3.นักท่องเที่ยวชาวมุสลิมมาเที่ยวเป็นจำนวนมาก

4.นักท่องเที่ยวต่างประเทศมีกำลังซื้อสูง

5.ภาครัฐมีแผนการสร้างด่านใหม่ ในปี 2560 งบประมาณจำนวน 300 ล้านบาท

6.ด่านเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐ และเป็นพื้นที่ที่เชื่อมความสัมพันธ์ของเครือญาติของประชาชนของทั้งสองประเทศ รวมไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐต่อรัฐ (การเมืองระหว่างประเทศ)

7.สถานที่ท่องเที่ยวที่ใกล้เคียงมีความน่าสนใจหลายแห่ง เช่น อุทยานแห่งชาติทะเลบัน บ่อน้ำร้อนทุ่งนุ้ย ล่องแก่งน้ำตกวังสายทอง ถ้ำภูผาเพชร เป็นต้น นักท่องเที่ยวไปเที่ยวแล้ว ส่วนใหญ่จะกลับมาซื้อสินค้าที่นี่เสมอ

8.การเข้าสู่ AEC เป็นโอกาสให้มีการพัฒนา และนักท่องเที่ยวจะเพิ่มมากขึ้น

9.ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นมุสลิม นักท่องเที่ยวมุสลิมจึงนิยมมาเที่ยว

1.2 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค

1.ด้านกายภาพพื้นที่คับแคบ เป็นหุบเขา ไม่มีพื้นที่ราบขนาดใหญ่

2.การคมนาคมมาจากฝั่งประเทศมาเลเซียมีความลำบาก

3.พื้นที่ส่วนใหญ่บริเวณด้านชายแดนและตลาดนัดเป็นเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติทะเลบัน เป็นเขตพื้นที่การสอบสวนสิทธิ์ ตามมติ ครม. 2541 พบว่ามีพื้นที่ใน

บริเวณดังกล่าวและโดยรอบส่วนใหญ่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน 800 กว่าราย การพัฒนาพื้นที่หรือ
กระทำการใด ๆ ต่างติดขัดกับกฎระเบียบของอุทยานแห่งชาติ

4. เวลาการเปิด-ปิดด่าน

5. หน่วยงานรัฐในพื้นที่ขาดความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่ มี
ความรับผิดชอบงานที่ซับซ้อน

6. เป็นพื้นที่ผลประโยชน์สูง จัดการลำบาก มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

หลายฝ่าย

7. ระเบียบขั้นตอนการนำเข้า/ส่งออกในการผ่านพิธีทางศุลกากร
ที่ซับซ้อนและไม่ชัดเจนที่เป็นปัญหา

8. ปัจจัยทางการเมืองระดับพื้นที่และระดับประเทศ

9. การเชื่อมโยงประสานงานที่แตกต่างกันทั้งสองฝั่งไทย -
มาเลเซีย กล่าวคือ ฝั่งประเทศไทยมีสถานะเป็นด่านถาวร ศุลกากรจะเป็นผู้รับผิดชอบการเปิด-
ปิดด่าน ส่วนฝั่งประเทศมาเลเซีย มีสถานะเป็นจุดตรวจ (Check Point) ดำรวจตรวจคนเข้าเมือง
เป็นผู้รับผิดชอบการเปิด-ปิดด่าน การประสานงานร่วมกันจึงแตกต่างกัน

1.3 ปัจจัยที่เป็นจุดอ่อน

1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง เป็นสัญลักษณ์การท่องเที่ยว
ของจังหวัดสตูล

2. ภูมิประเทศสวยงาม เป็นธรรมชาติ บรรยากาศดี

3. ร้านค้ามีจำนวนมาก สินค้ามีหลากหลาย

4. สินค้าราคาถูก

5. เป็นด่านถาวร

6. เป็นพื้นที่ที่มีความปลอดภัยสูง

7. ค่าเช่าที่ราคาถูก

8. พื้นที่ใกล้ชิดติดต่อรัฐเปอร์ลิส

9. เป็นด่านที่เข้า-ออกง่าย สะดวกรวดเร็ว

1.4 ปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง

1. พื้นที่ด่านศุลกากรและพื้นที่ตลาดนัดมีความคับแคบ

2. ปัญหาขยะ

3. จุดผ่านแดนและตัวด่านมีขนาดเล็ก

4. คุณภาพสินค้าและการบริการ

5. การจัด Zone พื้นที่ไม่เป็นระบบระเบียบ

- 6.การค้าขายที่รูก้าพื้นที่ถนน
- 7.โครงสร้างพื้นฐานและการอำนวยความสะดวกยังไม่พร้อม
- 8.ขาดแคลนเครื่องมือ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย

ทันสมัย

2. ตารางสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์

จากการศึกษาโดยประมวลผลข้อมูลจากการสังเกตการณ์ การเก็บแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และนำมาทำการประเมินสภาพแวดล้อมให้คะแนนแต่ละปัจจัย โดยผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเกี่ยวข้องกับการค้าขายแดนด่านวังประจัน จำนวน 5 คน (การหาค่าเฉลี่ยการประเมินสภาพแวดล้อมโดยผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิฯ ดังภาคผนวก ค) สามารถสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายในและภายนอกด้านชายแดนวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล ได้ดังนี้

2.1 สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (External Factor Analysis Summary : EFAS)

ตารางที่ 17 สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (External Factor Analysis Summary : EFAS)

ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์	น้ำหนักเฉลี่ย	คะแนนประเมินเฉลี่ย	คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย	ข้อเสนอแนะ
ปัจจัยที่เป็นโอกาส				
1. จังหวัดสตูล องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูลและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวและการค้าชายแดนโดยกำหนดเป็นนโยบายของหน่วยงาน	0.05	3	0.15	รัฐบาลควรสนับสนุนงบประมาณเพิ่มขึ้นในการพัฒนาพื้นที่จังหวัดสตูล
2. มีหลายหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบพื้นที่ร่วมกัน	0.04	4	0.16	ประสานความร่วมมือของแต่ละหน่วยงานให้ร่วมกันพัฒนาพื้นที่ โดยมีเป้าหมายร่วมกัน

ตารางที่ 17 สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (External Factor Analysis

Summary: EFAS) (ต่อ)

3. นักท่องเที่ยวชาวมุสลิมมาเที่ยวเป็นจำนวนมาก	0.06	4	0.24	ศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายและสร้างความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ เช่น การพัฒนาห้องละหมาด การมีอาหารและสินค้าฮาลาลจัดจำหน่าย และการบริหารที่ดี เป็นต้น
4. นักท่องเที่ยวต่างประเทศมีกำลังซื้อสูง	0.05	4	0.20	พัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ
5. ภาครัฐมีแผนการสร้างด่านใหม่ ในปี 2560 งบประมาณจำนวน 300 ล้านบาท	0.06	5	0.30	วางแผนสร้างด่านใหม่ให้ทันสมัยและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีความสะดวกครบครันพร้อมรองรับการท่องเที่ยวและการค้าชายแดน
6. ด่านเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์การพัฒนาของรัฐ และเป็นพื้นที่ที่เชื่อมความสัมพันธ์ของเครือข่ายของประชาชนของทั้งสองประเทศ รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐต่อรัฐ (การเมืองระหว่างประเทศ)	0.06	4	0.24	<ul style="list-style-type: none"> - มีการศึกษาวิจัยและพัฒนาในการวางแผนพัฒนาพื้นที่ในระยะยาว - กำหนดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเพื่อพัฒนาด้านการลงทุนและท่องเที่ยว
7. สถานที่ท่องเที่ยวที่ใกล้เคียงมีความน่าสนใจหลายแห่ง เช่น อุทยานแห่งชาติทะเลบัน บ่อน้ำร้อนทุ่งนุ้ย ล่องแก่งน้ำตกวังสายทอง ถ้าภูผาเพชร เป็นต้น นักท่องเที่ยวไปเที่ยวแล้ว ส่วนใหญ่จะกลับมาซื้อสินค้าที่นี้เสมอ	0.06	4	0.24	ปรับปรุงและพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆให้มีความเชื่อมโยงต่อกันให้มีโครงสร้างพื้นฐาน ระบบบริหารจัดการและการบริการที่ดี
8. การเข้าสู่ AEC เป็นโอกาสให้มีการพัฒนา และนักท่องเที่ยวจะเพิ่มมากขึ้น	0.06	5	0.30	ภาครัฐและเอกชนควรพัฒนาพื้นที่และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความพร้อมในการเข้าสู่ AEC

ตารางที่ 17 สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (External Factor Analysis

Summary: EFAS) (ต่อ)

9. ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นมุสลิม นักท่องเที่ยวมุสลิมจึงนิยมมาเที่ยว	0.06	4	0.24	ส่งเสริมร้านอาหารมุสลิม ผลิตภัณฑ์ฮาลาล และการ บริการ เพื่อดึงดูด นักท่องเที่ยวมุสลิม
ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค				
1. ด้านกายภาพพื้นที่คับแคบ เป็นหุบเขา ไม่มีพื้นที่ราบขนาดใหญ่	0.07	4	0.28	วางแผนปรับปรุงสภาพ พื้นที่ให้มีความสวยงาม สอดคล้องกับกายภาพพื้นที่ หุบเขา มีการจัดระเบียบ จัดสรรการใช้พื้นที่
2. การคมนาคมมาจากฝั่งประเทศ มาเลเซียมีความลำบาก	0.06	4	0.24	รัฐบาลไทย-มาเลเซียควรมี การวางแผนร่วมกันในการ พัฒนาเส้นทางคมนาคม ขนส่งจากด่านวังเกลียนสู่ ด่านวังประจัน เพื่อรองรับ การขยายตัวของเศรษฐกิจ ในอนาคต
3. พื้นที่ส่วนใหญ่บริเวณด้านชายแดน และตลาดนัดเป็นเขตพื้นที่อุทยาน แห่งชาติทะเลบัน เป็นเขตพื้นที่การ สอบสวนสิทธิ์ ตามมติ ครม. 2541 พบว่าพื้นที่ในบริเวณดังกล่าวและ โดยรอบส่วนใหญ่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน 800 กว่าราย การพัฒนาพื้นที่ หรือกระทำการใด ๆ ต่างติดขัดกับ กฎระเบียบของอุทยานแห่งชาติ	0.05	3	0.15	- พัฒนาพื้นที่ให้ สอดคล้องกับกายภาพ พื้นที่อุทยานแห่งชาติที่ เป็นหุบเขา - มีการวางแผนจัด ระเบียบการใช้พื้นที่ของ แต่ละหน่วยงานราชการ และผู้ประกอบการ - มี การ อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมให้มีสภาพ สมบูรณ์
4. เวลาการเปิด-ปิดด่าน	0.06	3	0.18	เจรจาและสร้างความเข้าใจ ร่วมกันระหว่างรัฐบาล ไทย-มาเลเซีย ในการขยาย เวลาเปิด-ปิดด่าน

ตารางที่ 17 สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (External Factor Analysis)

Summary : EFAS) (ต่อ)

5. หน่วยงานรัฐในพื้นที่ขาดความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่ มีความรับผิดชอบงานที่ซับซ้อน	0.05	3	0.15	<ul style="list-style-type: none"> - แบ่งอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบงานในพื้นที่ที่มีความชัดเจน - บูรณาการความร่วมมือแต่ละหน่วยงานให้มีเป้าหมายเดียวกัน - มีการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ
6. เป็นพื้นที่ผลประโยชน์สูง จัดการลำบาก มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่าย	0.05	3	0.15	มีการใช้กฎหมายโดยเคร่งครัด มีการตรวจสอบเจ้าหน้าที่รัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดกฎหมาย เพื่อให้กำลังใจแก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานโดยสุจริต เพราะการกระทำความผิดกฎหมายของผู้มีอิทธิพลได้มีเจ้าหน้าที่รัฐในพื้นที่เกี่ยวข้องสนับสนุน
7. ระเบียบขั้นตอนการนำเข้า/ส่งออกในการผ่านพิธีทางศุลกากรที่ซับซ้อนและไม่ชัดเจนที่เป็นปัญหา	0.05	3	0.15	ลดระเบียบขั้นตอนการนำเข้า/ส่งออก แก้ไขกฎหมายที่มีความซับซ้อน
8. ปัจจัยทางการเมืองระดับพื้นที่และระดับประเทศ	0.05	3	0.15	ปฏิรูปการเมือง กฎหมายระเบียบการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการในพื้นที่ชายแดนให้มีความชัดเจนเพื่อพัฒนาพื้นที่

ตารางที่ 17 สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (External Factor Analysis

Summary : EFAS) (ต่อ)

9. การเชื่อมโยงประสานงานที่แตกต่างกันทั้งสองฝั่งไทย-มาเลเซีย กล่าวคือ ฝั่งประเทศไทยมีสถานะเป็นด่านถาวรศุลกากรจะเป็นผู้รับผิดชอบการเปิด-ปิดด่าน ส่วนฝั่งประเทศมาเลเซีย มีสถานะเป็นจุดตรวจ (Check Point) ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง เป็นผู้รับผิดชอบการเปิด-ปิดด่าน การประสานงานร่วมกันจึงแตกต่างกัน	0.06	4	0.24	รัฐบาลไทยต้องมีการเจรจาและตกลงกับรัฐบาลของมาเลเซีย ในการเชื่อมโยงประสานงานที่แตกต่างกันทั้งสองฝั่ง โดยเสนอให้มาเลเซียพัฒนาพื้นที่เป็นด่านถาวรเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันในการพัฒนาพื้นที่ด่านชายแดน
รวม	1.00		3.76	

จากผลการวิเคราะห์คะแนนตามตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่าการค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล มีสภาพแวดล้อมภายนอกด้านโอกาส(O)มากกว่าด้านอุปสรรค(T) คือ ($O = 2.07 > T = 1.69$) สรุปได้ว่า การค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูลมีโอกาสมากกว่าอุปสรรค โอกาสที่มีสามารถเป็นปัจจัยพัฒนาพื้นที่ได้ต่อไป

2.2 สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (Internal Factor Analysis

Summary : IFAS)

ตารางที่ 18 สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (Internal Factor Analysis Summary : IFAS)

ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์	น้ำหนักเฉลี่ย	คะแนนประเมินเฉลี่ย	คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย	ข้อเสนอแนะ
ปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง				
1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง เป็นสัญลักษณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล	0.06	4	0.24	ปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ให้มีความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวและการค้าชายแดน

ตารางที่ 18 สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (Internal Factor Analysis Summary : IFAS) (ต่อ)

2. ภูมิประเทศสวยงาม เป็นธรรมชาติ บรรยากาศดี	0.05	4	0.20	อนุรักษ์ธรรมชาติและ จัดสรรการใช้พื้นที่ให้ คุ้มค่าและสอดคล้องกับ สภาพพื้นที่
3. ร้านค้ามีจำนวนมาก สินค้ามี หลากหลาย	0.06	3	0.18	จัดระเบียบร้านค้า และ พัฒนาคุณภาพสินค้า
4. สินค้าราคาถูก	0.06	4	0.24	มีการตรวจสอบคุณภาพ และราคาสินค้า
5. เป็นด่านถาวร	0.05	3	0.15	ปรับปรุงด่านเพื่อรองรับ การท่องเที่ยวและการค้า ชายแดน
6. เป็นพื้นที่มีความปลอดภัยสูง	0.05	4	0.20	รักษามาตรฐานความ มั่นคงและความปลอดภัย ของพื้นที่
7. ค่าเช่าที่ราคาถูก	0.05	3	0.15	รักษามาตรฐานค่าเช่าที่มี การอำนวยความสะดวก เพิ่มเติมจากภาครัฐใน การส่งเสริมการค้าและ การท่องเที่ยว
8. พื้นที่ใกล้ชิดติดต่อกับรัฐเปอร์ลิส	0.06	4	0.24	พัฒนาเส้นทางคมนาคม ขนส่งให้มีความสะดวก
9. เป็นด่านที่เข้า-ออกง่าย สะดวกรวดเร็ว	0.06	5	0.30	- จำเป็นมีการตรวจสอบ ข้อมูลอาชญากรรม ผู้ร้าย หนีคดีอย่างละเอียดและ รวดเร็ว - การบริการของ เจ้าหน้าที่ต้องมีความ สุภาพ อุ่มเอี่ยมแจ่มใส

ตารางที่ 18 สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (Internal Factor Analysis Summary : IFAS) (ต่อ)

ปัจจัยที่เป็นจุดอ่อน				
1. พื้นที่ด้านศุลกากรและพื้นที่ตลาดนัดมีความคับแคบ	0.06	3	0.18	- จัดระเบียบร้านค้า - ขยายพื้นที่ด้านและตลาดนัดชายแดน - สร้างค่านใหม่และย้ายพื้นที่ตลาดลงในพื้นที่เอกชนด้านล่างที่เป็นพื้นที่ราบขนาดใหญ่
2. ปัญหาขยะ	0.06	3	0.18	มีการแยกขยะ และจัดระบบจัดการขยะ
3. จุดผ่านแดนและตัวด่านมีขนาดเล็ก	0.06	3	0.18	- พัฒนา ขยายจุดผ่านแดน - สร้างด่านใหม่
4. คุณภาพสินค้าและการบริการ	0.07	4	0.28	- จัดฝึกอบรม พัฒนาทักษะแก่ผู้ประกอบการ - พัฒนาคุณภาพสินค้าและการบริการ - มีการตรวจสอบและให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการ โดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง
5. การจัด Zone พื้นที่ไม่เป็นระบบระเบียบ	0.07	4	0.28	- จัดระเบียบร้านค้า - มีมาตรการในการควบคุมระเบียบร้านค้า โดยผู้ประกอบการกับหน่วยงานภาครัฐมีข้อตกลงร่วมกัน

ตารางที่ 18 สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (Internal Factor Analysis Summary : IFAS) (ต่อ)

6. การค้าขายที่รูก้าพื้นที่ถนน	0.06	3	0.18	- ออกกฎหมายจัดระเบียบพื้นที่ - สร้างจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม ปฏิบัติตามระเบียบและแนะนำร้านค้าอื่นๆ
7. โครงสร้างพื้นฐานและการอำนวยความสะดวกที่ยังไม่พร้อม	0.07	4	0.28	ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอ
8.ขาดแคลนเครื่องมือ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย	0.05	2	0.10	สนับสนุนงบประมาณในการจัดสรรเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัยแก่หน่วยงานในพื้นที่
รวม	1.00		3.56	

จากผลการวิเคราะห์คะแนนตามตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่าการค้าขายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล มีสภาพแวดล้อมภายในด้านจุดแข็ง (S) มากกว่าด้านจุดอ่อน (W) คือ ($S=1.90 > T=1.66$) เมื่อรวมคะแนนสภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายในได้เท่ากับ 3.56 สรุปได้ว่า การค้าขายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูลมีจุดแข็งมากกว่าจุดอ่อน สามารถนำจุดแข็งไปเป็นปัจจัยเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ต่อไปได้

เมื่อทราบปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายในและภายนอกแล้ว สามารถสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญได้ คือ คัดเฉพาะปัจจัยที่มีคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยสูง ก่อนที่สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์โดยภาพรวม ได้มีการนำปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการค้าขายแดนด่านวังประจัน จำนวน 5 คน (รายนามดังภาคผนวก ง) ทำการยืนยันความสำคัญของปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์อีกครั้ง

2.3 สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์โดยภาพรวม (Strategic Factor Analysis Summary : SFAS)

ตารางที่ 19 สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์โดยภาพรวม (Strategic Factor Analysis Summary : SFAS)

ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์	น้ำหนักเฉลี่ย	คะแนนประเมินเฉลี่ย	คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย	ข้อเสนอแนะ
ปัจจัยที่เป็นโอกาส				
1. ภาครัฐมีแผนการสร้างด่านใหม่ ในปี 2560 งบประมาณจำนวน 300 ล้านบาท	0.13	5	0.65	วางแผนสร้างด่านใหม่ให้ทันสมัยและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีความสะดวกครบครันพร้อมรองรับการท่องเที่ยวและการค้าชายแดน
2. การเข้าสู่ AEC เป็นโอกาสให้มีการพัฒนา และนักท่องเที่ยวจะเพิ่มมากขึ้น	0.12	5	0.60	ภาครัฐและเอกชนควรพัฒนาพื้นที่และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความพร้อมในการเข้าสู่ AEC
ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค				
1. ด้านกายภาพพื้นที่คับแคบ เป็นหุบเขา ไม่มีพื้นที่ราบขนาดใหญ่	0.09	4	0.36	วางแผนปรับปรุงสภาพพื้นที่ให้มีความสวยงามสอดคล้องกับกายภาพพื้นที่หุบเขา มีการจัดระเบียบจัดสรรการใช้พื้นที่
2. การคมนาคมมาจากฝั่งประเทศมาเลเซียมีความลำบาก	0.08	4	0.32	รัฐบาลไทย-มาเลเซียควรมีการวางแผนร่วมกันในการพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่งจากด่านวังเกลียนสู่ด่านวังประจันเพื่อรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจในอนาคต

ตารางที่ 19 สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์โดยภาพรวม (Strategic Factor Analysis Summary : SFAS) (ต่อ)

3. การเชื่อมโยงประสานงานที่แตกต่างกัน ทั้งสองฝั่งไทย-มาเลเซีย กล่าวคือ ฝั่ง ประเทศไทยมีสถานะเป็นด่านถาวร ศุลกากรจะเป็นผู้รับผิดชอบการเปิด-ปิด ด่าน ส่วนฝั่งประเทศมาเลเซีย มีสถานะ เป็นจุดตรวจ (Check Point) ดำรวจตรวจ คนเข้าเมือง เป็นผู้รับผิดชอบการเปิด-ปิด ด่าน การประสานงานร่วมกันจึงแตกต่างกัน	0.08	4	0.32	รัฐบาลไทยต้องมีการ เจริญและตกลงกับ รัฐบาลของมาเลเซีย ใน การเชื่อมโยงประสานงาน ที่แตกต่างกันทั้งสองฝั่ง โดยเสนอให้มาเลเซีย พัฒนาพื้นที่เป็นด่านถาวร เพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน ในการพัฒนาพื้นที่ด่าน ชายแดน
ปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง				
1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง เป็น สัญลักษณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล	0.06	4	0.24	ปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ ให้มีความพร้อมในการ รองรับการท่องเที่ยวและ การค้าชายแดน
2. สินค้าราคาถูก	0.07	4	0.28	มีการตรวจสอบคุณภาพ และราคาสินค้า
3. พื้นที่ใกล้ขีดติดต่อรูเปอร์ลิส	0.06	4	0.24	พัฒนาเส้นทางคมนาคม ขนส่งให้มีความสะดวก
4. เป็นด่านที่เข้า-ออกง่าย สะดวกรวดเร็ว	0.06	5	0.30	- จำเป็นมีการตรวจสอบ ข้อมูลอาชญากรรม ผู้ร้าย หนีคดีอย่างละเอียดและ รวดเร็ว - การบ ริ ก า ร ของ เจ้าหน้าที่ต้องมีความ สุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส
ปัจจัยที่เป็นจุดอ่อน				
1. คุณภาพสินค้าและการบริการ	0.09	4	0.36	- จัดฝึกอบรม พัฒนา ทักษะแก่ผู้ประกอบการ - พัฒนาคุณภาพสินค้า และการบริการ - มีการตรวจสอบและให้ ความรู้แก่ผู้ประกอบการ โดยหน่วยงานภาครัฐที่ เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 19 สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์โดยภาพรวม (Strategic Factor Analysis Summary : SFAS) (ต่อ)

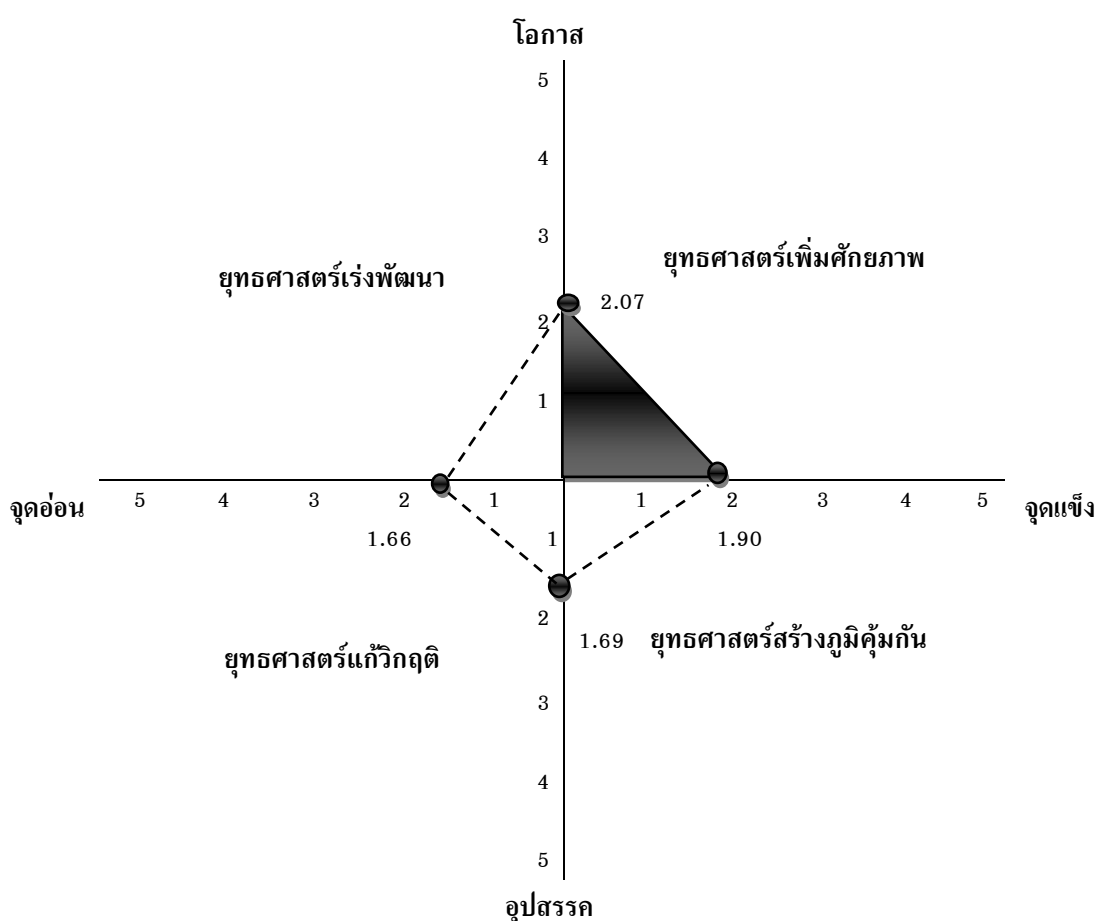
2. การจัด Zone พื้นที่ที่ไม่เป็นระบบระเบียบ	0.08	4	0.32	- จัดระเบียบร้านค้า - มีมาตรการในการควบคุมระเบียบร้านค้า โดยผู้ประกอบการกับหน่วยงานภาครัฐมีข้อตกลงร่วมกัน
3. โครงสร้างพื้นฐานและการอำนวยความสะดวกที่ยังไม่พร้อม	0.08	4	0.32	ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอ
รวม	1.00		4.31	

จากผลการวิเคราะห์คะแนนตามตารางที่ 19 แสดงให้เห็นว่าเมื่อสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์โดยภาพรวม โดยเลือกเฉพาะปัจจัยปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่มีค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักที่สูง รวมกันคะแนนทุกด้าน(จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค)ได้เท่ากับ 4.31 พิจารณาได้ว่าการค้าชายแดนด้านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล มีปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์สามารถตอบสนองได้ดี (4.00 – 5.00) กล่าวคือ มีโอกาสและจุดแข็งมากกว่ามีจุดอ่อนและอุปสรรค จึงสามารถตอบสนองต่อการพัฒนาพื้นที่ได้ดี

2.4 การวิเคราะห์ SWOT Matrix

เมื่อนำคะแนนของการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกไปใส่ในแกน SWOT Matrix จะได้กราฟวิเคราะห์สถานะของการค้าชายแดนด้านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3

จากภาพประกอบ 3 เห็นได้ว่าสถานะของการค้าชายแดนด้านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล อยู่ในช่องของยุทธศาสตร์เพิ่มศักยภาพหรือ ยุทธศาสตร์เชิงรุก คือ ควรสร้างประโยชน์จากโอกาสและสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยของพื้นที่ (จุดแข็ง) เป็นปัจจัยผลักดันจากภายนอกให้เกิดการเพิ่มศักยภาพปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็งให้มีการพัฒนามากยิ่งขึ้น ดังนั้น ในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดนด้านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล จึงควรเน้นที่การพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ การปรับปรุงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคมขนส่ง การจัดระเบียบพื้นที่เพื่อรองรับการท่องเที่ยวและการค้าชายแดนต่อไป

2.5 การวิเคราะห์ทาวส์ (TOWS Matrix)

จากการศึกษาโดยนำปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์โดยภาพรวม มาทำการวิเคราะห์ทาวส์ TOWS Matrix สามารถสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดนด้านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล เป็นทางเลือก 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ตารางที่ 20 ผลการพัฒนายุทธศาสตร์การค้าชายแดนด้านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ เป็นปัจจัยภายใน ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ ที่เป็นปัจจัยภายนอก	ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ เป็นปัจจัยภายใน ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ ที่เป็นปัจจัยภายนอก	ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ เป็นปัจจัยภายใน ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ ที่เป็นปัจจัยภายนอก
<p>O1 ภาครัฐมีแผนการสร้างด่านใหม่ ในปี 2560 งบประมาณจำนวน 300 ล้านบาท</p> <p>O2 การเข้าสู่ AEC เป็นโอกาสให้มีการพัฒนา และนักท่องเที่ยวจะเพิ่มมากขึ้น</p>	<p>ยุทธศาสตร์ SO</p> <p>S1,O1 ปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ให้มีความพร้อมเพื่อรองรับการท่องเที่ยว</p> <p>S2,O2 พัฒนาคุณภาพสินค้าราคาถูก ให้ มี มาตรฐาน สากล เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศอาเซียน</p>	<p>ยุทธศาสตร์ WO</p> <p>W1,O2 ฝึกอบรมและพัฒนาผู้ประกอบการให้มีการพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ ให้มีมาตรฐานสากล เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวมุสลิมจากกลุ่มประเทศอาเซียน</p> <p>W2,W3,O1 สร้าง ด่าน ใหม่ วางแผนจัดระเบียบพื้นที่ให้มีความสวยงาม มีโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบครัน เพื่อรองรับการท่องเที่ยวและการค้าชายแดน</p>
<p>T1 ด้านกายภาพพื้นที่คับแคบ เป็นหุบเขา ไม่มีพื้นที่ราบขนาดใหญ่</p> <p>T2 การคมนาคมมาจากฝั่งประเทศมาเลเซียมีความลำบาก</p> <p>T3 การเชื่อมโยงประสานงานที่แตกต่างกัน ทั้งสองฝั่งไทย-มาเลเซีย กล่าวคือ ฝั่งประเทศไทยมีสถานะเป็นด่านถาวรศุลกากรจะเป็นผู้รับผิดชอบการ</p>	<p>ยุทธศาสตร์ ST</p> <p>S1,T1 วางแผนพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกับกายภาพพื้นที่หุบเขา จัดระเบียบและจัดสรรสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่</p> <p>S3,S4,T2 เจริญการพัฒนาเส้นทางคมนาคมเชื่อมต่อกันระหว่างสองรัฐ เพื่อผลประโยชน์ร่วมกันทางเศรษฐกิจและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ</p>	<p>ยุทธศาสตร์ WT</p> <p>W2,T1 วางแผนและจัดระเบียบการใช้พื้นที่ให้คุ้มค่า มีกฎระเบียบจัดการพื้นที่อย่างระบบและมีมาตรฐาน โดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่</p> <p>W3,T2 เร่งรัด พัฒนาเส้นทางคมนาคมร่วมกันระหว่างสองรัฐไทย-มาเลเซีย</p>

ตารางที่ 20 ผลการพัฒนายุทธศาสตร์การค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล (ต่อ)

เปิด-ปิดด่าน ส่วนฝั่งประเทศมาเลเซีย มีสถานะเป็นจุดตรวจ (Check Point) ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง เป็นผู้รับผิดชอบการเปิด-ปิดด่าน การประสานงานร่วมกันจึงแตกต่างกัน	S3,S4,T3 ส่งเสริมให้ด่านวังเกลียนมีการยกระดับเป็นด่านถาวร โดยรัฐบาลไทยจำเป็นต้องมีการเจรจาและทำข้อตกลงกับประเทศมาเลเซีย	
--	---	--

จากตารางที่ 20 พบว่า ทางเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล มี 4 ทางเลือก ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ SO (ยุทธศาสตร์เพิ่มศักยภาพ หรือยุทธศาสตร์เชิงรุก) ได้แก่
 - 1.1 ปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ให้มีความพร้อมเพื่อรองรับการท่องเที่ยว
 - 1.2 พัฒนาคูณภาพสินค้าราคาถูก ให้มีมาตรฐานสากล เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศอาเซียน
2. ยุทธศาสตร์ WO (ยุทธศาสตร์เร่งพัฒนา หรือยุทธศาสตร์เชิงแก้ไข) ได้แก่
 - 2.1 ฝึกอบรมและพัฒนาผู้ประกอบการให้มีการพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ ให้มีมาตรฐานสากล เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวมุสลิมจากกลุ่มประเทศอาเซียน
 - 2.2 สร้างด่านใหม่ วางแผนจัดระเบียบพื้นที่ให้มีความสวยงาม มีโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบครัน เพื่อรองรับการท่องเที่ยวและการค้าชายแดน
3. ยุทธศาสตร์ ST (ยุทธศาสตร์สร้างภูมิคุ้มกัน หรือยุทธศาสตร์เชิงป้องกัน) ได้แก่
 - 3.1 วางแผนพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกับกายภาพพื้นที่หุบเขา จัดระเบียบและจัดสรรสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่
 - 3.2 เจริญการพัฒนาเส้นทางคมนาคมเชื่อมต่อกันระหว่างสองรัฐ เพื่อผลประโยชน์ร่วมกันทางเศรษฐกิจและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
 - 3.3 ส่งเสริมให้ด่านวังเกลียนมีการยกระดับเป็นด่านถาวร โดยรัฐบาลไทยจำเป็นต้องมีการเจรจาและทำข้อตกลงกับประเทศมาเลเซีย
4. ยุทธศาสตร์ (ยุทธศาสตร์แก้วิกฤต หรือยุทธศาสตร์เชิงรับ) WT ได้แก่
 - 4.1 วางแผนและจัดระเบียบการใช้พื้นที่ให้คุ้มค่า มีกฎระเบียบจัดการพื้นที่อย่างระบบและมีมาตรฐาน โดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่
 - 4.2 เร่งรัดพัฒนาเส้นทางคมนาคมร่วมกันระหว่างสองรัฐไทย-มาเลเซีย

3. การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาค้าขายแดนด่านวังประจัน

จากการสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ การวิเคราะห์ SWOT Matrix และการวิเคราะห์ทาวส์ (TOWS Matrix) พบว่า สถานะของการค้าขายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล อยู่ในช่องของยุทธศาสตร์เพิ่มศักยภาพ คือ ควรสร้างประโยชน์จากโอกาสที่เป็นปัจจัยผลักดันจากภายนอก และสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยของพื้นที่ (จุดแข็ง) ที่เป็นปัจจัยภายในให้เกิดการเพิ่มศักยภาพให้มีการพัฒนามากยิ่งขึ้น การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาค้าขายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล จึงควรเน้นที่การพัฒนาคุณภาพสินค้าและการบริการ การปรับปรุงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคมขนส่ง การจัดระเบียบพื้นที่เพื่อรองรับการท่องเที่ยวและการค้าขายแดน

ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาค้าขายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล โดยสรุปมี 3 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาคุณภาพสินค้าและการบริการ
2. การปรับปรุง พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคมขนส่ง
3. การพัฒนาพื้นที่เพื่อให้เกิดความเป็นเอกลักษณ์

การกำหนดยุทธศาสตร์ตามวัตถุประสงค์งานวิจัยชิ้นนี้ ข้อ 2 คือ เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาค้าขายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนานั้น เพื่อให้มีกรอบที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงเลือกยุทธศาสตร์ระดับธุรกิจ (Business Strategy) เพราะเป็นยุทธศาสตร์ที่มีไว้เพื่อการแข่งขันโดยใช้ทรัพยากรและความเด่นของธุรกิจ เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันเหนือคู่แข่งภายในธุรกิจ โดยเลือกเน้นการมุ่งเน้นการตอบสนองตลาดเฉพาะส่วน (Focus Strategy) กล่าวคือ สถานะของการค้าขายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล มีโอกาสจากการที่รัฐบาลวางแผนจะสร้างด่านใหม่ ในปี 2560 งบประมาณจำนวน 300 ล้านบาท และการเข้าสู่ AEC เป็นโอกาสให้มีการพัฒนาและนักท่องเที่ยวจะเพิ่มมากขึ้น และจุดแข็งจากการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเป็นสัญลักษณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล มีสินค้าราคาถูก พื้นที่ใกล้ชิดติดต่อรัฐเปอร์ลิส และเป็นด่านเข้า-ออกง่าย สะดวกรวดเร็ว

การกำหนดยุทธศาสตร์จึงเลือกเน้นการมุ่งเน้นการตอบสนองตลาดเฉพาะส่วน (Focus Strategy) สิ่งที่มีมุ่งเน้น คือ กลุ่มลูกค้ามุสลิม และตลาดสินค้าราคาถูก จากการวิเคราะห์สามารถกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาค้าขายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ได้ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดนด้านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

วิสัยทัศน์	“ด้านวังประจัน ตลาดสินค้าราคาถูก มาตรฐานสากล”
ภารกิจ/พันธกิจ	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ด้านชายแดนวังประจัน 2. ร่วมบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกของพื้นที่ร่วมกับภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง 3. สนับสนุนกิจกรรมของผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาคุณภาพสินค้าและการบริการ 4. อำนวยความสะดวก ปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่ด้านชายแดนวังประจัน
ประเด็นยุทธศาสตร์	<ol style="list-style-type: none"> 1. การพัฒนาคุณภาพสินค้าและการบริการ 2. การปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สนับสนุนการค้าชายแดนและการคมนาคมขนส่งให้ได้มาตรฐาน 3. การพัฒนาด้านให้มีความเป็นเอกลักษณ์
ยุทธศาสตร์/แนวทางสู่การดำเนินการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. พัฒนาคุณภาพสินค้าและการบริการให้มีมาตรฐานสากล เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวมุสลิมจากกลุ่มประเทศอาเซียนและนักท่องเที่ยวท้องถิ่น 2. ปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สนับสนุนการค้าชายแดนและการคมนาคมขนส่งให้ได้มาตรฐาน 3. จัดระเบียบ ปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ให้มีความพร้อมเพื่อรองรับการท่องเที่ยวและการค้าชายแดน 4. สร้างเอกลักษณ์การค้าชายแดนด้านวังประจันให้มีภาพเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าราคาถูก มีมาตรฐานสากล

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย : ยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล มีวัตถุประสงค์ 1.) เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกการค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล 2.) เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

การศึกษานี้ ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ งานวิจัยอยู่ในรูปแบบของการวิจัยแบบพรรณนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมี 3 กลุ่ม คือ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 40 คน กลุ่มผู้ประกอบการค้าชายแดน จำนวน 236 คน และหอการค้าจังหวัดสตูล จำนวน 2 คน รวมทั้งหมด 278 คน ในการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 40 คน และกลุ่มผู้ประกอบการค้าชายแดน จำนวน 236 คน รวมทั้งหมด 276 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ จากกลุ่มตัวอย่างดังนี้ คือ กลุ่มหน่วยงานราชการ หน่วยงานละ 2 คน รวมจำนวน 20 คน กลุ่มผู้ประกอบการค้าชายแดนหรือตัวแทนการค้าในพื้นที่ จำนวน 15 คน หอการค้าจังหวัดสตูล จำนวน 2 คน รวมทั้งหมด 37 คน

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่มีการเก็บรวบรวมจากการสังเกตการณ์แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ มีดังนี้ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentages) ค่าเฉลี่ย (Mean) ระยะที่ 2 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) การวิเคราะห์โดยใช้ SWOT Analysis SWOT Matrix และการวิเคราะห์ทาวส์ TOWS Matrix นำมาใช้ในการวิเคราะห์สำหรับการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

1. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกได้เป็น 2 ตอน โดยสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกการค้าชายแดน ด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

จากการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์โดยภาพรวมการค้าชายแดน ด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล พบว่า

สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส ได้แก่

1. ภาครัฐมีแผนการสร้างด่านใหม่ ในปี 2560 งบประมาณจำนวน 300 ล้านบาท
2. การเข้าสู่ AEC เป็นโอกาสให้มีการพัฒนา และนักท่องเที่ยวจะเพิ่มมากขึ้น

สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรค ได้แก่

1. ด้านกายภาพพื้นที่คับแคบ เป็นหุบเขา ไม่มีพื้นที่ราบขนาดใหญ่
2. การคมนาคมมาจากฝั่งประเทศมาเลเซียมีความลำบาก
3. การเชื่อมโยงประสานงานที่แตกต่างกันทั้งสองฝั่งไทย-มาเลเซีย กล่าวคือ ฝั่งประเทศไทยมีสถานะเป็นด่านถาวร ศุลกากรจะเป็นผู้รับผิดชอบการเปิด-ปิดด่าน ส่วนฝั่งประเทศมาเลเซีย มีสถานะเป็นจุดตรวจ (Check Point) ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง เป็นผู้รับผิดชอบการเปิด-ปิดด่าน การประสานงานร่วมกันจึงแตกต่างกัน

สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่

1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง เป็นสัญลักษณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล
2. สินค้าราคาถูก
3. พื้นที่ใกล้ชิดติดต่อรัฐเปอร์ลิส
4. เป็นด่านที่เข้า-ออกง่าย สะดวกรวดเร็ว

สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่

1. คุณภาพสินค้าและการบริการ
2. การจัด Zone พื้นที่ไม่เป็นระบบระเบียบ
3. โครงสร้างพื้นฐานและการอำนวยความสะดวกยังไม่พร้อม

1.2 การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาค้าขายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

1.2.1 วิสัยทัศน์ (Vision)

“ด่านวังประจัน ตลาดสินค้าราคาถูก มาตรฐานสากล”

1.2.2 ภารกิจ (Mission)

1. สร้างรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ด่าน
ชายแดนวังประจัน
2. ร่วมบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกของ
พื้นที่ร่วมกับภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง
3. สนับสนุนกิจกรรมของผู้ประกอบการ เพื่อพัฒนาคุณภาพ
สินค้าและการบริการ
4. อำนวยความสะดวก ปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยว
ในพื้นที่ด่านชายแดนวังประจัน

1.2.3 ประเด็นยุทธศาสตร์

1. การพัฒนาคุณภาพสินค้าและการบริการ
2. การปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนการค้า
ชายแดนและการคมนาคมขนส่งให้ได้มาตรฐาน
3. การพัฒนาด้านให้มีความเป็นเอกลักษณ์

1.2.4 ยุทธศาสตร์/แนวทางสู่การดำเนินการ

1. พัฒนาคุณภาพสินค้าและการบริการให้มีมาตรฐานสากล
เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวมุสลิมจากกลุ่มประเทศอาเซียนและนักท่องเที่ยวท้องถิ่น
2. ปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนการค้า
ชายแดนและการคมนาคมขนส่งให้ได้มาตรฐาน
3. จัดระเบียบ ปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ให้มีความพร้อมเพื่อ
รองรับการท่องเที่ยวและการค้าชายแดน
4. สร้างเอกลักษณ์การค้าชายแดนด่านวังประจันให้มีภาพเป็น
แหล่งจำหน่ายสินค้าราคาถูก มีมาตรฐานสากล

2. อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ของการค้าชายแดน ด้านวังประจัน จนสามารถกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การค้าชายแดนด้านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกการค้าชายแดน

จากการศึกษา พบว่า 2.1.1 สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส ได้แก่ 1. ภาครัฐมีแผนการสร้างด่านใหม่ ในปี 2560 งบประมาณจำนวน 300 ล้านบาท 2. การเข้าสู่ AEC เป็นโอกาสให้มีการพัฒนาและนักท่องเที่ยวจะเพิ่มมากขึ้น ถือเป็นปัจจัยสนับสนุนจากภายนอกในการพัฒนาพื้นที่ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ ชายแดน (นราธิวาส ปัตตานี ยะลา สงขลา สตูล) ที่ทำการศึกษโดยหอการค้าไทยและสภาหอการค้าไทย (2557,ออนไลน์) ได้กำหนดยุทธศาสตร์และโครงการสำคัญ คือ การพัฒนาตลาดชายแดนและเมืองชายแดนสะเดา ปาดังเบซาร์ วังประจัน เบตง สุโหลง-โกลก ตากใบ เป็นต้น ซึ่งกรอบในการพัฒนาอยู่ภายใต้โครงการของ IMT-GT Roadmap ที่ทำการศึกษโดยกลุ่มงาน IMT-GT/มาเลเซีย สำนักความร่วมมือการค้าและการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ (2555,ออนไลน์) เป็นความร่วมมือร่วมกันระหว่าง 3 ประเทศที่เริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2536 ครอบคลุมแนวพื้นที่พัฒนา 14 จังหวัดภาคใต้ ในปัจจุบันมีการพัฒนาร่วมกันมากขึ้นในหลายด้าน นำสู่การพัฒนาเพื่อเตรียมพร้อมรองรับ AEC ที่จะส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงของภูมิภาค และการศึกษาของนัทยา ชุนทอง (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ผ่านด้านศุลกากรสะเดา อำเภอสะเดา และด้านศุลกากรปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา พบว่า การค้าบริเวณชายแดนไทย-มาเลเซีย เกิดการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลไทยได้มีการเตรียมพร้อมที่จะเปิดด่านใหม่ในปี 2556 คือ ด่านบ้านประกอบ จังหวัดสงขลา ซึ่งกล่าวได้ว่า ภาครัฐมีการพัฒนาและสร้างด่านใหม่ในพื้นที่ชายแดนเพื่อรองรับ AEC และการพัฒนาในด้านต่างๆต่อไป

2.1.2 สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ 1. ด้านกายภาพพื้นที่คับแคบ เป็นหุบเขา ไม่มีพื้นที่ราบขนาดใหญ่ 2. การคมนาคมมาจากฝั่งประเทศมาเลเซียมีความลำบาก 3. การเชื่อมโยงประสานงานที่แตกต่างกันทั้งสองฝั่งไทย-มาเลเซีย กล่าวคือ ฝั่งประเทศไทยมีสถานะเป็นด่านถาวร ศุลกากรจะเป็นผู้รับผิดชอบการเปิด-ปิดด่าน ส่วนฝั่งประเทศมาเลเซีย มีสถานะเป็นจุดตรวจ (Check Point) ดำรวจตรวจคนเข้าเมืองเป็นผู้รับผิดชอบการเปิด-ปิดด่าน การประสานงานร่วมกันจึงแตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของอาธิ ครุศากยวงศ์ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง การค้าชายแดนไทย -มาเลเซีย พบว่า ปัญหาการค้าชายแดนไทย - มาเลเซีย เกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ทั้งสองประเทศขาดการประสานร่วมมือกัน กฎหมายทั้งสองประเทศที่มีความแตกต่างกันและการเดินทางคมนาคมขนส่งที่เป็น

อุปสรรคจากการเปิดปิดด่านที่แตกต่างกันและการคุมเข้มจากปัญหาการลักลอบขนยาเสพติด และในการศึกษาของชัยญา พจนธารี (2542) วัชรินทร์ ยงศิริ (2546) นฤมล นาคา (2548) สิทธิพร ภู่นริศ และคณะ (2550) เปรมประชา ดีเมลโล (2550) และผุสดี พลสารัมย์ และคณะ (2555) พบว่า ปัญหาด้านกายภาพพื้นที่ ปัญหาเส้นทางคมนาคมและระบบการขนส่ง และการประสานกันที่แตกต่างระหว่างเจ้าหน้าที่ในประเทศเพื่อนบ้านเป็นอุปสรรคต่อการค้าชายแดน การที่การค้าชายแดนมีอุปสรรคจำเป็นที่รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับต้องมีการลดอุปสรรคต่างๆออกไป โดยใช้กระบวนการต่างๆ เพื่อไม่ให้ตัวอุปสรรคเป็นสิ่งกีดขวางการพัฒนาในอนาคต

2.1.3 สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ 1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง เป็นสัญลักษณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล 2. สินค้าราคาถูก 3. พื้นที่ใกล้ชิดติดต่อรัฐเปอร์ลิส 4. เป็นด่านที่เข้า-ออกง่าย สะดวกรวดเร็ว สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็งเป็นปัจจัยจากภายในที่สามารถพัฒนาให้พื้นที่ที่มีศักยภาพมากยิ่งขึ้นได้ สอดคล้องกับการศึกษาของชัยญา พจนธารี (2542) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองชายแดน : กรณีศึกษา ห้วยโก๋น จังหวัดน่าน พบว่า ห้วยโก๋น จังหวัดน่าน เป็นพื้นที่ชายแดนที่มีความใกล้ชิดทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมกับ สปป.ลาว มีบทบาทเป็นจุดเชื่อมโยงทางการค้า และการลงทุน และการศึกษาของ Hanson (1996) ได้ศึกษาเรื่อง เศรษฐศาสตร์บูรณาการ พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม และภูมิภาคชายแดน พบว่า กายภาพพื้นที่หรือทำเลที่ตั้งจะสนับสนุนความได้เปรียบ สามารถลดค่าขนส่งได้ ดังนั้น พื้นที่ชายแดนหรือทำเลที่เปรียบที่ที่ตั้งโดยธรรมชาติ จะมีความสำคัญต่อการผลิตและเป็นศูนย์กลางโดยธรรมชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศได้นอกจากด้านกายภาพพื้นที่ที่เป็นจุดแข็งแล้ว จากการศึกษาพบว่า การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง เป็นสัญลักษณ์การท่องเที่ยวของพื้นที่ และสินค้าราคาถูก เป็นจุดแข็งที่ควรนำมาพัฒนาได้ต่อไป เพราะพื้นที่ไหนที่มีนักท่องเที่ยวรู้จัก มีชื่อเสียง มีสินค้าราคาถูก ย่อมส่งผลดีด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวได้

2.1.4 สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่ 1. คุณภาพสินค้าและการบริการ 2. การจัด Zone พื้นที่ไม่เป็นระบบระเบียบ 3. โครงสร้างพื้นฐานและการอำนวยความสะดวกยังไม่พร้อม สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อนเป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นจากพื้นที่จำเป็นที่พื้นที่ต้องลบจุดอ่อนเพื่อสร้างจุดแข็ง ในการศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อน การศึกษาของอาธิ ครูศากยวงศ์ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง การค้าชายแดนไทย - มาเลเซีย พบว่า ปัญหาการค้าชายแดนไทย - มาเลเซีย เกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ คุณภาพและมาตรฐานสินค้า การจัดการระบบพื้นที่การค้าชายแดนชายแดนยังไม่เป็นระบบ และการศึกษาของนัสยา ขุนทอง (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ผ่านด้านศุลกากรสะเดา

อำเภอสะเตา และด้านบุคลากรป่าดงเบซาร์ อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา พบว่า สินค้าบางชนิดไม่มีคุณภาพและไม่มีตราฮาลาล และการศึกษาของเชญ โกรนรา (2557) ได้ศึกษาเรื่องความก้าวหน้าการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเมืองชายแดนในจังหวัดกาญจนบุรีเชื่อมโยงกับภาคตะวันออกและรัฐกระเหรี่ยงของประเทศเมียนมาร์ พบว่า เมืองชายแดนสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีสาธารณูปโภคเพื่อการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมยังมีไม่เพียงพอ ท้องถิ่นมีขีดจำกัดในการจัดการพื้นที่ ปัจจัยที่เป็นจุดอ่อนด้านคุณภาพสินค้าและการบริการ และโครงสร้างพื้นฐานและการอำนวยความสะดวกยังไม่พร้อม นอกจากนี้การศึกษาพบว่า การจัด Zone พื้นที่ที่ไม่เป็นระบบระเบียบเป็นจุดอ่อนของพื้นที่ จำเป็นที่ต้องมีการจัดการพื้นที่โดยลดจุดอ่อนด้านนี้เพื่อต่อไปได้พัฒนาเป็นจุดแข็งได้ คือ การจัด Zone พื้นที่ที่มีความเป็นระบบระเบียบ

2.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดน

จากการศึกษา พบว่า

2.2.1 วิสัยทัศน์ (Vision)

“ด้านวังประจัน ตลาดสินค้าราคาถูก มาตรฐานฮาลาล”

พบว่าสอดคล้องกับแนวยุทธศาสตร์ IMT-GT Roadmap ที่ศึกษาโดยกลุ่มงาน IMT-GT/มาเลเซีย สำนักความร่วมมือการค้าและการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ (2555 ,ออนไลน์)ที่ได้กำหนดกรอบความร่วมมือตามโครงการ IMT-GT จำนวน 6 ด้าน คือ โครงสร้างพื้นฐาน การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเกษตรอุตสาหกรรมและสิ่งแวดล้อมและผลิตภัณฑ์และการบริการฮาลาล โดยเป้าหมายของการพัฒนาเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจในจังหวัดชายแดนใต้ 5 จังหวัด และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดจังหวัดชายแดนใต้ (นราธิวาส ปัตตานี ยะลา สงขลา สตูล) ที่ทำการศึกษาโดยหอการค้าไทยและสภาหอการค้าไทย (2557,ออนไลน์)คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ส่วนหนึ่งว่า ศูนย์กลางการผลิตอาหารฮาลาลเพื่อการส่งออก มีการกำหนดโครงการที่สำคัญไว้คือ จัดตั้งสถาบันมาตรฐานอาหารฮาลาลเพื่อพัฒนามาตรฐานให้ถูกต้องตามศาสนาอิสลามและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล เหตุผลพิจารณาในการกำหนดกรอบความร่วมมือและกำหนดวิสัยทัศน์ เพราะในพื้นที่ 5 จังหวัด (นราธิวาส ปัตตานี ยะลา สงขลา สตูล) มีประชากรมุสลิมเป็นจำนวนมากและมีพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีการนับถือศาสนาอิสลามเหมือนกัน จึงเป็นโอกาสในการพัฒนาพื้นที่ในส่วนของวิสัยทัศน์ที่พบในการศึกษา ตลาดสินค้าราคาถูก เป็นปัจจัยสำคัญที่แต่ละพื้นที่ต้องคำนึงถึง เพราะนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศมีความต้องการสินค้าราคาถูก การกำหนดวิสัยทัศน์เป็นตลาดสินค้าราคาถูก จึงเป็นแนวทางที่น่าสนใจสำหรับแต่ละพื้นที่นำไปประยุกต์ใช้ได้

2.2.2 ภารกิจ (Mission)

1. สร้างรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ด้านชายแดนวังประจัน 2. ร่วมบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกของพื้นที่ร่วมกับภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง 3. สนับสนุนกิจกรรมของผู้ประกอบการ เพื่อพัฒนาคุณภาพสินค้าและการบริการ 4. อำนวยความสะดวก ปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่ด้านชายแดนวังประจัน มีความสอดคล้องกับพันธกิจของแผนพัฒนาจังหวัดสตูล ที่ศึกษาโดยฝ่ายนโยบายและแผน กองแผนและงบประมาณ (2557)พบว่า มีพันธกิจ 2 ข้อที่มีความเกี่ยวข้องสอดคล้องกันคือ 1. พัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดให้เป็นที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ได้มาตรฐานและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน 2. ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้ได้รับบริการสุขภาพอย่างทั่วถึง พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน ส่งเสริมอาชีพและยกระดับฝีมือแรงงาน สร้างโอกาสในการคุ้มครองทางสังคม และสอดคล้องกับนโยบายของนายสัมฤทธิ์ เลียงประสิทธิ์ นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล (วันที่ 7 สิงหาคม 2556) โดยการสรุปจากฝ่ายนโยบายและแผน กองแผนและงบประมาณ (2557) พบว่านโยบายด้านการท่องเที่ยว คือ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน จัดให้มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และนโยบายด้านการค้าชายแดน คือ ส่งเสริมการส่งออกสินค้าและพัฒนาการค้าชายแดน ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน และพัฒนาตลาดนัดชายแดนวังประจัน

2.2.3 ประเด็นยุทธศาสตร์

1. การพัฒนาคุณภาพสินค้าและการบริการ
2. การปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนการค้าชายแดนและการคมนาคมขนส่งให้ได้มาตรฐาน 3. การพัฒนาด้านให้มีความเป็นเอกลักษณ์ สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดจังหวัดชายแดนใต้ (นราธิวาส ปัตตานี ยะลา สงขลา สตูล) ที่ทำการศึกษาโดยหอการค้าไทยและสภาหอการค้าไทย (2557,ออนไลน์) ดังนี้ พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์ เพื่อใช้เป็นฐานในการขับเคลื่อนภาคเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในปัจจุบันและอนาคต และสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์การค้าชายแดน ทำการศึกษาโดยหอการค้าไทยและสภาหอการค้าไทย (2557,ออนไลน์) ดังนี้ 1. ยกระดับการพัฒนาด่าน 2. เชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม เพื่อใช้เป็นฐานในการขับเคลื่อนภาคเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในปัจจุบันและอนาคต 3. ปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบ เพื่อสร้างโอกาสในการขยายตลาดและสร้างรายได้ให้แก่ธุรกิจบริเวณชายแดน 4. เสริมสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจ เพื่อสร้างแหล่งงานในพื้นที่ชายแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน 5. ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้า การท่องเที่ยว การขนส่งระหว่างประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการค้า การลงทุน และการบริการของประเทศ และ

ยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559) โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550) ได้ระบุประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน คือ 1. การพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคต่างๆ 2. การพัฒนาฐานการลงทุนโดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับอนุภูมิภาค 3. การสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในส่วนของประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ และการพัฒนาด้านให้มีความเป็นเอกลักษณ์ ที่เป็นข้อค้นพบของการศึกษาวิจัยนี้ หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนในแต่ละพื้นที่สามารถนำประเด็นยุทธศาสตร์นี้ไปวิเคราะห์และสามารถกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาพื้นที่ได้

2.2.4 ยุทธศาสตร์/แนวทางสู่การดำเนินการ

1. พัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการให้มีมาตรฐานสากล เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวมุสลิมจากกลุ่มประเทศอาเซียนและนักท่องเที่ยวท้องถิ่น
2. ปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนการค้าชายแดนและการคมนาคมขนส่งให้ได้มาตรฐาน
3. จัดระเบียบ ปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ให้มีความพร้อมเพื่อรองรับการท่องเที่ยวและการค้าชายแดน
4. สร้างเอกลักษณ์การค้าชายแดนด้านวังประจันให้มีภาพเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าราคาถูก มีมาตรฐานสากล สอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานภาค และสายนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน 5 ประเทศ (มาเลเซีย พม่า จีนตอนใต้ ลาวและกัมพูชา) พบว่า ด้านสะเดาและด่านศุลกากรป่าดงเบงกาลี ควรจัดหาพื้นที่ใหม่หรือขยายพื้นที่สร้างด่านศุลกากรทั้งสองแห่งอย่างเร่งด่วน เพื่อแก้ปัญหาในด้านอุปสรรคทางการสัญจรไปมาระหว่างกัน การศึกษาของญาดา ประภาพันธุ์ และคณะ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินศักยภาพทางเศรษฐกิจของอำเภอเชียงแสนเพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยผ่านการค้าชายแดนและ การท่องเที่ยว พบว่า ยุทธศาสตร์การสร้าง ความมั่นคงทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน คือ ยุทธศาสตร์ที่ 3 มุ่งพัฒนาสิ่งแวดล้อมด้วยการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงาม เป็นที่ประทับใจแก่นักท่องเที่ยว และควบคุมมลภาวะของเมืองให้อยู่ในสภาพที่เป็นเมืองสะอาดและธรรมชาติเขียวขจี (Clean City & Green City) ยุทธศาสตร์ที่ 4 มุ่งพัฒนาการค้าชายแดนให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ท่าเรืออย่างคุ้มค่า รวมทั้งการพัฒนาระบบ Logistic และการกระจายผลประโยชน์ ทางการค้าให้ชาวเมืองอย่างยุติธรรม และสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์การค้าชายแดน ทำการศึกษาโดยหอการค้าไทยและสภาหอการค้าไทย (2557,ออนไลน์) ที่กำหนดกลยุทธ์ไว้ดังนี้ 1.ยกระดับจุดผ่านแดนและขยายด่าน 2. กำหนดยุทธศาสตร์การคมนาคมทั้งทางบก ทางทะเล และทางอากาศ เพื่อ เชื่อมโยงเครือข่ายการขนส่งระหว่างกัน 3. ปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง 4. เสริมสร้างความร่วมมือในกรอบความ

ร่วมมือทางเศรษฐกิจต่าง ๆ 5.ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้า การท่องเที่ยว และการขนส่งระหว่างประเทศ เช่นเดียวกันกับประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ และการพัฒนาทำให้มีความเป็นเอกลักษณ์ ที่เป็นข้อค้นพบของการศึกษาวิจัยนี้ การศึกษาวิจัยและข้อค้นพบที่มีการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์มีน้อยมากในส่วนของพัฒนาพื้นที่ และจัดการโดยหน่วยงานภาครัฐ จึงจำเป็นที่ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลยุทธศาสตร์ไปประกอบการพิจารณาเพื่อปรับใช้ในพื้นที่ในการกำหนดยุทธศาสตร์ในพื้นที่ต่าง ๆ ได้

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

3.1.1 ภาครัฐและเอกชนควรมีการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพสินค้าที่ได้มาตรฐานสากล เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องมีการวิจัย และนำผลการวิจัยมาปรับใช้ในพื้นที่ ดังนั้นภาครัฐหรือหน่วยงานราชการในพื้นที่ และภาคเอกชนควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา โดยสามารถประสานงานขอความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในพื้นที่ภาคใต้ที่มีการบริการวิชาการ เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ เป็นต้น

3.1.2 ภาครัฐและเอกชนควรมีการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ โดยการสนับสนุนการฝึกอบรมและพัฒนา การสัมมนา และการสนับสนุนในด้านการเงินเพื่อการพัฒนาการประกอบการ

3.1.3 ภาครัฐ และเอกชน ต้องเร่งปรับปรุงและพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้พร้อมรองรับการท่องเที่ยวและการค้าชายแดน รวมไปถึงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในจังหวัดสตูลและใกล้เคียงให้มีความเชื่อมโยงกัน เป็นการขยายตลาดการประกอบการในด้านต่าง ๆ กว้างมากขึ้น ซึ่งส่งผลดีต่อเศรษฐกิจในจังหวัดและพื้นที่ใกล้เคียง

3.1.4 ภาครัฐ เอกชน และผู้ประกอบการ ควรจัดระเบียบ ปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ให้มีความพร้อมเพื่อรองรับการท่องเที่ยวและการค้าชายแดน รวมไปถึงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในจังหวัดสตูลและใกล้เคียงให้มีความเชื่อมโยงกัน เป็นการขยายตลาดการประกอบการในด้านต่าง ๆ กว้างมากขึ้น ซึ่งส่งผลดีต่อเศรษฐกิจในจังหวัดและพื้นที่ใกล้เคียง โดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน เช่น ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองชายแดน ยุทธศาสตร์การพัฒนา

ผู้ประกอบการค้าชายแดน ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการปฏิบัติราชการของหน่วยงานราชการเมืองชายแดนของแต่ละภาคในประเทศไทย เป็นต้น

3.2.2 การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะพื้นที่ที่มีบริบทด้านกายภาพพื้นที่ สังคม วัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากพื้นที่อื่น ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษา กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ด้านชายแดนภาคอื่น ๆ เพื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลต่อการค้าชายแดนในแต่ละพื้นที่

3.2.3 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ด้านชายแดนและการค้าชายแดนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ด้านชายแดนที่เป็นพื้นที่ทางทะเลหรือเกาะ พื้นที่หุบเขาสูง พื้นที่ป่า และพื้นที่ชุ่มน้ำ เป็นต้น โดยศึกษางานวิจัยในต่างประเทศที่มีการจัดการใช้พื้นที่ในขอบเขตที่จำกัด เพื่อได้แนวคิดและรูปแบบในการพัฒนาพื้นที่ต่าง ๆ ในประเทศไทยต่อไปได้

3.2.4 ในการวิจัยในครั้งต่อไปสามารถแบ่งแยกการวิจัยออกเป็น 2 แบบ คือ การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยข้อมูลของการวิจัยทั้ง 2 แบบ อาจได้ผลการวิจัยที่เหมือนหรือแตกต่างกันได้

3.2.5 ในการวิจัยในครั้งต่อไปสามารถใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการการค้าชายแดนหรือการพัฒนาพื้นที่ชายแดนได้หลายแบบ เช่น BCG Matrix, GE Priority Matrix, BSC, Five Force Model, Location Quotient และ Shift-Share Analysis เป็นต้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์.(2556). รายงานสถิติการค้าชายแดนไทยกับมาเลเซีย (ดูทุกด่าน) .สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2556 ,จาก http://bordertrade.dft.go.th/DFT/Report/4.7.2.Detail.asp?Country_Code=MY

.....(2556). รายงานสถิติการค้าชายแดนไทยกับมาเลเซีย(ดูทุกด่าน).สืบค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2557 ,จาก <http://www.dft.go.th/Default.aspx?tabid=160>

..... (2557). มูลค่าการค้าระหว่างประเทศและการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (มาเลเซีย เมียนมาร์ ลาว สปป.ลาว กัมพูชา) ปี 2553-2556(ม.ค.- ม.ค.). สืบค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2557 ,จาก <http://www.dft.go.th/Default.aspx?tabid=160>

..... (2557). สถิติการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนของประเทศไทย ปี 2554-2557(มกราคม- มีนาคม).สืบค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2557 ,จาก<http://www.dft.go.th/Default.aspx?tabid=160>

.....(2557).สถิติการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนของประเทศไทย ปี 2554-2557 (มกราคม- เมษายน).สืบค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2557 ,จาก <http://www.dft.go.th/Default.aspx?tabid=160>

.....(2557).การค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน (มาเลเซีย เมียนมาร์ ลาว สปป.ลาว กัมพูชา) ปี 2553-2556(ม.ค.ม.ค.).สืบค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2557 ,จาก <http://www.dft.go.th/Default.aspx?tabid=160>

.....(2557).การค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ปี2553-2556(ม.ค. ม.ค.).สืบค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2557 ,จาก <http://www.dft.go.th/Default.aspx?tabid=160>

.....(2557).ภาพรวมการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านมาเลเซีย-เมียนมาร์-สปป.ลาว-กัมพูชา ปี 2557 (มกราคม-เมษายน).สืบค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2557 ,จาก <http://www.dft.go.th/Default.aspx?tabid=160>

.....(2557).มูลค่าการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ปี2553 - 2556 (รายด่าน)(ม.ค.-ม.ค.). สืบค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2557 ,จาก <http://www.dft.go.th/Default.aspx?tabid=160>

..... (2557).มูลค่าการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ปี2553-2556 (รายจังหวัด) (ม.ค.- ม . ค .) . สื่ บ ค้ น เมื่ อ 1 ก ร ก ฎ า ค ม 2 5 5 7 , จ า ก <http://www.dft.go.th/Default.aspx?tabid=160>

.....(2557).มูลค่าการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ปี2553-2556(รายสินค้า)(ม.ค.-ม.ค.). สืบค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2557 ,จาก <http://www.dft.go.th/Default.aspx?tabid=160>

.....(2557).มูลค่าการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย (รายเดือน) ปี 2553-2556 (ม.ค.- ม.ค.). สืบค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม2557, จาก <http://www.dft.go.th/Default.aspx?tabid=160>

.....(2546).แนวทางการค้าและการลงทุนของประเทศมาเลเซีย.สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2555 ,จาก isc.ru.ac.th/data/PS0002654.doc

.....(2555).ข้อมูลด้านการค้าระหว่างประเทศ.สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2555, จาก <http://www.dft.go.th>

กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์.(2555).คู่มือการค้าและการลงทุน สหพันธรัฐมาเลเซีย.พิมพ์ครั้งที่ 1 . กรุงเทพฯ : สำนักข่าวพาณิชย์ กรมส่งเสริมการส่งออก.

กองตรวจและคุ้มครองคนหางาน.(2548).ด้านตรวจคนหางาน.สืบค้นเมื่อ 3 เมษายน 2557,จาก <http://ipd-doe.com/Content/Aboutus.asp>

กองแผนงาน กรมการขนส่งทางบก. (2553).แผนยุทธศาสตร์กรมการขนส่งทางบก(พ.ศ. 2554 - 2558). ม.ป.ป . กรุงเทพฯ : กรมการขนส่งทางบก.

กรวรรณ สังขกร และ กาญจนา จีรัตน์.(2553). การพัฒนาเมืองชายแดนเพื่อรองรับผลกระทบจากการท่องเที่ยวและการค้าในกลุ่มแม่น้ำโขง.เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กลุ่มงาน IMT-GT/มาเลเซีย สำนักความร่วมมือการค้าและการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ. (2555).กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย.สืบค้นเมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2557 ,จาก <http://www.dft.go.th/>

กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดสตูล.(2555).โครงการพัฒนาผู้ประกอบการค้าชายแดนวังประจัน . สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2557 ,จาก <http://www.satun.go.th/satun/91000/index.php/highlightactivities/39highlightactivities?showall=&start=1>

ขวัญ กมล กลิ่น ศรีสุข.(2544). ศักยภาพและแนวโน้มการค้าชายแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. รายงานการวิจัยสาขาวิชาเทคโนโลยีสังคม สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

คณะกรรมการร่วมธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว .(2539). ปัญหาการค้าชายแดนไทย-ลาว (นครพนม-คำม่วน และเชียงราย-บ่อแก้ว). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ:สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)

จุมพล หนีมพานิช.(2550).การวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์.พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เจนณรงค์ เพ็ญสมบูรณ์.(2556).สถานการณ์การค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ปี 2556 (มกราคม-เมษายน) . สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2556, จาก [http://www.dft.go.th/Portals/0/ContentManagement/Document_Mod666/4.The%20border%20trade%20Thailand%20-%20Malaysia%20\(Emi.%2056\)%20255607041350375905.pdf](http://www.dft.go.th/Portals/0/ContentManagement/Document_Mod666/4.The%20border%20trade%20Thailand%20-%20Malaysia%20(Emi.%2056)%20255607041350375905.pdf)

ชนิด ศุภธยาลัย.(2555).การค้าชายแดน.สืบค้นเมื่อ7 กันยายน2555,จากhttp://goldenworld-inter.com/home/index.php?option=com_content&view=category&id=4&Itemid=5

.....(2555).เขตการค้าเสรี (FREE TRADE AGREEMENT: FTA).สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2555,จากhttp://goldenworldinter.com/home/index.php?option=com_ContentItemid=8

.....(2555).ด้านศุลกากร.สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2555,จาก http://goldenworld-inter.com/home/index.php?option=com_content&view=article&id=55:2011-05-24-13-44-39&catid=4:2011-05-05-07-25-46&Itemid=5

ชัยญา พจนธารี. (2542). แนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองชายแดน : กรณีศึกษา ห้วยโก๋น จังหวัดน่าน.กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชื่นจิตร อังวรารวงศ์ ,และเอกพงษ์ ทองธีรภาพ.(2543).ปัญหาการส่งออกชายแดนไทย กรณีศึกษา : การส่งออกไทย-สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว บริเวณด่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย.วารสารศูนย์บริการวิชาการ 9 .(ม.ป.ป.) เดือนกรกฎาคม-กันยายน 2544)

เชิญ ไกรนรา.(2555). การศึกษาการพัฒนาและการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในต่างประเทศ. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

.....(2557). ความก้าวหน้าการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเมืองชายแดนในจังหวัดกาญจนบุรีเชื่อมโยงกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือและรัฐกระเหรี่ยงของประเทศเมียนมาร์. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ญาติ ประภาพันธ์, สุวิมล อังควนิช, ธเนศ ต่วนชะเอม, สงบ จิตฤทธิ, จิตงาม วัฒนพันธ์, ชุกกลิ่น อุณวิจิตร, สุทัศน์ โปธิกัน, เกศรา วงศ์คม, สุทธาธร สุวรรณรัตน์, นัฐวุฒิ ปงเมฆ, ณัชชียา โม้ฟู,ทิพย์วัล สุขรักเกียรติ, และจิตนา กนิษฐสุด.(2550). ยุทธศาสตร์การสร้าง ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การเมือง การบริหาร สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมผ่าน กระบวนการพัฒนาการค้าชายแดนและการท่องเที่ยว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

.....(2550). การประเมินศักยภาพทางเศรษฐกิจของอำเภอเชียงแสนเพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยผ่านการค้าชายแดนและการท่องเที่ยว. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ด้านศุลกากรรัฐประเทศ.(2553).ส่วนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการค้าชายแดน.สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2557 , จาก <http://www.arancustoms.org /index.php ?lay =show&a c= article&Id=570872>

ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสตูล.(2555).ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสตูล.สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2557 , จาก <http://www.satunimmigration.go.th/porbor>

ธนศักดิ์ เก่งถนอมม้า .(2541).ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานจุดผ่อนปรนทางการค้าชายแดนไทย - พม่า ช่องทางก๊วผาวอก อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่.การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ธนาคารแห่งประเทศไทย.(2550).สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้(ASEAN). สืบค้น เมื่อ 11 กันยายน 2555, จาก http://www.bot.or.th/Thai /AboutBOT /index /Pages/ASEAN_page.aspx

.....(2551).การค้าชายแดนภาคเหนือ.สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2555,จาก <http://www.bot.or.th/Thai/EconomicConditions/Thai/North/EconConditions/BorderTrade/Page s/BorderMarket.aspx>

ธัญญารัตน์ ล้วสมบูรณ์.(2551). นโยบายและมาตรการของรัฐบาลไทยในการจัดการการค้าชายแดน: กรณีศึกษา ด้านศุลกากรเชียงแสน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย.วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นัสยา ขุนทอง. (2556). การศึกษาการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ผ่านด่านศุลกากรสะเดา อำเภอสะเดา และด่านศุลกากรปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา.ม.ป.ป.(ม.ป.ป.) , 5-7.วารสารมหาวิทยาลัยรามคำแหง. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2558,จาก <http://www.eco.ru.ac.th/PDF/%E0%B8%99%E0%B8%B1%E0%B8%AA%E0%>

[B8%A2%E0%B8%B2%20%E0%B8%82%E0%B8%B8%E0%B8%99%E0%B8%97%E0%B8%AD%E0%B8%87.pdf](#)

นพรัตน์ วงศ์วิทยาพาณิชย์, จิตรา โรจน์ประเสริฐกุล, และเสริมสิทธิ์ สร้อยสอดศรี.(2554). *การพัฒนาตลาดการค้าชายแดนไทย กรณีศึกษาตลาดโรงเกลือ จังหวัดสระแก้ว*. รายงานการวิจัยแผนงานสร้างเสริมเรียนรู้กับสถาบันอุดมศึกษาไทยเพื่อการพัฒนา นโยบายสาธารณะที่ดี (นสร.). สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นฤมล นาคา.(2548). *การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน*.วิทยานิพนธ์ปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นิยม ไวยรัชพานิช (.2555).*ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการค้าชายแดน*.สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2555, จาก http://goldenworldinter.com/home/index.php?option=com_content&view=article&id=287:2011-10-17-04-04-18&catid=4:2011-05-05-07-2546&Itemid=5

นิสิต พันธมิตร.(2550). *รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการ ผลกระทบของการค้าชายแดน ภาคเหนือจากข้อตกลงจัดตั้งเขตการค้าเสรี (Free Trade Area)*.รายงานการวิจัยคณะ เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นุกูล ชื่นพิก, นิวัฒน์ สวัสดิ์แก้ว, และวรลักษณ์ ลลิตศศิวิมล. (2556).วารสารคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. 4 (239) , 230-243. *กระบวนการค่าน้ำมันเดือนข้ามชาติพื้นที่ ด่านชายแดนภาคใต้ไทย- มาเลเซีย*.สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2558,จาก http://www.hu.ac.th/conference2013/Proceedings2013/pdf/Book3/Poster1/239_230-243.pdf

นุศรา ตันลาพุดม. (2548).*ศักยภาพในการจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนของจังหวัด เชียงราย*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บุญชัย ใจเย็น.(2555). *AEC : THAI กับ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน* . พิมพ์ครั้งที่ 1 . กรุงเทพฯ : แสงดาว.

ประณีต ชาประดิษฐ์ (2549). การค้าชายแดนของจังหวัดเชียงราย กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย กับประเทศพม่า ลาว และจีนตอนใต้.สารนิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ปาณิสรา ดาวเรือง. (2545). แนวทางการพัฒนาเมืองชายแดน : กรณีศึกษา เมืองเชียงแสน จังหวัดเชียงราย. ม.ป.ป.กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เปรมประชา ดีเมลโล. (2550).การค้าชายแดนและผลกระทบต่อชุมชนในอำเภอเชียงของ จังหวัด เชียงราย.วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิภาคศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ผุสดี พลสารัมย์, ลิศรา เตชะเสริมสุขกุล ,และปิยรัตน์ พิพิธวินชรธรรม.(2555). การค้าระหว่าง ประเทศทางบกด้านเหนือ.รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

ฝ่ายนโยบายและแผน กองแผนและงบประมาณ. (2557).แผนยุทธศาสตร์การพัฒนารองคํการ บริหาร ส่วนจังหวัดสตูล พ.ศ.2557 – 2561 (ฉบับปรับปรุง).).สตูล: องค์การบริหาร ส่วนจังหวัดสตูล.

_____. (2557). แผนพัฒนา 3 ปี (พ.ศ.2558-2560) องค์การบริหารส่วนจังหวัด สตูล.สตูล: องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล. .

_____. (2557).ยุทธศาสตร์การพัฒนารองคํการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด สตูล (พ.ศ.2559 – 2561).สตูล: องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล.

พนิดา วิไลวงศ์.(2553). แนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการด้านการค้าชายแดนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย.การศึกษาอิสระปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.

พัชราพรรณ พานทอง.(2552).นโยบายการค้าระหว่างประเทศ.สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2555, จาก <http://www.learners.in.th/blogs/posts/264213>

- พิมพ์นา ตี๋ปพรม.(2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการค้าชายแดนบริเวณตลาดดอยเวา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. การศึกษาอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ม.ป.ป.(2556).บทที่ 3 แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา.สืบค้นเมื่อ 29 เมษายน 2556,จาก <http://library.uru.ac.th/bookonline/books%5CCh3A.pdf>
- ม.ป.ป..(2555).การค้าระหว่างประเทศ (International Trade Theory).สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2555,จาก msci.chandra.ac.th/econ/ch14intrtrade.doc
- ม.ป.ป..(2555).ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ. สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2555,จาก <http://www.cs.sru.ac.th/cs01/comart/Macroeconomics/13.html>
- ยุทธนา จันทร์เหลือง .(2552).มาตรการ กฎระเบียบ การค้าชายแดนและองค์การการค้าโลก กฎหมายศุลกากร . สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2555,จาก <http://www.learners.in.th/blogs/posts /275952>
- รณรงค์ เล็งเอี่ยม.(2550). ปัญหาการค้าชายแดนจังหวัดตาก. การค้นคว้าอิสระปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เรืองศักดิ์ ไชยอุดม.(2550). ปัญหาการค้าชายแดนไทย-พม่าในอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน . การค้นคว้าอิสระปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรางคนา ผลประเสริฐ, ชูชัย ศรีธานี,และพาณี สัตตะกลิน. (2554).การจัดการเชิงกลยุทธ์ในการบริหารงานโรงพยาบาล.พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วัลย์ลักษณ์ พฤกษาทร. (2545). แนวทางการพัฒนาเมืองชายแดน : กรณีศึกษา เมืองมุกดาหาร. ม.ป.ป.กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรินทร์ ยงศิริ.(2546). ต้นฉบับสมบูรณ์ โครงการวิจัย การค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา : ปัญหาที่ประสบในปัจจุบันและแนวทางแก้ไขในอนาคต.พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ:สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วารินทร์ วงศ์หาญเชาว์, ภาวัต ตั้งตรงจิตร, และอนันท์ ยี่สุตดี.(2547).ยุทธศาสตร์การค้าชายแดน และการค้าผ่านแดนประเทศไทยกับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง.พิมพ์ครั้งที่ 1.กรุงเทพฯ:สถาบันยุทธศาสตร์การค้า หอการค้าไทย.

วิทย์ บัณฑิตกุล.(2555). มาเลเซีย .พิมพ์ครั้งที่ 3 .กรุงเทพฯ : สถาพรบุ๊คส์.

.....(2555). รู้จักประชาคมอาเซียน.พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : สถาพรบุ๊คส์.

วิมลน เหล่าศิริถาวร.(2553).องค์กรและการจัดการองค์กร.(ม.ป.ป.).เชียงใหม่. : (ม.ป.ป.).

วีรวรรณ สังข์ทอง.(2551). มาตรการการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ (International Trade Restrictions).สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2555,จาก <http://www.learners.in.th/Blogs/posts/184635>

เศวตยนต์ ศรีสมุทร.(2546).นโยบายกับการค้าชายแดนอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ศูนย์ข้อมูลความรู้ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.(2555).AEC คืออะไร .สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2555, จาก <http://www.thai-aec.com/41>

.....(2555).อาเซียน คือ อะไร.สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2555 ,จาก <http://www.thai-aec.com/418>

สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2554).การค้าชายแดน: บทบาทและความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย. แผนงานเสริมสร้างนโยบายสาธารณะที่ดีFACT SHEET. ฉบับที่ 7.สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2555,จาก : <http://www.tuhpp.net/files/FACT1-2.pdf>

สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสตูล.(2558).การค้าชายแดนจังหวัดสตูล ปี 2558. สตูล : สำนักงานพาณิชย์ จังหวัดสตูล.

สำนักงานภาค และสายนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย(2548).การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน 5 ประเทศ (มาเลเซีย พม่า จีนตอนใต้ ลาวและกัมพูชา).รายงานการวิจัยธนาคารแห่งประเทศไทย.

สำนักงานศุลกากรภูมิภาคที่ 4 จังหวัดสงขลา.(2557).ด่านวังประจัน.สืบค้นเมื่อ 27 กุมภาพันธ์ 2557, จาก http://customs4.org/index.php?option=com_content&view=article&id=58&Itemid=70

สำนักกรรมการ 2 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร .(2555).รายงานการศึกษาดูงานเพื่อรับฟังปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ ตลอดจนตรวจเยี่ยมการปฏิบัติราชการและเสวนาเชิงวิชาการ ระหว่างวันที่ 9 พฤษภาคม ถึง 10 พฤษภาคม 2555 ณ จังหวัดสตูล .สืบค้นเมื่อ 8 พฤษภาคม 2557 ,จาก http://www.parliament.go.th/ewTcommittee/ewt/frontier/ewt_dl_link.php?nid=172&filename=index

สำนักความร่วมมือการค้าและการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ.(2555).การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ปี 2555 (มกราคม -พฤษภาคม).สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน2555,จาก http://www.dft.go.th/Portals/0/ContentManagement/Document_Mod666/%E0%B8%A3%E0%B8%A7%E0%B8%A1%E0%B8%84%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%8A%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B9%81%E0%B8%94%E0%B8%99%E0%B8%9E.%E0%B8%84.55@25550907-1625072782.pdf

สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดสตูล.(ม.ป.ป.).โครงสร้างสำนักงานพาณิชย์จังหวัด.สืบค้นเมื่อ 24 มีนาคม 2557 ,จาก <http://pcoc.moc.go.th/wappPCOC/views/dstructure.aspx?pv=91>

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา .(2548).เรื่อง ขอให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาศึกษาจุดอ่อนปรน จุดผ่านแดนชั่วคราว และจุดผ่านแดนถาวร.สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2555, จาก http://www.senate.go.th/senate/motion_detail.php?motion_id=34

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.(2552).อุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่มาตรการทางภาษี (Non-Tariff Barriers : NTB).สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2555, จาก <http://www.oae.go.th/biae/download/KM/Technic/NTB.pdf>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2550). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559)*. สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2557,จาก http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p11/SummaryPlan11_thai.pdf

สิทธิพร ภู่นริศ ,และวรรณที รุ่งเรืองสภากุล.(2550). *ศักยภาพและอุปสรรคการค้าชายแดน : จังหวัดแม่ฮ่องสอน*.รายงานการวิจัยคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ.

สุมาลี วงษ์วิฑิต, ภูมิชาย วิเชียรสิงห์, กิตติพงษ์ สุมิพันธ์, ประพีร์ เกิดเพิ่มพูล,และชนัด เผ่าพันธ์ดี. (2550). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน*. กรุงเทพฯ: คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุรศักดิ์ เลี่ยมเลิศ .(2547). *การค้าชายแดนจังหวัดเชียงราย :ปัญหาการลักลอบนำเข้าสินค้าและการป้องกันและปราบปรามของกรมศุลกากร*.การค้นคว้าอิสระปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สมทรง ช่อนกลิ่น.(2556).*ภาพรวมการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน มาเลเซีย เมียนมาร์-สปป.ลาว -กัมพูชาปี2556 (มกราคม-เมษายน)*.สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2556 ,จ าก [http://www.dft.go.th/Portals/0/ContentManagement/DocumentMod666/Three.%20Reported%20April%20frontier%20analysis.%2056%20Dang%20\(6%20Jun%2056\)%20255607_031507418359.pdf](http://www.dft.go.th/Portals/0/ContentManagement/DocumentMod666/Three.%20Reported%20April%20frontier%20analysis.%2056%20Dang%20(6%20Jun%2056)%20255607_031507418359.pdf)

โสมสิริ หมัดอะดัม.(2556).*การค้าไทย-มาเลเซียปรับตัวมากขึ้นแค่ไหนเมื่อเผชิญกับความผันผวนของค่าเงิน* . สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2556, จาก [http://www.bot.or.th/Thai/EconomicConditions/Thai/South/EconomicPapers/ResearchPaper/trade_fx26jun%20\(2\).pdf](http://www.bot.or.th/Thai/EconomicConditions/Thai/South/EconomicPapers/ResearchPaper/trade_fx26jun%20(2).pdf)

หอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย.(2551). *AEC ข่าวสารประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*.สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน2555,จาก <http://www.thaichamber.org/>

-----.(2552). *ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน(นราธิวาส ปัตตานี ยะลา สงขลา สตูล)* . สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2557, จาก <http://www.thaichamber.org/scripts/Stratigic.asp?Tag=7&ShowMag=1&PA GEID=96>

.....(2552).ยุทธศาสตร์การค้าชายแดน.สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2557, จาก <http://www.thaichamber.org/scripts/strategic.asp?Tag=7&nShowMag=1&nPAGEID=83&view=article&id=48:-free-trade-agreement-fta&catid=8:2011-05-05-07-27-35&>

อรุณ ไทยสนิท ,และคอยชูรามัน มะ (2546). *โครงการ การจัดตั้งตลาดนัดฟรีเดีย ไทย-มาเลเซีย อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส*.รายงานการวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น.

อาธิ ครูศากยวงศ์.(2545). *ธุรกิจท่องเที่ยวชายแดนไทย -มาเลเซีย*. รายงานการวิจัยคณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

.....(2545).*การค้าชายแดนไทย -มาเลเซีย*. รายงานการวิจัยคณะวิทยาการจัดการ สถาบัน ราชภัฏสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

อำพร วิริยโกศล, เกิดศิริ เจริญวิศาล, ทิพย์วรรณ เรืองกิตติสกุล, ปริญญา เขาวนาตย์, พรรษมน บุษบงษ์, ยุพาเวดี สมบูรณ์กุล, วิวัฒน์ แซ่หลี,และสุพัตรา โมกชกุล.(2542). *กลยุทธ์ ธุรกิจการค้าและการท่องเที่ยวชายแดนใต้ของประเทศไทย*. รายงานการวิจัยคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

เอกชัย บุญยาพิษฐาน.(2553). *คู่มือการวิเคราะห์ SWOT อย่างมืออาชีพ*. (ม.ป.ป.). กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล.(ม.ป.ป.).*องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล*. สืบค้นเมื่อ 22 มีนาคม 2557,จาก <http://www.satunpao.go.th/main.php>

องค์การบริหารส่วนตำบลวังประจัน.(ม.ป.ป.).*องค์การบริหารส่วนตำบลวังประจัน*.สืบค้นเมื่อ 22 มีนาคม 2 5 5 7, จาก http://www.wangprachan.go.th/center/website/management/website_Dragdrop/index.php?site=1275&page_id=1275&control=/4.7.2.Detail.asp?Country_Code=MY)

ภาษาอังกฤษ

Hanson, H.G. 1996. *Economic Intergration, Interindustry Trade and Frontier Regions*. European Economic Review, 40, 941-949.

Porter, Michael E. 1985. *Competitive Advantage : Creating and Sustaining Superior Performance*. New York : The Free Press.

Scott, J.W. 2002. *On the Political Economy of Cross-Border Regionalism : Regional Development and Cooperation on the US-Mexican Border*. In Perkmann, M. and Ling.

Wheelen, Thomas L, and J. David Hunger. 1998. *Strategic Management and Business Policy : Entering 21st Century Global Society*. 6 th ed. New York : Addison - Wesley.

บุคลากรกรม

บุคลากรกรม

นายเดชา แซ่อาหลี. (2557 , 25 มีนาคม) .ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 2 บ้านสะพานเคียน ตำบลควน
โดน.สัมภาษณ์. ที่ตำบลควนโดน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

ประดิษฐ์ สัณญา.ตาบตำรวจ. (2557, 25 มีนาคม).ผู้บังคับหมู่ (ป.) สภ.ควนโดน.สัมภาษณ์.
ที่สถานีตำรวจภูธรควนโดน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล.

นางสาวปิยรัตน์ กิตตินันธพันธ์.(2557, 25 มีนาคม).พนักงานจ้างอุทยานแห่งชาติทะเลบัน.
สัมภาษณ์.ที่อุทยานแห่งชาติทะเลบัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล.

นางพิมพ์ิศา ชูชื่น.(2557, 25 มีนาคม).พนักงานจ้างด้านศุลกากรวังประจัน.สัมภาษณ์.
ที่ด่านศุลกากรวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล.

นางลักษมี ไร่กสิกรรม.(2557, 25 มีนาคม).นักวิชาการเกษตร.สัมภาษณ์.ที่ด่านตรวจพืชวัง
ประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล.

นางไลลา อาดำ .(2557, 25 มีนาคม). พนักงานด้านตรวจคนเข้าเมืองสตูล.สัมภาษณ์.ที่ด่าน
ตรวจคนเข้าเมืองสตูล.อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล.

อาทิตย์ ผดุง.ว่าที่ร้อยตรี.(2557, 25 มีนาคม). หัวหน้าด่านตรวจคนหางานวังประจัน.
สัมภาษณ์. ที่ด่านตรวจคนหางานวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล.

นายอโนชา อังโชติพันธ์.(2557, 2 ตุลาคม).เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์พัฒนาการค้าและธุรกิจไทยใน
อาเซียน (AEC). สัมภาษณ์. ที่สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสตูล อำเภอเมือง จังหวัดสตูล.

ซาฟีอี เครื่องครัว.(2558, 22 กุมภาพันธ์).ผู้ประกอบการร้านเครื่องครัว.สัมภาษณ์.ที่ด่าน
ศุลกากรวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล.

นางเตนะ.(2558, 22 กุมภาพันธ์).ผู้ประกอบการร้านเครื่องอุปโภคบริโภค.สัมภาษณ์.ที่ด่าน
ศุลกากรวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล.

นางเยาะ.(2558, 22 กุมภาพันธ์).ผู้ประกอบการร้านผักผลไม้.สัมภาษณ์.ที่ด่านศุลกากรวัง
 ประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล.

นางละ.(2558, 22 กุมภาพันธ์).ผู้ประกอบการร้านเครื่องอุปโภคบริโภค.สัมภาษณ์.ที่ด่าน
 ศุลกากรวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล.

นายกอเต็ม.(2558, 22 กุมภาพันธ์).ผู้ประกอบการร้านผักผลไม้.สัมภาษณ์.ที่ด่านศุลกากรวัง
 ประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล.

นางนุรฮิดาญา ใจดี.(2558, 22 กุมภาพันธ์).ผู้ประกอบการร้านชำ.สัมภาษณ์.ที่ด่านศุลกากรวัง
 ประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล.

นางมะระยะ นิสาและ.(2558, 22 กุมภาพันธ์).ผู้ประกอบการร้านเครื่องอุปโภคบริโภค.
 สัมภาษณ์.ที่ด่านศุลกากรวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล.

นายเมธยา หินซัด.(2558, 22 กุมภาพันธ์).ผู้ประกอบการร้านเครื่องอุปโภคบริโภค.สัมภาษณ์.
 ที่ด่านศุลกากรวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล.

นางระพีพร บุษิตำ.(2558, 22 กุมภาพันธ์).ผู้ประกอบการร้านเบ็ดเตล็ด.สัมภาษณ์. ที่ด่าน
 ศุลกากรวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล.

นางวินิทรา หมาดตาเร๊ะ.(2558, 22 กุมภาพันธ์).ผู้ประกอบการร้านขนม.สัมภาษณ์.ที่ด่าน
 ศุลกากรวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล.

นางมะระฮัน.(2558, 23 กุมภาพันธ์).ผู้ประกอบการร้านผักผลไม้.สัมภาษณ์.ที่ด่านศุลกากรวัง
 ประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล.

ดาวเอเชีย.(2558, 23 กุมภาพันธ์).ผู้ประกอบการร้านเครื่องอุปโภคบริโภค.สัมภาษณ์.ที่ด่าน
 ศุลกากรวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล.

นายวิฑัย อรุณอร่ามศักดิ์.(2558, 23 กุมภาพันธ์).ประธานหอการค้าจังหวัดสตูล.สัมภาษณ์.ที่
 หอการค้าจังหวัดสตูล อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล.

นายปริศนา.(2558, 23 กุมภาพันธ์).ข้าราชการสำนักงานพาณิชย์จังหวัดสตูล.สัมภาษณ์. ที่สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสตูล อำเภอเมือง จังหวัดสตูล.

นายสัมฤทธิ์ เลียงประสิทธิ์.(2558, 23 กุมภาพันธ์).นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล. สัมภาษณ์.ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล อำเภอเมือง จังหวัดสตูล.

นายสาทิตย์ ลั่นแก้ว. (2558, 23 กุมภาพันธ์). นักวิชาการแรงงานชำนาญการ.สัมภาษณ์.ที่ด่านตรวจคนหางาน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล.

นายสุทิน นพชำนาญ .(2558, 23 กุมภาพันธ์). เกษตรอำเภอควนโดน.สัมภาษณ์.ที่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล.

นางสุไลพร ลามาก. (2558, 23 กุมภาพันธ์). ผู้ประกอบการร้านเบ็ดเตล็ด.สัมภาษณ์. ที่ด่านศุลกากรวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล.

นางสุวานี เครื่องสาน. (2558, 23 กุมภาพันธ์). ผู้ประกอบการร้านเฟอร์นิเจอร์.สัมภาษณ์. ที่ด่านศุลกากรวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล.

นายอโนชา อังโชติพันธุ์.(2558, 23 กุมภาพันธ์). เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์พัฒนาการค้าและธุรกิจไทยในอาเซียน (AEC).สัมภาษณ์.ที่สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสตูล อำเภอเมือง จังหวัดสตูล.

นายอภิชาติ อภิศักดิ์ภิรมย์. (2558, 23 กุมภาพันธ์).รองประธานหอการค้าจังหวัดสตูล. สัมภาษณ์. ที่หอการค้าจังหวัดสตูล อำเภอเมือง จังหวัดสตูล.

นายเอก สาตราหา.(2558, 23 กุมภาพันธ์).นายด่านศุลกากรวังประจัน.สัมภาษณ์. ที่ด่านศุลกากรวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล.

นายฮาริส บูน่า.(2558, 23 กุมภาพันธ์).นักวิชาการศุลกากรปฏิบัติการ.สัมภาษณ์.ที่ด่านศุลกากรวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล.

นายณรงค์ กองหลัง. (2558, 24 กุมภาพันธ์).พนักงานพิทักษ์ป่า.สัมภาษณ์. ที่อุทยานแห่งชาติทะเลบัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล.

นายดลกอเดช นาวารี.(2558, 24 กุมภาพันธ์).ผู้ประกอบการร้านเครื่องอุปโภคบริโภค.
สัมภาษณ์.ที่ด่านศุลกากรวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล.

สุนัน ตำบล.ดาบตำรวจ.(2558, 24 กุมภาพันธ์).ผู้บังคับหมู่ (สส.) สภ.ควนโดน.สัมภาษณ์.ที่
สถานีตำรวจภูธรควนโดน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล.

นายธีระศักดิ์ มุสิกเจียรนนท์. (2558, 24 กุมภาพันธ์).เจ้าพนักงานป่าไม้ชำนาญการ.สัมภาษณ์.ที่
อุทยานแห่งชาติทะเลบันอำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล.

นายอชิป สุขสง่า . (2558, 24 กุมภาพันธ์).นายช่างโยธา 6 .สัมภาษณ์. ที่องค์การบริหารส่วน
ตำบลวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล

นิรุทธ์ ปะดุกา.ร้อยตำรวจโท.(2558, 24 กุมภาพันธ์). รองสารวัตร (ป.) สภ.ควนโดน .
สัมภาษณ์.ที่สถานีตำรวจภูธร อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล.

อารักษ์ ประสมทรัพย์.ร้อยตำรวจโท.(2558, 24 กุมภาพันธ์). รองสารวัตร ตม.(อก.) จังหวัด
สตูล.สัมภาษณ์. ที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองควนโดน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล.

นายราเชนทร์ ราชพิทักษ์.(2558, 24 กุมภาพันธ์). ปลัดอำเภอกวนโดน ฝ่ายความมั่นคง .
สัมภาษณ์.ที่อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล.

นางลักษมี ไวกสิกรรม.(2558, 24 กุมภาพันธ์).นักวิชาการเกษตร.สัมภาษณ์.ที่ด่านตรวจพืชวัง
ประจัน.อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล.

นายวิบูลย์ โต๊ะขุน้อย.(2558, 24 กุมภาพันธ์).ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล.
สัมภาษณ์.ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล อำเภอมือง จังหวัดสตูล.

นายสมศักดิ์ กาญจนมุสิก.(2558, 24 กุมภาพันธ์).หัวหน้าด่านตรวจพืชวังประจัน (เจ้าพนักงาน
การเกษตร).สัมภาษณ์.ที่ด่านตรวจพืชวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล.

นายสมัย ละใบแด. (2558, 24 กุมภาพันธ์).นายกองค์การบริหารตำบลวังประจัน .สัมภาษณ์.ที่
องค์การบริหารส่วนตำบลวังประจัน อำเภอมือง จังหวัดสตูล.

นางลักษมี ไร่กลีกรรม.(2558, 24 กรกฎาคม).นักวิชาการเกษตร.สัมภาษณ์.ที่ด่านตรวจพืชวัง
ประจัน.อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล.

นายวิฑัย อรุณอร่ามศักดิ์.(2558, 23 กรกฎาคม).ประธานหอการค้าจังหวัดสตูล.สัมภาษณ์.ที่
หอการค้าจังหวัดสตูล อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล.

นายราเชนทร์ ราชพิทักษ์.(2558, 23 กรกฎาคม).ปลัดอำเภอควนโดน ฝ่ายความมั่นคง.
สัมภาษณ์.ที่ด่าน ศุลกากรวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

นายวิบูลย์ โต๊ะขุนนุ้ย.(2558, 23 กรกฎาคม).ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล.
สัมภาษณ์.ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล อำเภอเมือง จังหวัดสตูล.

นายสามารถ เจริญฤทธิ์.(2558, 23 กรกฎาคม).นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดสตูล.
สัมภาษณ์.ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล อำเภอเมือง จังหวัดสตูล.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

**ข้อมูลทั่วไปของประเทศมาเลเซียและ
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย**

1. ข้อมูลทั่วไปของประเทศมาเลเซีย

ตารางที่ 22 ข้อมูลทั่วไปของประเทศมาเลเซีย

ชื่อประเทศ	ประเทศมาเลเซีย (Malaysia)
ที่ตั้ง อาณาเขต	<p>อยู่เหนือเส้นศูนย์สูตรเล็กน้อย แบ่งเป็น มาเลเซีย ตะวันออก กับ มาเลเซียตะวันตก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทิศเหนือ ติดต่อกับประเทศไทย ในเขตรัฐ ห้ารัฐด้วยกัน เรียงจากตะวันตกไปตะวันออกคือ รัฐเปอร์ลิส รัฐเคดาห์ รัฐเปรัก และรัฐกลันตัน - ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ติดต่อกับทะเลชูลู ไกล์หมู่ เกาะฟิลิปปินส์ - ทิศตะวันออก ติดต่อกับทะเลจีนใต้ - ทิศตะวันตก ติดต่อกับทะเลอันดามัน ในมหาสมุทรอินเดีย และช่องแคบมะละกา ซึ่งกั้นระหว่างมาเลเซียกับเกาะสุมาตรา ของอินโดนีเซีย - ทิศใต้ ติดต่อกับช่องแคบยะโฮร์ ซึ่งกั้นระหว่างประเทศมาเลเซียกับประเทศสิงคโปร์ และประเทศอินโดนีเซีย
พื้นที่	329,758 ตารางกิโลเมตร (ร้อยละ 64 ของไทย)
ลักษณะภูมิประเทศ	<p>มี 2 แบบ คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ตั้งอยู่บนแหลมมลายู ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นป่าไม้ ภูเขา และหนองบึง ประมาณร้อยละ 70 ของพื้นที่ 2. ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเกาะกาลิมันตัน หรือเกาะบอร์เนียว ประกอบด้วย 2 รัฐคือ ซาบาห์ และซาราวัก โดยมีประเทศบรูไนคั่นอยู่ระหว่างรัฐทั้งสอง สภาพเป็นเกาะ ป่าดิบชื้น ป่าไม้หนาแน่น
ลักษณะภูมิอากาศ	มีลักษณะภูมิอากาศคล้ายคลึงกับภาคใต้ของประเทศไทย แต่เนื่องจากตั้งอยู่ใกล้เส้นสูตรและได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมจากมหาสมุทรอินเดีย และทะเลจีนใต้ จึงมีผลทำให้อุณหภูมิไม่สูงนัก โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ย 22-36 องศาเซนเซียส มีฝนตกเกือบตลอดปี และมีปริมาณน้ำฝนมากกว่าประเทศไทย

ตารางที่ 22 ข้อมูลทั่วไปของประเทศมาเลเซีย (ต่อ)

เมืองหลวง	กรุงกัวลาลัมเปอร์ (Kuala Lumpur)
ประชากร	28.9 ล้านคน (ค.ศ. 2010)มาเลเซียมีหลายเชื้อชาติ และยังมีชนเผ่าน้อยในรัฐซาบฮ์ และซาราวัก ทำให้เกิดเป็นชาติพันธุ์ลูกครึ่งเชื้อชาติต่างๆ เช่น ชาวมาเลย์ อินเดียน จีน
ภาษาราชการ	มลายูนอกจากนั้นยังมีภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาทมิฬ และภาษาประจำเผ่าของชนชาวเผ่าส่วนน้อยในประเทศ
ศาสนา	อิสลาม(ร้อยละ 60.4) พุทธ(ร้อยละ 19.2) คริสต์(ร้อยละ 11.6) ฮินดู(ร้อยละ 6.3) อื่นๆ(ร้อยละ 2.5)
วันชาติ	31 สิงหาคม
ระบอบการปกครอง	ปกครองแบบสหพันธรัฐ (Federation) โดยมีสมเด็จพระราชาธิบดี (Yang-di PertuanAgong) เป็นประมุข ซึ่งผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันขึ้นดำรงตำแหน่ง วาระละ 5 ปี แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 13 รัฐ คือ เปรัก ปาหังสลังอร์ ไทรบุรี เคดาห์เนกรีเซมบิลัน ยะโฮร์กัลันตัน ตรังกานูปีนัง มะละกา ซาบฮ์ และซาราวัก
สกุลเงิน	ริงกิต
ทรัพยากรสำคัญ	ยางพารา น้ำมันปาล์ม น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ ไม้สัก ดีบุก
อุตสาหกรรมหลัก	อิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร
สินค้าส่งออกที่สำคัญ	ไม้ อุปกรณ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติเหลว ปิโตรเลียม เฟอร์นิเจอร์ น้ำมันปาล์ม
สินค้านำเข้าที่สำคัญ	ชิ้นส่วนอุปกรณ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องจักร อุตสาหกรรม สินค้าแปรรูป สินค้าอาหาร
ตลาดส่งออกที่สำคัญ	สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ ญี่ปุ่น ไทย ฮองกง
ตลาดนำเข้าที่สำคัญ	ญี่ปุ่น จีน สิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา ไต้หวัน ไทย

ที่มา : วิทย์ บัณฑิตกุล (2555,หน้า 58)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซีย

ไทยสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับมาเลเซีย เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2500 ไทยมีสถานกงสุลใหญ่ในมาเลเซีย 2 แห่ง (สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนังและสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองโกตาบารู)และมีสถานกงสุลประจำเกาะลังกาวิ สำหรับหน่วยงานของส่วนราชการต่างๆ ซึ่งตั้งอยู่ภายใต้สถานเอกอัครราชทูตฯ ได้แก่ สำนักงานผู้ช่วยทูตฝ่ายทหาร สำนักงานส่งเสริมการค้า

ในต่างประเทศ สำนักงานแรงงาน ส่วนหน่วยงานของไทยอื่น ๆ ที่ตั้งสำนักงานมาเลเซียคือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย บริษัทการบินไทย สำหรับหน่วยงานของมาเลเซียในไทยได้แก่ สถานเอกอัครราชทูตมาเลเซีย และสถานกงสุลใหญ่มาเลเซีย ประจำจังหวัดสงขลา

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซีย ได้พัฒนาขึ้นจนมีความใกล้ชิดกันมาก เนื่องจากทั้งสองประเทศมีผลประโยชน์ร่วมกันหลายประการ การแลกเปลี่ยนการเยือนในระดับต่างๆ ทั้งระดับพระราชวงศ์ชั้นสูง รัฐบาล และเจ้าหน้าที่ ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ แต่แม้ว่าสองฝ่าย แต่ยังคงมีประเด็นปัญหาในความสัมพันธ์ ซึ่งต้องร่วมมือกันแก้ไข เช่น การปักปันเขตแดนทางบก บุคคลสองสัญชาติ การก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซียแบ่งออกเป็น 2 ด้านหลัก ได้แก่

ด้านการดำเนินความร่วมมือภายใต้กลไกต่างๆ ที่มีอยู่ อาทิ คณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีระหว่างไทยกับมาเลเซีย (Joint Commission : JC) คณะกรรมการว่าด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนาความร่วมมือสำหรับพื้นที่ชายแดน (Joint Development Strategy : JDS) คณะกรรมการด้านความมั่นคง ได้แก่ คณะกรรมการชายแดนทั่วไป (General Border Committee : GBC) คณะกรรมการระดับสูง (High Level Committee : HLC) และ คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค (Regional Border Committee : RBC) ซึ่งทั้ง 3 ระดับเป็นกรอบความร่วมมือของฝ่ายทหารเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านความมั่นคง และความร่วมมือชายแดน คณะกรรมการด้านความมั่นคงกรอบอื่นๆ เฉพาะเรื่อง อาทิ คณะกรรมการร่วมด้านความการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และความร่วมมือในกรอบ Indonesia - Malaysia - Thailand Growth Triangle (IMT-GT) และอาเซียน

ด้านความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วย การเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนร่วมกัน การร่วมกันพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ชายแดนของทั้งสองประเทศ และการเสริมสร้างมาตรการสร้างความไว้วางใจ (Confidence Building Measures) บนพื้นฐานกรอบ 3Es ได้แก่ การศึกษา (Education) การจ้างงาน (Employment) และ การประกอบกิจการ (Entrepreneurships) (วิทย์ บัณฑิตกุล, 2555 , : 135-136)

ความสัมพันธ์ทางการค้าประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย

1. ความสัมพันธ์ทางการค้าประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย

1.1 ภาครัฐบาลความตกลงจัดตั้งคณะกรรมการร่วมไทย-มาเลเซียลงนามเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2539 มีการประชุมไปแล้ว 8 ครั้ง ครั้งที่ 8 เมื่อระหว่าง วันที่ 5-7 สิงหาคม 2542 ที่กรุงเทพฯ ความตกลงทางการค้าไทย-มาเลเซีย มีการจัดลงนามในวันที่ 6 ตุลาคม 2543 และจัดให้มีการตั้งคณะกรรมการร่วม ทางการค้าไทย-มาเลเซีย

1.2 ภาคเอกชน ข้อตกลงความร่วมมือ (Agreement of Cooperation) ระหว่าง หอการค้าไทยและหอการค้าอุตสาหกรรมแห่งชาติมาเลเซีย ลงนามเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2541 โดยมีวัตถุประสงค์ ให้มีการจัดตั้งสภาธุรกิจไทย-มาเลเซีย

2.รูปแบบการค้า

2.1 การค้าปกติ ผู้นำเข้าและผู้ส่งออกของมาเลเซีย ต้องจดทะเบียนเป็นผู้นำเข้า ส่งออกและขอใบอนุญาตนำเข้าและส่งสินค้าจากกระทรวงการค้า นอกจากนี้รัฐบาลมีนโยบาย ให้ความช่วยเหลือธุรกิจขนาดย่อมและขนาดกลาง โดยการให้เครดิตเงินกู้จัดให้มีตลาดเพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มรายได้ รวมถึงการให้ความรู้ด้านการค้า จัดระบบการขนส่งและขายปลีกให้ทันสมัยและ ให้ขยายตัว การให้ชนชาติมาเลเซียดั้งเดิม คือ ภูมิบุตร ได้มีส่วนทำการค้ามากขึ้น นอกจากนี้ยังจัด ให้มีความสะดวกและคล่องตัวด้านการค้า โดยการสร้างถนนหนทาง งานก่อสร้างสาธารณูปโภค และด้านพลังงาน รวมทั้งการพัฒนาอุตสาหกรรมธุรกิจทางเรือ และการประกันภัย

2.2 การค้าผ่านแดนเป็นการค้าที่ผู้นำเข้ามาเลเซียซื้อสินค้าจาก ผู้ส่งออกไทยและ ขนส่งสินค้าผ่านไป สิงคโปร์ ซึ่งไทยและมาเลเซียได้ลงนามความตกลงขนส่งสินค้านำเข้าส่งออกผ่าน แดนโดยทางถนนจาก ประเทศไทยผ่านมาเลเซียไปสิงคโปร์เมื่อปี 2521 ขณะนี้มีผู้ที่ได้รับอนุญาต จากทั้งสองฝ่ายให้เป็นผู้ประกอบการขนส่งฯ จำนวน 3 ราย คือ สำนักงานคณะกรรมการอาหาร และยา (อย.) องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.) และ Consortium โดยมาเลเซียจะ อนุญาตให้ขนส่งสินค้านำเข้าทุกประเภทผ่านมาเลเซียไปสิงคโปร์ได้ 30,000 ตันต่อปี หากเกิน โควต้าที่กำหนด ฝ่ายมาเลเซียจะเรียกเก็บภาษี ซึ่งในส่วนนี้ผู้ส่งออกไทยสามารถเรียกคืนได้ใน ภายหลัง ขณะนี้ฝ่ายมาเลเซียได้เสนอให้ฝ่ายไทยพิจารณาการจัดทำความตกลงขนส่งสินค้ากรณี ไทยผ่านไอน์โดนีเซียในเรื่องนี้อยู่ระหว่างการศึกษาความเป็นไปได้

3. ช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้า การจัดจำหน่ายและการกระจายตัวของสินค้า ไทย ในมาเลเซียตามด่านศุลกากรในจังหวัดต่าง ๆ เช่น ยางพารา สัตว์น้ำ อาหารทะเลกระป๋อง แปรรูป ผักสด ผลไม้ ปลาป่น สินค้าเบ็ดเตล็ด ขนสัตว์ รถยนต์ เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ เสื้อผ้า สำเร็จรูป สายเคเบิล อิฐ และไม้แปรรูป ฯลฯ มีการส่งออกทางรถยนต์ และรถไฟ

4. ด้านการค้าและเส้นทาง

4.1 จังหวัดที่มีการค้าชายแดนไทย - มาเลเซีย ประเทศไทยมีการติดต่อกับชาย กับประเทศมาเลเซียโดยผ่านจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกันรวม 5 จังหวัดได้แก่ 1. จังหวัดสงขลา 2. จังหวัดนราธิวาส 3. จังหวัดยะลา 4. จังหวัดสตูล 5. จังหวัดปัตตานี

4.2 ด่านศุลกากรที่ควบคุมดูแลการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ปัจจุบันไทยมีด่าน ศุลกากรที่ควบคุมดูแลการค้าชายแดนไทยกับประเทศมาเลเซียจำนวน 11 ด่านได้แก่ 1. ด่าน ศุลกากรสะเดา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา 2. ด่านศุลกากรปางเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัด สงขลา 3. ด่านศุลกากรสงขลา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา 4. ด่านศุลกากร นราธิวาส อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส 5. ด่านศุลกากรตากใบ อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

6. ด้านศุลกากรสุโขทัย-ลก อำเภอสุนทรบุรี-ลก จังหวัดนราธิวาส 7. ด้านศุลกากรเบตง อำเภอบีตลุง จังหวัดยะลา 8. ด้านศุลกากรสตูล อำเภอมือสตูล จังหวัดสตูล 9. ด้านศุลกากรปากบารา อำเภอละงู จังหวัดสตูล 10. ด้านศุลกากรวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล 11. ด้านศุลกากรปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี (หมายเหตุ : ไม่รวมด้านศุลกากรท่าอากาศยาน)

5.หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

Office of Commercial Affairs, Royal Thai Embassy, 206 Jalan Ampang, 50450 Kuala Lumpur, MALASIA Tel : 007-603-2424601, 2481341 Fax : 007-603-248981

ภาวการณ์แข่งขันของไทย

1. ความต้องการของตลาดค้า

สินค้าออกที่ไทยส่งไปขายมาเลเซียที่สำคัญในปัจจุบัน ได้แก่ ยางพารา อุปกรณ์ไฟฟ้า เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องคอมพิวเตอร์และ ส่วนประกอบ แผงวงจรไฟฟ้า รถยนต์ ผักสด ผลไม้ สัตว์น้ำ อาหารทะเลกระป๋องแปรรูป และสินค้าเบ็ดเตล็ด เป็นต้น นอกจากนี้จากมาเลเซียจะเป็นคู่ค้าสำคัญของไทยแล้ว ยังเป็นคู่แข่งทางการค้าของไทยด้วย เนื่องจากมีสินค้าหลายประเภทที่คล้ายคลึงกัน และต้องแข่งขันกันในการส่งออก เช่น ดีบุก ยางพารา เสื้อผ้าสำเร็จรูป แผงวงจรไฟฟ้า กาแฟ และไบยาสูบ นอกจากนี้ยังมีการกีดกันสินค้าบางประเภทระหว่างกันบ้าง เช่น น้ำมันปาล์ม เนื้อไก่แช่เย็นและแช่แข็ง ฯลฯ

2. ประเทศคู่แข่ง

2.1 ประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เยอรมนี และไทย

2.2 สินค้าส่งออกที่สำคัญของมาเลเซีย ได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้า และผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ น้ำมันปาล์มและผลิตภัณฑ์ น้ำมันดิบ ไม้ เสื้อผ้า ยางพารา ฯลฯ

2.3 สินค้านำเข้าที่สำคัญของมาเลเซีย ได้แก่ เครื่องจักรและอุปกรณ์การขนส่ง สินค้าอุตสาหกรรมและส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ อาหาร แร่ธาตุ เชื้อเพลิง ฯลฯ

3. ข้อได้เปรียบเสียเปรียบ

เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องบริเวณชายแดนทั้งสองฝ่าย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ศุลกากร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ฯลฯ จักต้องร่วมมือกันหาช่องทาง แก้ไขและปราบปรามอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

อนึ่ง นโยบาย “เขตการค้าเสรีอาเซียน - AFTA” จะมีส่วนช่วยคลี่คลายและลดปัญหาการลบลอบสินค้า โดยเฉพาะสินค้าที่ไม่ได้ถูกจัดเป็นสินค้าเกษตรขั้นปฐม ซึ่งทั้งประเทศไทยและมาเลเซียในฐานะประเทศสมาชิกอาเซียน ได้กระทำความตกลงร่วมกัน ที่จะลดอากรขาเข้า (Import Duty) ลงเหลือร้อยละ 0-5 ภายในเวลา 10-15 ปี

3.1 การขนส่งสินค้าเน่าเสียผ่านแดนมาเลเซียทางถนนไปยังสิงคโปร์ การขนส่งสินค้าจากไทยเข้าไปประเทศมาเลเซียนั้น ผู้ส่งออกไทย จำเป็นต้องเลือกวิธีขนถ่ายสินค้าลงรถบรรทุกของมาเลเซียที่บริเวณชายแดนมากกว่าที่จะนำรถบรรทุกสินค้าไทยเข้าไปในมาเลเซีย ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยง ความล่าช้าและความไม่สะดวกที่อาจจะเกิดขึ้น เนื่องจากปัญหาที่ทางการมาเลเซียวางมาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด การค้าอาวุธเถื่อน และการลักลอบนำเข้าสินค้าที่ไม่ได้รับอนุญาตในมาเลเซีย และรถบรรทุกสินค้าต้องถูกเปิดตรวจสอบบ่อยครั้งอันอาจเป็นผลให้สินค้าต้องเน่าเสีย หรืออาจเสื่อมคุณภาพ

ภายใต้บันทึกความเข้าใจ (MOU) เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2522 มาเลเซียอนุญาตให้รถบรรทุกไทย 45 คัน และรถบรรทุก มาเลเซีย 12 คัน รวม 57 คัน เท่านั้นที่สามารถขนส่งสินค้าเน่าเสียของไทยปีละ 30,000 ตัน ผ่านแดนมาเลเซียโดยทางถนนไป-กลับยังสิงคโปร์

ในการประชุมคณะกรรมการร่วม ระหว่างไทย-มาเลเซีย ครั้งล่าสุดเมื่อเดือนตุลาคม 2537 ไทยได้ขออนุญาตบรรทุกเนื้อไก่ นมและผลิตภัณฑ์นม นอกเหนือจากรายการสินค้าเน่าเสียง่าย ซึ่งกำหนดอยู่ใน MOU ซึ่งมาเลเซียได้ขอข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวจากไทย เพื่อนำกลับไปพิจารณา

นอกจากนี้ไทยยังได้ขอให้มาเลเซีย พิจารณาให้ไทยใช้รถบรรทุก 10 ล้อธรรมดา (ซึ่งไม่ใช่รถบรรทุก ซึ่งกำหนดไว้ใน MOU) ขนส่งผลไม้ (รวมทั้งทุเรียน) ผ่านแดนมาเลเซียไปยังสิงคโปร์อีกด้วย ซึ่งมาเลเซียรับว่าจะได้นำกลับไปแจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบพิจารณาเช่นกัน

ส่วนมาเลเซียก็ได้ขอร้องให้ไทยพิจารณาลด เงินค้ำประกัน (Insurance Bond) สำหรับรถบรรทุกมาเลเซีย (ภายใต้ MOU) ซึ่งศุลกากรไทยเรียกเก็บคันละ 50,000 ริงกิต (หรือประมาณ 500,000 บาท) ทั้งขอให้ไทยอนุญาตให้รถบรรทุกดังกล่าวของมาเลเซียเข้าไปรับบริการสินค้าเน่าเสียในจังหวัดอื่น ๆ ได้ นอกเหนือจากหาดใหญ่และสงขลาตามที่ตกลงไว้ ซึ่งฝ่ายไทยขอไปพิจารณา

3.2 ปัจจุบันมีแนวโน้มว่า มาเลเซียมีแผนใช้เวียดนามเป็นฐานผลิตข้าวให้มาเลเซีย และมาเลเซียจะเป็นผู้ช่วยเหลือเวียดนามด้านวิธีการ เพื่อปรับปรุงคุณภาพข้าวให้ตรงตามความต้องการของตลาดมาเลเซีย โดยจะใช้นโยบายทางการค้าแลกเปลี่ยนข้าวเวียดนามกับปุ๋ยมาเลเซียและอื่น ๆ

3.3 การค้าโดยทั่วไป ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นระหว่างเอกชนกับเอกชน สาเหตุส่วนใหญ่เนื่องจากการทำสัญญาซื้อขายกันโดยไม่ใช้ระบบ ธนาคาร และการส่งมอบสินค้าไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด หรือไม่ตรงตามลักษณะและคุณภาพที่สั่งซื้อ เป็นต้น

4. เส้นทางขยายการค้า เส้นทางการค้าไทยและมาเลเซีย

4.1 ความร่วมมือของประเทศในกลุ่ม ASEAN ในการจัดตั้งเขตการค้าเสรี อาเซียน (AFTA) เพื่อเปิดเสรีทางการค้า โดยลดภาษีศุลกากรระหว่างกันเหลือ ร้อยละ 0-5 ภายในระยะ 10 ปี (2536-2546) และข้อผูกพันต้องยกเลิกมาตรการอื่นที่มีใช้ภายในระยะเวลา 5 ปี หลังจากนำสินค้ามาลดภาษี และยังมีความร่วมมือด้านอื่น ๆ อันจะช่วยส่งเสริมการค้าระหว่างกัน

4.2 โครงการพัฒนาเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle-IMT-GT) เป็น โครงการความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนทางเศรษฐกิจในระดับอนุภูมิภาค ซึ่งมีการพัฒนาเป็นลำดับ จากการประชุมครั้งล่าสุด 1-3 มีนาคม 2543 มีความร่วมมือจะพัฒนาโครงการต่าง ๆ ร่วมกัน จะส่งผลให้การค้าชายแดน ไทย-มาเลเซีย รวมถึงผ่านแดนไปอินโดนีเซียสะดวกและ มีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น

4.3 รัฐบาลมีโครงการจะนำก๊าซธรรมชาติจากแหล่ง (Joint Development Area-JDA) ในทะเลมาขึ้นบกที่จังหวัดสงขลา จะเป็นตัวกระตุ้น ระบบเศรษฐกิจใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลให้มีการลงทุนในอุตสาหกรรมต่อเนื่องและพัฒนาในภูมิภาคนี้

4.4 โครงการก่อสร้างถนนสตูล-เปอร์ลิส เป็นเส้นทางคมนาคมระหว่างไทยและมาเลเซีย ตัดผ่านอ่าวตามะลิ้ง จังหวัดสตูล จะทำให้การคมนาคมขนส่งระหว่างกันมีความคล่องตัว ส่งผลให้มีการค้าชายแดนระหว่างกันเพิ่มมากขึ้น

4.5 ไทยขอขยายเวลาเปิดด่านซึ่งจะทำให้มีการผ่านเข้า-ออกสะดวกขึ้น คือ (1.) ด่านสะเดา (สงขลา)และสุโขทัย-โกลก(นราธิวาส)ขอขยายเวลาเปิดด่านเป็นตลอด 24 ชั่วโมง(จากเดิม 05.00 - 21.00 น.) (2.) ด่านปาดังเบซาร์(สงขลา) ขอขยายเวลาเปิดด่านถึง 24 น. (จากเดิม 05.00 - 21.00 น.) (3.) ด่านเบตง(ยะลา) ขอขยายเวลาเปิดด่านถึง 21 น. (จากเดิม 05.00 -18.00 น.) (4.) รัฐบาลไทยให้ความสำคัญในการที่จะพัฒนาพื้นที่ในเขตภาคใต้ ให้มีศักยภาพในการทำการค้ากับต่างประเทศ โดยมีโครงการต่าง ๆ อาทิ เขตเศรษฐกิจพิเศษ โครงการถนนสี่ช่องทาง การพัฒนาท่าเทียบเรือต่างๆ เป็นต้น และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ต่างให้ความสำคัญในการที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการค้าระหว่างกันมากยิ่งขึ้น

5. ลู่ทางขยายการลงทุน

5.1 การขยายการส่งออก ไทยควรขยายการส่งออกสินค้าประเภทอาหาร ทั้งนี้ เนื่องจากตามแผนพัฒนาประเทศของมาเลเซีย ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2534-68) มาเลเซียคาดว่าจะเพิ่มประชากรในประเทศจากปัจจุบัน 18 ล้านคน เป็น 70 ล้านคน ในปี 2568 ซึ่งในช่วงเวลานั้นคงมีความ จำเป็นต้องนำเข้าสินค้าประเภทอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และสินค้าอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตมากยิ่งขึ้น ส่วนผักและผลไม้ ซึ่ง มาเลเซียผลิตไม่ได้หรือผลิตได้น้อย เช่น ทุเรียน มะม่วง ลิ้นจี่ และลำไย ฯลฯ นั้น ไทยควรส่งเข้ามาเพราะได้เปรียบด้านราคาเนื่องจากการขนส่งซึ่ง ใกล้เคียงและสะดวกรวดเร็วกว่า

โดยที่ในปี 2537 มาเลเซียได้จัดให้เป็นปีแห่งการท่องเที่ยว “VISIT MALAYSIA YEAR” ครั้งที่ 2 และมีผลต่อเนื่องจาก การโฆษณาประชาสัมพันธ์มาถึงปี 2538 ไทยจึงควรเร่งการส่งออกประเภทอาหารเข้ามาในมาเลเซียเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจในปี 2538 มาเลเซียยังพัฒนาการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม ดังนั้นสินค้าประเภทที่ใช้ใน งานอุตสาหกรรม เช่น ผลิตภัณฑ์พลาสติก และเคมีภัณฑ์ต่าง ๆ ย่อมเป็นที่ต้องการนำเข้า

5.2 มาเลเซียมีโครงการระยะยาวปรับปรุงและพัฒนาชายฝั่งทะเลด้านตะวันตก ภายในรัศมี 5 กิโลเมตร (ตั้งแต่วังเปอร์ลิสตลอดแนว ลงไปจนถึงรัฐยะโฮร์) ซึ่งโครงการดังกล่าว จะทำให้มาเลเซียต้องการวัสดุก่อสร้าง เครื่องมือ เครื่องจักรและอุปกรณ์ ตลอดจนแรงงานเพิ่ม มากยิ่งขึ้น ดังนั้น ไทยจึงควรฉวยโอกาสนี้ส่งออกสินค้ามายังมาเลเซียเช่นกัน

6. ศักยภาพของคู่ค้า

การวางรากฐานเศรษฐกิจของประเทศให้เข้มแข็ง

6.1 การเพิ่มศักยภาพการส่งออกสินค้าและบริการ คือ

6.1.1 ปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมและการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมจาก สินค้าดั้งเดิมที่พึ่งแรงงานไร้ฝีมือและ การนำเข้าชิ้นส่วนจำนวนมากไปสู่สินค้าใหม่ๆที่ใช้เทคโนโลยีการผลิตสูงขึ้น มีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมต่างๆในประเทศมาก และสร้างมูลค่าเพิ่มในประเทศสูง

6.1.2 เร่งพัฒนาคุณภาพของสินค้าส่งออกให้สอดคล้องกับมาตรฐานและ รสนิยม ของผู้บริโภคในตลาดต่างๆ เช่น พัฒนาผลิตภัณฑ์และการออกแบบ การพัฒนาฝีมือแรงงาน การปรับเปลี่ยนเครื่องจักรที่ล้าสมัย และการเพิ่มเทคโนโลยีการผลิต

6.1.3 อำนวยความสะดวกด้านการค้า โดยปรับปรุงระเบียบและการดำเนินการ ด้านพิธีศุลกากรและบริการขนส่งสินค้า บริเวณท่าเรือให้มีประสิทธิภาพและความโปร่งใสใน มาตรฐานสูง เร่งรัดกระบวนการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้มีความรวดเร็ว และปรับปรุงระเบียบ การอนุญาตนำเข้าและส่งออก การจดทะเบียนการค้า และการยื่นขอใช้สิทธิประโยชน์ทางการค้า

6.1.4 ปกป้องและแก้ไขปัญหาการกีดกันการค้า เช่น เร่งเสนอกฎหมายป้องกันการ ทุ่มตลาด (Anti Dumping and Countervailing Duties) และเจรจาเพื่อแก้ไขปัญหาค่า ทั้ง ในกรอบพหุภาคี ภูมิภาค อนุภูมิภาค และทวิภาคี

6.1.5 วางนโยบายและกลไกบริหารนโยบายเศรษฐกิจ ด้านต่างประเทศให้มี ประสิทธิภาพและเอกภาพสามารถดูแล ผลประโยชน์ของประเทศในเวทีเจรจาการค้า และให้ข้อ ชี้แนะแก่หน่วยงานและเอกชนถึงปัญหาอุปสรรคใหม่ที่จะเกิดขึ้นในด้านการค้าระหว่าง ประเทศ อย่างทัน่วงที

6.1.6 ส่งเสริมความสามารถในการหารายได้เงินตราต่างประเทศจากสาขาท่องเที่ยว โดยสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และเร่งสร้างความร่วมมือในการเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน

6.2 ชะลอการนำเข้าสินค้า

6.2.1 รมรณรงค์สร้างค่านิยมของประเทศในการใช้สินค้าไทย โดยภาคราชการเป็นผู้นำและปฏิบัติเป็นตัวอย่าง

6.2.2 ชะลอโครงการลงทุนของรัฐที่มีมูลค่าการนำเข้าสินค้าสูงและไม่สร้างผลตอบแทนทางเศรษฐกิจโดยตรง

6.2.3 ส่งเสริมขีดความสามารถของประเทศในอุตสาหกรรมผลิตสินค้าทุนและสินค้าชั้นกลาง

6.3 เร่งรัดการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและวางระบบพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อสนับสนุนการขยายฐาน การผลิตในพื้นที่ที่มีศักยภาพ การถ่ายทอดเทคโนโลยี และการพัฒนาคน

6.3.1 พัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจและฐานการผลิตที่มีประสิทธิภาพในพื้นที่ต่างๆ และเร่งรัดความร่วมมือภายใต้ กรอบเหลี่ยมเศรษฐกิจตามแผนงานต่างๆ

6.3.2 เพิ่มบทบาทภาคเอกชนในการร่วมพัฒนาและให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน และพัฒนาบทบาทของภาครัฐใน การเป็นผู้ควบคุมดูแลให้เกิดความเป็นธรรมต่อผู้บริโภค

ภาวะการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย

ข้อมูลจากกลุ่มศูนย์ข้อมูล สำนักความร่วมมือการค้าและการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ (2556: ออนไลน์) ได้กล่าวถึงภาวะการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ดังนี้ ในปี 2555 การค้าชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (มาเลเซีย เมียนมาร์ สปป.ลาว และกัมพูชา) มีมูลค่ารวม 910,500.43 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงระยะเวลาเดียวกันของปีก่อน ร้อยละ 2.33 แบ่งเป็นการส่งออก 556,975.93 ล้านบาท ลดลงจากช่วงระยะเวลาเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 4.00 และการนำเข้า 353,524.50 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงระยะเวลาเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 13.85 โดยไทยได้เปรียบดุลการค้า 203,451.43 ล้านบาท

ปี 2556 (มกราคม-เมษายน) การค้าชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (มาเลเซีย เมียนมาร์ สปป.ลาว และกัมพูชา)มีมูลค่าการค้ารวม 310,467.14 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเพิ่มขึ้นจากช่วงระยะเวลาเดียวกันของปี 2555 ร้อยละ 4.02 เป็นการส่งออก 189,035.41 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงระยะเวลาเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 0.32 และการนำเข้า 121,431.73 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงระยะเวลาเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 10.35 โดยไทยได้เปรียบดุลการค้า 67,603.68 ล้านบาท โดยการค้าชายแดนด้านประเทศมาเลเซียมีมูลค่าการค้าชายแดนสูงสุดถึง 168.633.00 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 54.32 ของมูลค่าการค้าชายแดนรวม รองลงมา ได้แก่ เมียนมาร์ มีมูลค่า 65,381.03 ล้านบาท สปป.ลาว มีมูลค่า 45,510.44 ล้านบาท และ

กัมพูชา มีมูลค่า 30,911.67 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 21.06 , 14.67 และ 9.96 ตามลำดับ

การส่งออก มีมูลค่า 189,035.41 ล้านบาท โดยมีมูลค่าการส่งออกไปมาเลเซีย สูงสุดที่ 97,521.35 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 51.59 ของการส่งออกชายแดน รองลงมา ได้แก่ สปป.ลาว มีมูลค่า 37,772.60 ล้านบาท กัมพูชา มีมูลค่า 27,595.12 ล้านบาท และ เมียนมาร์ มีมูลค่า 26,146.34 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19.98 , 14.60 และ 13.83 ตามลำดับ การนำเข้า มีมูลค่า 121,431.73 ล้านบาท โดยมีมูลค่าการนำเข้าจากมาเลเซียสูงสุดที่ 71,111.65 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 58.56 ของการนำเข้าชายแดนรวม รองลงมา ได้แก่ เมียนมาร์ มีมูลค่า 39,234.69 ล้านบาท สปป.ลาว มีมูลค่า 7,768.84 ล้านบาท และกัมพูชา มีมูลค่า 3,316.55 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 32.31 , 6.40 และ 2.73 ตามลำดับ ดุลการค้า ไทยได้เปรียบดุลการค้าชายแดนรวมทั้งสิ้น มีมูลค่า 67,603.68 ล้านบาท โดยเกินดุลการค้ากับมาเลเซีย มูลค่า 26,409.70 ล้านบาท สปป.ลาว มูลค่า 30,003.76 ล้านบาท กัมพูชา มูลค่า 24,278.57 ล้านบาท และไทยขาดดุลกับเมียนมาร์ มูลค่า 13,088.35 ล้านบาท ตามลำดับ

สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ยางธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์ยางอื่น ๆ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ไม้แปรรูป มอเตอร์ไฟฟ้าและเครื่องกำเนิดไฟฟ้า สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องจักรไฟฟ้าใช้ในการโทรคมนาคมและการสื่อสาร ส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ เทปแม่เหล็ก และจานแม่เหล็กสำหรับคอมพิวเตอร์ สื่อบันทึกข้อมูล ภาพ เสียง และเครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรมและส่วนประกอบ

สถานการณ์การค้าไทย-มาเลเซีย

การส่งออกของมาเลเซียในกลุ่มสินค้าทางพาราผลิตภัณฑ์ยางอื่น ๆ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ มอเตอร์และเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ถู่มืออย่าง รถยนต์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ แผงวงจรไฟฟ้า มีมูลค่าลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อน สาเหตุภาวะเศรษฐกิจของอเมริกาและสหภาพยุโรปที่ ยังไม่ฟื้นตัว ทำให้ยอดสั่งซื้อสินค้าจากอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมยานยนต์ และอุตสาหกรรมยางชะลอตัว ส่งผลกระทบต่อทางอ้อมให้มาเลเซียชะลอการนำเข้าสินค้าในกลุ่มนี้เพื่อนำไปใช้เป็นวัสดุในการผลิตลดลง ประกอบกับราคายางที่ลดลงเนื่องจากมีการเทขายสัญญาในตลาดล่วงหน้าต่างประเทศของนักลงทุน เพราะมีความกังวลเกี่ยวกับสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่จะทำให้ราคายางลดลง ในขณะเดียวกันผลผลิตยางของโลกมีมากกว่าที่ คาดการณ์ไว้ และนอกจากนี้อุตสาหกรรมผลิตถูงมืออย่างในมาเลเซียเริ่มหันไปใช้ยางสังเคราะห์เป็นวัตถุดิบในการผลิตแทนน้ำยางชั้น (เจนณรงค์ เพ็ญสมบูรณ์, 2556 : ออนไลน์)

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสังเกตการณ์ภาพรวมบริเวณด้านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

1. จำนวนสินค้าที่เปิดขาย ณ บริเวณด้านวังประจัน.....ราย
2. ประเภทของสินค้าที่จำหน่าย คิดเป็นสัดส่วนโดยประมาณร้อยละหรือเปอร์เซ็นต์
.....
.....
3. ที่ตั้งของร้านค้าโดยรวมมีลักษณะ
[] การรวมกลุ่ม [] กระจาย
4. ระยะทางจากบริเวณที่ตั้งของร้านถึงจุดผ่านแดน
ไกลที่สุดประมาณ..... เมตร
ไกลที่สุดประมาณ..... เมตร
5. พฤติกรรมการซื้อสินค้าของลูกค้า
.....
.....
6. บรรยากาศการค้าชายแดนโดยรวม
.....
.....
7. บรรยากาศการแข่งขันโดยรวม
.....
.....
8. ความสะดวกของโครงสร้างพื้นฐาน
.....
.....

แบบสังเกตการณ์การค้ารายย่อย

ชื่อร้าน/แผง.....
 ที่อยู่.....
 ชื่อผู้สังเกตการณ์.....

1. ลักษณะทั่วไปของร้านค้ารายย่อย

☐ แผง	☐ เรือนไม้ 1 -2 คูหา
☐ ดึงแถว 1-2 คูหา	☐ อื่น ๆ (ระบุ).....
2. ที่ตั้งของร้าน/แผง

☐ อยู่ในย่านการค้า (พื้นที่จัดสรร)	☐ อยู่ติดถนนใหญ่(Stand Alone)
☐ ขยายบนรถยนต์/สามล้อ/รถเข็น	☐ อื่น ๆ (ระบุ).....
3. ประเภทของสินค้า

☐ ของกิน	☐ ของใช้
☐ เบ็ดเตล็ด	☐ อื่น ๆ (ระบุ).....
4. แหล่งที่มาของสินค้า (สังเกตจาก Brand)

☐ นำเข้าจากมาเลเซีย	☐ ผลิตในประเทศไทย
☐ อื่น ๆ (ระบุ).....	
5. การจัดวางจัดสินค้า

☐ เป็นหมวดหมู่	☐ ไม่เป็นหมวดหมู่
☐ คละผสมผสาน	
6. ลักษณะของสินค้า (สังเกตจากหีบห่อ)

☐ ใหม่ สะอาด	☐ แก่มีฝุ่นจับ
☐ ผสมผสาน	
7. ลักษณะหีบห่อ

☐ หีบห่อจากโรงงาน	☐ บรรจุหีบห่อใหม่
☐ ผสมผสาน	
8. การติดป้ายราคา

☐ ระบุป้ายราคา	☐ ไม่ระบุป้ายราคา
☐ ปะปน	

9. ลักษณะการบริการลูกค้า ชาย บรจุเก็บเงินเอง มีผู้ช่วยชาย บรจุ อื่นๆ (ระบุ).....**10. การสต็อกสินค้า** เฉพาะหน้าร้าน/แผง มีสินค้าเก็บในร้าน มีสินค้าเก็บไว้ที่อื่น

แบบสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐบาลและเอกชน

ชื่อหน่วยงาน.....
 ชื่อ-สกุล (ผู้ให้สัมภาษณ์).....
 ตำแหน่ง.....

1. หน่วยงานของท่านมีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกอบการค้าชายแดนในพื้นที่ด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล (บทบาท/หน้าที่/ความรับผิดชอบ)

.....

2. ปัญหาของหน่วยงานของท่านที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนในพื้นที่ด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

.....

3. ท่านคิดว่าการประกอบการค้าชายแดนในพื้นที่ด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล มี จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคใดบ้าง

3.1 จุดแข็ง

.....

3.2 จุดอ่อน

.....

3.3 โอกาส

.....

3.4 อุปสรรค

.....
.....
.....

4. ท่านคิดว่าการประกอบการค้าชายแดนในพื้นที่ด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล มีศักยภาพอย่างไร (สูง/ปานกลาง/ต่ำ)

.....
.....
.....

5. ท่านคิดว่าจะมีแนวทางแก้ไขได้อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ/ร้านค้า

ชื่อร้านค้า.....
 ชื่อ-สกุล (ผู้ให้สัมภาษณ์).....
 ตำแหน่ง/หน้าที่.....

1. ร้านค้าท่านประกอบการการค้า/ลักษณะธุรกิจเป็นอย่างไร

.....

2. ร้านค้าของท่านมีปัญหาอย่างไรบ้างในการประกอบการค้าชายแดนในพื้นที่ด่านวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล

.....

3. ท่านคิดว่าการประกอบการค้าชายแดนในพื้นที่ด่านวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล มี จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคใดบ้าง

3.1 จุดแข็ง

.....

3.2 จุดอ่อน

.....

3.3 โอกาส

.....

3.4 อุปสรรค

.....
.....
.....

4. ท่านคิดว่าการประกอบการค้าชายแดนในพื้นที่ด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล มีศักยภาพอย่างไร (สูง/ปานกลาง/ต่ำ)

.....
.....
.....

5. ท่านคิดว่าจะมีแนวทางแก้ไขได้อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

แบบสอบถามหน่วยงานราชการ

(สำหรับกลุ่มหน่วยงานราชการหรือเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้าชายแดน)
เรื่อง การค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย : ยุทธศาสตร์การพัฒนาค้าชายแดนด่านวังประจัน
อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

เอกสารชุดนี้เป็นแบบสอบถามวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อศึกษาในเรื่อง การค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย : ยุทธศาสตร์การพัฒนาค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

ดังนั้นจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านให้ข้อมูลและความคิดเห็นที่ปรากฏอยู่ในคำตอบของแบบสอบถามนี้ คำถามในครั้งนี้จะถูกนำไปวิเคราะห์ในทางวิชาการ ไม่แสดงรายละเอียดเป็นรายบุคคลและจะไม่ส่งผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด จึงใคร่ขอความกรุณาให้ข้อมูลตามความคิดเห็นที่เป็นจริง นักวิจัยขอขอบคุณท่านที่ได้ให้ข้อมูลมา ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

นายฮาริต เวชสิทธิ์

นักศึกษาระดับปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตร์ รหัสนักศึกษา (5510520515)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลภาพรวมเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้รับผิดชอบ/ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้าชายแดน

ชื่อ-สกุล.....
ที่อยู่.....
โทรศัพท์.....Fax.....

- ลักษณะของหน้าที่ที่เกี่ยวกับการค้าชายแดน
 - หน้าที่ด้านพิธีศุลกากร
 - การให้การสนับสนุนและส่งเสริมการค้าชายแดน
 - ควบคุมดูแล และอำนวยความสะดวกต่อการค้าชายแดน
 - การค้าชายแดนอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ
 - ติดตาม ประมวลผล ให้คำปรึกษาและตรวจสอบข้อมูลการค้าชายแดน
 - อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ปฏิบัติงานจัดการการค้าชายแดน

1. เพศ
 ชาย หญิง
2. อายุ
 ต่ำกว่า 20 ปี 20-30 ปี 31-40 ปี มากกว่า 40 ปี
3. ศาสนา
 พุทธ อิสลาม คริสต์ อื่น ๆ
4. ระดับการศึกษา
 ต่ำกว่าประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา
 ปวช.-ปวส. ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
5. ระยะเวลาการทำงานเกี่ยวกับการค้าชายแดน
 น้อยกว่า 1 ปี 1 ปี ถึง 3 ปี 4 ปี ถึง 6 ปี
 7 ปี ถึง 9 ปี มากกว่า 9 ปีขึ้นไป อื่น ๆ
6. ภาษาที่ท่านใช้ในการประกอบธุรกิจการค้าชายแดนหรือเกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน
 ไทย มลายู จีน
 อังกฤษ อื่น ๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมกับการปฏิบัติงานจัดการการค้าชายแดน

1. ปัจจุบันหน่วยงานของท่านมีการส่งเสริมและสนับสนุนการค้าบริเวณชายแดนไทย-มาเลเซีย มากน้อยเพียงใด
 ส่งเสริมอยู่ในระดับดี ส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง
 ส่งเสริมอยู่ในระดับเล็กน้อย ไม่ได้ทำการส่งเสริมแต่ประการใด
2. หน่วยงานของท่านและผู้ประกอบการ มีการเตรียมพร้อมรองรับการเจริญเติบโตของธุรกิจการค้าบริเวณชายแดนไทย-มาเลเซีย อยู่ในระดับใด
 ระดับดี ปานกลาง เล็กน้อย ไม่มี
3. ท่านคิดว่ามีปัญหาและอุปสรรคของการค้าชายแดนต่อไปนี้ อะไรบ้างที่เกิดขึ้นในพื้นที่
 3.1 ด้านรูปแบบหรือสภาพการค้า (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 เวลาเปิด-ปิดด่าน
 การแข่งขันในตลาดมากขึ้น
 ข้อจำกัดการนำเข้า/ส่งออกสินค้า
 ความไม่สะดวกด้านขั้นตอน/ กฎระเบียบของประเทศคู่ค้า
 อำนาจซื้อของประชาชนบริเวณชายแดนต่ำ
 ค่าใช้จ่ายนอกระบบมากเกินไป

อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3.2 การติดต่อ โครงสร้างพื้นฐาน การขนส่งและการสื่อสาร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

การคมนาคมไม่สะดวก

การเก็บค่าธรรมเนียมค่าผ่านแดนทำให้ต้นทุนสูงขึ้น

ระบบการชำระเงินยังไม่สะดวก มีปัญหาด้านอัตราการแลกเปลี่ยน

การติดต่อสื่อสารระหว่างคู่ค้าไม่สะดวก

ความยากลำบากของภาษาในการติดต่อกับคู่ค้า

ความมั่นคงตามแนวชายแดน

ความเข้มงวดของเจ้าหน้าที่

อื่น ๆ (ระบุ).....

3.3 ด้านมาตรการของภาครัฐ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ระเบียบพิธีการทางศุลกากรยุ่งยาก ซับซ้อน

การขาดความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน

อัตราภาษีนำเข้าที่สูงเกินไป

ความยุ่งยากในการขออนุญาตนำเข้า/ส่งออกสินค้าบางประเภท

ความซับซ้อนในการดำเนินงานของหน่วยงานราชการ

การไม่มีเป้าหมายที่เป็นไปได้ในทิศทางเดียวกันของหน่วยงานราชการ

กฎหมายหรือระเบียบของภาครัฐไม่มีความชัดเจน

ขาดการประชาสัมพันธ์ถึงอำนาจหน้าที่ของรัฐ

การบริหารจัดการที่ไม่รัดกุม มีความล่าช้า ยุ่งยากสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย

อื่น ๆ (ระบุ).....

4. ในความคิดเห็นของท่านปัจจัยและสาเหตุที่เป็นปัญหา อุปสรรค ของการค้าชายแดนในพื้นที่ ต่อไปนี้มีมากน้อยเพียงใด

ปัจจัย/สาเหตุ	ผลที่ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคของ การค้าชายแดน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. สภาพภูมิประเทศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการค้าชายแดน					
2. ปัญหาทางด้านความมั่นคงและการปิดด่าน					
3. ราคาสินค้าประเภทหรือชนิดเดียวกันที่ต่ำกว่าภายในประเทศ					

ในความคิดเห็นของท่านปัจจัยและสาเหตุที่เป็นปัญหา อุปสรรค ของการค้าชายแดนในพื้นที่
ต่อไปนี้มีมากน้อยเพียงใด (ต่อ)

4. อัตราภาษีนำเข้าที่สูงและการประเมินราคาสินค้าที่ใช้ฐานในการคำนวณค่าภาษีอากรสูงเกินราคาตลาด					
5. ระเบียบขั้นตอนการนำเข้า/ส่งออกในการผ่านพิธีทางศุลกากรที่ซับซ้อนและไม่ชัดเจนที่เป็นปัญหา					
6. ปัญหาการคำนวณภาษีรายได้ผลประกอบการประจำปี					
7. อัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่					
8. กลุ่มผู้ค้าเป็นผู้มีอิทธิพลและมีความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ที่มีผลประโยชน์					
9. งบประมาณและเครื่องมืออย่างจำกัด					
10. ข้อจำกัดเกี่ยวกับใบอนุญาตหรือใบรับรองในการนำเข้าสินค้าและลักลอบลิขสิทธิ์					
11.ทัศนคติ ค่านิยมของผู้บริโภค/นักท่องเที่ยว					
12. ทางด้านกฎหมายหรือนโยบายระหว่างประเทศไม่เอื้ออำนวยสะดวก/ไม่ชัดเจน					
13 .อื่น ๆ (โปรดระบุ)					

5. ท่านคิดว่าอะไรบ้างที่จะเป็นตัวกระตุ้นให้การค้าชายแดนดีขึ้น (คาดการณ์ปัจจัย/หน่วยงานที่สนับสนุน)

.....

.....

.....

.....

6. ท่านคิดว่าอะไรบ้างที่เป็นปัญหาที่จะต้องแก้ไข เพื่อให้การค้าชายแดนดีขึ้น (คาดการณ์ปัจจัย/หน่วยงานที่เป็นอุปสรรค)

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในของหน่วยงาน

1. โครงสร้างของหน่วยงาน
 - แบ่งแยกหน้าที่งานชัดเจน แบ่งแยกหน้าที่งานไม่ชัดเจน
2. วัฒนธรรมองค์กร
 - 2.1 วันหยุดของกิจการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - ทุกวัน.....ของสัปดาห์
 - ทุกวันนักขัตฤกษ์
 - เฉพาะวันสำคัญ เช่น
 - อื่น ๆ (ระบุ).....
 - 2.2 ท่านรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ อื่น ๆ (ระบุ).....
3. ทรัพยากร
 - 3.1 เทคโนโลยี/อุปกรณ์ที่ใช้ในปฏิบัติงาน

	มี	ไม่มี
1. อุปกรณ์การสื่อสารที่จำเป็น (โทรศัพท์/Fax)	☐	☐
2. คอมพิวเตอร์	☐	☐
3. อื่น ๆ ระบุ	☐	☐
4. ด้านการปฏิบัติงานหน่วยงานของท่านเป็นอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - ระเบียบพิธีการยุ่งยาก ซับซ้อน
 - การขาดความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน
 - ความซับซ้อนในการดำเนินงานของหน่วยงาน
 - การไม่มีเป้าหมายที่เป็นไปได้ในทิศทางเดียวกันของหน่วยงาน
 - กฎหมายหรือระเบียบของหน่วยงานไม่มีความชัดเจน
 - ขาดการประชาสัมพันธ์
 - การบริหารจัดการที่ไม่รัดกุม มีความล่าช้า ยุ่งยากสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย
 - อื่น ๆ (ระบุ).....

5. ท่านมีความรู้ความเข้าใจในนโยบายและโครงการของรัฐ เช่น โครงการปรับปรุงด้านการค้าชายแดนเพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า การลงทุนและท่องเที่ยว การศึกษาความเป็นไปได้ในการขยายด่านหรือมีโครงการนิคมอุตสาหกรรม ฯลฯ มากน้อยเพียงใด
- ไม่ทราบเลย
- ทราบแต่ไม่เข้าใจรายละเอียด
- ทราบและรับรู้รายละเอียดจากการติดตามข่าวสารทั่วไป
- ทราบรายละเอียดเนื่องจากมีส่วนร่วมในการนำโครงการหรือเป็นผู้ให้ข้อมูล
6. ท่านปรับปรุงระบบการทำงานของภาครัฐที่นำเสนอกลวิธีมาใช้ เช่น ระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ (EDI) มาใช้ การจัดระดับผู้นำเข้าและส่งออก การปรับระบบการทำงานเป็นการบริหารแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) หรือไม่ อย่างไร?
- ไม่ทราบและไม่รู้จักเลย ทราบแต่ไม่เข้าใจในระบบ
- ทราบและเข้าใจในระบบพอสมควร ทราบและเข้าใจในระบบเป็นอย่างดี
7. หน่วยงานท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้าชายแดนโดยมีความรู้ความสามารถและมีอัตรากำลังเพียงพอหรือไม่
- มีความรู้ความสามารถ แต่อัตรากำลังไม่เพียงพอ
- มีความรู้ความสามารถ แต่อัตรากำลังเพียงพอ
- ไม่มีความรู้ความสามารถ และอัตรากำลังไม่เพียงพอ
- ไม่มีความรู้ความสามารถ แต่อัตรากำลังเพียงพอ

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะและการขอความช่วยเหลือ/สนับสนุน

ท่านมีข้อเสนอแนะประการใดบ้างที่จะช่วยให้การค้าชายแดนพัฒนามากขึ้น

1. ด้านสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน

.....

.....

2. ด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ

.....

.....

3. ด้านการประสานงานระหว่างผู้ค้า

.....

.....

4. ด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชน

.....
.....

5. ด้านการพัฒนาผู้ประกอบการ

.....
.....

6. อื่นๆ ระบุ

.....
.....

แบบสอบถามผู้ประกอบการค้าชายแดนรายย่อย
(สำหรับผู้ประกอบการการค้าชายแดน)

เรื่อง การค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย : ยุทธศาสตร์การพัฒนาค้าชายแดนด้านวังประจัน
อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

เอกสารชุดนี้เป็นแบบสอบถามวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อศึกษาในเรื่อง การค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย : ยุทธศาสตร์การพัฒนาค้าชายแดนด้านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

ดังนั้นจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านให้ข้อมูลและความเห็นที่ปรากฏอยู่ในคำตอบของแบบสอบถามนี้ คำถามในครั้งนี้จะถูกนำไปวิเคราะห์ในทางวิชาการ ไม่แสดงรายละเอียดเป็นรายบุคคลและไม่ส่งผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด จึงใคร่ขอความกรุณาให้ข้อมูลตามความเห็นที่เป็นจริง นักวิจัยขอขอบคุณท่านที่ได้ให้ข้อมูลมา ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

นายฮาริต เวชสิทธิ์

นักศึกษาปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตร์ รหัสนักศึกษา (5510520515)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลภาพรวมของผู้ประกอบการ

ชื่อ/ที่อยู่ ผู้ประกอบการ.....
โทรศัพท์.....Fax.....

1. ลักษณะการทำธุรกิจ

ธุรกิจส่งออก

สินค้าหลัก.....

ลูกค้าส่วนใหญ่ของท่านคือ คนในพื้นที่

นักท่องเที่ยว

อื่น ๆ(ระบุ).....

ธุรกิจนำเข้า สินค้าหลัก.....

ลูกค้าส่วนใหญ่ของท่านคือ คนในพื้นที่

นักท่องเที่ยว

อื่น ๆ(ระบุ).....

ทั้งธุรกิจส่งออกและนำเข้า

สินค้าหลัก.....

ลูกค้าส่วนใหญ่ของท่านคือ คนในพื้นที่

นักท่องเที่ยว

อื่น ๆ(ระบุ).....

ซื้อขายสำหรับคนในพื้นที่เท่านั้น

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวผู้ประกอบการ

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 20 ปี

20-30 ปี

31-40 ปี

มากกว่า 40 ปี

3. ศาสนา

พุทธ

อิสลาม

คริสต์

อื่น ๆ

4. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าประถมศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษา

ปวช.-ปวส.

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

5. ระยะเวลาที่ประกอบการค้าชายแดน

น้อยกว่า 1 ปี

1 ปี ถึง 3 ปี

4 ปี ถึง 6 ปี

7 ปี ถึง 9 ปี

มากกว่า 9 ปีขึ้นไป

อื่น ๆ

6. รูปแบบ/ลักษณะการเป็นเจ้าของกิจการ

เจ้าของคนเดียว

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

ห้างหุ้นส่วนจำกัด

บริษัทจำกัด

อื่น ๆ (ระบุ).....

7. จำนวนคน/พนักงาน/ลูกจ้าง.....คน

8. เงินทุนหมุนเวียนของกิจการ

8.1 ท่านซื้อสินค้าเข้าร้าน.....ครั้ง/เดือน

8.2 ท่านซื้อสินค้าครั้งละประมาณบาท

8.3 ท่านจ่ายค่าเช่าแผง/ร้าน.....บาท/เดือน

8.4 ท่านจ่ายค่าแรงงานรวม.....บาท/เดือน

8.5 ท่านจ่ายค่าน้ำ ค่าไฟ โทรศัพท์รวม.....บาท/เดือน

8.6 ยอดขายเฉลี่ย

8.6.1 ช่วงขายดี.....บาท/วัน

8.6.2 ช่วงขายไม่ดี.....บาท/วัน

9. ภาษาที่ใช้ในการทำธุรกิจ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 จีน มาเลเซีย (มลายู) อังกฤษ
 ไทย อื่น ๆ (ระบุ).....
10. ท่านซื้อ/ขายสินค้าโดย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 เป็นเงินสด ให้เครดิตเฉลี่ย.....วัน อื่น ๆ (ระบุ).....
11. วิธีการชำระเงิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 ชำระโดยตรง
 ชำระผ่านธนาคารพาณิชย์ (โอนเงิน/เช็ค/ตราพท์)
 อื่น ๆ (ระบุ).....
12. วิธีการขนส่ง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 ขนส่งด้วยตนเอง จ้างขนส่ง รถบรรทุก/รถกระบะ
 รถสามล้อพ่วง รถจักรยานยนต์ จ้างคนขน
 อื่น ๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมกับการประกอบการ

1. เกี่ยวกับลูกค้า
 1.1 ท่านขายสินค้าให้ใคร ลูกค้าประจำ ลูกค้าทั่วไป
 1.2 ลักษณะการขายสินค้า ขายปลีก ขายส่ง
2. ท่านซื้อสินค้าจาก โรงงานโดยตรง
 ร้านค้าส่ง/ค้าปลีก/ตัวแทนจำหน่าย
 ร้านค้าทั่วไป
3. ข้อมูลทางการเงิน
 3.1 แหล่งเงินทุน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 ตนเอง ญาติพี่น้อง
 ธนาคาร กู้นอกระบบ อื่น ๆ (ระบุ).....
 3.2 ท่านใช้บริการของธนาคารพาณิชย์หรือไม่
 ใช่ ไม่ใช่
4. ท่านคิดว่าอะไรบ้างที่จะเป็นตัวกระตุ้นให้การค้าชายแดนดีขึ้น (คาดการณ์ปัจจัย/หน่วยงานที่สนับสนุน)

5. ท่านคิดว่าอะไรบ้างที่เป็นปัญหาที่จะต้องแก้ไข เพื่อให้การค้าชายแดนดีขึ้น (คาดการณ์ปัจจัย/หน่วยงานที่เป็นอุปสรรค)

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในของผู้ประกอบการ

1. โครงสร้างของกิจการ
 - แบ่งแยกหน้าที่งานชัดเจน แบ่งแยกหน้าที่งานไม่ชัดเจน
2. วัฒนธรรมองค์กร
 - 2.1 วันหยุดของกิจการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - ทุกวัน.....ของสัปดาห์
 - ทุกวันนักขัตฤกษ์
 - เฉพาะวันสำคัญ เช่น
 - อื่น ๆ (ระบุ).....
 - 2.2 ท่านรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ อื่น ๆ (ระบุ).....
 - 2.3 ท่านริเริ่มกิจการของท่านอย่างไร
 - ริเริ่มด้วยตนเอง รับสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ
 - ซื้อต่อกิจการจากผู้อื่น อื่น ๆ (ระบุ).....
 - 2.4 ท่านคิดว่าในอนาคตจะสืบทอดกิจการนี้อย่างไร
 - คนในครอบครัว ยังไม่ตัดสินใจ อื่น ๆ (ระบุ).....
3. ทรัพยากร
 - 3.1 ทุนเริ่มต้น/ทุนจดทะเบียน.....บาท
 - 3.2 จำนวนผู้บริหาร (เจ้าของ).....คน/จำนวนพนักงาน.....คน
 - 3.3 เทคโนโลยี/อุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบการ

	มี	ไม่มี
1. เครื่องบันทึกการขายสด	☐	☐
2. อุปกรณ์การสื่อสารที่จำเป็น (โทรศัพท์/Fax)	☐	☐
3. คอมพิวเตอร์	☐	☐
4. อื่น ๆ ระบุ	☐	☐

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะและการขอความช่วยเหลือ/สนับสนุน

ท่านมีข้อเสนอแนะประการใดบ้างที่จะช่วยให้การค้าชายแดนพัฒนามากขึ้น

1. ด้านสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน

.....

2. ด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ

.....

3. ด้านการประสานงานระหว่างผู้ค้า

.....

4. ด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชน

.....

5. ด้านการพัฒนาผู้ประกอบการ

.....

6. อื่นๆ ระบุ

.....

ภาคผนวก ค

การหาค่าเฉลี่ยการประเมินสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก

การค้าชายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

โดยผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

1. สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (External Factor Analysis Summary : EFAS)

ตารางที่ 23 สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (External Factor Analysis Summary : EFAS) เพื่อหาค่าเฉลี่ยน้ำหนักและคะแนนประเมิน

ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์	น้ำหนักเฉลี่ย	คะแนนประเมินเฉลี่ย	คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย	ข้อเสนอแนะ
ปัจจัยที่เป็นโอกาส				
1. จังหวัดสตูล องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูลและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวและการค้าชายแดน โดยกำหนดเป็นนโยบายของหน่วยงาน				
2. มีหลายหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบพื้นที่ร่วมกัน				
3. นักท่องเที่ยวชาวมุสลิมมาเที่ยวเป็นจำนวนมาก				
4. นักท่องเที่ยวต่างประเทศมีกำลังซื้อสูง				
5. ภาครัฐมีแผนการสร้างด่านใหม่ ในปี 2560 งบประมาณจำนวน 300 ล้านบาท				
6. ด่านเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์การพัฒนาของรัฐ และเป็นพื้นที่ที่เชื่อมความสัมพันธ์ของเครือข่ายของประชาชนของทั้งสองประเทศ รวมไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐต่อรัฐ (การเมืองระหว่างประเทศ)				

ตารางที่ 23 สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (External Factor Analysis Summary : EFAS) เพื่อหาค่าเฉลี่ยน้ำหนักและคะแนนประเมิน (ต่อ)

7.สถานที่ท่องเที่ยวที่ใกล้เคียงมีความน่าสนใจหลายแห่ง เช่น อุทยานแห่งชาติ ทะเลบัน บ่อน้ำร้อนทุ่งนุ้ย ล่องแก่งน้ำตก วังสายทอง ถ้ำภูผาเพชร เป็นต้น นักท่องเที่ยวไปเที่ยวแล้ว ส่วนใหญ่จะกลับมาซื้อสินค้าที่นี่เสมอ				
8. การเข้าสู่ AEC เป็นโอกาสให้มีการพัฒนา และนักท่องเที่ยวจะเพิ่มมากขึ้น				
9. ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นมุสลิม นักท่องเที่ยวมุสลิมจึงนิยมมาเที่ยว				
ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค				
1. ด้านกายภาพพื้นที่คับแคบ เป็นหุบเขา ไม่มีพื้นที่ราบขนาดใหญ่				
2. การคมนาคมมาจากฝั่งประเทศมาเลเซีย มีความลำบาก				
3. พื้นที่ส่วนใหญ่บริเวณด้านชายแดนและตลาดนัดเป็นเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ทะเลบัน เป็นเขตพื้นที่การสอบสวนสิทธิ์ ตามมติ ครม. 2541 พบว่ามีพื้นที่ในบริเวณดังกล่าวและโดยรอบส่วนใหญ่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน 800 กว่าราย การพัฒนาพื้นที่หรือกระทำการใด ๆ ต่างติดขัดกับกฎระเบียบของอุทยานแห่งชาติ				
4. เวลาการเปิด-ปิดด่าน				
5. หน่วยงานรัฐในพื้นที่ขาดความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่ มีความรับผิดชอบงานที่ซับซ้อน				

ตารางที่ 23 สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (External Factor Analysis Summary : EFAS) เพื่อหาค่าเฉลี่ยน้ำหนักและคะแนนประเมิน (ต่อ)

6. เป็นพื้นที่ผลประโยชน์สูง จัดการลำบาก มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่าย				
7. ระเบียบขั้นตอนการนำเข้า/ส่งออกในการผ่านพิธีทางศุลกากรที่ซับซ้อนและไม่ชัดเจนที่เป็นปัญหา				
8. ปัจจัยทางการเมืองระดับพื้นที่และระดับประเทศ				
9. การเชื่อมโยงประสานงานที่แตกต่างกัน ทั้งสองฝั่งไทย-มาเลเซีย กล่าวคือ ฝั่งประเทศไทยมีสถานะเป็นด่านถาวร ศุลกากรจะเป็นผู้รับผิดชอบการเปิด-ปิดด่าน ส่วนฝั่งประเทศมาเลเซีย มีสถานะเป็นจุดตรวจ (Check Point) ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง เป็นผู้รับผิดชอบการเปิด-ปิดด่าน การประสานงานร่วมกันจึงแตกต่างกัน				
รวม	1.00			

2. สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (Internal Factor Analysis Summary : IFAS)

ตารางที่ 24 สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (Internal Factor Analysis Summary : IFAS) เพื่อหาค่าเฉลี่ยน้ำหนักและคะแนนประเมิน

ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์	น้ำหนัก เฉลี่ย	คะแนน ประเมิน เฉลี่ย	คะแนน ถ่วง น้ำหนัก เฉลี่ย	ข้อเสนอแนะ
ปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง				
1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง เป็นสัญลักษณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล				
2. ภูมิประเทศสวยงาม เป็นธรรมชาติ บรรยากาศดี				
3. ร้านค้ามีจำนวนมาก สินค้ามีหลากหลาย				
4. สินค้าราคาถูก				
5. เป็นด่านถาวร				
6. เป็นพื้นที่ที่มีความปลอดภัยสูง				
7. ค่าเช่าที่ราคาถูก				
8. พื้นที่ใกล้เขตติดต่อรัฐเปอร์ลิส				
9. เป็นด่านที่เข้า-ออกง่าย สะดวกรวดเร็ว				
ปัจจัยที่เป็นจุดอ่อน				
1. พื้นที่ด้านศุลกากรและพื้นที่ตลาดนัดมีความคับแคบ				
2. ปัญหาขยะ				
3. จุดผ่านแดนและตัวด่านมีขนาดเล็ก				

ตารางที่ 24 สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (Internal Factor Analysis Summary : IFAS) เพื่อหาค่าเฉลี่ยน้ำหนักและคะแนนประเมิน (ต่อ)

4. คุณภาพสินค้าและบริการ				
5. การจัด Zone พื้นที่ไม่เป็นระบบระเบียบ				
6. การค้าขายที่รูกำลังพื้นที่ถนน				
7. โครงสร้างพื้นฐานและการอำนวยความสะดวกที่ยังไม่พร้อม				
8. ขาดแคลนเครื่องมือ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย				
รวม	1.00			

จากตารางที่ 23-24 ตารางสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกการค้าขายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล เพื่อหาค่าเฉลี่ยน้ำหนักและคะแนนประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการค้าขายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล จำนวน 5 คน โดยผลของค่าเฉลี่ยน้ำหนักและคะแนนประเมินที่ได้มา จะนำไปทำการวิเคราะห์สรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นสภาพแวดล้อมภายใน สภาพแวดล้อมภายนอก และสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์โดยภาพรวม จนนำไปสู่ขั้นตอนการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาชายแดนด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูลต่อไป

ตารางที่ 25 ค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (โอกาส)

ผู้ประเมิน ชื่อ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ค่าเฉลี่ย
--------------------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------

1.	5	3	5	3	3	3
2.	3	4	5	3	4	4
3.	4	4	4	5	4	4
4.	4	4	3	5	4	4
5.	4	5	5	4	5	5
6.	4	5	5	4	3	4
7.	4	4	4	5	4	4
8.	5	5	5	5	4	5
9.	4	4	5	4	4	4

จากตารางที่ 25 สามารถสรุปค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (โอกาส) ได้ดังนี้

ตารางที่ 26 สรุปค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (โอกาส)

ข้อ	ค่าเฉลี่ย
1.	3
2.	4
3.	4
4.	4
5.	5
6.	4
7.	4
8.	5
9.	4

ตารางที่ 27 ค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (อุปสรรค)

ผู้ประเมิน ข้อ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ค่าเฉลี่ย

1.	4	4	4	4	3	4
2.	3	5	4	2	5	4
3.	3	2	3	4	4	3
4.	4	3	3	3	4	3
5.	4	2	3	2	4	3
6.	3	2	3	4	4	3
7.	3	2	3	3	2	3
8.	3	3	3	3	4	3
9.	4	4	5	4	4	4

จากตารางที่ 27 สามารถสรุปค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (อุปสรรค) ได้ดังนี้

ตารางที่ 28 สรุปค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (อุปสรรค)

ข้อ	ค่าเฉลี่ย
1.	4
2.	4
3.	3
4.	3
5.	3
6.	3
7.	3
8.	3
9.	4

ตารางที่ 29 ค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยใน (จุดแข็ง)

ผู้ประเมิน	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ค่าเฉลี่ย

ข้อ						
1.	4	4	4	4	4	4
2.	4	4	3	4	3	4
3.	4	4	4	4	3	3
4.	4	4	4	4	4	4
5.	3	3	4	3	4	3
6.	3	5	4	5	4	4
7.	3	5	2	3	3	3
8.	5	5	4	5	4	4
9.	5	5	5	5	5	5

จากตารางที่ 29 สามารถสรุปค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (จุดแข็ง) ได้ดังนี้

ตารางที่ 30 สรุปค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (จุดแข็ง)

ข้อ	ค่าเฉลี่ย
1.	4
2.	4
3.	3
4.	4
5.	3
6.	4
7.	3
8.	4
9.	5

ตารางที่ 31 ค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (จุดอ่อน)

ผู้ประเมิน ข้อ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ค่าเฉลี่ย
1.	3	3	3	3	3	3
2.	3	3	3	3	3	3
3.	5	3	3	3	3	3
4.	5	4	4	5	4	4
5.	4	3	5	4	4	4
6.	4	4	3	3	3	3
7.	4	5	5	4	4	4
8.	2	3	2	2	3	2

จากตารางที่ 31 สามารถสรุปค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (จุดอ่อน) ได้ดังนี้

ตารางที่ 32 สรุปค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (จุดอ่อน)

ข้อ	ค่าเฉลี่ย
1.	3
2.	3
3.	3
4.	4
5.	4
6.	3
7.	4
8.	2

ตารางที่ 33 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (โอกาส)

ผู้ประเมิน ข้อ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ค่าเฉลี่ย
1.	0.06	0.04	0.06	0.04	0.05	0.05
2.	0.04	0.05	0.05	0.04	0.05	0.04
3.	0.06	0.05	0.06	0.06	0.06	0.06
4.	0.06	0.05	0.05	0.06	0.05	0.05
5.	0.06	0.07	0.06	0.06	0.06	0.06
6.	0.05	0.07	0.05	0.06	0.05	0.06
7.	0.05	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06
8.	0.06	0.06	0.05	0.06	0.06	0.06
9.	0.06	0.05	0.06	0.06	0.06	0.06

จากตารางที่ 33 สามารถสรุปค่าเฉลี่ยน้ำหนักประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (โอกาส) ได้ดังนี้

ตารางที่ 34 สรุปค่าเฉลี่ยน้ำหนักประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (โอกาส)

ข้อ	ค่าเฉลี่ย
1.	0.05
2.	0.04
3.	0.06
4.	0.05
5.	0.06
6.	0.06
7.	0.06
8.	0.06
9.	0.06

ตารางที่ 35 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (อุปสรรค)

ผู้ประเมิน ข้อ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ค่าเฉลี่ย
1.	0.06	0.07	0.07	0.07	0.05	0.07
2.	0.06	0.07	0.06	0.05	0.07	0.06
3.	0.05	0.04	0.05	0.05	0.05	0.05
4.	0.06	0.06	0.05	0.05	0.06	0.06
5.	0.06	0.05	0.05	0.04	0.06	0.05
6.	0.05	0.04	0.05	0.07	0.05	0.05
7.	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05
8.	0.05	0.06	0.05	0.05	0.05	0.05
9.	0.06	0.06	0.07	0.07	0.06	0.06

จากตารางที่ 35 สามารถสรุปค่าเฉลี่ยน้ำหนักประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (อุปสรรค) ได้ดังนี้

ตารางที่ 36 สรุปค่าเฉลี่ยน้ำหนักประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายนอก (อุปสรรค)

ข้อ	ค่าเฉลี่ย
1.	0.07
2.	0.06
3.	0.05
4.	0.06
5.	0.05
6.	0.05
7.	0.05
8.	0.05
9.	0.06

ตารางที่ 37 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (จุดแข็ง)

ผู้ประเมิน ข้อ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ค่าเฉลี่ย
1.	0.06	0.05	0.06	0.05	0.06	0.06
2.	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05
3.	0.06	0.06	0.06	0.06	0.05	0.06
4.	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06
5.	0.05	0.05	0.06	0.05	0.05	0.05
6.	0.05	0.05	0.05	0.06	0.05	0.05
7.	0.05	0.06	0.04	0.05	0.05	0.05
8.	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06
9.	0.06	0.06	0.06	0.06	0.07	0.06

จากตารางที่ 37 สามารถสรุปค่าเฉลี่ยน้ำหนักประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (จุดแข็ง) ได้ดังนี้

ตารางที่ 38 สรุปค่าเฉลี่ยน้ำหนักประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (จุดแข็ง)

ข้อ	ค่าเฉลี่ย
1.	0.06
2.	0.05
3.	0.06
4.	0.06
5.	0.05
6.	0.05
7.	0.05
8.	0.06
9.	0.06

ตารางที่ 39 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (จุดอ่อน)

ผู้ประเมิน ข้อ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ค่าเฉลี่ย
1.	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06
2.	0.06	0.06	0.06	0.05	0.06	0.06
3.	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06
4.	0.07	0.07	0.07	0.07	0.07	0.07
5.	0.07	0.06	0.07	0.07	0.07	0.07
6.	0.06	0.06	0.06	0.07	0.06	0.06
7.	0.07	0.07	0.07	0.07	0.07	0.07
8.	0.05	0.06	0.05	0.05	0.05	0.05

จากตารางที่ 39 สามารถสรุปค่าเฉลี่ยน้ำหนักประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (จุดอ่อน) ได้ดังนี้

ตารางที่ 40 สรุปค่าเฉลี่ยน้ำหนักประเมินสรุปปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยภายใน (จุดอ่อน)

ข้อ	ค่าเฉลี่ย
1.	0.06
2.	0.06
3.	0.06
4.	0.07
5.	0.07
6.	0.06
7.	0.07
8.	0.05

ภาคผนวก ง

**รายนามผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินสภาพแวดล้อม
การค้าชายแดนด้านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล**

1. นายราเชนทร์ ราชพิทักษ์ ตำแหน่ง ปลัดอำเภอควนโดน (เจ้าพนักงานปกครอง)
ฝ่ายความมั่นคง อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล
2. นางลักษมี ไกรสิทธิ์กรม ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตร ด้านตรวจพืชวังประจัน
3. นายวิบูลย์ โต๊ะขุนนุ้ย ตำแหน่ง ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล
4. นายสามารถ เจริญฤทธิ์ ตำแหน่ง นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดสตูล
5. นายวิฑชัย อรุณอร่ามศักดิ์ ตำแหน่ง ประธานหอการค้าจังหวัดสตูล

ภาคผนวก จ
ภาพถ่ายงานวิจัย
(บริเวณด้านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล)

ภาพถ่ายงานวิจัย(บริเวณด่านวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล)

ภาพประกอบ 4 ร้านค้าบริเวณด่านวังประจัน

ภาพประกอบ 5 นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย

ภาพประกอบ 6 ผู้ประกอบการด้านวังประจัน

ภาพประกอบ 7 สินค้าที่วางขายที่ด้านวังประจัน

ภาพประกอบ 8 สินค้าท้องถิ่นในจังหวัดสตูล

ภาพประกอบ 9 จุดผ่านแดนไทย-มาเลเซีย

ภาพประกอบ 10 การขนส่งสินค้าของผู้ประกอบการค้าชายแดน

ภาพประกอบ 11 การวางขายสินค้า

ภาพประกอบ 12 การขนส่งสินค้าและการจราจร

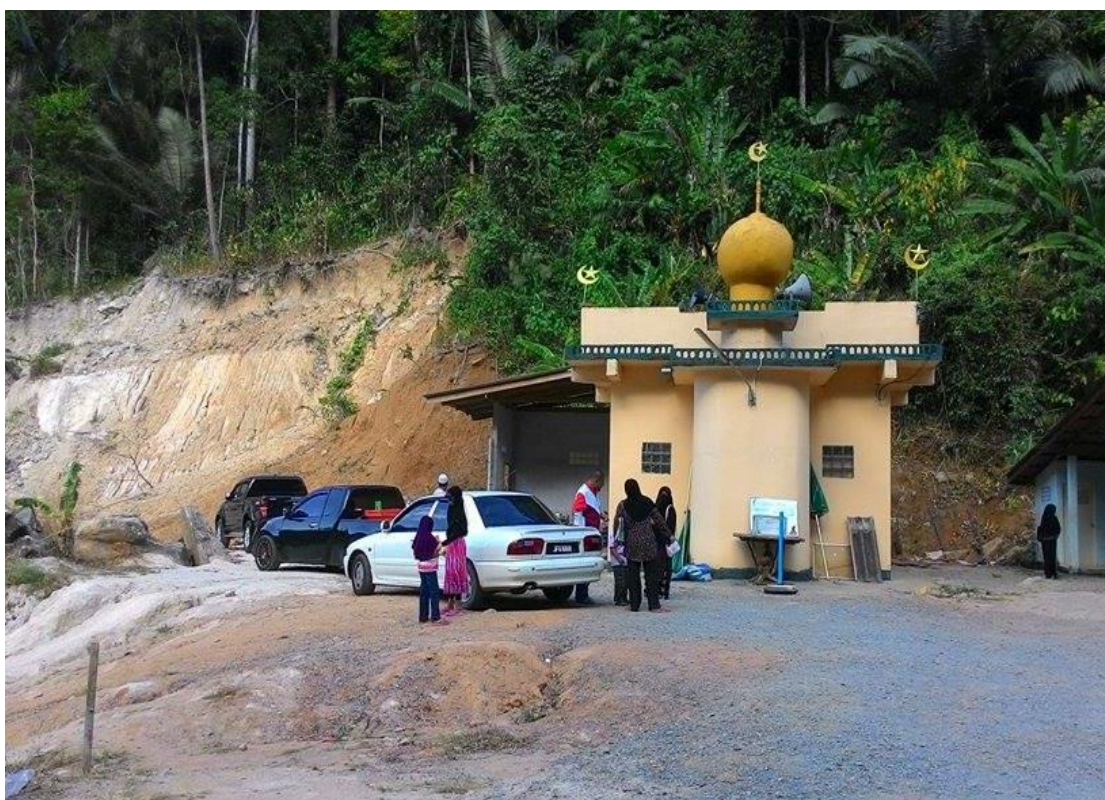
ภาพประกอบ 13 ร้านค้าที่ล้มเลิกกิจการ

ภาพประกอบ 14 ปัญหาการจัดการขยะในพื้นที่

ภาพประกอบ 15 ห้องละหมาด

ภาพประกอบ 16 ห้องน้ำใกล้จุดผ่านแดน

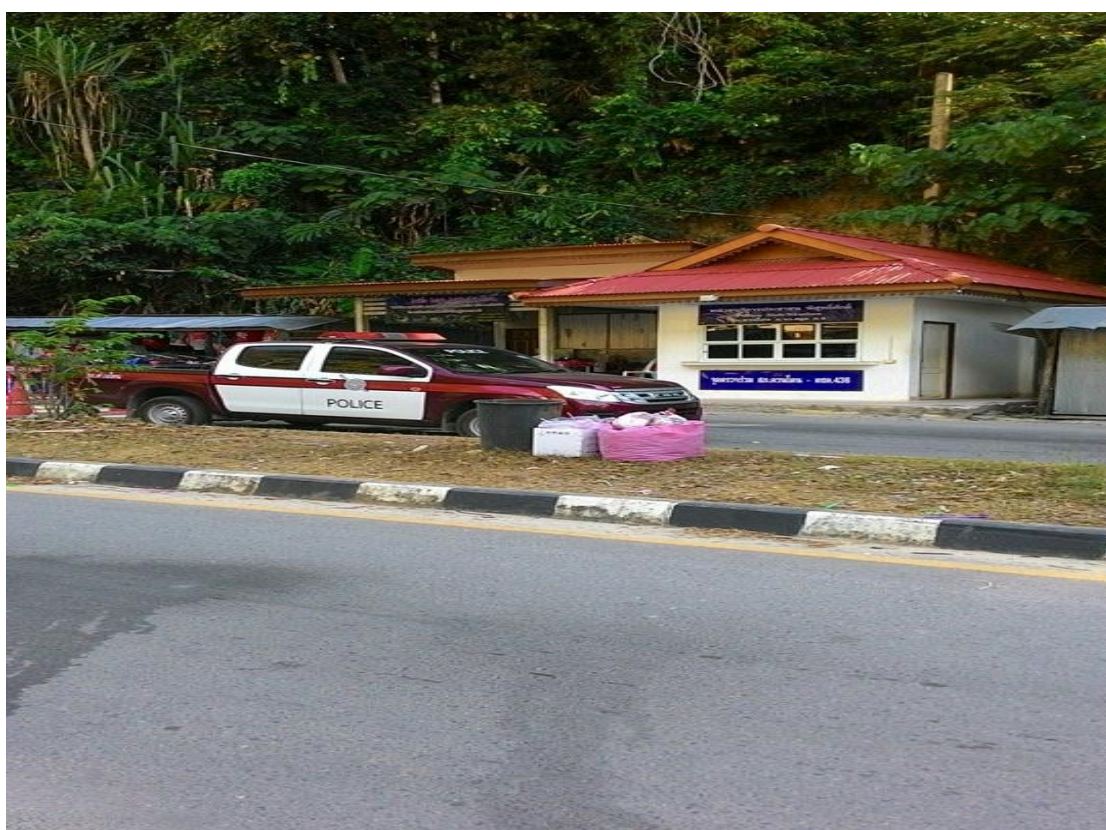
ภาพประกอบ 17 ห้องน้ำใกล้ห้องละหมาด ทางขึ้นด่านวังประจัน

ภาพประกอบ 20 ร้านจำหน่ายสินค้าชุมชนและเป็นศูนย์ประสานงานและบริการนักท่องเที่ยว

ภาพประกอบ 21 ป้อมตำรวจบริการประชาชน

ภาพประกอบ 22 รถ Mobile เคลื่อนที่บริการทางการเงินโดยสหกรณ์ในท้องถิ่น

ภาพประกอบ 23 การก่อสร้างอาคารที่มั่นคงมีเพิ่มขึ้นในพื้นที่

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล นายฮาริต เวชสิทธิ์
 รหัสประจำตัวนักศึกษา 5510520515
 วุฒิกการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
รัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต (การบริหารทรัพยากรมนุษย์ เกียรตินิยม อันดับ 2)	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	2554

ทุนการศึกษา

ทุนราชกรีฑาสโมสร ปีงบประมาณ 2556
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ : ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ ปีงบประมาณ 2557
 จากบัณฑิตวิทยาลัย จำนวน 6,000 บาท

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

บุคลากร ระดับ 3 ฝ่ายบริหารงานบุคคล สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา ตำบลท้ายช้าง อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา 82000

การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน

การประชุมวิชาการระดับชาติด้านการบริหารจัดการ ครั้งที่ 7 ณ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่